COLECȚIA

Iubiri de poveste

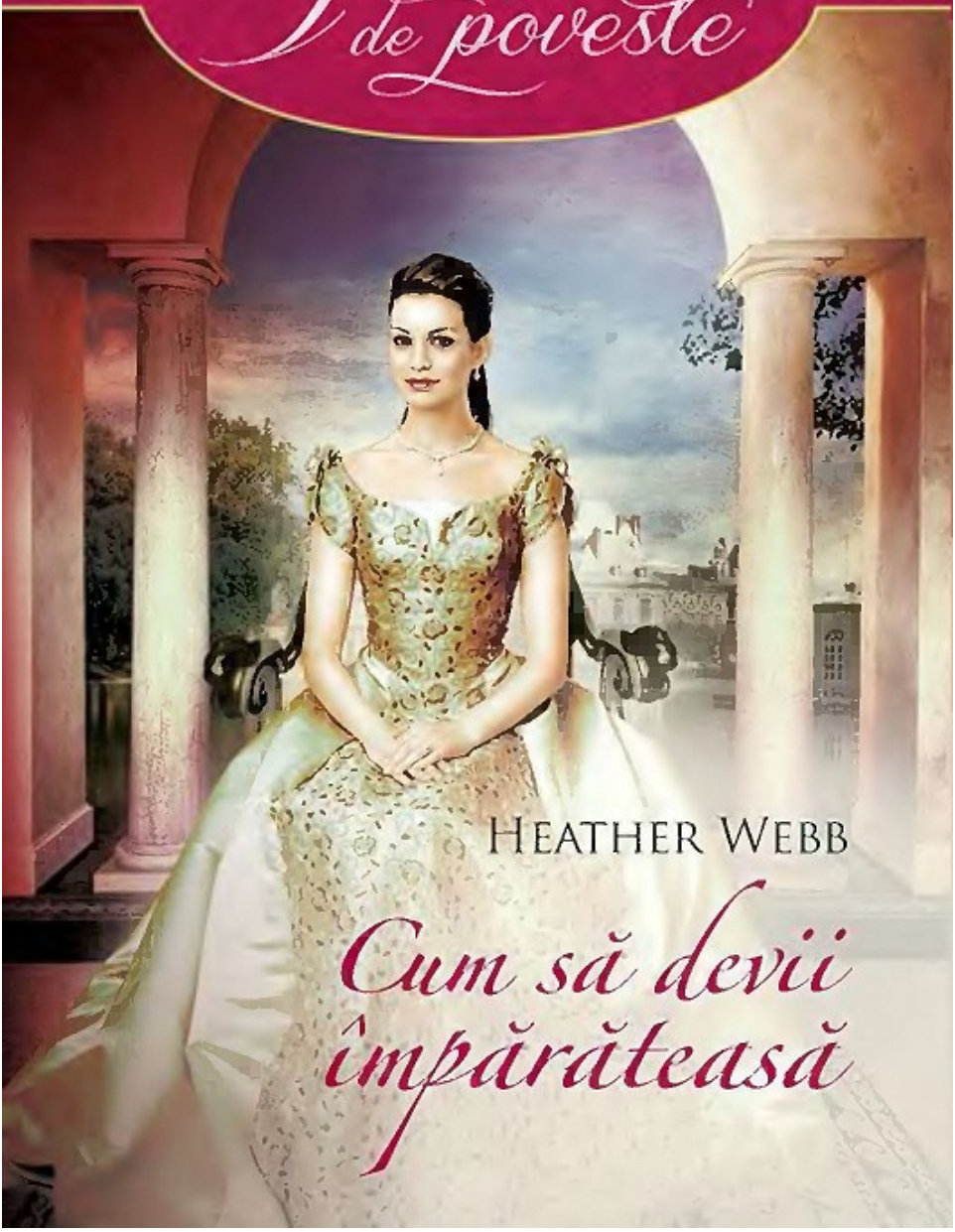

HEATHER WEBB

Cum să devii împărăteasă

HEATHER WEBB
Cum sa devii împărăteasă

Becoming Josephine by Heather Webb

Malmaison, Paris, 1814

Scrisoarea a sosit în timpul nopţii. Am păşit agitată de la pat spre birou şi înapoi, oprindu-mă în cele din urmă ca să trag draperiile. Luna revărsa o lumină fantomatică asupra cornilor înfloriţi şi grădinilor de trandafiri pustiite. Grădinile mele paradiziace.

Îmi fuseseră menite drept închisoare, dar aici am găsit un refugiu binemeritat. Un loc sigur după o viaţă întreagă petrecută pe fugă, împovărată de o coroană greoaie şi de morţile atâtor oameni dragi.

Mi-am acoperit chipul cu mâinile. Binefăcătorul meu, marea mea iubire fusese arestat. Ce avea să se aleagă de el?

Odinioară aş fi putut găsi răspunsuri, dar acele zile, la fel ca femeia care fusesem, Rose, erau de mult îngropate, mistuite de femeia puternică pe care o creasem. Totuşi, mi-am spus, poate că încă mai aveam inima de creolă.

M-am grăbit să ajung la măsuţa de toaletă, unde am găsit săculeţul alb şi prăfuit în care-mi ţineam cărţile. Una câte una, am aranjat lumânările negre într-un cerc pe podea. Le-am aprins cu un băţ de chibrit, iar flăcările lor au început să pâlpâie vioi în liniştea din încăpere.

Ce avea să aducă viitorul?

Am scos cărţile de tarot din săculeţ şi am întins un rând. Ochii mi s-au înceţoşat la vederea mesajului. Desenele străvechi dansau înaintea mea. Mai întâi împărăteasa, o protectoare a oamenilor oi. Asul de Cupă – nostalgia faţă de trecut. Şi în cele din urmă, Cartea Judecăţii, un înger chemând sufletele rătăcite acasă.

Pulsul mi s-a înteţit când o briză a suflat în încăpere. Ca să-mi înţeleg viitorul, trebuia să-mi revăd trecutul.

Lumânările s-au stins.

Capitolul 1

Plecarea de acasă
Martinica, 1779

Hoinăream de-a lungul unei poteci întunecate, mai departe de casă decât ne permisese vreodată *papa.*

— Pe aici. Aproape am ajuns acasă, am zis, croindu-mi drum printr-o învălmăşeală de lujeri.

Sora mea mai mică înălţă privirea spre cer.

— O să primim bice pe spinare dacă nu ne grăbim.

Apusul cenuşiu se zărea prin bolta deasă a copacilor junglei, iar trilul unei păsări singuratice ne avertiza să înaintăm cu grijă.

— Nu te-aş fi convins să vii dacă nu ar fi fost nevoie. Şi a meritat.

Mi-am dus mâna la gură. Guillaume mă sărutase după ce pierduse trei mâini la rând la brelan. „Plata”, spusese el. Întotdeauna îl băteam la cărţi.

— *Papa* va fi furios dacă va afla.

— Doar nu ai de gând să-i spui?

— Depinde, spuse ea privindu-mă cu o expresie inocentă.

— Poţi să îmi foloseşti noile creioane colorate.

— Nu ştiu…

— Poţi să porţi cerceii mei la ieşirea în oraş de săptămâna viitoare.

O fixam stăruitor, aşteptând să confirme.

— S-a făcut. Rochia lui Catherine se agăţă într-un lujer cu ghimpi, şi ea încercă să o elibereze. Oricum, de ce insişti să te întâlneşti cu băiatul fierarului? mă întrebă peste câteva clipe.

— De ce nu? Este chipeş şi mă face să râd.

— Ai să te strici, să ştii. Dacă nu ai grijă. Cine o să te mai ia de nevastă?

— Nici nu-mi doresc să mă mărit dacă asta înseamnă

o căsnicie ca a părinţilor noştri. Nu aveam nici cea mai mică intenţie să duc o viaţă ca a lui *maman.* Voiam să fug în Franţa, în aventurosul Paris, să mă bucur de viaţa grandioasă de la Curte despre care ne tot povestea *papa.* Rochiile elegante, intrigile, bărbaţii chipeşi. Şi dragostea fără limite. S-ar putea să nu-mi găsesc un bărbat nici măcar dacă mi-aş dori, i-am spus, încercând să alung o insectă înaripată care bâzâia enervant. *Papa* invită peţitori acasă pentru tine, nu pentru mine. Te susţine şi te preferă pe tine, am adăugat, străpunsă de un junghi de gelozie.

— Nu este adevărat, Rose.

— Ştii că aşa este. Mi-a spus ieri că nu voi atrage niciodată afecţiunea vreunui bărbat. Când un fulger a luminat crângul, urmat de un tunet, am prins-o de mână şi i-am zis: Este timpul să ne grăbim, Catherine.

Cerul parcă se deschisese. Ploaia înmuia peisajul verde, transformând solul pădurii într-o supă de noroi şi vegetaţie putredă. Săream peste gropi pline cu apă şi frunze şi alergam printre arbuşti. Când, în cele din urmă, moara de zahăr – devenită casa noastră după Marele Uragan – ne ieşi în cale, Mimi deschise uşa.

— Mai bine aţi intra înăuntru, ne certă ea întinzându-ne nişte pături. *Maman* a voastră este supărată foc. Iar tu, Catherine, eşti palidă ca moartea.

Sora mea tuşea şi tremura când *maman* intră valvârtej în încăpere.

— Rose! se răsti ea înşfăcându-mă de braţ şi târându-mă spre dormitorul meu. Sora ta nu este neascultătoare dacă nu o îndemni tu la prostii. O să aduci moartea pe capul amândurora! Învaţă să respecţi regulile, altfel vei petrece o săptămână în pivniţă! Ai înţeles?

Mă împinse în cameră şi trânti uşa în urma ei.

*

Întâmplarea făcu să aduc moartea doar uneia din noi. Catherine făcu febră şi căzu la pat, iar în două săptămâni se stinse.

În după-amiaza înmormântării, ne-am întors tăcuţi spre casă prin ploaie. Ploaie ca aceea din ziua în care îmi condusesem sora spre moarte.

Bananierii se plecau sub greutatea apei care cădea din cerul încărcat. Frunzele lor fluturau în vânt asemenea unor braţe care cerşesc cu disperare atenţie. *Maman* şi sora mea mai mică, Manette, mă susţineau de o parte şi de alta. Eu priveam înainte, ignorând rochia udă leoarcă şi strânsoarea disperată a mâinii lui *maman.* Regretul îmi strângea pieptul ca într-o menghină.

Mi-o aminteam pe Catherine fără vlagă în pat, cu sângele scurgându-i-se din buzele albicioase. Stomacul mi se întoarse pe dos. M-am oprit pe marginea potecii şi am vomitat.

— Dacă nu ai fi fost pusă pe făcut prostii, nu s-ar fi îmbolnăvit, îmi spusese *papa* când starea lui Catherine se înrăutăţise.

Dădea vina pe mine. Dar ne jucaserăm de atâtea ori în ploaie înainte. Ploua des pe insulă. De unde să fi ştiut că acea zi avea să de diferită?

Palpitaţiile mi se înteţiră – îmi bubuiau în cap, în trup, în inimă. Sora mea era dusă, ca şi cum nu ar fi existat niciodată, iar vina îmi aparţinea întru totul. Mi-am reprimat un suspin.

Am intrat în umilul nostru salon şi i-am întins pelerinele ude lui Mimi, după care m-am aşezat parcă amorţită lângă fereastră, evitând conversaţia.

Ploaia se opri la fel de brusc precum începuse. Soarele strălucea pe după marginile norilor.

— Merg să aduc ceai, spuse Mimi cu o tristeţe adâncă în ochii săi căprui, căci şi ea o iubise pe Catherine a noastră. Şi, *Monsieur,* a venit o scrisoare de la sora dumneavoastră.

— Vrei să mi-o citeşti? *Papa* îi dădu scrisoarea lui *maman* şi îşi şterse peruca udă cu o cârpă.

Ea o citi cu voce tare.

După cum ştii, dragă frate, scopul meu este să-mi

asigur poziţia lângă marchiz.

În ciuda iubirii noastre constante, soţia lui refuză să rupă legătura cu el.

— Marchizul nu a divorţat încă de soţia lui? pufni *maman* dispreţuitor.

Papa scoase un sunet exasperat.

— Ştii prea bine că un divorţ ar aduce numele Beauharnais în centrul unui scandal. Mai degrabă marchizul ar aştepta ca soţia lui să moară şi apoi să se însoare cu Edmée.

— O iubesc pe sora ta, dar nu pot tolera faptul că trăieşte cu soţul altei femei. Este imoral, decretă *maman* ţuguindu-şi buzele subţiri.

Ştiam că *papa* nu era de acord. El se culcase cu toate femeile dornice din Fort-Royal şi cu toate sclavele frumoase de pe plantaţia noastră – dornice sau nu; o situaţie dezgustătoare şi o ruşine nesfârşită pentru *maman.* Privirea mi se îndreptă spre Mimi, care ştergea urmele de noroi de pe covor. Ea era rezultatul uneia dintre aventurile lui cu o sclavă.

Papa îşi aruncă mâinile în aer.

— Nu pune la îndoială moralitatea lui Edmée. Căsătoria nu are nimic de-a face cu dragostea.

Cuvintele lui mă făcură să tresar. Nu aş fi putut, nu aş fi acceptat să îndur o căsnicie ca a lor. Viitorul meu soţ avea să mă iubească. Asta dacă eram sortită să am unul.

— Eu m-am căsătorit cu tine din dragoste, ticălosule, clocoti *maman.* Dar flirturile şi băutura ta au distrus totul! Şi nu-mi aduce aminte de pariurile tale! Dacă nu m-aş ocupa eu de plantaţia asta, am locui cu sclavii. Şi aşa stăm într-o dărăpănătură şi tu nu faci nimic!

M-am dus s-o consolez pe Manette, care se ghemuise pe canapeaua decolorată. Cât uram certurile lor!

— Nu ridica vocea la mine! Uiţi care îţi este locul, femeie!

Urmă o tăcere îndelungată. În cele din urmă, *maman* netezi hârtia mototolită şi se apucă iarăşi să citească.

De asemenea, aş vrea să îţi asigur ajutorul financiar pe care îl doreşti. Te rog să o trimiţi pe fiica ta Catherine la Paris de îndată. Îi voi aranja căsătoria cu fiul marchizului, Alexandre. Mariajul lor ne va uni familiile, iar moştenirea lui Alexandre ţi-ar putea salva plantaţia de la pieire.

Grăbeşte-te! Suntem cu toţii nerăbdători să punem acest plan în aplicare.

— Catherine ar fi fost o mireasă perfectă, spuse *maman* cu glasul sugrumat de durere. Încântătoare pentru Edmée şi Alexandre deopotrivă.

Gelozia mă făcu să scrâşnesc din dinţi. Catherine nu fusese mai bună decât mine, şi totuşi părinţii îmi comparaseră întotdeauna defectele cu perfecţiunea ei. Un junghi brusc de vinovăţie mă făcu să mă ruşinez. Draga mea soră. Cum aş fi putut să fiu geloasă pe ea?

— Manette este prea tânără, mormăi *papa* încruntat. Iar Rose este prea bătrână şi nu ar avea prea multe să-i ofere lui Alexandre.

Cuvintele lui mă izbiseră ca o lovitură, însă mi-am recăpătat repede cumpătul şi am sărit în picioare.

— Nu am nici cea mai mică dorinţă să mă mărit cu vreun bărbat ales de tine, i-am spus, ridicând sfidător bărbia. Mă voi căsători din dragoste sau deloc!

Papa îmi cuprinse umerii în mâini.

— Te vei căsători când voi spune eu!

M-am eliberat şi am rupt-o la fugă spre uşa ce dădea în grădină, pe sub frangipani, afundându-mă printre frunzişul des. Lacrimile îmi curgeau pe obraji. Nu aveam nicio fărâmă de control, nici măcar asupra vieţii mele.

Alergam ca să-mi las gândurile în urmă, să alung durerea din trup. „O, Catherine! am gemut în gând. Cum ai putut să mă părăseşti?”

Am luat-o pe cea mai lungă potecă – cea pe care *papa* ne-o interzicea chiar şi în zilele cu soare, întrucât ducea la cea mai temută femeie de pe insulă: Preoteasa Voodoo. Deşi se temeau de ea, sclavii o plăteau ca să capete

diverse poţiuni, aşa cum aveam să fac şi eu pentru a-mi afla soarta. Catherine jurase că mă va însoţi, dar se speriase când porniserăm pe potecă. De data aceasta nu aveam de gând să mă întorc din drum.

Trebuia să existe şi altceva în viaţa asta pentru mine.

Am inhalat aerul fierbinte şi umed, simţind cum inima îmi bubuia în urechi. Un scârţâit se auzi din umbre. Formele familiare ale lemnului deveneau groteşti în lumina palidă. Am început să alerg mai repede. În căutare de victime, şerpii ieşeau din găurile lor pe măsură ce căldura zilei se domolea. Fusesem martoră la convulsiile oamenilor muşcaţi de şerpi, cu buze vinete şi umflături. Am scuturat din cap ca să alung imaginile. Nu mă puteam gândi la asta acum.

Trebuia să ştiu.

N-am încetinit pasul decât atunci când în faţa ochilor mei a apărut o poiană în mijlocul căreia se afla o colibă mică, acoperită cu paie, cu o vatră în faţă. Ştergându-mi lacrimile cu dosul palmei, am pornit spre ea.

— Te aşteptam. O femeie ieşi în pragul uşii. Păr argintiu îi curgea de pe cap în valuri dezordonate. Mărgele din lemn îi acopereau gâtul şi un fetiş al unui zeu Ibo se legăna între sânii ei lăsaţi.

— Nu am bani, dar…

— Stai jos, mi-a spus, făcând semn spre buturugile aşezate în cerc în jurul focului.

Alegând cel mai îndepărtat loc de ea, m-am aşezat, simţindu-mă teribil de incomod în rochia mea neagră de doliu, acum umedă de sudoare.

Bătrâna, legănându-se în ritmul unei melodii abia auzite, aruncă ierburi uscate şi măruntaie în foc. Gâtul mi se încleştă din pricina duhorii.

La fel de brusc cum începuse să cânte, preoteasa se opri şi îşi fixă ochii scrutători asupra mea.

Răsuflarea mi se opri în plămâni.

— Soarta ta este pecetluită, îmi spuse, cu ochii rostogolindu-i-se în orbite. Vei călători departe şi te vei mărita.

Inima mi-o luă la goană. Franţa? Tânjeam după

aventură şi iubire. Doamne ajută să fie dragoste adevărată! Am spus o rugăciune tăcută în gând.

— Ai grijă, copilă! Această uniune va avea un sfârşit violent. Un străin fără avere va deveni soţul tău. Preoteasa se aplecă înainte, ochii ei reflectând flăcările focului. Iar tu vei deveni mai mult decât regină.

M-am încruntat.

— Nicio femeie nu este mai presus decât o regină.

Ochii preotesei începură să tremure. Din gât i se auziră bolboroseli. Căzu la pământ şi începu să se zbată.

Cuprinsă de spaimă, am îngenuncheat lângă ea.

— Pleacă! se răsti ea împingându-mă.

Am pornit la goană prin junglă, abia reuşind să nu-mi prind picioarele în buruieni. Plămânii îmi ardeau, iar pantofii deveniseră greoi din pricina noroiului. Nu îndrăzneam să privesc înapoi.

Umbrele serii ajunseră acasă înaintea mea. Am dat să intru prin uşa laterală, dar m-am împiedicat de prag şi am căzut cât eram de lungă. La picioarele lui *papa.*

— Eşti murdară, constată el sever. Schimbă-te imediat şi vino în salon. Am veşti pentru tine.

Capitolul 2

Étrangère[1]
Brest, Franţa, 1779

Vocea preotesei vibra în sufletul meu de parcă, prin magie neagră, ar fi devenit parte din mine. Nu îi puteam înţelege cuvintele, dar am visat-o în majoritatea nopţilor petrecute pe mare, sau cel puţin în acelea în care reuşeam să dorm. Papa mă trimise pe mine în locul lui Catherine. O căsătorie într-un ţinut îndepărtat, aşa cum promisese bătrâna.

Mi-am frecat braţele reci. Călătoria se încheiase,

1 Străină (în limba franceză, în original) (n. Red.)

merçi au bon Dieu.

Picioarele mele atinseră din nou pământul. Nu erau nisipurile cenuşii şi sărate la care mă aşteptam pe coasta Bretaniei, ci mai degrabă un port imens, înţesat cu tot felul de vase. O mulţime de bărci pluteau într-o procesiune blândă peste valuri, scârţâind când apa se izbea de pereţii lor. Marinari şi soldaţi, vâslaşi şi pasageri se împrăştiau în toate direcţiile în timp ce clopotele anunţau lăsarea ceţii. Brest era mai mare decât Fort-Royal în toate privinţele, cu excepţia culorilor. Ardezie albăstruie, cărbune şi un cenuşiu lipsit de viaţă dominau cerul, pământul şi totul între ele.

Avea să-mi fie dor de casa mea plină de viaţă. Pe de altă parte, măcar aveam să scap în sfârşit de pe vasul ăla blestemat, care mă legănase pe mare. Ridicându-mi poalele rochiei murdare, am păşit pe punte cu picioarele tremurânde. Pantofii mei roz ieşeau în evidenţă ca nişte perle pe scândurile murdare.

O greaţă familiară îmi învolbură stomacul şi îmi urcă în gât, făcându-mă să îmi cuprind pântecele cu mâinile.

— Eşti bolnavă? mă întrebă Mimi în timp ce se opintea cu bagajele. Şuviţe din părul ei creţ ieşeau de sub eşarfa colorată pe care şi-o legase pe cap.

— Încă sufăr de rău de mare. Un pat normal va face minuni. *Mon Dieu,* Mimi, am crezut că nu vom mai ajunge niciodată pe pământ!

Am păşit pe poteca bătătorită care ducea către câteva case plutitoare şi o tavernă cu ferestre aburite. Clădirile din rândul următor erau îndreptate spre port, cu uşile deschise, ademenitoare. Femei în corsete stacojii şi ciorapi din dantelă leneveau înăuntru, ademenind clienţii cu unghiile lor vopsite şi buzele rujate exagerat.

O amintire a lui *papa* mi se ivi în minte; chipul lui cufundat în pieptul unei mulatre pe jumătate dezbrăcate. Chiulisem de la şcoală cu Guillaume şi într-o noapte ne-am ascuns sub lăzile goale de lângă uşa bordelului – o îndrăzneală prostească. Şi acolo era *papa,* plimbându-şi mâinile pe trupul unei femei care nu era mama.

Mi-am ferit ochii să nu văd târfe. Era timpul să privesc

înainte, nu înapoi, aşa că am cercetat nerăbdătoare şirul de birje şi trăsuri. În sfârşit ajunsesem!

— Un domn ne-a aranjat transportul şi cazarea. Căpitanul a spus că trebuie să aştept aici un curier.

Am mângâiat scrisoarea încreţită. Mătuşa Edmée şi Alexandre aşteptau veşti de la mine de îndată.

— Merg să îl caut, zise Mimi ştergându-şi faţa cu o batistă.

Am încuviinţat din cap şi m-am întors spre fregată, casa şi închisoarea mea în acele ultime luni. Chipurile familiare ale pasagerilor dispăruseră în zeci de direcţii. Un nod de nelinişte îmi blocă gâtul. Aveam să-mi fac prieteni imediat, fără îndoială, dar Alexandre… Am oftat. Speram să fie un bărbat pe care să îl pot iubi.

Curierul sosi, cărându-şi sacul cu scrisori. I-am dat-o pe a mea şi l-am plătit, moment în care o mână îmi atinse braţul.

— Trăsura noastră aşteaptă după colţ. Mimi arătă spre un drum care cotea după colţul unei case plutitoare cenuşii.

*

Am mers până la un han de la periferia oraşului Brest. Păşuni cu oi şi vaci grase se întindeau departe, spre orizont. Mulţimile agitate de călători şi marea albastră dispăruseră, deşi bolta pustie a cerului palid ne urma dinspre ţărm. Cenuşiul mohorât mi se strecură pe sub piele şi îmi umplu golul din piept.

Papa chiar ar fi putut iubi un loc searbăd ca acesta? Cu siguranţă, Parisul avea să fie mai atrăgător. Îmi imaginam curtenii chipeşi ai regelui, purtând redingote şi învârtind pe o podea perfect lustruită doamnele ale căror bijuterii străluceau în lumina candelabrelor. Am zâmbit. În curând, într-o bună zi, aveam să fiu prezentată la Curte împreună cu Alexandre.

*

M-am foit nervoasă prin hanul dărăpănat timp de trei zile, aşteptând veşti de la Edmée. Cât timp îi lua să răspundă? Mimi şi cu mine ne plimbam prin grădina veştejită ca să treacă timpul mai uşor. În timp ce ne îndreptam spre aleea din faţă, o trăsură elegantă trase lângă han. Palmele îmi transpirau în mănuşi.

— Ei trebuie să fie.

Am râs strident şi am înşfăcat braţul lui Mimi. Nu mă aşteptam să fiu atât de agitată.

— Nu îţi bate căpşorul drăguţ cu asta, fetiţo. Va fi fascinat de tine, zise ea sărutându-mă ca să mă calmeze.

Trăsura se opri, iar din ea coborî o femeie blondă, elegantă. Mătuşa Edmée porni spre mine. Rochia de un albastru pal cădea în falduri perfecte, broderia cu florii argintii licărind în lumina soarelui. Fusta voluminoasă, care se legăna pe şoldurile ei ca şi cum ar fi avut ascunse dedesubt perne, îi evidenţia talia subţire.

Un corset din catifea îi cuprindea mijlocul pentru a-i ridica pieptul împodobit cu dantelă. Perle alungite îi atârnau din urechi, iar pe creştet trona o pălărie împodobită cu panglici.

Netezindu-mi rochia ştearsă şi murdară, am privit-o ruşinată.

— Bună, Rose, spuse Edmée îmbrăţişându-mă uşor.

Un gest prefăcut; era nemulţumită de mine?

— Bună, mătuşă Edmée, m-am bâlbâit eu.

— Erai un copil ultima oară când te-am văzut. Plecase din Martinica în urmă cu zece ani şi era la fel de frumoasă pe cât mi-o aminteam, Edmée făcu un pas înapoi pentru a mă studia, iar între noi se instală o tăcere stânjenitoare. În cele din urmă, luându-mi mâinile într-ale ei, spuse: *Chérie,* buzele îţi sunt vinete! Am câteva lucruri călduroase pentru tine. Nu am uitat primele săptămâni după ce am ajuns în Franţa. La început este greu să suporţi vremea rece.

— Mulţumesc. Tremur de când am sosit.

— Te vei obişnui, mă asigură ea bătându-mă pe umăr.

— Aceasta este servitoarea mea, Mimi.

Edmée încuviinţă din cap.

— Cum a fost călătoria?

— Niciodată nu m-am simţit atât de rău. Stomacul încă mi se întoarce pe dos, i-am răspuns, aruncând o privire spre trăsură. Unde este Alexandre? A venit şi el?

— Desigur, dragă. A adormit în trăsură. Îşi făcu mâna căuş şi strigă: Alexandre? Alexandre!

— Îl trezesc eu, *madame,* spuse birjarul.

Edmée aruncă o privire hanului dărăpănat şi observă că firma de lângă uşă atârna într-o singură balama ruginită. Ţuguie buzele, ca şi cum ar fi gustat ceva acru.

— Dumnezeule, copilă! Aici stai? Îţi vom găsi un loc mai potrivit, spuse ea, apoi se întoarse spre Mimi. Vrei să te ocupi de lucrurile lui Rose?

— *Madame.* Mimi făcu o plecăciune şi porni grăbită spre han.

— Mătuşă Edmée, eu…

Ea dădu din mână, întrerupându-mă.

— Eu voi suporta costurile, desigur.

Nu ştiam ce să mai zic, aşa că m-am foit neliniştită câteva momente.

O uşă scârţâi, dovedind că avea nevoie să fie unsă. Respiraţia mi se întretăie când viitorul meu soţ ieşi legănându-se din trăsură. Se întinse şi privi în jur cu o expresie plictisită.

Ochii ni se întâlniră.

Alexandre ridică o sprânceană neagră, formând un arc perfect.

Am rămas aproape fără suflare. Avea trăsături elegante, un nas drept şi pometi înalţi, buze cărnoase şi ochi luminoşi. Semăna cu un prinţ în uniforma lui albă de ofiţer cu butoni din argint, revere brodate şi pantaloni scurţi şi bufanţi de culoare albastră. Peruca albă părea perfectă. Chiar şi cizmele îi străluceau.

Am aruncat o privire furişă pantofilor mei prăfuiţi şi rochiei vechi. Când mă uitasem în oglindă de dimineaţă, văzusem pistruii şi părul decolorat din pricina timpului petrecut pe punte. Arătam ca o oarecare, aşa cum mă

avertizaseră femeile mai înţelepte de la bord.

Mi-am îndreptat umerii. Eram atrăgătoare şi aveam un farmec aparte. *Maman* îmi spunea mereu asta.

Alexandre se holbă la mine, dar nu făcu nicio mişcare în direcţia mea. I-am zâmbit în semn de salut.

O emoţie trecătoare îi licări în ochi, deşi n-am putut să o identific de la depărtare. Oare fusese dispreţ?

Am tresărit şi m-am întors spre Edmée. Ea îşi feri privirea.

„Probabil că nu-i place clădirea”, mi-am spus în sinea mea, încercând să-mi alung îndoielile. Alexandre şovăi parcă o eternitate, ochii lui plimbându-se peste peisaj şi cântărindu-i valoarea. Cutremurată de un fior, mi-am dat seama că acesta nu era un loc potrivit pentru a-ţi întâlni viitoarea soţie.

Porni spre mine. În timp ce-l aşteptam încordată, se opri înaintea mea şi făcu o plecăciune.

— *Mademoiselle* Marie Josèphe Rose Tascher de la Pagerie, sunt încântat să vă cunosc.

— În sfârşit, am rostit printre dinţi.

Cât de mult aşteptasem acest moment!

Surprinderea se citi în ochii lui. Confuză, m-am uitat la Edmée.

— Vă rog să mă scuzaţi, spuse ea. Merg să caut un alt han.

— Permiteţi-mi, se oferi Alexandre.

— Mulţumesc, dragule, dar mă descurc. Vă las să vă cunoaşteţi, spuse ea oferindu-mi un zâmbet încordat înaintea de a pleca.

Mă jucam cu panglica banală de pe mâneca rochiei când Alexandre îşi drese glasul şi privi în jur fără să rostească vreo vorbă.

În cele din urmă, m-am încumetat să-l întreb:

— Cum se simte marchizul?

— Tata stă în pat în cea mai mare parte a timpului, replică el nepăsător.

— Este bolnav? Îmi cer scuze… n-am ştiut…

— A fost o degradare lentă. Dar încă este ager la

minte. Numai trupul este cel care îl trădează. Chiar şi aşa, cred că mai are mulţi ani de trăit.

— Ei bine, asta este o uşurare.

Neîncrederea îi străbătu din nou trăsăturile, ceea ce mă făcu să mă încrunt. Ce mai spusesem acum?

El îşi încrucişă braţele pe piept.

— Şi fratele dumneavoastră, François? am încercat din nou.

— Este bine, mulţumesc. Sper că această călătorie nu a fost prea istovitoare, spuse el, privind peste capul meu la două femei care părăseau hanul.

— A fost îngrozitor. Furtunile de pe mare aproape că ne-au scufundat. Şi nu puteam să mănânc ori să beau, căci legănatul valurilor îmi provoca greaţă. Eu…

Expresia sceptică a lui Alexandre mă opri.

— Întotdeauna vorbeşti atât de deschis?

Un val de căldură îmi cuprinse gâtul şi îmi urcă apoi în obraji.

— *Monsieur?* M-aţi întrebat despre călătorie.

— Nu contează. Avem lucruri mult mai urgente de schimbat decât exprimarea, accentul tău şi… îşi coborî privirea spre rochia mea.

— Poftim?

Furia mă înţepa ca mii de ace pe sub piele. Cum îndrăznea să fie atât de obraznic?

Mimi ieşi din han, trăgând cuferele după ea. Edmée apăru în urma ei cu o listă în mână.

— Am găsit un alt han, nu departe de aici.

Alexandre încuviinţă cu o expresie sinistră pe chip. Obrajii mi se aprinseră de ruşine. Prima lui impresie în ceea ce mă privea nu fusese una favorabilă.

Edmée bătu din palme, pretinzând că nu observase nimic.

— *Merveilleux!*

*

Am pornit spre Paris în ziua următoare, traversând

păşuni şi dealuri care se ridicau în valuri din covorul verde, străbătute de pâraie şi acoperite de arbuşti. În cea mai mare parte a timpului, norii acopereau cerul, şi burniţa îşi croia drum printre frunzele aurii, de culoarea piersicii. Mirosul aerului rece şi al pământului umed nu-mi ieşea din nări – atât de diferit de parfumul dulce, afumat al insulei mele, provenit de la trestia de zahăr arsă şi de la florile sălbatice. În ciuda mantiei de lână pe care mi-o dăduse Edmée, vremea aspră îmi intrase în oase.

Călătoream în linişte. Nu-mi puteam închipui gândurile celorlalţi, nici ei pe ale mele. Mă amuzam studiind peisajul, clasificând copacii şi puţinele flori şi tufişuri tomnatice.

— Cât de plină de viaţă trebuie să fie Martinica, spuse Alexandre. Nu mi-o amintesc foarte bine din copilărie.

Părăsise insula împreună cu Edmée pentru a căuta o viaţă mai rafinată la Paris.

— Nu m-am gândit niciodată la asta până acum, am murmurat. Trois-Ilets parcă are o inimă proprie. Este atât de plină de viaţă! Dar şi aici este minunat, am adăugat degrabă, nedorindu-mi să-l jignesc.

Alexandre chicoti, iar în ochii lui albaştri apăru o licărire de veselie.

— Parisul s-ar putea să fie mai plin de viaţă decât poţi duce, ţărăncuţo! Îmi luă mâna într-a lui şi o mângâie ca şi cum ar fi mângâiat o pisică. Sunt convins că îl vei adora.

Degetele lui îmi lăsară o urmă fierbinte pe piele. Am roşit, speriată de reacţia mea la acel gest de afecţiune. Mă plăcea. Trebuia doar să ajungem să ne cunoaştem mai bine.

— Sunt convinsă că da, am replicat zâmbind.

După o zi lungă de călătorie, ne-am oprit la un han.

— Am un cadou pentru tine, mă informă Alexandre când ni se alătură mie şi lui Edmée în salon pentru un aperitiv.

Am ridicat imediat privirea.

— *De l’Esprit des Lois.* Îmi întinse o carte ponosită şi se aşeză într-un fotoliu cu un pahar de coniac în mână –

Montesquieu. Un mare filosof. Operele lui nu au fost întotdeauna bine primite în Franţa, dar este o nouă eră, îţi vor plăcea teoriile lui inspirate despre nedreptatea umană, spuse el cu o flacără pătimaşă în ochi.

— Minunat! I-am zâmbit, în ciuda îndoielilor care mă rodeau. Probabil că mi-ar fi plăcut mai mult lecţii de muzică, artă sau grădinărit. Nu conta. Entuziasmul lui mă încânta. Voi începe lectura în această seară, i-am promis.

A doua zi de dimineaţă mi-am reluat locul în trăsură, bucuroasă să petrec mai mult timp în compania lui.

— Şi cum ţi s-a părut cartea? m-a întrebat el zâmbind. Americanilor le plac principiile lui legate de separarea puterilor în stat.

M-am foit pe banchetă. De-abia reuşisem să citesc zece pagini înainte să adorm.

— Mi-ar plăcea să aud părerile tale.

— Cred că ideile lui despre libertăţile personale…

Atenţia mea se spulberă în timp ce el îmi explica teorie după teorie. Buzele lui, entuziasmul din ochii săi, modul în care fruntea i se încreţea pe chipul perfect se dovediră a fi un studiu interesant. Când se oprea uneori, nu puteam ascunde cât de mult mă impresiona. Nici nu puteam rezista tentaţiei de a încerca să-l flatez.

— Fascinant, Alexandre, am murmurat punându-mi mâna pe braţul lui. Ştii atât de multe!

Admiraţia mea nedisimulată îl făcu să radieze. I-am zâmbit. Poate că această căsătorie avea să fie mai bună decât sperasem.

*

În ultima dimineaţă ne-am trezit devreme, nerăbdători să ajungem la destinaţie până la căderea nopţii. Am parcurs drumul printre copacii care, din când în când, lăsau loc soarelui, iar pe înserat am zărit în fine Parisul. În timp ce intram pe porţile oraşului, apusul se desfăta într-un vârtej de roz şi de portocaliu, semănând cu interiorul unui fruct de papaia. De-a lungul orizontului se

ridicau cele mai multe clădiri pe care le văzusem vreodată, aşa că am rămas cu gura căscată.

— Este… Este…

Alexandre afişă un zâmbet strălucitor.

— Parisul este cel mai uluitor oraş din lume.

— Incredibil! Am bătut încântată din palme.

Mulţimea mă lăsă fără cuvinte. Grupuri de oameni mergeau pe marginea drumului cărând colete, ţinându-şi copiii de mână sau plimbându-se braţ la braţ. Tot felul de miresme se năpustiră asupra simţurilor mele; sudoarea cailor şi grămezile de fecale de animale mă asaltau, mirosul de cafea şi de pâine caldă, precum şi parfumurile florale mă îmbiau. Negustori ambulanţi, cântăreţi, jongleri şi ropotul nesfârşit al copitelor se amestecau într-o orchestră cacofonică.

— *Mon Dieu,* uite câte trăsuri!

Caleştile şi birjele grăbite evitau pietonii în ultima clipă şi împroşcau noroi în toate direcţiile. Am rămas cu gura căscată văzând casele opulente din piatră şi clădirile impunătoare păzite de armata regelui. Oraşul bâzâia ca un roi de albine deasupra unui mănunchi de begonii,

Alexandre, încântat de uimirea mea, îmi arătă Palatul Regal şi Palatul Luxembourg, explicându-mi istoria lor. Încercam să ascult, dar aglomeraţia îmi acapara atenţia.

După o lungă călătorie prin oraş, Alexandre îmi luă mâna într-a lui,

— Am ajuns. Noisy-le-Grand, noul tău cartier.

O duhoare înţepătoare îmi arse nările.

— Alexandre, ce este mirosul ăsta? l-am întrebat, strâmbând dezgustată din nas.

— Tăbăcăriile. Mirosul n-o să te mai enerveze multă vreme. Eu deja nu-l mai simt.

L-am privit surprinsă. Desigur că aveam să-l simt. Mi-am acoperit nasul cu batista ca să blochez duhoarea groaznică.

Trăsura noastră se opri în faţa unei case cu două etaje, construită, în mare parte, din piatră.

— Bine ai venit acasă, spuse Alexandre.

— Bine ai venit, completă Edmée sărutându-mă pe obraz.

— Mulţumesc, am răspuns, suprimându-mi un ţipăt de încântare; eram conştientă că nu trebuia să par prea copilăroasă.

Am coborât din trăsură şi am cercetat împrejurimile. Clădiri şubrede umpleau spaţiile dintre casele mai mari, o scenă destul de ciudată. La Fort-Royal, bogătaşii trăiau izolaţi în propriile lor *quartiers,* dar la Paris lucrurile păreau să stea altfel. Totuşi, cartierul lăsa să se întrevadă o rămăşiţă a gloriei apuse, deşi eu sperasem la mai multă eleganţă din partea unui viconte.

Un servitor deschise uşa şi ne conduse într-un vestibul cu tavan înalt.

— *Bonjour, Mademoiselle,* spuse el făcând o plecăciune. Vă pot servi cu ceva?

— *Non, merçi.*

Am pornit spre scările ce dominau holul şi mi-am plimbat mâna pe balustrada uzată.

— Rose, marchizul ne aşteaptă, spuse Edmée.

— Desigur.

Am urmat-o, studiind încăperile în timp ce treceam pe lângă ele.

În ciuda luminii aurii de la lămpile cu gaz şi de la lumânări, casa era rece şi întunecată, precum piatra din care era construită. Lipsea complet luxul la care mă aşteptasem, ambianţa depresivă fiind cu totul diferită de cea din conacele din lemn ale nobililor din Fort-Royal, împodobite cu palmieri şi flori sălbatice. Draperii greoaie înlocuiau perdelele delicate care fluturau în briza mării de acasă. Vântul rece se strecura pe sub pragurile uşilor, peste podelele din marmură, amestecându-se cu aerul rânced dinăuntru.

Mobilierul nu era defel impresionant, cu excepţia unei mese uimitoare, placate cu straturi din lemn preţios. Finisajul ei auriu licărea în lumina flăcărilor din şemineu. Mi-am plimbat degetele peste lacul fin, încălzit de foc. Acolo mi-ar fi plăcut să joc cărţi sau să ghicesc în tarot.

— Ia loc, draga mea. Ni se vor alătura în curând.

M-am aşezat în fotoliul tapisat cu mătase albastră, cu faţa spre Edmée. Unde plecase Alexandre? Presupuneam că voia să-şi întâmpine tatăl. M-am străduit să-mi păstrez calmul.

Un servitor îl ajută pe marchiz să intre în încăpere. În urma lor venea un alt domn, probabil fratele lui Alexandre, François. Toţi trei bărbaţii semănau unul cu celălalt; bărbiile semeţe şi ochii mari şi albaştri dădeau de înţeles că aparţineau aceleiaşi familii. M-am ridicat degrabă.

— Tu trebuie să fii Rose. Marchizul se apropie şi îmi luă mâna într-a lui. Bine ai venit! Ne bucurăm că te afli printre noi.

Zâmbetul îi era blând, iar ochii i se ridau la colţuri.

— Vă mulţumesc, *monsieur.* Mă bucur să fiu aici. I-am răspuns şi eu cu un zâmbet,

— Iar acesta, spuse el, gesticulând spre François, este celălalt fiu al meu, viitorul tău frate.

François făcu o plecăciune, mototolindu-şi hainele băţoase, cusute cu fir de aur.

— *Enchanté, mademoiselle!* Vă rog să mă iertaţi, dar mă tem că trebuie să plec. Am întârziat la o întâlnire. Plecă uşor capul spre mine. Dacă binevoiţi să mă scuzaţi.

— Desigur.

Am dat aprobator din cap, iar el ieşi grăbit din încăpere.

— Te rog să te simţi ca acasă, Rose, spuse marchizul. La urma urmei, suntem o familie.

— Sunteţi foarte amabil, am răspuns, străbătută de un val de uşurare. Edmée şi marchizul erau minunaţi.

Când mă conduseră în camera mea ca să mă pregătesc pentru cină, am fost mulţumită că, în sfârşit, mă puteam odihni. Am luat pătura de la piciorul patului şi m-am ghemuit lângă foc. Mă bucuram de căldura flăcărilor asemenea unei iguane prăjindu-se în vârful unui copac, sub soarele tropical. Acea imagine îmi încălzi sângele în vene.

Ciudat că Alexandre îi permitea lui Edmée să facă pe gazda. Presupun că o admira destul de mult, în ciuda

faptului că îi era doar un fel de mamă vitregă.

După o oră de odihnă, m-am întors în salon, unde pe faţa de masă de culoarea fildeşului fuseseră dispuse tacâmuri elegante. Am ocupat un scaun gol.

— Putem începe?

Edmée îşi aşeză silueta graţioasă într-un scaun aflat vizavi de marchiz. Îşi schimbase rochia de călătorie, îmbrăcând una din mătase albastră, şi îşi prinsese părul într-un coc perfect, împodobit cu perle. Sună dintr-un clopoţel de porţelan, provocând o avalanşă de servitori. Unul ne umplu paharele cu vin, în timp ce restul aduseră supa de păstârnac, friptura înăbuşită de căprioară şi salata de sfeclă.

Alexandre ni se alătură în ultimul moment.

— Vă rog să-mi iertaţi întârzierea. Sub privirea dojenitoare a lui Edmée, luă o bucată de pâine şi o înmuie în supă. Îşi şterse gura cu şervetul, apoi se întoarse spre mine: Sper că te simţi ca acasă.

— Încă nu mă simt ca acasă. Expresia lui sumbră mă îndemnă să-mi rectific vorbele: Dar sunt convinsă că în curând mă voi simţi.

Se părea că nu era bine să fii prea direct. Chipul i se destinse.

— Foarte bine.

L-am privit în timp ce îşi îndesa mâncare în gură. Nu tocmai nepoliticos, dar grăbit.

— Alexandre, căprioara nu va fugi din farfurie, spuse Edmée, făcându-mă să zâmbesc în spatele cupei cu vin.

El puse cuţitul şi furculiţa pe masă.

— Mă tem că mă grăbesc. Mă văd cu un prieten în seara asta.

— O! Te pot însoţi?

Entuziasmul îmi învolbură stomacul. Prima mea noapte la Paris cu Alexandre!

— Mă tem că nu, zise el când termină de mestecat. Am nişte treburi importante, aşa că nu voi avea timp să te prezint tuturor. Oricum, nu ai nicio ţinută potrivită.

— Foarte bine, am răspuns, încercând să-mi controlez

dezamăgirea din glas. Nu în seara asta. Poate altă dată?

— Desigur. Se ridică brusc. Mă scuzaţi, tată, Edmée. Ne vedem mâine la micul dejun, Rose.

— Te vom aştepta, spuse Edmée, parcă sugerând o ameninţare.

Am terminat cina în tăcere. După un digestiv servit lângă şemineu, ne-am retras în camerele noastre. M-am zvârcolit ore întregi în pat. Câteva rochii noi, lecţii de muzică, poate puţină istorie, şi Alexandre avea să fie mândru să mă prezinte drept logodnica lui. De-abia aşteptam să-l văd în dimineaţa următoare, să îi spun că voiam să mă întâlnesc de îndată cu un tutore.

Alexandre nu veni însă la micul dejun. Nu l-am văzut vreme de două zile.

*

În cea de-a treia zi la Paris, stăteam nerăbdătoare la micul dejun, aşteptând ca Edmée să termine. De-abia aşteptam să explorez oraşul.

— Tutorele tău va sosi la ora nouă. La două vom lua prânzul, după care vei avea lecţia de muzică de după-amiază. Se opri pentru a muşca din croasant. Vom lua ceaiul în salon la ora cinci şi cina la nouă. Te rog să fii punctuală. Ai avut câteva zile la dispoziţie ca să te acomodezi cu regulile.

— Desigur, Edmée.

M-am foit în scaun pentru a zecea oară. Când avea de gând să termine de mâncat?

— Mă bucur că eşti nerăbdătoare să ne începem plimbarea, draga mea.

— De-abia aştept să îmi cumpăr o rochie nouă! Orice, doar ca să mă simt ca o pariziană.

Edmée sorbi ultima picătură de cafea şi dădu semnalul de plecare.

— Spre strada St. Honore, îi ceru vizitiului.

Am străbătut alei şi bulevarde mari. Pe apele învolburate ale Senei defilau o mulţime de ambarcaţiuni.

Pieţe pline de viaţă înfloreau în mijlocul cartierelor. Bucătarii inspectau peşti argintii pe tăvi de gheaţă şi coşuri cu mirodenii roşiatice, verzi şi violet. Mirosul brânzei de capră şi al cărnii asalta aerul. Edmée, părând imună la toate, privea absentă pe fereastră.

Pentru fiecare bulevard elegant existau şi magherniţe. Îmi ascundeam faţa de femeile şi copiii care cerşeau pâine. Sentimentul de vină erau copleşitor şi jenant. Măcar de i-aş fi putut ajuta. Dar nu puteam face nimic, astfel că mă prefăceam că nu i văd.

Strada St. Honore se ridica la înălţimea aşteptărilor mele. Cele mai elegante buticuri din Paris prezentau o selecţie uluitoare de bijuterii, pantofi şi ţesături. Am atins mănuşi din mătase şi dantelă delicată şi am ţinut broşe în lumină pentru a le studia faţetele sclipitoare.

— Pălăriile, Edmée! O mie nu ar fi prea multe. Pălării din paie *a la bergere,* pălării cu panglici, bonete, pălării din pâslă cu boruri largi, împodobite cu pene, bijuterii sau dantelă de orice culoare – aş da tot ce am mai scump ca să am una.

Priveam cu gura căscată la doamnele îmbrăcate cu rochii voluptuoase, care foşneau la fiecare pas, şi pălării cu pene. Trebuia să scap cât mai repede de rochia mea ştearsă.

— Mai întâi corsetul şi juponul, zise asistenta croitoresei ajutându-mă să le îmbrac.

— Îmi striveşte coastele, am strigat când ea legă ultimul şnur.

— Nu-l atinge! urlă ea văzând că încercam să trag de material. Trebuie să fie strâns pentru a-ţi ridica decolteul şi a-ţi micşora talia.

— Cum Dumnezeu voi purta chestia asta oribilă?

Femeia ţâţâi şi mă ajută să îmbrac apoi crinolina. Am făcut ochii mari la vederea ei. În Martinica te-ai fi putut sufoca purtând o asemenea rochie.

— Trebuie să-ţi iau măsurile. Se mişcă rapid, notând nişte cifre pe o hârtie, apoi mă anunţă: Gata. Acum putem trece la rochii.

Două fete îmi prezentară diverse ţesături: brocart şi mătăsuri, catifea şi dantelă, bumbac şi lână în zeci de culori. Am probat cele câteva modele de rochii disponibile.

M-am învârtit pentru a doua oară într-o rochie din brocart galben. Cine era străina elegantă care mă privea din oglindă? Avea obrajii îmbujoraţi, iar silueta îi era graţioasă. Am zâmbit încântată.

— Îţi place aceasta, Edmée?

— Este minunată. Vom cere să ţi se facă una pe măsură. După cum vezi, nu se potriveşte tocmai cum ar trebui. Şi ce spui de cea verde?

— Este destul de scumpă. Deja am întrebat-o pe *madame.*

— Sunt conştientă de preţ. De ce nu o probezi? Pare să fie de mărimea ta.

Madame mă ajută să îmbrac rochia din mătase şi apoi mă conduse spre oglindă.

— O! Mâinile mi se duseră la gură. *C'est magnifique.*

M-am întors încet, iar fusta foşni. Am mângâiat manşetele din dantelă neagră care împodobeau mânecile. Dacă m-ar fi văzut şi *maman* arătând ca o lady!

— Cred că rochia asta a fost croită pentru tine.

— Nu am purtat niciodată ceva atât de minunat.

— Ei bine, acum e a ta, draga mea. Edmée se întoarse spre *madame.* O vom lua şi pe aceasta.

— O, Edmée! Vorbeşti serios? M-am grăbit să o îmbrăţişez, însă din grabă am lovit o măsuţă. Câteva figurine din porţelan începură să zăngăne, parcă prinzând viaţă. Le-am liniştit, suprimându-mi un chicot.

— *Attention!* Edmée îmi aruncă o privire dezaprobatoare. Trebuie să fii conştientă de persoana ta tot timpul. Am plecat ruşinată capul, ceea ce o făcu să-şi îmblânzească tonul: Vorbesc serios, să ştii. Acum să trecem la lucrurile importante. Vei avea nevoie de o rochie pentru mâine. Nu te putem lăsa să porţi încă o zi chestia asta ponosită. Ce zici?

Am ţipat de bucurie şi am sărutat-o pe obraz.

— Mulţumesc, mulţumesc!

Până la sfârşitul zilei îmi constituisem deja o garderobă pariziană autentică. Am ales un brocart cu fir auriu pe care erau cusute mărgele iridescente, trei rochii de zi şi una croită din lână bleumarin. Pălării, pantofi şi ciorapi din mătase, o poşetă de seară şi mănuşi. Niciodată nu mai avusesem lucruri atât de frumoase,

Mă întrebam cât de mare era averea familiei Beauharnais. Nici casa, nici mobilierul nu reflectau bogăţie, şi fusesem martoră când Edmée se încruntase la vederea facturilor. Am alungat acel gând. Nu era treaba mea. Lui Alexandre aveau să i se înmoaie genunchii când urma să mă vadă.

*

În dimineaţa următoare m-am trezit devreme ca să-mi fac toaleta, Am petrecut o oră întreagă doar pentru a-mi aranja părul într-un coc perfect, ca al lui Edmée. Mi-am aplicat cu grijă noile farduri şi mi-am pictat buzele cu ruj. După ce am completat cu un strop de parfum, am chemat-o pe Mimi să mă ajute să mă îmbrac.

— Mai întâi ciorapii, Yeyette, spuse ea folosindu-mi numele de alint din copilărie.

Am tras materialul subţire şi mătăsos peste genunchi şi peste pulpe şi am prins marginile de jartierele din dantelă.

Mimi îmi strânse corsetul, din fericire cu mai puţină forţă decât croitoreasa.

— Poţi respira?

— De-abia, i-am răspuns, râzând.

Mă ajută apoi să-mi pun juponul şi crinolina, iar în cele din urmă am îmbrăcat o rochie albă ca laptele, cu aplicaţii roşii în formă de căpşuni. Fusese singura care-mi venea fără mari ajustări, iar acum se număra printre preferatele mele.

Am zâmbit timid, acoperindu-mi buzele cu mâna în oglindă. O domnişoară pariziană din cap până-n picioare – o tentaţie pentru orice bărbat.

În salon, Alexandre tocmai se întindea peste masă pentru a lua o bucată de pâine din coş.

— Cum ţi-a fost seara? l-am întrebat, atingând uşor o buclă care îmi ajunsese pe frunte.

— Destul de bună. Tocmai ce am ajuns.

Înmuie pâinea în gemul de caise şi o mâncă din câteva înghiţituri, fără să se aşeze pe scaun.

— Sper să te pot însoţi în curând. Mi-am legănat fusta rochiei înainte şi înapoi în timp ce mă apropiam de el. Am fost la croitoreasă. Îţi place?

El mă privi un moment în tăcere.

— Este drăguţă, răspunse într-un final.

„Drăguţă?” Mi-am coborât ochii pentru a-mi ascunde dezamăgirea.

— Mi-ar plăcea să arunc o privire mai de-aproape, zise el făcând un pas înainte.

Stomacul mi se învolbură din pricina tonului său insinuant.

Se apropie şi mai mult şi îşi ascunse chipul în scobitura gâtului meu. Răsuflarea lui fierbinte duhnea a ţigări şi a vin.

— Alexandre, am îngăimat.

El îmi sărută pielea sensibilă de sub lobul urechii.

— Miroşi divin. Levănţică?

Am dat aprobator din cap în timp ce el îşi plimbă uşor degetele peste pieptul meu. Un val de căldură îmi inundă picioarele.

— Nu pot… nu putem… M-am rezemat de perete pentru sprijin.

— Şşt! Mă trase lângă el, iar cu limba îmi forţă buzele să se deschidă. Într-o secundă, mâna îi alunecă pe trupul meu şi îmi ridică fusta.

M-am predat gurii lui, iar gesturile lui deveniră tot mai insistente. Cu pricepere, îmi dădu juponul la o parte, căutându-mi pielea dezgolită.

— Alexandre! Alexandre!

Am încercat să mă eliberez împingându-mi mâinile în pieptul lui. Materialul se sfâşie.

— Nu mă vrei? Mâna lui se plimba peste coapsa mea dezgolită. Am văzut cum mă priveşti.

Am tras adânc aer în piept.

— Eu… nu acum…

— Ştiu că ai avut iubiţi în Martinica. Creolele sunt cunoscute pentru senzualitatea lor. Începu să traseze cercuri pe coapsa mea cu degetele. Pielea începu să-mi ardă şi valuri de căldură îmi aprinseră obrajii. Eşti frumoasă în rochia asta. Nu îţi pot rezista. Mă sărută pe gât, iar mâna lui începu să urce.

Cu mintea înceţoşată, m-am topit pur şi simplu în braţele lui, dar, când a început să pătrundă cu degetele în părţile mele intime, am ţipat.

Din camera alăturată răsunară nişte paşi

— Rose? Tu eşti? strigă tatăl lui Alexandre.

Bastonul marchizului răsună pe podeaua biroului. Mersul lui lent îmi oferi timpul necesar pentru a-mi aranja rochia.

Alexandre îşi şterse gura cu o batistă. Când tatăl lui deschise uşa, totul părea normal, sau cel puţin aşa credeam eu.

— Eşti bine, Rose? Marchizul căscă ochii când mă văzu.

Am înghiţit în sec şi mi-am îndreptat umerii.

— Sunt bine, *monsieur. Merçi*.

Îl studie pe Alexandre cu o privire epuizată, după care se târî înapoi în biroul său. Alexandre urcă la etaj fără să spună vreun cuvânt.

M-am privit în oglinda rotundă de pe peretele opus. Buzele şi gâtul îmi erau mânjite cu pete roşii, ochii îmi erau febrili, iar o panglică sfâşiată îmi atârna din talie. O singură lacrimă îmi alunecă pe obraz.

*

Săptămâna următoare, într-o dimineaţă răcoroasă, priveam muşcatele din ghivece, admirând modelele din chiciură de pe frunzele lor. Mi-am amintit pasiunea bruscă a

lui Alexandre. Sărutul lui. *Mâinile* sale. Mă tratase ca pe o târfă, apoi nu mai pomenise nimic despre asta. Nu ştiam ce să cred despre comportamentul lui; îşi recăpătase imediat blândeţea şi atitudinea fermecătoare. Mi-am sprijinit capul de geam. Probabil că fusese mahmur în dimineaţa aceea. Speram că acesta era singurul motiv.

Am oftat. Îmi era foarte dor de *maman* şi de Manette, chiar şi de *papa.* Şi de prietenele mele – ardeam de nerăbdare să îmi fac altele noi.

— *Mademoiselle,* nu veţi învăţa istorie privind pe fereastră, mă mustră tutorele.

Nu puteam rezista tentaţiei de a-l numi *monsieur Ennui*[2]*,* cel puţin în sinea mea. Lecţiile lui mă plictiseau de moarte.

— Iar postura dumitale este cumplită. Aşa. Îmi trase umerii înapoi şi îmi ridică bărbia.

— *Oui, monsieur,* i-am răspuns, privindu-i chipul aspru. Buzele palide erau singura pată de culoare de pe faţa lui pudrată în mod exagerat. De ce nu putea Edmée să găsească pe cineva mai plăcut? Măcar lecţiile pentru acea zi erau pe terminate.

O voce necunoscută răsună în foaier.

Oaspeţi? Plină de curiozitate, am uitat de maniere şi am dat buzna pe coridor.

Edmée îmi aruncă o privire exasperată.

— Ca o lady, Rose.

Deşi avea intenţii bune, eram sătulă de mustrările necontenite.

— Desigur, Edmée. Am încetinit pasul şi apoi m-am oprit brusc, privind-o pe femeia extravagantă de lângă ea.

— Permiteţi-mi să v-o prezint, *madame…* începu majordomul cu un aer rigid.

Folosindu-şi şoldurile voluminoase, acoperite de o fustă enormă, nou-venita îl dădu la o parte. El o privi încruntat, iar eu am încercat să nu râd.

— Sunt Fanny de Beauharnais, soţia lui François, fratele lui Alexandre. Dar probabil că l-ai cunoscut deja pe

2 Plictiseală (în limba franceză, în original) (n.red.)

soţul meu. Te rog, spune-mi Fanny. Radioasă, mă sărută pe ambii obraji şi adăugă: Bine ai venit la Paris. Muream de nerăbdare să te cunosc.

Stilul vestimentar al lui Fanny respecta canoanele modei, deşi era cam răvăşit şi prea încărcat cu roşu şi violet. Pastelurile în vogă nu-i veneau bine; caracterul ei nu putea fi captiv într-un corset monoton. Buclele greoaie atârnau în cârlionţi pudraţi, împodobiţi cu pene mătăsoase, iar buzele îi erau pictate cu ruj, la fel şi obrajii. Semăna cu o pasăre rară zburând printre vârfurile copacilor din jungla de acasă.

Un zâmbet mi se întinse pe faţă.

— Sunt foarte încântată să vă cunosc, *madame...*

— Fanny, iubire. Nimeni nu îmi spune *madame* de Beauharnais. Insist, îmi privi chipul şi rochia. Eşti adorabilă. Şi ce face Alexandre? Te-a scos în oraş?

— Nu, mă tem că nu l-am văzut prea des…

Edmée mă întrerupse.

— Trebuie să meargă la garnizoană şi stă cu familia La Rochefoucauld când poate. Ştii cât de dedicat este îndatoririlor şi prietenilor lui, Fanny.

— Printre alte lucruri, răspunse Fanny, aruncându-i o privire cu subînţeles.

Inima îmi tresări în piept. Ce însemna asta?

Înainte să pot întreba, Fanny schimbă subiectul.

— Mi-ar face plăcere să mă vizitaţi într-o seară. Împreună cu Alexandre, desigur. Seratele mele sunt destul de faimoase, să ştii.

Enumeră multe nume, niciunul de care să fi auzit eu, dar mă asigură apoi de importanţa lor. Discursul ei rapid o lăsă fără suflare, aşa că se opri pentru o gură de aer.

— Mi-ar face plăcere să vin! Nu prea mi-am găsit locul pe frigul ăsta. Ai dori să bei o ciocolată?

— Un *chocolat chaud* ar fi divin. Haide, spune-mi totul despre tine, îmi ceru, luându-mi mâna într-a ei.

— Te rog să mă scuzi, Fanny, eu merg să vorbesc cu doctorul, interveni Edmée. E sus, cu marchizul.

Mi-am ascuns zâmbetul cu mâna. Doctorul nu sosise

încă. Edmée voia să scape. Probabil că nu-i plăcea prea mult compania lui Fanny.

— Desigur, Edmée. Transmite-i dragostea mea.

— Îl informezi tu pe tutore că lecţia s-a terminat? am rugat-o.

Pentru astăzi, da. Edmée se strecură pe uşă şi ne părăsi.

Mă simţeam destul de relaxată în prezenţa lui Fanny. Îmi plăceau râsul ei jovial şi sinceritatea.

Povesteşte-mi despre casa ta, despre familia şi prietenii tăi. Din câte am auzit, există şi creaturi ciudate prin junglă?

Îmi punea întrebare după întrebare, iar eu nu i-am ascuns nimic. Cel mai mult o interesa însă traiul africanilor de pe plantaţie.

— Şi sclavii? Cum o duc pe plantaţia voastră?

Fanny nu băgă de seamă zornăitul argintăriei din spatele ei. Am privit peste umăr şi am văzut-o pe Mimi ridicând cuţitul pe care îl scăpase. I-am întâlnit ochii. Coborî privirea, concentrându-se pe sarcina de a şterge tacâmurile, ca şi cum viaţa ei ar fi depins de asta.

— Locuiesc în colibe, asta dacă nu fac parte din gospodărie. Cei mai muncitori şi mai dragi nouă mănâncă şi dorm în casa principală.

Mimi nu privi în direcţia noastră, dar tăcerea ei plana în aer. Ştia foarte bine că ţineam la ea, ba chiar o socoteam prietenă.

— Muncesc de la răsăritul soarelui şi până la căderea nopţii? Ce mănâncă? Ce pedeapsă primeşte un sclav nesupus? Am auzit poveşti groaznice, insistă Fanny.

Mi se părea curios faptul că subiectul o afecta într-atât. La urma urmei, sclavii nu ne erau egali. Ce putea fi atât de interesant?

— Toţi bărbaţii şi toate femeile ar trebui să aibă drepturi, indiferent de poziţia lor, de sexul sau de originea lor socială, dulceaţă, stărui ea. Sau de culoarea pielii.

Mimi făcu ochii mari.

Dregându-mi glasul, am spus:

— Mimi, poţi să ne aduci nişte prăjituri, dacă mai sunt?

Ea puse cârpa pe masă şi se grăbi spre bucătărie.

Ce idee grandioasă. Nu mă gândisem niciodată la libertatea unui sclav, darămite la „drepturile” femeilor. Ne acceptam rolurile fără să le acordăm vreo clipă de reflecţie; sclavii aveau o altă menire decât *Les Grands Blanes,* marii proprietari de pământuri. Trestia de zahăr ar fi putrezit, de plantaţiile noastre s-ar fi ales praful în lipsa africanilor. Cu toate astea, Fanny mă pusese pe gânduri.

*

M-am căsătorit cu Alexandre într-o bisericuţă din Noisy-le-Grand. Altarul era scăldat de razele soarelui. Pete de culoare se strecurau prin vitralii şi luminau pe alocuri podeaua rece din piatră. Verii şi prietenii lui Alexandre umpluseră rândurile de bănci. Fanny, singurul chip familiar, mă linişti făcându-mi semn cu ochiul când am ieşit din odaia preotului. I-am zâmbit, în ciuda îndoielii care pusese stăpânire pe picioarele mele. Îl iubeam oare pe Alexandre?

Cuvintele lui *papa* îmi răsunară din nou în minte.

— Căsătoria se încheie doar pentru avere. Dragostea este o fantezie pentru fete naive.

Sunetul orgii anunţă începerea ceremoniei. Cei prezenţi îşi fixară privirile asupra mea. Am înghiţit în sec şi am pornit spre altar.

Maman, de ce nu poţi fi aici? Mi-am închipuit ochii ei albaştri licărind printre lacrimi, mândrindu-se cu frumuseţea mea. Ea mi-ar fi ondulat părul, iar Manette m-ar fi ajutat să mă îmbrac. O durere greoaie îmi apăsa pieptul.

Mergeam spre altar, spre viitorul meu.

Alexandre mă aştepta, chipeş ca întotdeauna în uniforma lui. Chipul îi era ca o mască fermă, imposibil de citit. Oare avea regrete?

*

Mai târziu în acea seară, am sărbătorit cu o cină elegantă, acompaniată de muzicieni, la care participă un număr restrâns de prieteni şi rude. Când apăru Fanny, un suspin de uşurare îmi scăpă printre buze.

— Felicitări, îmi spuse ea îmbrăţişându-mă.

— Mă bucur să te văd! Primul zâmbet al serii îmi apăru pe chip.

— Vom vorbi după cină.

— De-abia aştept.

Treceam printre grupuri de oaspeţi care se holbau la mine, dar nu spuneau nimic. Un spectator în propria mea casă. Deşi mă simţeam stingherită, îmi ţineam capul sus. În timpul cinei, mi-am mâncat în tăcere supa, am gustat tartele cu ciuperci şi m-am răsfăţat cu şampanie. Bulele se jucau pe limba mea, relaxându-mă încetul cu încetul.

Alexandre stătea în dreapta mea, fermecând oaspeţii cu vorbele lui. Cum puteam eu să mă alătur discuţiilor? Nu ştiam nimic despre bârfele pariziene sau despre felul în care regele abuza de privilegii. Atingerea pământului negru pe tălpi, mirosul ploii peste florile de hibiscus şi magia cărţilor de tarot – acestea erau cunoştinţele mele. Prin urmare, surâdeam sau dădeam din cap după cum mi se părea potrivit.

Când servitorul sosi cu tava cu şampanie, am mai luat două pahare. Nu după mult timp, amorţeala mi se strecură în mâini şi picioare, făcându-mă să uit de singurătate.

Când muzica începu, Alexandre mă luă de braţ.

— Draga mea soţie, spuse el sărutându-mă pe frunte, vrei să dansăm?

„Soţie”. Eram o soţie. Căldura din ochii lui mă făcu să zâmbesc.

— Da! Îmi era dor să dansez.

Toată lumea formă două rânduri paralele pentru cadril, un dans pe care îl ştiam bine, slavă Domnului. Alexandre se aşeză înaintea mea şi încuviinţă din cap. Ne-am întâlnit la mijloc, mână în mână, cu palmele înainte, şi ne-am răsucit pe ritmul muzicii.

Mi-am ţinut răsuflarea când privirile ni s-au intersectat

şi mâinile ni s-au atins. Căldura pielii lui m-a făcut să roşesc.

— *Madame* de Beauharnais, aţi roşit. Şi vă stă bine. Sunteţi minunată!

Un gând brusc despre patul nupţial îmi răsări în minte. Stomacul mi se agita de nerăbdare şi gâtul îmi ardea. Poate că băusem prea multă şampanie.

Pe când mă retrăgeam la locul meu din linia din dansatori, am sughiţat. Am început să chicotesc, aşa că am ratat următorul pas al dansului. Râdeam de prostia mea.

Alexandre îmi aruncă o privire aspră.

— Rose, şopti el pe un ton furios când umerii ni se întâlniră din nou la jumătatea salonului, te rog să te porţi ca o lady. Gata cu şampania.

— Nu pentru asta este o nuntă? Ca să fim veseli? l-am întrebat, sughiţând din nou. La urma urmei, eu sunt mireasa.

— Tu eşti bufonul care se bâlbâie şi se împiedică. Nu vei participa la următorul dans.

— Nu am nevoie de o pauză, am bolborosit.

Alexandre se încordă. Când melodia se încheie, mă conduse la un fotoliu nu foarte confortabil.

— Nu am terminat de d-dansat. Limba îmi era prea amorţită ca să articuleze.

El îşi aranjă jacheta şi îşi îndreptă umerii.

— Încetează să te faci de râs. Eşti beată.

— O, prostuţule! l-am întrerupt, fluturând din mână. Nu te simţi ofensat! Sunt oaspetele de onoare. Voi face cum poftesc. Nici măcar nu ştie cineva că sunt aici. În secunda următoare, Alexandre se îndepărtă fără o vorbă.

Chiar era serios? L-am privit, nevenindu-mi să cred, cum se alătura unui grup de domni.

Învăluită de un nor de melancolie, am îndurat cu greu orele ce treceau alene. Alexandre mă ignora. Plutea pe podeaua salonului, fiind un dansator priceput, cu mişcări sprintene. Toţi bărbaţii îl priveau cu gelozie. Femeile îl admirau, adoraţia şi dorinţa citindu-se în expresiile lor. Tâmplele începură să îmi bubuie, iar gelozia mă înnebunea.

Dar eu eram *Madame* de Beauharnais. Niciuna dintre ele nu putea spune că Alexandre era al ei.

Cu toate astea, nu mă mai invită la dans.

„Proasto”, mă mustram în sinea mea.

Când nu i-am mai putut suporta indiferenţa, mi-am luat rămas-bun şi am plecat în dormitor. O cămaşă albă de noapte era întinsă pe marginea patului. Am mângâiat materialul fin. Aveam să-mi cer scuze, iar Alexandre avea să mă ierte şi eu să îl iert pe el.

— Mimi? am strigat prin uşă. Am nevoie de ajutorul tău.

Ea intră grăbită în cameră şi mă ajută să mă pregătesc pentru noapte. Falduri de satin se revărsau din cămaşa împodobită cu funde şi dantelă, evidenţiindu-mi pieptul voluptuos.

— Doamne sfinte, Yeyette. Îl vei scoate din minţi, spuse ea, legând ultimele panglici.

I-am luat mâinile într-ale mele şi le-am ţinut la piept.

— Mi-e teamă.

— Este firesc. Dar va fi bine. S-ar putea chiar să-ţi placă, dacă va fi blând.

Am sărutat-o pe obraz. Entuziasmul îmi gâdila stomacul. Nu aveam să mai fiu fecioară. Dacă iubitul meu Guillaume din Fort-Royal ar fi obţinut ce voia, m-aş fi stricat într-o seară răcoroasă, în urmă cu mult timp. În acest moment, eram bucuroasă că îi rezistasem.

M-am aşezat pe marginea patului pentru a-l aştepta, rozându-mi unghiile. Ce obicei oribil, spunea *maman.* Mi-am ascuns mâinile la spate, dar începură să-mi zvâcnească picioarele.

Am început să mă plimb agitată prin cameră. De ce îi lua atât de mult să vină?

După o oră, şampania îşi făcu efectul, aşa că mă învălui o ceaţă apăsătoare. M-am strecurat printre aşternuturile roşii şi am închis pleoapele greoaie. Mai bine să mă odihnesc în timp ce aşteptam.

El avea să vină şi să mă cuprindă în braţe. Totul avea să fie bine.

Alexandre nu veni în acea noapte. Nici în a doua noapte, nici în a treia.

Capitolul 3

Căsnicia
Noisy-le-Grand, 1780

Nu l-am mai văzut pe Alexandre decât o săptămână mai târziu, chiar înainte de răsărit. Se urcă în pat cu stângăcie, obrajii fiindu-i coloraţi de coniacul fin pe care îl adora.

— Unde ai fost? l-am întrebat, frecându-mi ochii ca să alung somnul.

— Am fost ocupat la garnizoană, draga mea. Am avut multe instrucţii în ultima vreme. Dar sunt aici acum.

Voiam să-mi strig frustrarea în gura mare. Cum îndrăznise să mă lase singură în noaptea nunţii? Mă îmbrăcasem cu acea cămaşă în fiecare noapte de atunci, dar el nu venise. Ţuguindu-mi buzele, m-am întors cu spatele.

Mâna lui îmi cuprinse umărul, coborî pe braţ şi se opri pe talie. O senzaţie delicioasă scăpără sub atingerea degetelor sale, în ciuda furiei care mă mistuia.

— Mi-a fost dor de chipul tău dulce, îmi şopti el la ureche, fără să se mai bâlbâie.

— Ai un mod foarte ciudat de a o arăta.

— Şşt! Îşi puse un deget pe buzele mele. Săptămâna viitoare te voi duce într-unul dintre cele mai renumite saloane din Paris.

Vocea lui mieroasă putea să farmece până şi un şarpe, aşa că hotărârea mea de a ţine cât mai mult supărarea se topi.

— Vorbeşti serios? l-am întrebat, întorcându-mă spre el.

Mă reduse la tăcere cu un sărut insistent. Mâinile îi

alunecară pe materialul fin al cămăşii mele de noapte, până găsi o breşă. Am icnit la atingerea lui, simţind cum un foc ardea mocnit înăuntrul meu.

Alexandre, dându-şi seama că pulsul mi se înteţise, aruncă la o parte pătura.

— Vreau să te văd, zise, scoţându-mi cămaşa peste cap.

Am roşit din pricina goliciunii mele, dar am rămas nemişcată.

Alexandre îmi mângâie cu blândeţe umerii, sânii şi pântecele, iar în cele din urmă, triunghiul de păr negru.

Un geamăt îmi scăpă printre buze. Am roşit din nou, în timp ce corpul meu răspundea atingerii lui.

— Mirosul pielii tale. Trase aer în piept şi îmi luă sfârcul în gură.

M-am predat căldurii lui şi l-am cuprins cu braţele.

La un moment dat, mai târziu, am adormit, cuibărită la pieptul lui cald.

*

Alexandre se strecura în pat cu câteva ore înainte de ivirea zorilor, dormea mare parte a zilei şi pleca iar în timpul nopţii, fără vreun cuvânt. Asta dacă venea acasă. În timpul scurtelor sale vizite, îmi şoptea declaraţii de iubire şi îmi potolea enervarea cu daruri. Îmi plăceau fleacurile pe care mi le aducea şi arătam entuziasm faţă de cărţile pe care le împărţea cu mine. Încercam să-l iert pentru zilele în care nu se întorcea acasă.

Într-o după-amiază, stăteam în birou, la masa de lucru din lemn de cireş. O săptămână lungă de lecţii, fără companie, mă deprimase. Oftam şi frunzăream paginile unui roman plictisitor. O imagine a lui Catherine răsări în mintea mea; sora mea aplecată peste masa din dormitorul nostru comun, citind despre secolele trecute în timp ce lumânarea ardea prea repede.

Într-o asemenea seară, *papa* ciocănise la uşa noastră.

— Intră, strigasem eu, schimbându-mi poziţia în pat.

Manette se foia în timp ce îi împleteam părul.

— Fetelor, este timpul să stingeţi lumânările.

— Dar, *papa,* am ajuns la partea cea mai bună, se plânsese Catherine.

El o sărutase pe cap.

— Micuţul meu şoarece de bibliotecă. Orice tată ar fi mândru de tine. Tu ai citit cât trebuia pe ziua de astăzi, Rose?

— Păi… murmurasem, în timp ce legam cosiţa lui Manette cu o fâşie de material.

El îmi aruncase o privire aspră.

— Catherine este mai mică şi totuşi te întrece când este vorba de lecţii. Nu te va vrea niciun gentleman în ritmul ăsta.

Îmi plecasem capul. Mă mustra atât de des, încât s-ar fi zis că mă obişnuisem. Dar nu era aşa. Atunci îmi dorisem să azvârl cartea surorii mele în foc.

Sentimentul de vină îmi încleşta stomacul. Mă uram pentru invidia şi răutăţile care se strecurau în mintea mea când mă gândeam la acele zile. Am coborât din nou privirea, iar paginile deveniră înceţoşate. Catherine fusese prima alegere pentru a fi soţia lui Alexandre. Am alungat acel gând, căci ea nu mai putea fi soţia nimănui.

Am închis cartea şi mi-am trecut degetul pe cotor. *La Nouvelle Heloise.* Mă luptasem cu intriga ei complicată întreaga săptămână. Am aruncat-o nervoasă pe raft. În definitiv, Rousseau nu putea fi atât de important.

— L-ai aruncat pe Rousseau! L-ai terminat de citit?

Vocea lui Alexandre mă sperie, făcându-mă să mă întorc brusc.

— Da, am minţit. Nu văd ce este aşa de minunat la el, i-am spus cu răutate.

Avea să-l înfurie faptul că îl atacam pe scriitorul şi filosoful lui preferat; cu atât mai bine. Eram sătulă de mustrările lui necontenite şi de părerile lui trufaşe, darămite de absenţa lui permanentă.

— Eşti insuportabilă! Cum de nu-i poţi vedea geniul? Teoriile lui despre…

— Te rog, Alexandre! Tocmai ce am citit două ore din opera lui. Putem să vorbim despre altceva?

Nu aveam starea necesară pentru încă un discurs savant.

— Bine, spuse el cu maxilarul încordat. Despre ce ai prefera să vorbim?

— Despre Curtea regală. M-am aşezat pe divan şi i-am făcut şi lui loc lângă mine. Despre regina Maria Antoaneta, despre însoţitoarele ei, despre balurile sofisticate. Cât de luxos trebuie să fie totul! Facem parte din nobilime, nu-i aşa? I-am luat mâna într-a mea când a venit să se aşeze lângă mine şi am continuat: Visez la Curte încă de când eram copil. Ai vrea… am putea să solicităm o invitaţie? Am o rochie adecvată acum. Am învăţat despre maniere cu tutorele meu. Sunt o dansatoare minunată, la fel şi tu. Am face o pereche adorabilă, nu crezi?

— Vrei să te duc la Versailles? Făcu ochii mari, asemenea unei broaşte captive în mâna unui băieţel. De parcă te-ar primi cineva la Curte! exclamă, izbucnind în râs.

Iritarea mea se întoarse.

— Ce vrei să spui?

— Nu este aşa de uşor să obţii invitaţii. Iar tu ai fi de-a dreptul hidoasă în prezenţa familiei regale.

I-am dat drumul mâinii de parcă ar fi avut lepră.

— Nu este nevoie să fii răutăcios.

— Nu ai nici cea mai vagă idee cât de mult trebuie să înveţe doamnele de la Curte pentru a deveni atât de rafinate.

Mi-am coborât privirea. Poate că nu, dar le puteam învăţa manierele. Cât de greu putea fi?

Expresia lui se îmblânzi.

— De ce nu te duci să-ţi alegi o ţinută pentru diseară? Mergem la o recepţie, aşa cum ţi-am promis. Vom pleca la ora opt. Mă sărută pe obraz şi ieşi din încăpere.

Privirea îmi rămase aţintită pe covorul mătăsos. Într-o zi aveam să merg la Curte, mi-am jurat în sinea mea. Aveam să socializez cu nobilimea, cu sau fără Alexandre. Dar mai întâi trebuia să-mi fac prieteni. Şi aveam de gând

să încep din seara aceea.

*

Am îndurat chinuri suplimentare ca să fiu frumoasă în acea seară. Trandafiri roz şi galben-pal îmi împodobeau corsajul rochiei. Mi-am aranjat părul într-o cascadă de bucle presărate cu flori. Am privit spre ceas. Era opt fără cinci. Perfect. Am ieşit din cameră într-un nor de parfum floral, pornind în căutarea lui Alexandre.

Am ciocănit la uşa dormitorului său.

— Alexandre? Neprimind răspuns, am coborât scările cât de repede îmi permitea rochia. Alexandre? Sunt gata!

Tăcere.

Unde era toată lumea? N-am găsit pe nimeni nici în camera de zi, nici în birou, nici în salon. Am urcat din nou scările pentru a o întreba pe Edmée dacă ştia ceva.

— Stăpâna a plecat la cină cu nişte prieteni, spuse camerista ei.

— L-ai văzut pe Alexandre?

— A plecat în timp ce vă făceaţi baie, *madame* Beauharnais. A spus ceva despre flori.

Am zâmbit. Probabil că regreta cearta noastră.

Timp de o oră, am privit trăsurile trecând pe strada îngustă, cu roţile hurducăind peste pietrele pavajului. M-am înfuriat, apoi m-am îngrijorat şi înfuriat din nou.

Speranţa mi se nărui în sute de bucăţi. În cele din urmă, am alergat la etaj şi am trântit uşa dormitorului în urma mea. Mi-am aruncat pantofii în colţul opus al camerei. Mă gătisem degeaba! Florile nu fuseseră pentru mine.

*

Alexandre mă pedepsi cu absenţa lui, izolându-mă, condamnându-mă la o viaţă fără angajamente sociale sau prieteni. Îmi ocupam timpul cu scrisori către *maman,* plimbări prin parcuri şi cumpărături. Zilele ploioase le petreceam în casă, citindu-i lui *monsieur Ennui,* ciupind

coardele harpei sau jucând cărţi cu Mimi, deşi Edmée mă mustra pentru această din urmă activitate.

— Servitorii nu le ţin companie stăpânilor, insista ea.

— Serios, Edmée, Mimi este mai mult decât o servitoare, am replicat. Ea era confidenta mea, o lumină călăuzitoare de acasă.

Edmée îmi aruncă o privire plictisită.

— Şi nu-ţi mai atinge părul. Va trebui să-l ondulezi din nou. Doamnele nu se foiesc atâta.

Am oftat exasperată când ea ieşi din încăpere. Mimi îşi înăbuşi un râset.

— Eşti mai mult decât o sclavă, draga mea prietenă, i-am zis, sărutându-i mâna maronie şi puternică.

Ochii i se umplură de dragoste.

— Ştiu. De când eram mici.

— Îi mulţumesc lui Dumnezeu că te am. Viaţa ar fi fost insuportabilă fără tine.

*

Într-o seară friguroasă de iarnă m-am cuibărit în pat, amintindu-mi poveştile lui *papa* despre Paris. Ce n-aş fi dat să fiu admirată şi influentă la Curtea descrisă de el, să am o viaţă, o viaţă *reală* în oraş. Cât de diferit era Parisul… soţul meu…

Lacrimile mele udară pernele din satin. Mă rugasem cu ardoare să plec din Martinica, mă rugasem să am parte de aventură şi dragoste, dar iată-mă aici, plângându-mă de o viaţă pe care nu o puteam suporta. Ce bărbat nu şi-ar fi dorit să doarmă în braţele iubitei lui?

Doar dacă, nu dormea singur.

Toate nopţile în care era plecat… *Papa* se purtase la fel… Am scuturat din cap. Nu. Alexandre îmi spusese de multe ori că mă iubea.

O bătaie în uşă mă sperie. M-am ridicat în capul oaselor.

— Rose? Pot să intru?

Înainte să răspund, Fanny dădu buzna în cameră.

Radia, o siluetă vioaie din tafta aurie, iar rujul îi era la fel de roşu ca întotdeauna.

— Fanny. Mi-am şters ochii cu podul palmei şi mi-am tras nasul. Ce faci aici?

— Vei ieşi cu mine în oraş, *chérie.* O prietenă de-a mea, *Madame* de Condorcet, dă o serată. Haide să te îmbrăcăm!

— Dar…

— Nu avem timp de pierdut. Sus, sus!

Mimi auzi agitaţia de pe coridor şi intră grăbită. Deschise dulapul şi cotrobăi printre rochiile mele.

— E timpul să mergi înainte, Yeyette.

Da, era timpul să merg înainte. La naiba cu Alexandre!

Am sărit din pat şi mi-am aruncat braţele pe după gâtul lui Fanny.

— Îţi mulţumesc din suflet!

— Gata cu lacrimile! Mă bătu uşor pe spate. Ticălosul de Alexandre nu are prea multă grijă de tine, nu-i aşa, iubire? Nerod arogant! Nu ai nevoie de un soţ. Eu l-am părăsit pe al meu cu mult timp în urmă.

Am rămas cu gura căscată de uimire.

— Nu mi-am dat seama că tu şi François…

— Părerile lui nu îmi sunt de niciun folos.

I-am aruncat o privire plină de admiraţie. Cât de curajoasă era Fanny!

— Te voi aştepta în salon, spuse, după care închise uşa în urma ei.

Mimi mă ajută să îmbrac rochia verde, sclipitoare, pe care încă nu o purtasem. Mi-am pus la punct o coafură rapidă cu ajutorul agrafelor cu perle ale lui *maman* şi am ieşit afară, în noapte.

*

Când am ajuns la destinaţie, un servitor ne-a condus spre intrare printre două rânduri de arbuşti împodobiţi cu panglici. Casa în care locuia *Madame* de Condorcet nu

impresiona prin mărime, dar avea un anumit farmec, la fel ca Sophie însăşi. Îi admiram inteligenţa şi realizările. Nu-i împărtăşeam dorinţa de a scrie cărţi pentru a le publica sau de a ţine discursuri despre impozitele regelui, deşi m-ar fi bucurat să fiu la fel de împlinită ca ea.

Fanny mă conduse printre grupurile de invitaţi. Participam cât de bine puteam la discuţii, repetând păreri pe care le auzisem despre populara carte *Les Liaisons Dangereuses* sau despre ultima pălărie purtată de regină. În mare parte, observam. Femeile pariziene aveau o educaţie incredibilă; gesturile le erau teatrale, iar conversaţiile melodramatice. O uşoară înclinare a capului, un licăr în priviri conduceau domnii spre ele. Mi-am spus în gând că trebuia să le exersez mimica.

După aperitiv, Sophie Condorcet anunţă începerea unei piese. Mi-am ales un loc lângă câteva doamne cu zulufi plini de pudră, îi compătimeam pe cei care stăteau în spatele lor: nu aveau să vadă mai nimic din pricina perucilor impunătoare.

În timp ce oaspeţii îşi ocupară locurile, un nor de miresme amestecate umplu spaţiul. Parfumuri şi pomezi de liliac, apă de trandafir şi flori de portocal îmi gâdilau nasul. Am strănutat. Femeia din dreapta mea nu spuse nimic, dar repulsia îi schimonosi trăsăturile. Mi-am scos batista şi mi-am ascuns ochii. Serios, de parcă ea nu strănuta niciodată!

Un grup de lângă scena teatrului improvizat îmi atrase atenţia. Nou-veniţii se înghesuiau şi se îndreptau râzând spre locurile libere. Am observat umerii laţi ai unui bărbat şi peruca perfectă.

Răsuflarea mi se tăie. Alexandre.

El cercetă cu privirea încăperea înainte de a alege un loc pe rândul din faţa mea, la două scaune distanţă de mine.

Inima mi-o luă la goană. Nu mă văzuse.

Nu m-am putut concentra asupra pamfletului despre rege şi supuşii săi asupriţi. Îmi fixasem privirea pe capul lui Alexandre.

Oare se cuvenea să-l abordez? Era soţul meu, la urma

urmei. Sau poate, prefăcându-mă că nu-l văzusem, trebuia să mă alătur altor invitaţi, ca să-i arăt că mă puteam descurca singură?

Când piesa se sfârşi, am sărit de pe divan şi m-am îndreptat spre un grup adâncit în conversaţie. Două doamne mă priviră cu suspiciune şi nu schiţară niciun gest de salut. Un domn spunea o poveste care făcea pe toată lumea să râdă.

Râdeam şi eu împreună cu ceilalţi când o mână se aşeză pe umărul meu.

— Rose?

M-am întors.

— Alexandre, ce faci aici?

Glasul îmi urcase cu o octavă. Ne-am sărutat pe obraji şi i-am citit uimirea pe chip.

— Aş putea să te întreb acelaşi lucru. Îmi privi rochia. Arăţi minunat!

Inima mi se opri în loc preţ de câteva clipe.

— Voiam să arăt bine pentru prietenii mei.

— Prietenii tăi? Ei bine, mă bucur că ţi-ai făcut câţiva.

„Nu datorită ţie,” am zâmbit mieros.

— Vrei să plecăm împreună acasă mai târziu?

— Ar fi minunat! Dacă voi putea să scap de aici.

— Ne vedem mai încolo. Alexandre rânji şi dispăru în mulţime.

Păruse bucuros să mă întâlnească. Deodată m-am înveselit şi am spus în gând o rugăciune de mulţumire.

*

Mândria mea se stinse când Alexandre traversă salonul, sărutând mâinile tuturor doamnelor drăguţe, şi apoi pluti pe ringul de dans ca un prinţ. Femeilor nu părea să le pese că soţia lui era în aceeaşi încăpere.

Stomacul mi se încleştă. Am pus paharul pe tava unui servitor şi am plecat în căutarea unei toalete. M-a cuprins greaţa când l-am văzut pe Alexandre şoptind la urechea unei brunete frumoase. Am închis uşa toaletei. Sudoarea mi

se aduna în broboane pe frunte. Chipul meu palid mă privea din oglinda aurită. Probabil că peştele fusese stricat. Mi-am stropit uşor faţa cu apă rece şi m-am aplecat spre oglindă. Pudra mi se scurgea în dâre lăptoase pe obraji.

Odată ce stomacul mi se linişti, mi-am pudrat faţa şi m-am întors la petrecere, croindu-mi drum printre marea de oameni pentru a o găsi pe Fanny. Nu mai puteam suporta încă un moment de umilinţă. Fanny avea să înţeleagă. Zărind-o lângă masa cu răcoritoare, am pornit spre ea, însă mirosul acid de alcool mă izbi cu forţă. M-am oprit brusc.

O, Dumnezeule! Mi-am acoperit gura cu mâna.

— Eşti bine? Fanny veni grăbită spre mine.

— Cred că am mâncat ceva stricat.

— Te duc acasă, îmi zise, punându-şi un braţ în jurul meu.

— Mantiile noastre sunt în birou. Pe aici.

Am străbătut mulţimea, apoi ne-am îndreptat spre spatele casei, departe de zarva glasurilor şi a râsetelor.

— Aici este biroul.

Când Fanny a deschis uşa, am observat trei cupluri ghemuite în semiîntuneric, fiecare fiind pierdut în îmbrăţişarea celuilalt.

Am cotrobăit printre grămezile de haine şi pelerine şi, în cele din urmă, le-am găsit pe ale noastre. Pe când mă îmbrăcam, un cuplu se rupse din îmbrăţişare şi porni spre uşă. Domnul îmi întâlni privirea şi se opri.

Alexandre.

— Tu? am şoptit, cu gura căscată. Ce… cine era ea?

— Pleci atât de devreme? Ei bine, noapte bună. Trecu pe lângă mine, conducându-şi partenera.

— Alexandre!

Fără să se întoarcă, închise uşa în urma lui.

— S-scoate-mă de aici, am bolborosit înspre Fanny, simţind că mă sufocam. *Tout de suite*[3].

Mă ţinuse în braţele lui, îmi spusese că mă iubea. Mă năpădi o durere sfâşietoare, apoi furia îi luă locul. De ce se

3 Imediat (în limba franceză, în original) (n.tr.)

mai deranjase să-mi câştige afecţiunea? Un val de greaţă mi se urcă în gât.

— Cred că o să vomit, am murmurat, strângându-mi pântecele cu mâinile.

Fanny mă împinse spre uşa din faţă, apoi în grădină. M-am sprijinit de o coloană din piatră şi am început să gâfâi şi să icnesc.

— Îmi pare atât de rău, draga mea, îmi spuse, ştergându-mi fruntea cu batista ei.

— Mi-a spus că garnizoana îl ţine ocupat. Ar fi trebuit să ştiu. *Papa...*

— Alexandre este... ei bine, a fost întotdeauna aşa. Întotdeauna a avut multe ibovnice. Am presupus că ştii.

Durerea mă străpunse iarăşi. Soţul meu petrecea atât de puţin timp acasă. Îl văzusem fermecând fiecare femeie din încăpere, şi nu doar o dată. Lui îi plăceau aceste jocuri de seducţie. Toată lumea ştia, în afară de mine. Eram o fată oarbă, ignorantă, exact cum spusese Alexandre.

— Nu lăsa ca fericirea ta să depindă exclusiv de această căsnicie. Ochii lui Fanny îi întâlniră pe ai mei. Trebuie să-ţi creezi propria viaţă.

Capul stătea să-mi explodeze. Furia şi durerea se luptau în mine. Tot ce ştiusem era căsnicia mea, şi nici pe aceasta nu mi-o dorisem.

Când stomacul mi s-a liniştit, am afişat un zâmbet trist şi mi-am îndreptat umerii.

— Aşa voi face. Îmi voi achita datoriile de soţie, dar de acum înainte, viaţa şi fericirea mea vor fi numai ale mele.

*

Alexandre nu-mi dădu ocazia să-l înfrunt. Trecu o lună fără să dau ochii cu el. În cele din urmă, am întrebat-o pe Edmée despre el în grădină.

— Nu l-am văzut de săptămâni bune, i-am mărturisit. M-am aplecat să observ şofranul croindu-şi drum prin pământul îmbibat cu apă. Nu era nevoie ca Edmée să mă vadă supărată. Am adăugat: Ştiu despre legăturile lui.

Ea studia mugurii de pe o ramură din apropiere.

— A venit primăvara. Edmée eliberă ramura înmugurită, care se legănă înainte şi înapoi, parcă încântată de declaraţia ei. Nu ştiu cum să-ţi dau vestea, Rose. Sunt uimită că nu ţi-a spus el însuşi.

M-am ridicat repede. Un văl de puncte albe îmi înceţoşa privirea. Mi-am dus mâna la cap în încercarea de a-mi păstra echilibrul.

— Ce s-a întâmplat?

— Alexandre a plecat în Italia în vacanţă. Pentru câteva luni, cel puţin.

*

Alexandre îmi scria des din Italia, dar eu nu i-am răspuns niciodată. Nu voiam să-i fac pe plac, îmi era dor de *maman,* aş fi vrut să mă strângă în braţele ei puternice. Ea nu avusese încredere în bărbaţi; aventurile lui *papa* o răniseră de mult prea multe ori. Ar fi avut multe de spus despre Alexandre. Ce n-aş fi dat să fiu cu ea!

Îmi veni ideea să mă întorc acasă, dar Edmée mă aduse cu picioarele pe pământ.

— Locul tău este lângă Alexandre. Se va îndrepta, iar tu îţi vei face viaţa aici.

— El nu este aici. Eu de ce ar trebui să fiu?

— Dă-i puţin timp.

Am început să mă simt tot mai rău. Epuizată, petreceam ore întregi în pat. Îngrijorată că-mi dispăruse aproape complet pofta de mâncare, Edmée trimise după un doctor, care sosi după o oră, trăgând după el o geantă maronie din piele.

— Nu are febră sau frisoane. Nivelul fluidelor este normal.

— Nu mănâncă prea mult, iar când mănâncă, vomită, spuse Edmée.

— Şi sunt atât de obosită, am adăugat.

— Ei bine, *madame* de Beauharnais, zâmbi doctorul. Am veşti bune. Sunteţi însărcinată.

Am căscat ochii, nevenindu-mi să cred. Am început să număr zilele înapoi… trecuseră săptămâni întregi de la ultima menstruaţie.

— *Mon Dieu!* Sunt însărcinată?

Menstruaţia fusese ultimul lucru la care să mă gândesc. În starea mea bolnăvicioasă şi irascibilă, uitasem complet de ea.

— Rose este însărcinată? întrebă Edmée cu o bucurie sinceră.

— Felicitări, doamnă! Veţi fi mamă.

M-am prăbuşit pe spate, între perne. Mamă! Dar mă simţeam eu însămi ca un copil, iar acum aveam să fiu legată de Alexandre, să depind mereu de el, de tatăl copilului. Mi-am aruncat braţele peste ochi şi am gemut.

Câteva secunde mai târziu, gândul îmi aprinse un licăr de speranţă. Poate că vestea avea să-l aducă pe Alexandre acasă.

Greaţa mi se domoli după câteva săptămâni, la fel şi uimirea mea la aflarea veştii. Când Alexandre află că urma să tată, scrisorile lui începură să sosească mai des.

12 aprilie 1781
Draga mea,

Am primit vorbă că eşti însărcinată. De ce trebuie să aflu vestea aceasta fericită de la Edmée şi nu de la iubita mea soţie? Aştept poşta în fiecare zi, dar scrisorile tale nu sosesc. Vreau să aud noutăţi despre camera copilului şi despre darurile care sunt cumpărate pentru el. Spun „el” pentru că ştiu că va fi un fiu şi sunt foarte bucuros!

Trebuie să continui cu studiile şi lecţiile. Primesc raporturi săptămânale de la tutorele tău şi sunt la curent cu progresele pe care le faci, destul de lente în opinia lui. Aminteşte-ţi cum te-ai descurcat în prezenţa rudelor şi a prietenilor mei. Nu îţi va face bine să-ţi expui ignoranţa.

Voi ajunge acasă, mon amour, pentru naşterea din toamnă.

Te rog să ai grijă de tine! Ştii că nimic nu este mai important pentru mine decât tu, dulcea şi perfecta mea soţie.

Je t'embrasse,

Alexandre

Într-adevăr, nimic mai important. Frazele lui meşteşugite însemnau prea puţin. Tutorele meu insista să folosesc aceleaşi înflorituri şi dovezi false de afecţiune.

— Dovedeşte-ţi abilităţile conversaţionale, Rose. Repetă fraza. De data asta, foloseşte-ţi ironia. Dacă nu ai aşa ceva, fii dulce, mă mustră *monsieur Ennui.*

Am recitit scrisoarea. Cel puţin avea să fie acasă pentru naşterea bebeluşului. *Merçi a Dieu.* Nu voiam – nu puteam – să-l cresc singură, iar un copil trebuia să-şi cunoască tatăl.

Edmée şi marchizul erau încântaţi. El avea doi fii din prima căsătorie, însă Edmée nu avea copii. Îi făcea o plăcere extraordinară să cumpere jucării şi hăinuţe.

Mă minunam de schimbările prin care trecea silueta mea, umflătura de sub haine părându-mi ceva bizar. La un moment dat, când îmi mângâiam abdomenul rotunjit, copilul lovi la atingerea mâinii mele.

— Am simţit asta, micuţule. Oare cine vei fi? *Maman* a ta deja te adoră.

Maman – nu mă puteam obişnui cu noul meu statut. Încă o etapă a feminităţii mele.

Eram foarte obosită şi dormeam buştean. Visam adesea casa din Martinica, pe surorile mele şi pe *maman* în grădină. Degetele îmi erau lipicioase din pricina sucului de guave şi simţeam parcă în nări mirosul aerului sărat. Mă trezeam zăpăcită în multe dimineţi.

Sarcina mea ajunse la sfârşit într-o chinuitoare zi de septembrie. Dormitorul meu deveni un câmp de luptă cu aşternuturi îmbibate de sudoare, apă însângerată şi şervete pătate. M-am zvârcolit în agonie întreaga zi, durerea fiind atât de intensă încât îmi întuneca judecata.

Un ţipăt îmi scăpă printre buze.

— Scoate-l afară! Am strâns mâna moaşei. *Te rog!* Nu pot să fac asta.

— Mimi, deschide fereastra, ordonă moaşa cu un calm pe care nu îl puteam înţelege.

Mimi se conformă. O briză uşoară îmi ridică părul încâlcit de pe frunte, însă chiar atunci mă străbătu un alt val de durere mistuitoare.

— *Maman!* am strigat. Lacrimi disperate mi se rostogoleau pe obraji. O vreau pe mama!

Edmée îmi şterse fruntea, faţa şi gâtul cu o compresă rece.

— Sunt aici pentru tine, Rose.

— Încă puţin, iubire, mă încurajă moaşa. I se vede capul. Poţi face asta.

Am gâfâit în timp ce convulsiile îmi cuprinseră abdomenul.

— Respiră! îmi porunci moaşa.

— Auuuuuuuuu! Am împins cu toată puterea, apoi m-a cuprins o criză de tuse.

— Asta este! Încă o dată, mă îndemnă femeia, împingându-mi umerii înainte.

M-am aplecat în faţă, trăgând vlăguită de tăblia patului.

— Asta este, Rose. Da!

M-am înecat din nou şi am simţit graba unui trup cald şi micuţ părăsindu-l pe al meu. M-am prăbuşit pe perne în timp ce sunetul binecuvântat al plânsetului unui bebeluş străpunse aerul.

— Este băiat!

— Băiat, am şoptit. Capul mi se învârtea pe umeri de oboseală.

Moaşa îi înfăşură trupuşorul alunecos într-o pânză şi merse lângă un lighean cu apă curată.

— O, Rose, este minunat, exclamă Edmée.

Un plânset răsună din capătul încăperii. Mâna amorţită mi se întinse după copilul meu. Fiul meu.

— Lăsaţi-mă să îl ţin.

— Ai nevoie de puţină îngrijire. Ai câteva răni, spuse moaşa.

— Îţi aduc eu o cămaşă curată, zise Edmée lăsând copilul în grija lui Mimi,

Moaşa şi asistenta ei îmi îngrijiră rănile şi îmi răcoriră pielea febrilă cu apă rece. Când îngeraşul meu îmi fu pus în cele din urmi în braţe, i-am ghidat gura mică spre sân.

— Am angajat o doică, protestă Edmée. Nu se cuvine să-l hrăneşti tu. Uiţi care îţi este statutul.

— Eu îmi voi hrăni copilul, Edmée. Nu îmi pasă de convenţii în această privinţă, Am cunoscut şi alte femei care au procedat la fel.

Edmée îşi ţuguie buzele în timp ce eu m-am cuibărit între aşternuturi cu fiul meu iubit. Eu îl născusem. Creatura aceasta perfectă. Am închis pleoapele grele.

Mi-am botezat fiul Eugène. Îi priveam feţişoara perfectă şi degetele micuţe vreme de ore întregi. Inima îmi era plină de adoraţie.

Alexandre se întoarse la scurt timp după naştere.

— Lasă-mă să-mi ţin fiul în braţe.

Îi mângâie chipul până reuşi să-i smulgă un zâmbet.

La început de-abia îl scăpa pe micuţ din vedere. I-am iertat toate greşelile pentru că îl copleşea pe fiul nostru cu iubire. Am luat-o de la capăt, ca şi cum nicio femeie şi niciun cuvânt aspru nu interveniseră între noi.

Paternitatea i se potrivea soţului meu rebel. Alexandre avea grijă de noi. Mă iubea pe mine şi îşi iubea fiul. În timpul zilei, eram o familie. Noaptea, Alexandre mă cuprindea în braţele sale.

Lunile acelea minunate se sfârşiră când Alexandre nu mai suportă plictiseala, aşa că se lansă în discursuri politice şi aiureli despre onoare. Cuvântările lui milităroase mă scoteau din fire.

— Sunt un soldat onorabil în căutarea unui sens! În căutarea dreptăţii! Trebuie să apăr Franţa de duşmani! De ce nu am fost trimis la război în Indiile de Vest împreună cu camarazii mei? Eu, care apăr cauza francezilor, strigă el, înainte să se prăbuşească beat pe canapea şi să înceapă să

sforăie.

Refuza de fiecare dată să mă ia cu el în oraş.

— Mi-ar face plăcere să te însoţesc astă-seară. Aş vrea să-mi fac mai multe prietene, i-am spus, punând un îndrumar de horticultura pe masă.

— Nu în seara asta. Mă întâlnesc cu cineva.

Gelozia îmi furnica pielea.

— Ţi-ai luat o altă ibovnică?

— Nu trebuie să faci mare caz din asta, Rose, spuse el, aruncând în foc fursecul din care abia dacă gustase. Aluatul arse cu o flacără albă şi se transformă într-un bulgăre negru. Ibovnicele sunt un lucru normal. Dacă nu ai fi fost atât de ignorantă şi de prost crescută, ai fi înţeles asta.

— Cum îndrăzneşti!

Am sărit în picioare şi mi-am încrucişat braţele la piept. Înţelegeam foarte bine, dar crezusem în existenţa dragostei. Se părea însă că nu mi-era dat s-o trăiesc, nu cu el.

— Rose, suspină Alexandre, te-am iubit la fel de bine cum ar fi putut să te iubească oricare alt bărbat.

Am căscat gura de uimire în timp ce el se ridică din fotoliu şi ieşi pe uşă.

*

L-am evitat câteva zile, petrecându-mi o mare parte din timp cu bebeluşul afară. Într-o după-amiază, după o lungă plimbare, îl pregăteam pentru un pui de somn.

— Somn uşor, micul meu îngeraş!

I-am sărutat obrazul dolofan şi l-am aşezat în leagăn. În timp ce mergeam pe vârful picioarelor pe coridor, am auzit voci din camera lui Edmée. M-am oprit ca să trag cu urechea.

— Se simte atât de singură. Tânjeşte după atenţia lui, spuse Edmée.

— *La pauvre*[4], răspunse marchizul. Va trebui să-şi

4 Biata de ea (în limba franceză, în original) (n.tr.)

găsească propriul drum.

— Mă simt cumva vinovată pentru că am aranjat această căsătorie. Este o fată atât de plăcută!

Glasul lui Edmée deveni o şoaptă. M-am mutat mai aproape de uşă, încercând să-i disting cuvintele.

— Alexandre are prea multe ibovnice. Se poartă ca un ticălos. Am vorbit cu el pe îndelete despre reputaţia pe care şi-a creat-o.

Muşchii mi se încordară. Cuvintele ei mă dureau, deşi ştiam că erau adevărate.

— Şi cum rămâne cu Laure de Longpré? întrebă marchizul. Alexandre pare îndrăgostit de ea. Îl întreţine pe bastardul lor fără să crâcnească. Femeia aceea îl foloseşte pentru tinereţea şi banii lui. Dar el nu vrea să mă asculte.

— Şi acum plănuieşte să o ducă în Martinica, spuse Edmée. Au plecat astăzi spre port.

Simţeam cum plămânii îmi rămăseseră fără aer. M-am prăbuşit la podea.

Capitolul 4

Abandonată
Paris, 1782

— Rose! Eşti bine? Edmée se grăbi să mă ajute, punându-şi braţul sub capul meu. Nu leşinasem, doar mă prăbuşisem din cauza şocului. Am auzit o bubuitură pe coridor… a adăugat ea.

— Un copil cu altă femeie? Gâfâiam. Şi călătoreşte împreună cu el! Ticălos afemeiat!

În ochii lui Edmée se citea compasiunea. Mă mângâie pe umăr.

— Încearcă să nu te frământţi.

— Să mă frământ? Nu mă frământ! Glasul îmi deveni un ţipăt. Alexandre are un copil cu altă femeie! O femeie

pentru care m-a părăsit! Acum o duce acasă la mine?

Un val de durere îmi apăsă pieptul. Alexandre mă insultase de o mie de ori! Şi mai rău, aveam să fiu lăsată în urmă, fără să-mi pot vizita familia.

Surprinsă, Edmée se retrase.

— Cum îndrăzneşti să ridici vocea la mine? Nu te-a părăsit. Regimentul lui a fost trimis în Martinica.

Plânsetul înăbuşit al lui Eugène răsună pe coridor.

— *Merveilleux!* am strigat.

Laure de Longpré îi furase inima, îi purtase copilul şi avea să se plimbe cu soţul *meu* înaintea familiei şi a prietenilor mei. Mi-am scrâşnit dinţii de furie. Cum îndrăznea?

Paşi răsunară pe coridor.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Mimi.

— Poţi să ai tu grijă de Eugène? Am nevoie de puţin aer.

— Nu îţi pierde capul acum, Yeyette, spuse ea, citindu-mi expresia feţei.

— Este prea târziu pentru asta! Am ieşit furioasă din încăpere.

Capul îmi fierbea. Gâtul îmi ardea. Mi-ar fi plăcut să-i arunc în flăcări uniformele sofisticate şi peruca şi să le privesc arzând. Am deschis uşa şi am ieşit în stradă, de-abia evitând noroiul împroşcat de o trăsură.

Merde! M-am oprit şi am privit în lungul străzii înguste. Nu puteam să plec de capul meu, cel puţin nu pe jos. M-am întors în casă, sufocată de frustrare.

— Pregătiţi trăsura! Plec la o plimbare. Repede! am strigat către nimeni în special.

— Nu poţi ieşi neînsoţită, spuse Edmée, coborând grăbită scările.

— Ba pot şi o voi face!

Edmée închise gura când îi văzu pe servitori împrăştiindu-se în toate direcţiile. În câteva momente, trăsura mea gonea prin *quartier.*

Flacăra solitară pe care o aprinsesem – speranţa că Alexandre avea să uite de celelalte femei odată cu naşterea

copilului nostru – fâsâia, ca şi cum ar fi fost stinsă cu apă rece ca gheaţa.

Am mers orbeşte cu trăsura pentru o oră, până când am zărit Sena. Fluviul se lăsa purtat spre mare de curenţii săi învolburaţi, fără vreo clipă de linişte. Mă uram pentru fiecare lacrimă fierbinte pe care o vărsasem, Alexandre nu iubea pe nimeni altcineva în afară de propria persoană.

*

Iarna se apropia, întunecată şi rece, intensificându-mi proasta dispoziţie. Dorul îmi zvâcnea pe sub piele. Ce n-aş fi dat să fiu acasă, să îl cresc pe Eugène împreună cu părinţii mei, cu prietenii şi cu verii. Fiul meu creştea şi mergea prin casă cu picioruşele lui dolofane. În curând nu avea să mai fie un bebeluş, iar familia mea pierduse toată această perioadă.

— Te prinde iepuraşul! I-am dus animăluţul de jucărie lângă chipul dolofan. Eugène chicoti în felul lui dulce de bebeluş. Iată că vine! M-am ghemuit pe podeaua rece, urmărindu-l cu animalul maroniu până când genunchii mei începură să protesteze.

Când ieşeam din casă, îmi înecam singurătatea în pălării noi, pantofi cu catarame sclipitoare, jucării pentru Eugène sau dulciuri şi prăjituri pentru Edmée. Negustorii mă cunoşteau după nume.

— *Bonjour, Madame* Beauharnais. Vă place această rochie? Imită ultima modă lansată de Rose Bertin. Regina are vreo douăsprezece, spunea monsieur Caulin.

Nu ne puteam permite rochii de la *mademoiselle* Bertin însăşi. O imitaţie era suficientă.

— Poate pe albastru, am sugerat.

Sanctuarul unui magazin mă ajuta să uit de golul din piept, chiar şi pentru câteva momente. Cheltuiam fiecare bănuţ pe care mi-l dădea Alexandre şi strângeam grămezi de facturi, toate pe numele lui. Sentimentul de vinovăţie mă chinuia, dar nu mă puteam opri din cheltuit.

Epuizarea mi se instală în oase. Aroma de pământ a

cafelei sau mirosul cărnii fripte îmi întorceau stomacul pe dos, iar după a doua săptămână de greţuri constante mi-am dat seama: eram din nou însărcinată.

— Va trebui să facem din nou ritualul naşterii, mă informă Mimi în timp ce făcea patul. Îmi unsese braţele cu argilă şi aruncase ouă în foc pentru sănătatea lui Eugène.

— Astă-seară?

Am tras draperiile, scăldând camera într-o lumină aurie. Până atunci invizibil, praful se învolbură într-o rază de soare deasupra capului lui Mimi.

— *Oui.* I-ai spus soţului tău?

— Nu, am zis, în timp ce-mi puneam cerceii de forma unor margarete. Ce îi pasă lui? Nici măcar nu este aici.

— Îl iubeşte pe Eugène.

— Am înştiinţat-o pe *maman* în ultima scrisoare. Poate să afle veştile de la ea.

Să-mi ascund sentimentele, să nu-i împărtăşesc nimic, era ultima carte care îmi rămăsese de jucat.

Amabilitatea şi bunăvoinţa de care dădea Alexandre dovadă în scrisorile sale îmi întăriră hotărârea de a nu-i răspunde.

— Scuzaţi-mă, doamnă! A sosit corespondenţa.

Am încuviinţat din cap spre majordom şi am luat scrisoarea din mâinile lui.

— Este de la *papa* al tău, am zis, mângâindu-l pe Eugène pe cap. El bolborosi în felul său adorabil în timp ce eu deschideam scrisoarea oftând. Presupun că ar trebui să vedem ce are de spus.

25 octombrie 1782

Ma chere *Rose,*

Comandantul meu nu îmi permite să mă alătur flotei pornite la atac, aşa că îmi petrec zilele în casa părinţilor tăi. Uitasem de căldura înăbuşitoare şi de disconfortul din Martinica. Nu ştiu cum suportai tu insectele sau indolenţa! Aici nu se întâmplă niciun progres, niciodată. Acum înţeleg

de ce erai într-o stare atât de jalnică atunci când ne-am cunoscut.

Mă simt descurajat de faptul că nu am primit nicio scrisoare de la tine. Îţi pasă atât de puţin de soţul tău? Mă chinui pe insula asta uitată de Dumnezeu şi tânjesc după veşti de la draga mea soţie, după cuvintele ei de alinare. Nu poţi găsi o fărâmă de blândeţe pentru mine în inima ta ofilită?

Al tău,

Alexandre

Am rupt scrisoarea şi am aruncat bucăţile în aer. Eugène încerca să le prindă în timp ce cădeau pe podea asemenea unor fulgi de zăpadă. *Maman* ar fi fost îngrozită să afle că Alexandre păta reputaţia casei ei. Om nerecunoscător şi nemilos! Mi-am găsit răzbunarea în scrisorile către *maman.* Ştiam că ea avea să le citească cu voce tare.

Răspunsul ei nu mă surprinse. Era de părere că o femeie trebuia să îşi îndeplinească datoria faţă de soţul ei, indiferent de defectele şi păcatele lui.

22 ianuarie 1782
Ma chère Rose,

Mă bucur că aştepţi al doilea copil! Nu mi-am dat seama că nu i-ai spus lui Alexandre. L-au apucat pandaliile când ţi-am citit scrisoarea cu voce tare. Se simte ofensat de lipsa ta de comunicare. Draga mea, este soţul tău. Îi datorezi respect, în ciuda defectelor sale.

Lui Alexandre nu-i place aici, aşa că s-a mutat cu unchiul Tascher. Ca să fiu sinceră, eu şi papa eram sătuli de plângerile lui şi ne bucurăm că a plecat. Edmée mi-a spus ce s-a întâmplat între voi doi. Sper că inima ta blândă nu a suferit prea mult. Aşa sunt bărbaţii, draga mea. O mamă îşi doreşte să-şi apere fiica de aceste adevăruri, dar nu poate.

Sclavii întreabă de tine, la fel şi sora ta. Lui Manette îi

este foarte dor de tine, mai ales de când cu boala. A rămas cu cicatrice, biata de ea, şi este încă foarte slăbită. Nu va mai fi niciodată frumoasă. Mă tem că nu se va mărita niciodată. Timpul ne va spune. Ce face iubitul nostru Eugène? Sper că este bine. Am înţeles că are ochii tatălui său şi blândeţea ta.

Îmi pare rău că nu putem să-ţi trimitem mai mulţi bani.

Ne luptăm să ne plătim datoriile – papa al tău munceşte chiar pe câmp în unele zile. Sper că banii trimişi de Alexandre îţi sunt suficienţi şi duci o viaţă confortabilă.

Ne este dor de tine şi îţi trimitem dragostea noastră,

Maman

Sprijinul lui financiar? Ha! Trimisese puţini bani, abandonându-mă pe mine şi pe fiul său în toate felurile posibile; ca tată, ca soţ, ca bărbat care are grijă de familia lui. Am legat scrisoarea cu sfoară şi am pus-o într un sertar. Edmée îmi plătise facturile în ultimele luni, dar situaţia nu mai putea să continue aşa mult timp. Mi-am pus obrazul pe suprafaţa fină a biroului. Ce aveam să fac?

*

Într-o după-amiază de primăvară, Eugène şi cu mine ne plimbam printr-un parc situat aproape de casă. Îmi priveam fiul mergând în felul lui legănat, împiedicându-se de mănunchiurile de iarbă. Sarcina greoaie mă împiedica să joc de-a v-aţi ascunselea pe după tufişuri, aşa cum voia el. Când se aşeză în iarbă pentru a privi o familie de gândaci, mi-am strecurat mâna în buzunarul paltonului din lână. Degetele mele găsiră marginile încreţite ale unei scrisori. Alexandre insista să îmi scrie, în ciuda tăcerii mele încăpăţânate. Oftând, am despăturit foaia de hârtie.

5 februarie 1783
Rose,

Cum de ai putut să îmi ascunzi fericita veste, asta doar dacă nu porţi în pântece copilul altuia? Te porţi ca o târfă în lipsa mea, în timp ce eu sunt plecat la război pentru a-ţi proteja familia şi casa ta iubită. Nu ai pic de conştiinţă? Cum te poţi numi o soţie respectuoasă? Nu ai nicio remuşcare şi eşti incapabilă de pocăinţă. Comportamentul tău este dezgustător. Eşti o creatură rece şi josnică, îţi pasă doar de tine!

Trebuie să pui de îndată capăt aventurilor tale. Datoria ta este faţă de Eugène şi de tatăl meu, de Edmée, şi mai presus de toate, faţă de mine, soţul tău! Mă voi întoarce în vara aceasta şi mă aştept să nu găsesc urme ale prezenţei altui bărbat în casa mea.

Al tău,

Alexandre

Sclifoseala lui dramatică era absurdă. Simpla idee a altui bărbat în patul meu era absurdă. Cunoşteam puţini domni şi rar participam la serate. Am ascuns misiva jignitoare înapoi în buzunar.

— *Papa* te iubeşte, Eugène. Şi mă dispreţuieşte pe mine, am adăugat în sinea mea în timp ce îi aranjam pălărioara.

*

Am născut o fetiţă în aprilie, cu o săptămână mai devreme decât mă aşteptam. Ochii ei violet se potriveau cu cei pe care îi văzusem în visele mele.

Micuţa mea Hortense nu era foarte puternică, iar trupul ei fragil ne îngrijora pe mine şi pe Edmée.

— Trebuie să angajezi o doică, până când copilul se va înzdrăveni şi va lua puţin în greutate, îmi recomandă doctorul.

Starea micuţei se îmbunătăţi, deşi nu era la fel vioaie precum fratele ei. Burtica ei părea încontinuu agitată, iar

plânsetele ei mă ţineau adesea trează în timpul nopţii.

Primăvara lăsă loc verii. Într-o după-amiază luminoasă şi caldă, eu şi copiii ne pregăteam de un pui de somn când sosi corespondenţa. Am sărit din pat şi am coborât grăbită scările. O scrisoare de la *maman.*

Iunie 1783
Draga mea Rose,

Sper că frumoasa Hortense este bine. Eugène s-a obişnuit cu sora lui mai mică? Mi-ar plăcea să-i cunosc pe amândoi înainte să crească mai mari. Promit să te vizitez în curând.

Cât despre harnicul tău soţ, am veşti neplăcute. Alexandre şi-a oficializat relaţia cu Laure de Longpré, în ciuda multelor lui ibovnice. Nu are pic de ruşine! Toată lumea vorbeşte despre asta aici.

Îmi pare rău să îţi spun, dar veştile proaste nu se opresc aici. Unchiul Tascher a auzit-o pe Laure punând la îndoială legitimitatea micuţei Hortense. Susţine că fiica ta este o bastardă. Unchiul tău s-a înfuriat şi le-a cerut lui Laure şi lui Alexandre să plece din casa lui.

Totuşi, Laure continuă să îţi mânjească numele. Caută dovezi ale indecenţei tale de pe vremea când locuiai aici, pentru a-ţi confirma „trecutul dezgustător” de dinainte de căsătorie. Îmi închipui că speră ca Alexandre să se despartă de tine, fără să fie nevoit să te susţină financiar. Sunt furioasă, dar uşurată să aud că oamenii care te cunosc îţi confirmă inocenţa.

Împotriva dorinţei mele, Alexandre ne-a vizitat din nou, deşi doar pentru scurt timp. Tatăl tău l-a prins încercând să-i mituiască pe sclavi ca să te vorbească de rău. Netrebnicul nu şi-a dat seama că sclavii te iubesc şi că ţi-ar proteja în orice condiţii onoarea. Papa al tău i-a interzis să mai calce vreodată pe la noi.

Este prima oară când mă bucur că eşti departe şi că ai grijă de tine.

Alexandre va pleca spre Franţa în două luni, sau cel

puţin aşa a spus. Mă rog să te trateze cu respect la întoarcere. Nu uita că, dacă te vei decide să îl părăseşti, întotdeauna vei avea o casă aici, la familia ta, care te iubeşte şi te preţuieşte.

Te rog să le transmiţi nepoţilor mei toată dragostea mea.

Cu dragoste veşnică,

Maman

Scandalos! Obrajii îmi luară foc de ruşine. Cum putea să mă umilească fără motiv, să păteze numele familiei noastre? Un râset plin de amărăciune îmi scăpă printre buze. Nu putea să se îndoiască de legitimitatea copilului nostru. Nu mai cunoşteam pe nimeni altcineva.

Mai târziu în acea seară, am recitit scrisoarea la lumina flăcărilor din şemineu, în timp ce ploaia răpăia pe streşinile casei. Hotărârea îmi prinse contur în minte. Lasă-l să o aibă pe Laure. De fapt, se meritau unul pe celălalt. Dar ce urma pentru mine? M-am întins după săculeţul în care îmi ţineam cărţile de tarot. Trecuse prea mult timp de când nu le mai consultasem.

Am amestecat cărţile şi le-am împărţit în trei. Grămada din mijloc parcă mă chema. Le-am luat şi le-am aşezat una câte una pe podea, apoi le-am întors.

Bufonul – o carte spirituală. Căutarea sensului, fără nicio reţinere. Doi de bâte – o călătorie, un nou început, iar cea de-a treia carte – Carul, pentru curaj.

Jăraticul ardea mocnit în şemineu. În curând, camera urma să fie cufundată în beznă.

Nu aveam de gând să mai fiu nici măcar o clipă pionul lui Alexandre.

Capitolul 5

Renaştere

Panthémont, Paris, 1783

— Trebuie să plec, Edmée, i-am spus în timp ce scotoceam printr-un rând de rochii într-o prăvălie de lângă Les Halles. Nu am făcut nimic care să justifice ura lui Alexandre. M-am săturat de abuzurile lui!

— O, Rose! Edmée uită de gulerul ei elegant din dantelă şi mă strânse puternic la piept. Mirosul florilor de portocal mă învălui ca într-un nor. Trebuie să uiţi de greşelile lui Alexandre. Ţi-ar fi mult prea greu de una singură. Şi ne va fi dor de tine şi de copii.

— Sunt umilită! Îmi pătează numele. Trăiesc în izolare şi suferinţă, am mărturisind, retrăgându-mă din îmbrăţişarea ei.

Nu vedeam nicio nevoie să-i spun şi că visurile mele fuseseră spulberate. Asta n-ar fi făcut decât s-o supere şi mai mult.

— Legea nu protejează femeile acuzate de adulter, fie că acuzaţia este adevărată sau nu. Alexandre poate face apel la justiţie pentru a-ţi refuza sprijinul financiar. Trebuie să acţionezi cu prudenţă, draga mea.

— Nu ştiu încă unde voi merge, am zis, încercând să-mi controlez teama crescândă. Banii primiţi de la părinţii mei nu ar fi de ajuns ca să ne întreţinem.

M-am aşezat pe un scăunel lângă un perete despărţitor.

— Nu trebuie să pleci. Stai cu noi. Edmée îmi strânse mâinile într-ale sale.

— Nu pot. Vă vom vizita, deşi nu ştiu unde… Glasul mi se stinse.

— Multe femei aflate în situaţia ta se retrag la o mănăstire. Cel puţin până situaţia se mai îmbunătăţeşte. Maicile oferă camere la preţuri reduse.

M-am gândit la ideea de a trăi printre alte femei care îşi iau viaţa de la capăt. Perspectiva prieteniei lor, a alinării pe care aş fi găsit-o la mănăstire mă atrăgea.

— Atunci, acolo voi merge şi eu, am declarat ridicându-mă.

Era bizar să mă simt atât de uşurată în timp ce îmi împachetam lucrurile. Şansa de a deveni stăpâna propriei vieţi îmi îmbunătăţise starea de spirit. Nu aveam să mă mai predau complet nimănui, căci nu puteam risca să-mi expun abuzurilor inima sau loialitatea.

Fanny îmi veni în ajutor când auzi veştile.

— Ia asta. Îmi puse un plic în mână şi îmi strânse degetele într-ale ei. Te va ajuta să te pui pe picioare.

— Ce este înăuntru? Am deschis plicul şi am văzut câteva sute de livre. Fanny! Nu trebuie să faci asta!

— Vei avea nevoie de ei, iar eu am de unde să ţi-i dau. Mă îmbrăţişă. Eşti bine-venită în casa mea oricând.

— Mulţumesc, am spus, sărutându-mi singura prietenă. Cândva te voi răsplăti înzecit.

*

Fu o despărţire lacrimogenă de Edmée şi de marchiz; nepoţii le însufleţiseră casa. Le-am promis că îi voi vizita des. După două săptămâni, copiii, Mimi şi cu mine priveam pe fereastra noului nostru apartament de la etajul al treilea al mănăstirii Panthémont de pe *rue* de Grenelle.

O curte pătrată adăpostea o grădină încremenită, presărată cu bănci din piatră, pentru rugăciune sau conversaţie. În colţul opus al aripii noastre, o statuie a Fecioarei Binecuvântate îşi întindea mâinile, parcă pentru a arunca seminţe porumbeilor care ciuguleau la picioarele soclului.

Mimi îmi strânse mâna într-a ei, parcă pentru a mă consola.

— O să ne descurcăm.

Am încuviinţat din cap. Aveam să mă ocup de asta.

*

Mănăstirea era plină de femei de toate vârstele şi rangurile – religioase, nobile şi burgheze. Nu mă aşteptasem să văd atât de multe căutând alinarea din

pricina căsniciilor eşuate, a înstrăinării de familie sau a pierderii căminului. Până la sfârşitul primei săptămâni am devenit mai relaxată şi am început să mă amestec printre celelalte. Într-o seară, i-am lăsat pe copii în grija lui Mimi pentru a mă alătura doamnelor la cină.

Am ales un loc în apropierea unui grup de femei care vorbeau cu însufleţire.

— Este evident că te adoră. Nu te gândeşti să petreci o seară cu el? întrebă o brunetă cu trăsături rotunjite.

Rochia ei cenuşie şi boneta mohorâtă nu îi puneau frumuseţea prea bine în evidenţă, dar comportamentul ei emana vitalitate. Am plăcut-o imediat.

O femeie care atrăgea atenţia prin rochia roşie din mătase îşi flutura evantaiul din piele de miel. Pe suprafaţa delicată a obiectului era pictată o scenă înfăţişând nişte dansatori într-un peisaj verde sub o *montgolfiere* – un balon cu aer cald – de culoare roşie.

— Nu are avere, spuse ea. Nu mi-ar putea susţine pasiunea pentru pantofi.

Toată lumea râse.

O servitoare sună din clopoţel, anunţând primul fel de mâncare. Alte servitoare ne umplură castroanele cu o supă limpede, care mirosea a ceapă. O priveam pe Marie-Josèphe aşezându-şi şervetul şi sorbind graţios din lingură. Celelalte femei îi copiau mişcările. Mi-am ajustat felul în care ţineam tacâmurile astfel încât să le imit stilul. „Trebuie să fii o adevărată lady” – cuvintele răsunau din gura soţului meu absent. O adevărată lady aveam să fiu.

Anne se întoarse spre mine.

— Eşti nouă aici. Bine ai venit, îmi spuse, zâmbindu-mi prietenos. Eu sunt Anne, iar aceasta este Marie-Josèphe, ducesa de Beaune.

În următoarele trei seri, Anne mă invită la masa lor. În sfârşit, îmi făcusem nişte prietene, deşi nici că puteau fi mai diferite una de cealaltă.

Într-o zi aspră de iarnă, îmi beam ceaiul în timp ce Anne cocea tarte. Mirosul de zahăr şi scorţişoară plutea în aer.

— Prune sau coacăze? Aş putea mânca una întreagă.

— Prune în unele, pere în altele. Cotrobăi prin cuptor cu o paletă lungă din lemn şi scoase câteva tarte. *Parfait.*

— Ai rude în viaţă, Anne? am întrebat-o, adăugând o lingură de miere în ceai.

— Doar pe vărul meu, răspunse ea în timp ce scotea tartele pe tejgheaua din lemn.

Tatăl lui Anne murise de tuberculoză în urmă cu un an, lăsându-şi brutăria moştenire singurei rude de sex masculin. Simţisem devastarea din glasul ei când vorbise despre asta.

— Şi nu poţi face nimic ca să ai mica ta afacere?

— Mai cunoşti vreo femeie care să deţină o brutărie? Anne îşi scoase şorţul. Ei bine, eu voi fi prima! Anne cosea, spăla haine şi îşi vindea produsele de patiserie. Economisea fiecare bănuţ şi păstra legătura cu potenţialii clienţi. Îşi crease până şi propriul sigiliu. Hotărârea ei mă uimea. Vrei să mă însoţeşti astăzi? mă întrebă. Merg să împart pâine sărmanilor.

Am ezitat. Manifestările sărăciei – chipuri murdare şi copii bolnăvicioşi – mă aruncau într-o depresie profundă.

— Nu sunt sigură că sunt pregătită pentru asta, Anne. Ei ne urăsc pentru ceea ce avem. Eu…

— Sunt recunoscători faţă de cei care-i ajută, nu furioşi pe ei, spuse ea cu voioşie. O să vezi.

O oră mai târziu, m-am trezit înghesuindu-mă împreună cu Anne într-o birjă, printre sacii cu resturi de mâncare. Cerul era de un argintiu-violet în timp ce soarele cobora mai aproape de linia orizontului. Un bărbat îmbrăcat în negru umbla de la un felinar la altul, deschizând ferestruicile pentru a turna ţiţei înăuntru. Cu o mişcare rapidă din încheietură, făcu să scapere flacăra portocalie a unui chibrit. Trăsura încetini când ajunse aproape de Pont Neuf.

— Aici coborâm, spuse Anne.

— Sub pod?

Am târât sacii cu pâine veche pe cheiul Senei. O ceată de cerşetori porni grăbită în direcţia noastră.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, Anne, strigă o femeie, ştergându-şi mâinile pe haina murdară înainte de a-şi îmbrăţişa donatoarea.

Am păşit înapoi când mirosul putred al femeii pluti spre mine. Duhnea a gunoi rânced. Alţi cerşetori îşi făcură apariţia şi, în curând, ne înconjurară. Ne smulgeau grăbiţi bucatele din mâini, ca şi cum le-ar fi fost teamă să nu ne răzgândim.

Cât de numeroşi erau! Dacă am fi avut mai multe de dăruit, pantofi şi pături, săpun şi lemne de foc! Mă copleşi un sentiment de neputinţă.

— Asta este tot ce avem pentru moment, le spuse Anne. Mă voi întoarce la aceeaşi oră săptămâna viitoare.

— Dumnezeu să te apere! Eşti un înger! strigă o femeie.

— Putem să plecăm?

Când Anne îmi văzu expresia feţei, începu să râdă şi îşi puse braţul în jurul meu.

— Ajutăm cât de mult putem. Asta este tot ce contează.

— Dar sunt atât de mulţi! Habar nu aveam. Vinovăţia îmi cuprinse inima. Aveam atât de multe lucruri pentru care să fiu recunoscătoare, că suferinţa mea părea neînsemnată. Am roşit din pricina propriei neseriozităţi, hotărându-mă să o însoţesc pe Anne în fiecare săptămână şi să o ajut, oricât de stingherită m-aş fi simţit.

— Îţi poţi închipui cum ar fi să nu avem un loc la mănăstire? spuse Anne. Am fi printre ei.

Acel gând mă înfioră. Edmée nu mă mai putea ajuta pentru mult timp cu cheltuielile. Trebuia să găsesc o modalitate de a ne întreţine, şi curând.

În timpul drumului spre Panthémont, capul mi se învârtea. Trebuia să-mi câştig existenţa. Şi aveam un singur talent care ar fi putut să valoreze ceva în cercul meu social. Am zâmbit.

*

Mi-am pus planul în aplicare la întâlnirea de joi din salonul lui Fanny.

— Cărţi de tarot? întrebă Fanny. Micuţă vrăjitoare creolă! Ador ideea.

— Nu pot să cred că nu m-am gândit mai devreme la asta.

Stăteam în cel mai liniştit colţ al încăperii, ascunsă după o draperie aurie din mătase, aşteptându-i pe cei care sufereau din dragoste, pe cei bolnavi sau pe cei aflaţi în căutarea banilor.

— Voi mai întâlni vreodată dragostea? mă întrebă o tânără cu speranţă în ochi.

Doar nu vorbea serios? Frumuseţea ei senzuală înflorea din fiecare unghi din care o priveai. Ochii ei ca de smarald licăreau năzdrăvani, deşi părul blond forma un nimb angelic. Aş fi fost şocată dacă vreun parizian nu i-ar fi căzut în mreje.

— O femeie cu frumuseţea ta probabil că este deja iubită, i-am răspuns, zâmbindu-i. Dar vom consulta cărţile.

Am tras Diavolul, urmat de îndrăgostiţi şi de Marele Preot.

— Vei avea parte de dragoste din abundenţă. Dar trebui să fii precaută, pentru că desfrâul ţi-ar putea aduce pieirea.

— Ştiam eu! strigă Claire. Jean mă iubeşte.

Am râs. Auzise doar părţile pe care îşi dorise să le audă.

— Sunt convinsă că te iubeşte.

— *Merçi beaucoup,* spuse ea punând banii pe masă. Mă voi întoarce săptămâna viitoare!

Mai târziu, pe când mă pregăteam să plec la mănăstire, drumurile ni se intersectară din nou.

— Rose, tu eşti creolă? Accentul te dă de gol.

— Sunt din Martinica.

— Iar eu din Guadelupa.

— Ai o piele atât de albă, că nu mi-aş fi dat seama.

— Ne-am mutat la Paris când aveam nouă ani, ca să primesc o educaţie adecvată şi să fiu aproape de Curte,

— De curtea regală? Mi-aş dori să merg şi eu la Curte!

— Mă tem că nu am suficientă influenţă pentru a-ţi obţine o invitaţie. Dar voi participa la o serată găzduită de o ducesă, prietenă de-a mea, săptămâna viitoare. Ai vrea să mă însoţeşti?

— Mi-ar plăcea!

Am zâmbit. Era timpul să mă aventurez în cercurile cele mai înalte ale societăţii.

*

Claire şi cu mine am devenit rapid prietene şi mergeam deseori la recepţii în saloane destul de cunoscute. Nu o dată am surprins-o într-o cameră închisă, îmbrăţişându-se pasional cu iubitul său, care îi explora decolteul. O tachinam adesea pentru capriciile amoroase, deşi îi admiram dezinvoltura. Cât îmi doream să îmi pot vărsa şi eu amarul! Mă oprea însă teama de a fi din nou batjocorită.

Cu ajutorul lui Claire şi al lui Marie-Josèphe, cercul meu de prieteni se extinse. Programul de seară mi se umplu, iar încrederea îmi spori. Bărbaţii începuseră să-mi dea atenţie de când îi tratam cu indiferenţa jucăuşă pe care o învăţasem de la Claire.

— Îmi permiteţi să vă aduc ceva de băut, *madame?* mă întrebă un domn la un bal.

— *Merçi,* dar *monsieur* Tautou îmi aduce acum. Poate mai târziu. Am zâmbit şi am plecat de lângă el.

— Merg la operă mâine-seară, spuse un alt domn. Aş fi onorat dacă m-aţi însoţi.

— Vă voi trimite vorbă dacă voi fi disponibilă, i-am replicat pe un ton reţinut.

Urma să-mi aştepte răspunsul până în ultimul moment posibil. Eu ţineam hăţurile.

Într-o seară am asistat la o piesă împreună cu Marie-Josèphe, care făcuse rost de bilete prin intermediul actualului ei iubit, *monsieur* Cotillion, un client constant al teatrului.

— Aş vrea ca rochia să nu-mi mai scoată atât de mult în evidenţă umerii. Arăt ca un pătrat, bombăni Marie-Josèphe.

— Nu fi prostuţă, i-am spus în timp ce îmi scoteam mantia. Arăţi uimitor.

Purtam rochii din muselină, după noua modă englezească, asemănătoare cu rochiile pe care le purtasem în Martinica – tocmai stilul pentru care Alexandre mă jignise în primii mei ani în Paris. Fustele erau graţioase, fără crinolinele greoaie, şi corsetele elegante îmi puneau în evidenţă sânii şi braţele mlădioase. Doamnele nu mai suportau brocartul ţeapăn, crinolinele şi corsetele strânse. Un tablou al reginei Maria-Antoaneta purtând o rochie vaporoasă şi o pălărie de pai schimbase complet moda.

Năpădită de un sentiment de vinovăţie, mi-am adus aminte că fusesem nevoită să împrumut bani de la Edmée pentru a-mi cumpăra această ultimă rochie. Ghicitul în cărţile de tarot nu-mi aduse atât de mulţi bani pe cât sperasem, iar obiceiul meu de a cheltui mult nu mă ajuta deloc.

Marie-Josèphe nu mă întreba niciodată despre sursele mele de venit.

— Anturajul pe care ni-l facem este cheia pentru a părăsi mănăstirea. Ca să ne asigurăm un statut corespunzător şi să găsim susţinerea unui bărbat în afara acestor ziduri trebuie să fim frumoase şi bine îmbrăcate. Este cea mai puternică armă a unei femei.

Cea mai puternică armă a unei femei era costisitoare. Remuşcările se intensificau pe măsură ce sertarul biroului meu se umplea de facturi.

Ne-am aşezat la locurile noastre, de unde scena se vedea perfect.

— Vrei să foloseşti o *lorgnette?* Marie-Josèphe îmi întinse o pereche de ochelari cu un mâner lung şi subţire, confecţionat din argint şi sidef.

— Tu nu-i foloseşti? Am luat ochelarii şi i-am studiat. Sunt minunaţi.

— Am şi eu. Marie-Josèphe scoase o altă pereche, la

fel de frumoasă, din poşeta sa cu perle. Refuz să merg la teatru fără ei. Cu ajutorul lor poţi vedea expresiile de pe chipurile actorilor.

Am privit prin lentile şi am rămas uimită.

— Pot vedea lujerii înfloriţi de pe fresca tavanului! O! Şi bijuteriile doamnelor din primele rânduri. Uită-te la rubinele din părul ei! Divin.

— Acum nici tu nu vei mai asista la vreun spectacol fără ei, râse Marie-Josèphe.

În timp ce aşteptam ca piesa să înceapă, am studiat mulţimea. Iubiţi îmbrăţişaţi. Prieteni care bârfeau, capete blonde sau şatene legănându-se în timp ce mâinile gesticulau. Din fericire, pudra din grâu pentru peruci nu mai era *a la mode.*

— Foarte puţini bărbaţi mai poartă peruci în ultima vreme. Ai observat? am întrebat-o.

— Eu prefer perucile.

— Eu nu. Îmi place să le văd culorile naturale. Şi sunt fericită că am scăpat de pudra pentru păr.

— Am auzit că regina încă o foloseşte. Marie-Josèphe se aplecă să-mi şoptească la ureche: Este criticată pentru opulenţa ei.

— Dar nu asta este datoria unei regine? Să se întreţină cu aristocraţii expunându-şi luxul? Nu înţelegeam ura adresată unei femei atât de echilibrate şi de elegante. Nu făcuse nimic altceva decât să îndeplinească aşteptările asociate cu statutul ei. Probabil că se simte singură, am adăugat.

— De ce ai crede un asemenea lucru? Marie-Josèphe păru surprinsă. Este înconjurată de domniţe şi de servitoare.

— Într-o ţară care nu este a ei, fără familie sau prieteni. Unde nimeni nu-i cunoaşte sufletul.

— Dragă Rose, eşti o romantică, spuse amuzată prietena mea.

Nu o romantică, ci o femeie nevoită să o ia de la capăt după ce fusese abandonată. Simţeam compasiune pentru Maiestatea Sa. Auzisem că părăsea palatul fără să stea pe

gânduri de câte ori i se ivea ocazia. Să fii regină nu mai părea ceva minunat.

La finalul piesei, Marie-Josèphe şi cu mine ne-am croit drum prin mulţime spre foaier, unde m-a prezentat cunoştinţelor ei. Atunci l-am văzut, ţinându-se de braţ cu o femeie frumoasă. I-am înşfăcat cotul lui Marie-Josèphe.

— Ce s-a întâmplat? Îmi opreşti circulaţia sângelui.

— Este soţul meu! Nu vreau să mă vadă.

Alexandre se întoarse parcă la comandă. Inima îmi bubuia în piept în timp ce el cerceta încăperea, căutând parcă pe cineva anume.

— Care dintre ei? se interesă Marie-Josèphe. Cel în negru sau cel în albastru?

— Albastru, i-am răspuns, înghiţind în sec.

Ochii i se opriră pe chipul meu. Când mă recunoscu, trăsăturile i se luminară, apoi expresia i se transformă într-una de ruşine şi, în cele din urmă, de vinovăţie. Asemenea unui copil neastâmpărat.

M-am întors spre o cunoştinţă masculină din dreapta mea şi i-am întins mâna. Gentlemanul o sărută şi zâmbi, încurajat de scurtul moment de contact. Lasă-l pe Alexandre să vadă cum mă schimbasem. Acum, datorită prietenelor mele, nu mai păream neîngrijită sau nesigură pe mine. Le studiasem şi le adoptasem toate manierele.

Privirea lui Alexandre îmi ardea obrazul aflat spre el, aşa că m-am întors din nou. În ochii lui licărea o undă de melancolie. Nu era fericit. Foarte bine. Se înstrăinase de familie prin comportamentul său mizerabil. Îmi doream să ţip la el, să îl cert pentru că îmi frânsese inima şi îmi distrusese încrederea în propriile forţe. Cum mă umilise! Mânioasă, am aruncat o privire în direcţia lui, însă el plecase.

*

Vederea lui Alexandre mă zăpăcise. Împotriva voinţei mele, îi căutam chipul prin mulţime la fiecare ieşire în societate. Îmi datora nişte scuze, iar copiilor săi, o vizită.

Mă uram pentru că nu-mi puteam lua gândul de la el.

Într-o zi răcoroasă de primăvară, beam o ceaşcă de ciocolată caldă în timp ce Eugène se juca cu soldăţeii lui de plumb, iar Hortense dormea. O bătaie în uşă ne întrerupse după-amiaza liniştită.

Uşa se deschise brusc înainte ca Mimi să ajungă la ea. Luată prin surprindere, mi-am vărsat ciocolata.

— Ce Dumnezeu…? Am pus jos ceaşca şi am sărit în picioare. Soţul meu porni grăbit spre Eugène. Mirosul acru al coniacului ajungea până la mine.

— Ce înseamnă asta? l-am întrebat pe un ton poruncitor, şocată de felul în care se năpustise în cameră. Nu eşti bine-venit aici. Te rog să pleci!

— Îl duc pe fiul meu acolo unde îi este locul. Alexandre îl luă pe băiat în braţe şi porni grăbit spre uşă.

— Eşti beat, Alexandre! Pune-l jos imediat!

— *Maman, maman!* Eugène plângea, întinzând braţele spre mine.

— Are nevoie de tatăl lui, îmi zise Alexandre de pe scări.

— Îl sperii! Nu te cunoaşte! Am alergat după el, traversând curtea şi ieşind în stradă. Opreşte-te! Nu poţi lua un copil de lângă mama lui!

Când ajunse la trăsura închiriată, îl aruncă pe Eugène înăuntru. Teama îmi apăsa pieptul.

— Ce faci? L-am tras de braţ cu toată puterea. Are doar trei ani. Alexandre, te rog!

— Sunt tatăl lui. Am tot dreptul să-l duc într-un cămin stabil, mai bun decât… locul ăsta jalnic, spuse el gesticulând cu mâna liberă spre mănăstire. Dă-mi drumul! Mă împinse, trântindu-mă într-o băltoacă.

Am aterizat în fund, udându-mi rochia.

— Te urăsc! Lacrimi fierbinţi îmi înţepau ochii.

— *Maman!* plângea Eugène.

Alexandre închise uşa, iar trăsura o porni în goană pe strada aglomerată.

Am alergat după ei, însă pantofii subţiri îmi alunecau pe peticele de gheaţă. În cele din urmă, trăsura dispăru.

— Mi-a luat fiul! Te urăsc! Simţeam că mă sufoc printre lacrimi. Mi-a luat fiul!

Stăteam tremurând în stradă, în timp ce pietonii treceau pe lângă mine. Pentru numele lui Dumnezeu, ce îl determinase să facă un asemenea lucru? Cum aveam să-mi recuperez copilul?

Sora Lucile, care asistase la oribila scenă, veni grăbită lângă mine. M-am prăbuşit în braţele ei.

— Draga mea, o să răceşti de moarte. Haide să îţi găsim haine uscate. Îmi şterse lacrimile cu batista ei şi mă conduse în apartamentul meu.

Când am văzut expresia tristă a lui Mimi, am explodat de furie.

— Nenorocit egoist şi…

— Limpezeşte-ţi mintea, Yeyette! Trebuie să-l luăm înapoi pe Eugène al nostru.

— Ar face bine să mi-l aducă până la căderea nopţii, altfel…

Am trântit pe podea o vază italiană pe care mi-o dăruise Alexandre. Se sparse în bucăţi. Speriată, Hortense începu să plângă.

*

Alexandre nu mi-l aduse înapoi pe Eugène. Absenţa fiului meu îmi sfâşia inima. Unde îl dusese? Îl iubea pe Eugène, fiul meu era în siguranţă, încercam să mă liniştesc în sinea mea. Trebuia să fie în siguranţă.

M-am dus la Edmée ca să-i cer sfatul.

— Ce naiba l-a apucat? oftă ea închizând cartea pe care o ţinea pe genunchi. Trebuie să mergi la magistrat şi să depui plângere.

— Crezi că am vreo şansă?

Edmée cotrobăi prin sertarele biroului.

— Voi scrie o declaraţie în numele tău.

— Edmée? am murmurat în timp ce mă jucam cu nasturii mănuşilor.

— Da? Îşi trase un scaun şi începu să scrie.

— Nu îţi va plăcea. Nu este convenţional şi înţeleg că şansele mele de reuşită sunt slabe, dar…

Ea ridică privirea din scrisoarea pe care deja o începuse.

— Voi face mai mult decât să cer înapoierea lui Eugène. Vreau să cer divorţul.

— Ai motive solide, acum că Alexandre l-a luat pe Eugène, dar trebuie să fii convingătoare. Roag-o pe Fanny şi pe alţi cunoscuţi de-ai tăi să scrie declaraţii în favoarea ta. Curtea ia rareori decizii în favoarea femeilor.

— Nu eşti dezamăgită?

— Alexandre este fiul meu vitreg, spuse ea punând jos pana. Îl iubesc, dar s-a purtat ca un copil răsfăţat. Ai tot sprijinul meu.

M-am dus lângă ea şi i-am luat mâinile într-ale mele.

— Mulţumesc, Edmée. Susţinerea ta înseamnă enorm pentru mine.

Aveam să-l înving pe Alexandre la propriul joc.

*

Claire se folosi de relaţiile ei pentru a obţine o întâlnire urgentă cu magistratul din Paris. După o săptămână, m-am trezit aşteptând la tribunal, însoţită de Claire. Mă foiam în scaun, frunzărind teancul de documente din braţele mele. Eram convinsă că judecătorul va da sentinţa în favoarea mea. Aveam dovada neglijenţei lui Alexandre. Mă rugam să fie suficient.

— *Madame* de Beauharnais? Un secretar îmi strigă, în sfârşit, numele.

— Da. M-am ridicat.

— Urmaţi-mă.

— *Courage.* Claire îmi trimise un sărut.

Bărbatul mă conduse printr-o serie de coridoare, până am ajuns la biroul judecătorului. Am tras adânc aer în piept înainte să intru. Trebuie să inspir curaj şi tărie.

— *Bonjour.* Luaţi loc, mă întâmpină judecătorul.

I-am descris fiecare detaliu al căsniciei noastre,

infidelitatea soţului meu, acuzaţiile lui, puţinul timp petrecut acasă şi lipsa sprijinului financiar. În cele din urmă, i-am povestit despre răpirea lui Eugène. Magistratul citi declaraţiile cunoştinţelor mele, luând notiţe la biroul său elegant.

— *Madame* de Beauharnais, se pare că aţi suferit foarte mult, dar este esenţial să aud relatările ambelor părţi. Îl voi convoca pe soţul dumneavoastră de azi în două săptămâni. Este în interesul dumneavoastră să participaţi la audiere.

Strânse hârtiile într-un teanc şi îşi puse mâinile ridate peste ele.

— *Merçi*, *monsieur.* Am fost profund îndurerată de comportamentul lui Alexandre.

— Este plăcerea mea să ajut o tânără nevinovată, spuse el, zâmbindu-mi de sub mustaţa stufoasă.

Îndrăzneam să afirm că mă plăcuse. În timp ce eu şi Claire urcam în trăsura care ne aştepta, o scânteie de speranţă se aprinse în sufletul meu. Era timpul ca norocul să mi se schimbe.

*

Zilele de dinaintea procesului trecură foarte încet. Nu-mi ieşea din minte imaginea chipului îngrozit al lui Eugène. De-abia aşteptam să îl aduc acasă. Ziua cea mare sosi într-o dimineaţă rece de martie.

Alexandre îşi făcu apariţia chiar când numele noastre fură strigate. În clipa aceea, furia mi se reaprinse.

— Mă bucur că ai putut ajunge, i-am spus, controlându-mi ura din glas, dar având grijă să o simtă.

— Haide să terminăm o dată pentru totdeauna, da? Voi fi fericit să scap de tine.

Mi-am încordat pumnii în manşoanele verzi din lână. Nu aveam să îi dau satisfacţia de a mă vedea supărată. Învăţasem să-mi păstrez cumpătul, să am mereu atitudinea unei doamne.

— Urmaţi-mă! Secretarul ne conduse printr-o uşă

deschisă.

Magistratul ni se adresă fără să ridice ochii din hârtiile sale.

— *Bonjour, madame* de Beauharnais. *Bonjour, monsieur.* Vă rog să luaţi loc, ne invită, gesticulând spre scaunele dinaintea biroului masiv din lemn de stejar. Alexandre se aşeză cât mai departe de mine posibil, iar judecătorul îşi fixă privirea asupra lui. Voi trece la subiect. Am discutat cu *madame* de Beauharnais acum două săptămâni. I-am citit scrisorile de la rude şi de la prieteni. Cu toţii îi susţin nevinovăţia, în ciuda acuzaţiilor dumneavoastră cu privire la infidelitatea domniei sale. Îmi este greu să o găsesc vinovată când există atâtea mărturii contrare. Aveţi dovezi împotriva doamnei? Dacă da, vă rog să mi le prezentaţi.

Soţul meu cel atât de priceput la retorică îşi plecă privirea.

— *Monsieur* Le Jouron, vă asigur că soţia mea nu mi-a fost devotată, aşa cum cere legea. Am auzit multe zvonuri cât am fost plecat pentru a-mi servi regimentul şi ţara. După cum vă puteţi imagina, am fost jignit de asemenea veşti crunte.

Cumva, Alexandre reuşi să-şi stoarcă nişte lacrimi.

Mă holbam la el, uimită de atâta făţărnicie.

— S-a strecurat afară din casă pentru a se întâlni cu amanţii ei, ca o târfă de rând, continuă el ştergându-şi ochii cu mănuşa. Eu sunt cel care merită toate drepturile în această despărţire. Ea nu a fost niciodată o soţie respectabilă…

— *Monsieur* de Beauharnais, spuse magistratul, acesta nu este un loc pentru insulte şi zvonuri născocite, ci doar pentru fapte. Aţi stat mai puţin de un an alături de soţia dumneavoastră într-o căsnicie de cinci ani. Mi se pare absurd că invocaţi infidelitatea când aţi petrecut atât de puţin timp acasă. Care au fost sursele dumneavoastră?

— Mi-am pus încrederea în sfaturile mătuşii mele, Edmée, şi ale tatălui meu, marchizul de Beauharnais. Nu îmi pot divulga celelalte surse. Trebuie să înţelegeţi

delicateţea poziţiei mele.

— E absurd, pufni judecătorul. Tatăl dumneavoastră, la fel ca şi mama vitregă, şi-au exprimat în scris susţinerea faţă de *madame* de Beauharnais. Vă sugerez să încetaţi cu minciunile, *monsieur,* altfel vă voi acuza de sfidare. Acestea sunt singurele lucruri pe care le puteţi spune împotriva soţiei?

Maxilarul lui Alexandre se încordă, dar nu făcu niciun comentariu.

Fusese redus la tăcere. Un lucru miraculos, într-adevăr. Am studiat chipul judecătorului în timp ce inima îmi bubuia în aşteptarea verdictului.

— Dacă nu aveţi dovezi, toate acuzaţiile împotriva doamnei de Beauharnais sunt declarate false şi neîntemeiate. *Madame,* onoarea domniei voastre este nepătată. Vă acord divorţul solicitat, inclusiv sprijinul financiar care se cuvine unei soţii.

Am răsuflat uşurată aerul pe care nu îmi dădusem seama că-l ţineam în piept. Am zâmbit, recunoscătoare pentru încrederea judecătorului în nevinovăţia mea.

— Inacceptabil! strigă indignat Alexandre. Nu-i voi da nici măcar un sfanţ.

Sări din scaun şi ieşi furios din încăpere. Am rămas cu gura căscată în timp ce trântea uşa în urma lui.

Capitolul 6

Mai departe
Fontainebleau, 1786

Judecătorul se ridică furios.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce înseamnă asta? Nimeni nu pleacă din sala mea fără permisiune! Opriţi-l pe bărbatul acela în uniformă de ofiţer! porunci.

Câteva momente mai târziu, două gărzi îl împinseră pe Alexandre înapoi în sală şi se postară la uşă, pentru a-l

împiedica să mai plece.

— Nu v-am dat permisiunea să plecaţi! răcni magistratul. Vă voi amenda dacă mai încercaţi o asemenea stratagemă ridicolă. Este limpede?

— *Oui, monsieur,* răspunse Alexandre plecând spăşit capul.

— Luaţi loc. Când Alexandre se aşeză fără să scoată vreun cuvânt, judecătorul continuă: Nu aveţi nicio dovadă împotriva soţiei dumneavoastră, aşadar numele domniei sale este curat, îi veţi plăti suma lunară care i se cuvine.

Alexandre îşi feri privirea.

— Desigur. Îmi cer iertare. Am fost luat prin surprindere. Eu…

— Suficient, îl întrerupse judecătorul ridicând mâna.

Mi-am acoperit gura cu palma pentru a-mi ascunde zâmbetul. Lui Alexandre îi plăcea să se dea în spectacol, dar asta nu-i fusese de niciun folos acum.

— Îmi permiteţi să văd declaraţiile date de Edmée şi de tatăl meu?

Magistratul îi întinse scrisorile, iar Alexandre le citi în timp ce-l urmăream într-o tăcere stingheritoare.

De-abia aşteptam să discutăm despre Eugène. Băteam nerăbdătoare din picior, privind portretul unui nobil de pe peretele opus. Nasul cârn şi ochii de oţel îmi trimiseră un fior pe şira spinării. Un tablou sinistru, fără nicio îndoială.

Într-un final, Alexandre strânse scrisorile într-un teanc.

— Se pare că am greşit. Se întoarse spre mine. Rose, îţi datorez cele mai sincere şi fierbinţi scuze, mi se adresă el pe tonul mieros pe care îl folosea în dormitor.

M-am abţinut să nu râd. Nimeni nu-i cunoştea ipocrizia mai bine decât mine.

Alexandre, simţindu-mi reticenţa, îngenunche lângă scaunul meu.

— Acuzaţiile mele au fost nemeritate şi nefondate. Sunt ruşinat de felul în care m-am purtat. Bărbatul de care mă îndrăgostisem ieşi din nou la suprafaţă, chiar şi pentru o

secundă. Te rog, spune-mi că mă vei ierta, mă imploră.

Imaginea lui Eugène mă făcu să mă încordez de furie.

— Îţi voi putea ierta calomniile, dragul meu soţ, când îmi vei înapoia fiul.

— L-am luat pentru binele lui. Eu…

— Acesta este următorul subiect de discuţie, îl întrerupse judecătorul. Aţi încălcat legea în această privinţă. Fiul dumneavoastră va rămâne în custodia mamei sale până când va împlini cinci ani, aşa cum este obiceiul. La cinci ani, va fi trimis la şcoală pe cheltuiala dumneavoastră. Verile le va petrece cu mama sa. Îi veţi aduce copilul înapoi de îndată. Dacă încercaţi să îl răpiţi din nou, veţi fi arestat.

— Am înţeles.

Gâtul îmi ardea. Slavă Domnului! Iubitul meu fiu avea să se întoarcă acasă.

Judecătorul îi aruncă lui Alexandre o privire aspră.

— Îi veţi oferi doamnei de Beauharnais sprijin financiar, inclusiv bani pentru servitorii fiului său şi pentru educaţia sa. De asemenea, va primi şi dota pe care i-a oferit-o familia domniei sale la căsătorie, căci menirea ei nu este să acopere nevoile dumneavoastră. Aţi înţeles? Peste o clipă se întoarse spre mine: *Madame,* mai doriţi să discutaţi şi alte chestiuni?

— Nu, *monsieur.*

L-am urmat pe Alexandre spre uşă. Câştigasem pe toată linia: o despărţire legală, pensie lunară şi pe fiul meu! Nu mă puteam recăsători, dar puteam să-mi continui viaţa în demnitate, şi chiar să am un ibovnic dacă voiam. Îmi venea să sar în sus de bucurie. Cu banii aceia îmi puteam permite să închiriez un apartament în oraş. La revedere, mănăstire. La revedere, Alexandre!

Alexandre mă opri la ieşirea din tribunal.

— Sper că vom putea fi prieteni de dragul copiilor noştri. Certurile noastre mi-au divizat familia.

— Comportamentul tău ţi-a divizat familia, am izbucnit eu. Dacă ai fi fost tatăl şi soţul care ai promis că vei fi, toate astea nu s-ar fi întâmplat.

Urechile i se înroşiră.

— Dacă ai fi fost o soţie dezirabilă, nu am fi fost în situaţia asta.

Am tras adânc aer în piept. Nu aveam de gând să-i permit să mă umilească din nou.

— Tu nu ai recunoaşte un lucru bun nici dacă te-ar lovi în faţă. Îţi pasă doar de tine.

— I-am fost un tată bun lui Eugène, zise el ignorându-mi insulta. S-ar putea să nu mai vrea să se întoarcă la tine.

— Eu voi decide acest lucru! Adu-l acasă până diseară.

— Doar dacă îmi pot vedea şi fiica. Întrucât uimirea mă împiedica să găsesc o replică, adăugă: Nu fi atât de şocată! Îmi iubesc copiii, pe amândoi.

— Din câte îmi amintesc, ai afirmat despre Hortense că este o bastardă.

— Lucru pe care îl regret, spuse el plecându-şi ochii. Părea a fi sincer.

— Mi-ar plăcea ca Hortense să îşi cunoască tatăl, i-am zis, privindu-l bănuitoare. Dacă te vei purta civilizat cu mine şi nu vei încerca să o furi.

Alexandre miji ochii.

— Asta s-ar putea să fie dificil. Să mă port civilizat cu tine, adică.

Mi-am încleştat furioasă pumnii şi am pornit spre o birjă.

*

Alexandre sosi la mănăstire mai târziu în acea seară, tocmai când începusem să îmi fac griji că nu avea de gând să-mi aducă fiul.

— *Bonsoir,* spuse el politicos, dând drumul mâinii băiatului.

— *Maman!*

Eugène alergă spre mine. Îşi puse braţele pe după gâtul meu şi se bucură de sărutările mele nesfârşite.

— O, dragul meu! Mi-a fost tare dor de tine. L-am

strâns la piept şi i-am mângâiat părul. Am privit peste capul lui spre Alexandre, care rămăsese în pragul uşii cu o expresie sfioasă, părând să regrete că se purtase ca un nebun. Ce ai făcut cu *papa* al tău, *chéri*?

— Am călărit căluţi şi am aruncat pâine la păsări, iar *papa* mi-a citit poveşti. Am mâncat mult gem! adăugă micuţul fericit.

— Mă bucur că ţi-a plăcut vacanţa. I-am aruncat lui Alexandre o privire aspră.

— Te aşteptai să mă port urât cu fiul meu? Dă-i lui *papa* un sărut.

Băiatul se eliberă din braţele mele şi alergă spre taică-său.

Alexandre îl tratase excelent. Era limpede că îşi iubea fiul. Mă ura doar pe mine.

— Hortense doarme. Putem stabili o altă zi pentru a vă cunoaşte.

— Voi veni peste două zile, la prânz, spuse el punându-l jos pe Eugène. E în regulă?

— Nu. Am o întâlnire. Poţi veni joi la ora două.

Nu aveam să scap niciodată de el, dar vizitele lui aveau să respecte condiţiile mele.

*

Alexandre ne vizita regulat şi îşi copleşea copiii cu iubire. Ei adorau vizitele lui. Începusem să-l iert pentru că îmi răpise fiul.

Cum mă grăbeam să-mi încep noua viaţă, am cerut ajutorul prietenilor pentru a-mi găsi un apartament în Paris. După ce-am vizitat zeci de clădiri dărăpănate, mi-am dat seama că nu-mi permiteam o locuinţă în oraş. Alocaţia oferită de Alexandre era mai mică decât îmi închipuisem. Trebuia să ne mutăm în altă parte.

Într-o dimineaţă de vară, am urcat copiii într-o trăsură închiriată.

— Unde mergem, *maman?* întrebă Eugène pe când ne îndepărtam de Panthémont.

— La noua noastră casă din Fontainebleau. Unde locuiesc mătuşa Fanny şi Edmée. Greutăţile financiare le forţaseră să se mute acolo cu câteva luni în urmă. Şi nu vă faceţi griji, am adăugat atingându-i în joacă vârful nasului. Îl vom vedea în continuare pe *papa.* Nu vom fi departe de Paris.

Când am ajuns pe aleea noii noastre case, am privit cu admiraţie grădina modestă de legume şi ghivecele cu petunii. Eugène sări de la locul lui.

— Pot să mă joc?

— Haide!

Noului nostru apartament îi lipsea mobilierul luxos, dar ne trezeam în fiecare dimineaţă cu ciripitul păsărilor şi orăcăitul brotacilor. Totuşi, în ciuda aerului revigorant şi al calmului din Fontainebleau, mă plictiseam. Câte plimbări puteam face prin livadă? Mi-era dor de agitaţia oraşului.

Într-o după-amiază, îi legam panglicile din păr lui Hortense după ce se jucase în grădină.

— De atâta zburdălnicie ţi s-a ciufulit părul, i-am spus, gâdilându-i burtica. Exact aşa cum trebuie, dulceaţă. Şi *maman* a ta alerga şi se rostogolea prin grădină când era mică.

Hortense se urcă pe genunchii mei.

— Vreau să stau cu *maman.*

I-am sărutat căpşorul. Cât de repede creştea! Iar Eugène fusese trimis la şcoală cu o lună în urmă. Mi se puse un nod în gât. De-abia aşteptam să-l vizitez, deşi nu ştiam de unde aveam să iau banii pentru călătorie. Venitul meu mizerabil mă îngrijora. Să fii independent era mult mai greu decât mă aşteptasem. Am ridicat privirea când Fanny intră valsând în salon.

— Ce fac fetele mele preferate? Se opri ca s-o sărute pe Hortense, lăsându-i urme de ruj pe obraji. Ah! Stai să te şterg, râse ea, după care începu să şteargă urmele cu batista.

— Suntem bine, i-am răspuns.

— Familia regală este în oraş! Zâmbi. Ştii ce înseamnă asta? Odată cu ei vin şi linguşitorii şi servitorii lor,

susţinătorii şi duşmanii. Vânătoarea va începe din nou, la fel şi seratele mele, dragă!

Am sărit în sus de bucurie.

*

Seratele lui Fanny impresionară la fel de mult ca la Paris; la ele participau cele mai strălucite minţi, cele mai creative şi cele mai distinse personalităţi din afara curţii regale. Chiar şi Claire sosi pentru o vizită prelungită.

Într-o seară de toamnă, Claire făcea o piruetă în noua ei rochie.

— Cum arăt? Paietele iridescente licăreau în lumina lumânărilor.

— Proaspătă ca o piersică în toiul verii, am zis, admirându-i tenul catifelat.

— Tocmai bună de cules. Am râs amândouă.

Mi-am pus o pereche de mănuşi de culoarea fildeşului.

— Îţi mulţumesc pentru mantie. Este minunată!

Claire se săturase de o mantie din muselină, de culoarea mentei, după ce o purtase de două ori. Eu nu aveam posibilitatea să-mi cumpăr una. Nu ştiam de unde să fac rost de bani pentru chiria apartamentului sau pentru tutorele lui Hortense. Alexandre trimitea alocaţia tot mai rar.

După ce am ajuns la Fanny, ne-am despărţit pentru a ne amesteca în mulţime. Pe când traversam salonul, am auzit conversaţii care mă şocară. Toată lumea vorbea urât despre regină.

— *L'Autri-chienne*[5]*!* hohoti un bărbat solid.

— O căţea, într-adevăr. Regina trece de la unul la altul în haremul ei de parcă ar fi o căţea în călduri! adăugă un tip zvelt, cu ochelari cu rame aurite. Râsetul lui răsună în încăpere.

— Delfinul, fiul moştenitor, este bolnăvicios. Bietul bastard! Plăteşte preţul pentru destrăbălarea maică-sii.

---

5 *Joc* de cuvinte: în franceză, *VAutrichiertne* = „austriaca" (aluzie la obârşia reginei Maria Antoaneta); *chienne* = „căţea" (n.red.)

Cât tupeu, să o jignească astfel pe regină în public! Idioţii! Cineva ar fi putut să-i reclame, după care riscau să fie arestaţi sau mai rău.

M-am îndreptat spre Claire, care se afla în capătul celălalt al salonului, flirtând cu un bărbat pe care nu-l mai văzusem până atunci.

— Rose, draga mea! *Monsieur* Jacques, permiteţi-mi să v-o prezint pe Rose de Beauharnais.

— Tocmai plecam să caut o ţigaretă, răspunse el. *Mademoiselle* Pellier, a fost o plăcere.

Claire afişă un zâmbet perfect, iar licărul din ochii ei era ademenitor.

Dumnezeule, ştia cum să se descurce cu bărbaţii!

— *A plus tard,* spuse ea mieros.

— Deja ai cunoscut pe cineva? am tachinat-o.

— Desigur. Zâmbi, arătându-şi gropiţele din obraji. Vorbind de gentlemeni, domnul îmbrăcat în bleumarin te priveşte.

Mi-am deschis evantaiul şi m-am prefăcut că mă uitam dincolo de domnul cu părul negru. Îmi întâlni privirea şi, încurajat de surâsul meu, porni în direcţia mea.

Claire mă înghionti în coaste.

— Poate că de data asta ar trebui să faci mai mult decât să flirtezi. Este timpul, *mon amie.*

Am studiat bărbia scobită şi nasul coroiat al bărbatului.

— Nu este tocmai chipeş, dar are ceva atrăgător. Pare… sigur pe sine.

— Păi, da. E bogat, şi multe femei se luptă pentru a-i atrage atenţia.

— Cine este?

— Ducele de Bordeaux. Nu e însurat.

— Poate că nu-l interesează femeile.

— Ha! Mă îndoiesc.

— *Bonsoir*, doamnelor. Ducele făcu o plecăciune. Nu m-am putut abţine să nu le observ pe cele mai frumoase femei din încăpere.

— Ne flataţi, *monsieur,* i-am replicat, fluturându-mi

evantaiul.

— Voiam să vă invit la vânătoare şi la o serată dansantă săptămâna viitoare. La castelul pe care l-am închiriat în oraş.

— Poate ne vom vedea acolo. I-am aruncat o privire sfioasă.

— Splendid, spuse el zâmbind. Acum, vă rog să mă scuzaţi, trebuie să mă ocup de nişte afaceri. Vă urez distracţie plăcută!

— N-am mai fost de secole la vânătoare, exclamă Claire.

— Nu ştiu ce-a fost în capul meu. M-am întins după un pahar cu şampanie. Eu nu pot să omor un animal!

— Te asigur că nu vei vedea deloc prada. Vom rămâne în urma celorlalţi. Este foarte distractiv, mă asigură Claire luându-şi şi ea un pahar de vin. Şi mai este şi ducele acolo. Viclenia licărea în ochii ei.

— Nu-ţi face speranţe! Nu am de gând să mă culc cu ducele.

*

Am participat la prima mea vânătoare într-un costum de călărie de culoarea albăstrelelor, cu fustă strâmtă şi epoleţi. Punctul de atracţie al ţinutei era pălărioara superbă, dintr-un satin albastru strălucitor, cu o pană azurie şi arogantă care flutura ca un drapel în briza uşoară.

— E fantastic, nu-i aşa? Claire se bucura de entuziasmul meu. Cu mănuşi din piele de căprioară şi cizme înalte, arăţi ca o expertă într-ale vânătorii. Arătând spre bărbatul care ducea un corn imens din alamă, adăugă: Este timpul să începem.

Ne-am urcat, cu ajutorul unui grăjdar, în şeile cu două mânere, care ne permiteau să călărim pe o parte. Un şuvoi vesel de voci şi nechezaturi plutea în briza tomnatică. Energia zvâcnea printre cercurile de participanţi nerăbdători. Cu toţii aşteptau să audă cornul sunând, semnalul de start. Nu aveam niciun eveniment asemănător

în Martinica, darămite caii şi călăreţii lor nobili. Pulsul mi-o luă la goană din pricina emoţiilor.

Am cercetat atent mulţimea, însă nu se zărea nici urmă de duce. Emoţionată, îmi ţineam răsuflarea. Iapa mea, Sabie, dansa nerăbdătoare sub mine.

În jur izbucniră urale când se auzi sunetul cornului. Caii şi câinii de vânătoare o rupseră la goană spre pădure. Sabie ţâşni la rândul său la galop. Aplecându-mă în faţă în şa, m-am concentrat asupra cărării. Călăream prin desişuri de stejari, arţari şi nuci, iar vântul îmi sufla fusta.

— *Va, Sabie, va!* am strigat. Bucăţi de pământ zburau de sub copitele ei aprige. Mirosul pieii lustruite şi ritmul muşchilor mei mă ameţeau.

Dintr-odată am zărit un izvor învolburat din pricina ploilor abundente din ultimele zile. Mă cuprinse neliniştea. Oare trebuia să trag de hăţuri? Copitele lui Sabie goneau înainte fără ezitare. Când am ajuns pe malul pârâului, am închis ochii.

Stomacul mi se încleştă. Mă simţeam atât de uşoară. Într-un salt agil, Sabie sări peste cursul de apă.

Un râset îmi izbucni din gât.

— *Magnifique!* I-am dat pinteni lui Sabie să meargă mai repede. Să lase totul în urmă. Înainte!

*

În acea seară am purtat o rochie din catifea roşie, cu broderie aurie şi panglici din satin crem. Costase o avere, dar Claire insistase să mă ajute să o plătesc. Am coborât scările pentru a aştepta trăsura lui Fanny, care avea să ne însoţească. Imediat ce cupeul opri în faţa casei, uşa se deschise.

— Urcaţi! Aproape am întârziat, strigă Fanny.

M-am lovit cu capul de cadrul uşii în grabă.

— Au! Mi-am frecat fruntea, încercând să nu-mi ating părul, îmi luase mai mult de o oră să-l aranjez. Buclele mi se desprindeau dintr-un pieptene împodobit cu o floare roz, accesoriul perfect pentru o rochie atât de elegantă.

— Eşti perfectă, dragă. Nu îţi face griji, spuse Claire, fermecătoare în rochia ei de mătase galbenă şi cu parura de diamante.

— De ce ne grăbim? am întrebat-o.

— Mă văd cu nişte prieteni ca să discutăm despre reformă, zise Fanny încrucişându-şi mâinile pe genunchi.

— Reformă? Ce fel de reformă? vru Claire să ştie.

— În vistieria regală nu mai e niciun sfanţ. Vom avea parte de o creştere a taxelor în curând.

— Am auzit că regele nu va mai găzdui petreceri la Fontainebleau după încheierea acestui sezon. Cât de plictisitor va fi totul, se plânse Claire.

— O creştere a taxelor? am spus eu îngrijorată. Şi fără această creştere a trebuit să mă împrumut ca să supravieţuiesc în ultimele luni.

— Vremurile sunt instabile. Nu vrem să ne asociem cu tabăra care va pierde. Fiţi prudente cu părerile voastre, ne avertiză Fanny. Mulţi se tem de revoltă.

Am încuviinţat din cap în tăcere. Gândul unei revoluţii îmi întoarse stomacul pe dos.

*

Fanny nu avea nevoie să fie discretă. Toată lumea dezbătea subiectul reformei.

— Regele ar trebui să-l concedieze pe ministrul de Finanţe. E tot mai nepopular, spuse un gentleman.

— Regele Ludovic este un bufon arogant. Este prea ocupat să meargă la vânătoare şi o lasă pe regină să cheltuiască avuţia naţională pe zorzoane, bombăni un altul.

Să rămân neutră era tendinţa mea firească; ambele părţi aveau argumentele lor şi mă îngrijora faptul că trebuia să-mi aleg o tabără. Mi se părea absurd să pierd o prietenie din pricina părerilor despre rege. El avea să fie rege pentru posteritate.

L-am căutat pe duce în timpul cinei, dar nu l-am zărit în marea de chipuri. Pe măsură ce vinul curgea, discuţiile oaspeţilor deveniră mai animate, iar ambianţa se degradă.

M-am scuzat pentru a merge să iau o gură de aer, întrucât mă pândea o durere de cap.

Printre coridoarele întortocheate am zărit o uşă ce dădea spre grădinile principale. Aerul rece îmi înţepa nasul şi degetele. Stelele licăreau pe un cer negru, catifelat. Torţele luminau straturile care erau înflorite, în ciuda chiciurii tomnatice. Am coborât o scară ce ducea la o terasă cu arbuşti ornamentali şi fântâni.

— Doamnă, vă este frig? O voce mă sperie. Tremuraţi.

Am mijit ochii, încercând să disting silueta din întuneric.

— Cine este acolo?

— Vă rog, luaţi haina mea. Mie îmi este bine.

Silueta păşi într-un nimb de lumină emanat de un felinar din apropiere, dezvăluind un chip familiar. Ducele. Am zâmbit.

— Mulţumesc mult, *monsieur.* Sunteţi foarte amabil.

Îşi scoase haina şi îmi acoperi umerii cu ea.

— Sunteţi foarte frumoasă în această seară, *madame.* Ducele se aplecă şi îmi luă mâna înmănuşată într-a sa, apoi mi-o atinse cu buzele, declanşând un fior care mă străbătu până la umăr. Este o noapte minunată, dar puţin cam rece. Sunt surprins să văd o doamnă afară.

— Discuţiile serioase mă deprimau. Se pare că am făcut alegerea corectă, i-am spus surâzând.

— Îmi permiteţi? mă întrebă, oferindu-mi braţul său.

— Vă rog. Mi-am pus mâna pe antebraţul lui şi am pornit împreună în pas de plimbare prin grădină.

— Vremurile se schimbă, spuse el. Cu toţii simţim tensiunea. Dar nu trebuie să zăbovim asupra discuţiilor serioase într-o noapte atât de perfectă.

— *Merçi.* Am auzit suficient pentru o singură seară.

— V-a plăcut să călăriţi azi?

— Foarte mult. Libertatea şi pericolul mi-au dat o energie aparte. Mă simţeam de parcă aş fi zburat, i-am răspuns, aproape gâfâind.

El trase cu ochiul la pieptul care mi se ridica şi cobora.

— Şi mie mi-a plăcut. Dar îmi place mai mult

compania unei femei frumoase, murmură ducele, iar dorinţa din privirea lui îmi aprinse un foc în vintre. Poate aţi vrea să călăriţi cu mine mâine după-amiază, dacă avem vreme bună.

Puteam auzi cuvintele de avertizare ale lui Marie-Josèphe: „Să nu pari prea dornică, Dacă îi cedezi repede, nu îi vei câştiga afecţiunea.”

— Am un alt angajament mâine.

— Şi poimâine? Am putea călări până la unul dintre locurile mele preferate.

Am făcut o pauză înainte de a răspunde. Îmi plăcea să călăresc şi îl plăceam pe el. Am privit înapoi spre castelul impunător. Un amant bogat ar fi fost divin, chiar şi pentru puţin timp.

— Este o propunere tentantă.

— Voi trimite o trăsură după dumneavoastră. Acum, aţi vrea să ne alăturăm petrecerii? Va începe un concert în câteva momente.

Am zâmbit în semiîntuneric.

*

După două săptămâni am ajuns în patul ducelui – primul bărbat, în afară de flirturile nevinovate, de după Alexandre. Să fiu din nou admirată mă făcu să mă simt plină de viaţă. Charles poseda o perfecţiune adorabilă, dar cu atât de multe femei dornice pe care încă nu le sedusese, pasiunea i se stinse rapid. I-am urmat exemplul şi m-am prezentat următorului gentleman interesat, apoi următorului. Să mă simt dorită, chiar şi pentru scurt timp, îmi dădea puteri noi, la fel şi darurile lor scumpe.

Necazurile mele financiare sporeau pe măsură ce se scumpeau făina, zahărul şi uleiul, aşa că m-am mutat cu Edmée şi marchizul pentru a reduce din cheltuieli. Le făcea mare plăcere să locuim din nou împreună. Amândurora le lipsiseră vizitele noastre şi ale lui Alexandre.

Într-o după-amiază de vară, Alexandre veni să-i vadă pe copii, aducându-le cadouri.

— Sunt minunate, dar pensia mea lunară unde este? l-am întrebat.

Eugène stătea pe podea, înconjurat de soldăţei. Hortense îşi strângea noua păpuşă la piept şi îşi privea curioasă tatăl.

— Ţi-o voi trimite săptămâna viitoare prin poştă, spuse Alexandre.

— Altfel nu vom avea ce mânca.

— Nu e nevoie să dramatizezi. Îţi voi trimite banii.

— Aşa cum faci întotdeauna? În glasul meu se simţi sarcasmul. Se încruntă la mine şi apoi ieşi împreună cu Hortense în grădină.

*

Cum Alexandre nu mi-a trimis banii promişi, m-am gândit să-i fac o vizită judecătorului, sperând că l-ar fi putut obliga pe soţul meu delincvent să plătească.

Hortense mă trase de mână după ce sări din trăsură.

— Aş vrea ca Eugène să fi fost aici. De ce trebuie să meargă la şcoală?

— Ca să înveţe şi să devină bărbat.

— Voi merge şi eu la şcoală?

— Da. La o şcoală pentru fetiţe. Deşi nu îmi puteam închipui cum aveam să mi-o permit. Priveşte! Un iepure în tufişuri. Am început să vorbesc în şoaptă: Vrei să-l prindem?

— Voi fi şi eu un iepure. Hortense ţopăi după animal, speriindu-l. Ne-am întors către drum la auzul copitelor pe pietriş.

— Roag-o pe Mimi să pună apă pentru ceai la fiert, draga mea. Hortense intră în casă chiar atunci când un domn impunător, îmbrăcat elegant, coborî din trăsură.

— *Madame* de Beauharnais, presupun?

— Da. Iar dumneavoastră sunteţi?

— *Monsieur* Boucher. Vizitatorul sufla greu în timp ce vorbea. Sunt aici să iau o sumă de bani în contul datoriilor soţului dumneavoastră. El este acasă?

Fularul lui semăna cu un bandaj în jurul gâtului său gros.

— Soţul meu? l-am întrebat, confuză. Dar el nu locuieşte aici. Suntem despărţiţi de ceva vreme.

Bărbatul tuşi în batistă, scoţând un sunet oribil. Poate că trebuia să-i ofer un scaun. El se clătină şi veni mai aproape.

— Reşedinţa lui figurează la adresa aceasta.

Am căscat ochii mari.

— Vă asigur, *monsieur,* am zis, încercând să îmi controlez furia crescândă, că el nu locuieşte aici. Îl puteţi găsi la Paris, deşi nu-i cunosc domiciliul de acolo.

Bărbatul tuşi din nou; puteam să aud mucozităţile horcăindu-i în gât.

— Data viitoare când îl vedeţi, vă rog să îi spuneţi că l-am căutat. Poftiţi adresa mea, adăugă el întinzându-mi o carte de vizită.

— Desigur. O zi bună.

Monsieur Boucher încuviinţă din cap, apoi îşi urcă trupul greoi în trăsură.

Îmi venea să-l strâng de gât pe Alexandre. Cum îndrăznea să trimită creditori la uşa noastră? M-am repezit furioasă înăuntru ca să-i scriu o misivă usturătoare.

*

Creditorii lui Alexandre începură să sosească în cârduri, aşa am aflat că îşi pariase la jocuri de noroc aproape toată moştenirea. După câteva cercetări, am descoperit că din această cauză Edmée şi tatăl lui fuseseră nevoiţi să se mute la Fontainebleau. Egoismul lui mă enerva la culme. Cum bugetul lui Edmée fusese redus drastic, mi-am vândut bijuteriile şi harpa pentru a-i ajuta să plătească facturile, însă ştiam că trebuia să fac o schimbare. O scrisoare sosită într-o după-amiază de primăvară m-a ajutat să iau decizia mai repede.

13 martie 1788

Dragă Rose,

Am veşti neplăcute. Manette şi tatăl tău sunt foarte bolnavi şi nu au dat prea multe semne de ameliorare în ultimele zile.

Mă tem că sfârşitul lor este aproape. Sper că vei lua în considerare ideea de a ne face o vizită. Nu îţi pot trimite bani, dar poate că un prieten de-al tău va înţelege urgenţa călătoriei şi te va ajuta să suporţi cheltuielile.

Sper că nepoţii mei sunt bine.

Je t'aime.

Maman

Trebuia să ajung în Martinica, indiferent care era preţul. Am verificat data scrisorii. Trecuseră şase săptămâni de când *maman* o trimisese. *Dieu,* speram să nu fie prea târziu. I-am cerut ajutorul singurei persoane care mi-l putea oferi fără ezitare şi fără să aştepte o restituire grabnică a împrumutului: Fanny.

Trei săptămâni mai târziu, Hortense, Mimi şi cu mine am pornit pe mare. Mă întorceam în sfârşit acasă.

Capitolul 7

Întoarcerea pe insulă
Martinica, 1788

Trecuseră nouă ani de când nu mai pusesem piciorul pe pământul natal. Plecasem un copil şi mă întorsesem femeie şi mamă. Bucuria îmi clocotea în vene.

— Hortense, am ajuns! am exclamat fericită, îmbrăţişând-o şi sărutând-o.

Copila mea părea confuză.

— Dar este o pădure mare, *maman.*

— Da, i-am răspuns, râzând. Este. Am privit-o apoi pe

Mimi, care avea lacrimi în ochi. Suntem acasă.

Ea îmi luă mâna şi mi-o sărută.

— Nu ştiu dacă sunt fericită sau tristă.

Mimi avea să-şi regăsească prietenii şi rudele, dar revederea plantaţiei putea fi un şoc pentru ea. Se obişnuise cu viaţa mai uşoară din Franţa, desigur. Îi înţelegeam confuzia, dar nu puteam face nimic în privinţa ei.

Trois-Ilets arăta la fel, îngheţată în timp, precum amintirile mele, deşi mă simţeam o străină. O femeie dintr-o altă lume. Sălbăticia năpădise insula, înghiţind semnele civilizaţiei. Pădurea era vie, cu nuanţe de jad, măsliniu şi galben, iar pământul copt în soarele tropical, florile sălbatice şi vegetaţia luxuriantă emanau mirosuri înnebunitoare pentru simţuri. Am tras adânc aerul în piept. Niciun parfum franţuzesc nu se putea compara cu acesta.

Nostalgia mă invadă în timp ce mi se treziră nişte amintiri de mult adormite. Catherine căutând să se adăpostească de o ploaie torenţială de amiază sub frunzişul bogat, eu furând bucăţi de trestie de zahăr şi rozându-le până sucul dulce îmi curgea în gură, sau noi două ascunzându-ne în peşteri secrete. Dumnezeule, îmi lipsiseră toate atât de mult!

Fascinaţia amintirilor se stinse la vederea casei în care copilărisem. Moara de zahăr părea atât de departe de lumea civilizată! Lichenii acopereau faţada din piatră, iar tufişurile încâlcite ocupaseră toată grădina.

Încă nu ajunsesem la uşă când *maman* ieşi în fugă din casă.

— Rose!

Mă îmbrăţişă strâns. Mirosul de zahăr şi frunze umede îmi umplu nările. Ea nu se schimbase.

— O, *maman!*

Mi-am îngropat chipul în umărul ei. Un val de emoţii mi se revărsa din piept. Greutăţile anilor în care fuseserăm despărţite mă zdrobeau acum. Suferinţă, singurătate, efortul de a găsi un cămin. Naşterea copiilor mei, fiecare moment pe care l-am petrecut departe de braţele ei protectoare. Un şuvoi de lacrimi mi se prelingea pe obraji.

— Şşt… Ştiu. Ştiu, murmură ea dezmierdându-mi creştetul. Eşti acasă acum.

— Îmi pare r-rău, am rostit printre lacrimi şi suspine. Îţi stric rochia.

— Prostii, dulceaţă, spuse ea, aruncând o privire furişă spre mâneca ruptă a rochiei sale din bumbac.

Hortense mă trase de poale; pe trăsăturile ei delicate se citea teama.

— *Maman,* ce s-a întâmplat?

— Mi-a fost dor de *grand-mere,* i-am explicat, sărutând-o pe cap. Atâta tot.

Maman coborî la nivelul ochilor lui Hortense, ţinând o păpuşă.

— Bună, Hortense. Mă bucur atât de mult să te cunosc, draga mea. Mama ta mi-a spus totul despre tine.

— Bună, *grand-mere,* replică fetiţa cu un zâmbet timid.

— Am un cadou pentru tine.

Hortense se înveseli.

— Un cadou?

Maman legănă păpuşa din cârpe înainte şi înapoi, parcă pentru a o face să danseze.

— Poftim.

— Mulţumesc, *grand-mere!* strigă Hortense luându-i-o din mână.

— Cu plăcere, spuse *maman,* radiind de fericire. Şi unde este fratele tău?

— E la şcoală. *Papa* nu a vrut să-l lase să plece.

— Alexandre a considerat că este mai bine să nu-i întrerupem educaţia. Eu nu am fost de acord, dar nu am niciun cuvânt de spus în această chestiune.

Nu-mi fusese uşor să-mi las fiul în urmă, de cealaltă parte a oceanului. Chipul angelic al lui Eugène se schimonosise de supărare când ne despărţiserăm. Am tras adânc aer în piept, încercând să-mi opresc lacrimile. Deja îmi era dor de el.

— Desigur. Tatăl lui decide ce este mai bine pentru el, zise *maman,* însă dezamăgirea i se simţea în glas.

— Sper ca într-o zi să ne faci o vizită la Paris.

Invitaţiile mele din scrisori fuseseră ignorate. Credeam că perspectiva de a-şi vedea nepoţii ar fi trebuit să o aducă la uşa mea. Mi-am alungat însă resentimentele.

— Şi să las în urmă tot luxul ăsta? râse *maman.*

— *Bonjour, Madame* Tascher, spuse Mimi, făcând o plecăciune.

— Mimi, ne bucurăm să te avem iarăşi printre noi. Lui Jeanette i-ar prinde bine o mână de ajutor, mai ales de când ne am întors la casa de pe plantaţie. În sfârşit, o reconstruim! maman gesticulă spre copacii de pe deal. Ce aţi spune de o baie şi de nişte cafea? Vreau să aud totul! De la început.

Ne conduse spre casa noastră.

*

După cum presupuneam, *papa* şi Manette erau ţintuiţi la pat. I-am citit lui Manette şi i-am umplut capul cu poveşti despre Paris. Când se simţi destul de bine, i-am făcut baie.

Reîntâlnirea cu tatăl meu, pe de altă parte, nu fu tocmai cum mă aşteptasem.

— *Bonjour, papa.* Am pus tava cu ceai pe masă şi am mers lângă patul său, remarcând că părea foarte slăbit. I-am mângâiat părul umed de pe frunte. Mă bucur tare mult să te văd!

El se foi agitat şi miji ochii.

— Catherine? Fata mea dragă! Glasul îi era o şoaptă forţată.

Străbătută de un junghi dureros, i-am strâns mâna, aplecându-mă mai aproape de el.

— *Papa,* sunt eu, Rose. Am venit să vă văd din Franţa.

Confuzia îi lumină ochii albaştri.

— Franţa? Nu suntem în Franţa. Unde este Catherine? Ce ai făcut cu ea?

Ochii mi se umplură de lacrimi. Întotdeauna o preferase pe ea, iar de mine se părea că uitase complet, ca şi cum nu aş fi existat niciodată. Fără a-mi putea reţine

plânsul, l-am sărutat pe obraji.

— Îi voi spune lui *maman* că eşti gata de baie.

— Nu. Încercă să se ridice în şezut, însă chipul palid i se schimonosi de durere.

— Nu te ridica, *papa.*

Când mi-am strecurat mâna pe sub braţul lui osos, şi-l smuci de sub atingerea mea.

— Nu o trimite pe mama ta. Jeanette o să mă ajute.

Jeanette, amanta lui mulatră. Îşi punea familia mai prejos decât sclavii.

— Dacă insişti, *papa.* Am pornit spre uşă în timp ce Jeanette întră în încăpere.

— *Bonjour, madame.* Dinţii ei albi străluceau în contrast cu pielea de culoarea cafelei.

Cu un zâmbet forţat, m-am grăbit să ies în grădină. M-am aşezat pe banca mea preferată, aproape de marginea junglei. *Papa* avusese o ibovnică de când îl ştiam eu. *Maman* le dispreţuise pe toate, iar eu uram să o văd suferind.

De data aceasta era diferit, mi-am spus, ascunzându-mi chipul în palme. De data aceasta simţeam şi eu suferinţa şi o retrăiam pe a mea.

*

Nu m-am adaptat vieţii pe plantaţie atât de repede pe cât mă aşteptasem. Uitasem cum erau verile înăbuşitoare. Insecte uriaşe bâzâiau pe la ferestre în căutarea zahărului, iar trilurile păsărilor înainte de răsărit mă exasperară în primele câteva săptămâni. Devenisem o adevărată citadină!

Hortense adora să exploreze. Umezeala se înălţa din pământ şi ne invada pielea şi hainele în timp ce ne plimbam pe plantaţie. Norii se zăreau ameninţători în depărtare. Am alungat de pe braţ o insectă cu picioare albastre. Carapacea ei rotundă se izbi de unghia mea.

Hortense dădu peste o broască ce ţopăia spre vale.

— Pot să o ating? mă întrebă ea.

— Dacă poţi să o prinzi, i-am spus, făcându-mi vânt alene.

Ea chiui şi începu urmărirea; buclele blonde îi tresăltau în ritmul alergării. Am mers cât am mers în urma ei, dar în cele din urmă m-am aşezat pe un buştean prăbuşit. În cele din urmă, Hortense reuşi să prindă creatura înainte să poată sări din nou. Am oftat. Lui Eugène i-ar fi plăcut acolo.

Când n-am mai zărit-o pe micuţă, m-am ridicat şi am mers după ea, pentru a o împiedica să ajungă la terenurile cultivate din vale. Nu avea voie să se apropie de colibele sclavilor. Pe supraveghetor l-ar fi enervat să o vadă călcând recoltele în picioare.

În timp ce mă apropiam de câmpuri, am auzit vocile africanilor înălţându-se în aerul înăbuşitor. Imnurile lor frumoase mă intrigaseră când era mică. Trupurile lor arse de soare se iviră înaintea mea.

Unde era Hortense? Am continuat coborârea, însă n-am zărit nici urmă de ea.

Am grăbit pasul. Când am ajuns la marginea locuinţelor sclavilor, imnurile se opriră şi un strigăt brăzdă aerul.

Pieptul mi se încordă. Hortense! Am dat buzna în curtea deschisă din mijlocul colibelor. Nu era vocea ei, mi am spus în sinea mea. Nu trebuia să intru în panică.

De atâta zor, picioarele transpirate îmi alunecau în pantofi. M-am strecurat printre colibe, însă tot n-am văzut-o pe fiica mea.

„Dieu, Hortense, unde eşti?”

Supraveghetorul apăru dintre colibe trăgând un sclav după el, îi împreună mâinile şi i le legă cu sfoară.

— Asta te va învăţa să mai vorbeşti ca o moară stricată, rânji vătaful împingându-l în praf.

Ştiam ce urma, dar nu-mi puteam lua privirea de la ei.

— Suntem oameni. Nu bestii! Chipul sclavului se schimonosi de furie. Avem drepturi precum americanii! Ridicaţi-vă! Ridicaţi-vă, oamenilor! Nu ne pot doborî! Uniţi-vă şi răsculaţi-vă! strigă el la ceilalţi sclavi care se

adunaseră pe margine.

— Taci! Vătaful îl izbi în faţă cu talpa bocancilor din piele, apoi îl lovi în coaste şi pântece. Sângele îi curgea într-un şuvoi morbid din nas şi din gură.

O senzaţie de greaţă îmi învolbură stomacul. Am început să respir sacadat. Unde era Hortense? Nimeni nu avea să o rănească, încercam să mă liniştesc în sinea mea. Erau prea mulţi albi prin preajmă.

Inima îmi bubuia în piept în timp ce treceam printre colibele dărăpănate. Unele nu aveau uşi, altele aveau găuri în acoperişurile din paie.

Încă un ţipăt se auzi de undeva de pe câmpuri. Teama se împrăştie în trupul meu asemenea unei otrăvi, stârnind gânduri cumplite. Am rupt-o la fugă.

— Nu vom cunoaşte niciodată mântuirea dacă nu vă răsculaţi! Sclavul nu se oprea din vorbit, nici măcar cu sângele curgându-i pe faţă. Mă pot omorî pe mine! Dar nu ne pot opri pe toţi!

— Nu ţi-a ajuns? Vătaful îl ridică în picioare şi îl târî la locul pentru biciuit, apoi îi legă braţele deasupra capului. Ceilalţi se strânseră în jurul stâlpului.

„Dacă vrei să-ţi controlezi sclavii, din când în când trebuie să dai un exemplu”, spunea întotdeauna papa. Astăzi urma să se ofere un asemenea exemplu.

La câteva secunde după ce sclavul fu legat, biciul trosni, smulgând fâşii de carne de pe spatele lui dezgolit. Sângele ţâşni. Bărbatul rănit ţipa agonizant.

Mi-am acoperit gura cu mâna, abţinându-mă să vărs.

— Hortense! am început să strig. Hortense!

Câţiva sclavi se întoarseră pentru a localiza sursa strigătului; pe chipurile lor se citeau deopotrivă curiozitatea şi ura.

— Hortense! am ţipat mai tare.

Atunci am văzut-o; trăgea cu ochiul din spatele unei colibe, încremenită de groază. Uşurarea îmi fu înlocuită rapid de panică.

Fetiţa mea văzuse cum erau bătuţi sclavii. Inocenţa ei era spulberată.

Un ţipăt inuman brazdă aerul în timp ce biciul lovea iar şi iar spatele sclavului.

— Hortense! am alergat spre ea cât de repede am putut în pantofii mei distruşi.

Întoarse brusc capul când îşi auzi numele. Când mă văzu, începu să plângă.

— *Maman!* Îmi sări în braţe.

I-am sărutat chipul de sute de ori.

— M-ai speriat! Am strâns-o puternic în braţe. Să nu mai fugi niciodată aşa de mine!

— Îmi pare rău, *maman.* Încercam să prind broasca, apoi am auzit oameni cântând. Voiam să văd… De ce îl răneşte pe omul acela? întrebă Hortense, arătând spre africanul însângerat care atârna inconştient de stâlp.

— Să mergem, i-am zis, strângând-o cu putere de mâna umedă, după care am pornit printre rândurile de colibe spre dealul care ducea spre casă.

— Sângera, *maman.* De ce sunt toţi oamenii maro?

— Sunt sclavi. Lucrează pe câmpurile noastre ca să putem avea recolte. Nu am avea o casă fără ei.

— De ce? Ce este un sclav?

Minţişoara ei de cinci ani nu reuşea să înţeleagă. Evitând întrebarea, am tras-o după mine spre casă. Când am ajuns la poalele dealului, o voce strigă:

— Tu, de colo! Opreşte-te!

— Ce caută un diavol alb aici? rosti o altă voce.

Nu aveam timp să mă înfurii pentru o asemenea insultă. Cinci sclavi, patru bărbaţi şi o femeie, formară un zid înaintea noastră.

— Fiica mea se rătăcise, am explicat, pe când Hortense îşi ascundea chipul în fusta rochiei mele. Tocmai plecam.

Vocea îmi era calmă, deşi trupul îmi tremura. Am aruncat o privire spre vârful dealului. Dincolo de el am fi fost în siguranţă.

— Ce crezi? îl întrebă un bărbat pe altul. Ar trebui să le lăsăm să plece?

Sclavul scuipă cu obidă.

— Este vina lor că Leon e torturat. Poate ar trebui să le învăţăm o lecţie.

— Fiice ale unui *Grand Blanc!* Am fi eroi!

Sângele îmi îngheţă în vene.

— Şi fetiţa?

— Am eu grijă de ea, răspunse al treilea bărbat.

Plângând cu sughiţuri, Hortense îşi puse mâinile în jurul piciorului meu. Sângele îmi pulsa în urechi. Nu puteam să le arăt că îmi era frică. Le-am studiat chipurile. Femeia părea cunoscută – da, numele ei era…

— Fiica unui *Grand Blanc?* Domnişoară Rose! Dumneavoastră sunteţi? întrebă femeia cu trăsături familiare. V-aţi întors?

— Da, eu sunt… Millie? Buzele îmi tremurau.

— Ea este fetiţa dumneavoastră?

Bărbatul solid îşi încrucişă iritat braţele la piept.

— Da, ea este Hortense. Hortense, salut-o pe Millie.

Cu obrajii mânjiţi de lacrimi, Hortense flutură mâna a salut.

— Măi, ce frumuşică eşti! Băieţi, domniţa Rose este o persoană bună. Ei bine, cel puţin Mimi o iubea.

— Mulţumesc, Millie, am spus, apoi am schimbat subiectul, forţându-mă să zâmbesc: Văd că ţi s-a deşirat rochia, îţi voi trimite imediat alta.

— Vă mulţumesc frumos, domniţă. Ea îmi răspunse la zâmbet, expunându-şi dinţii stricaţi.

Hortense scâncea.

— Ei bine, mai bine am lua-o din loc. Vor începe să ne caute. Trebuia să ajung să o îngrijesc pe sora mea cu mai bine de o oră în urmă, am minţit.

Bărbatul solid nu se mişcă, dar ceilalţi se retraseră, destul cât să ne permită să trecem.

Picioarele îmi tremurau puternic, iar în timp ce urcam dealul m-am împiedicat. Suspinele lui Hortense deveniră mai intense.

— Şşşt, *chérie!* Mai avem puţin, i-am spus, trăgând-o după mine.

Bărbaţii din vale se certau cu Millie.

— Nu-mi pasă cine este!

— Le-aş fi dat o lecţie…

— Grăbeşte-te, i-am şoptit lui Hortense.

Am luat-o la fugă când am ajuns în vârful dealului. Niciodată nu simţisem teamă printre sclavi. Îi iubisem, iar ei mă iubiseră la rândul lor. Ceva se schimbase. Devenise sinistru. Alinarea pe care mă aşteptam să o găsesc acasă fusese doar o iluzie.

*

Un văl de răutate plutea în aer, în ciuda caniculei. Albii priveau temători peste umăr şi îşi ferecau uşile la apusul soarelui. Sclavii distrugeau recoltele şi ardeau case, privind flăcările portocalii lingând cerul asemenea unor limbi demonice. Locuinţele de pe plantaţii se prăbuşeau printre coruri de ţipete. Uneori, africanii prindeau câte un *Grand Blanc* şi îl făceau să plătească în chinuri pentru păcatele sale.

Proprietarii plantaţiilor se puseră de acord să riposteze. Biciuirile şi spânzurătorile se înmulţiră. *Maman* refuza să vorbească despre revolta sclavilor; dacă ar fi rostit cuvintele cu voce tare, l-ar fi invocat pe Ekwensu, zeul războiului. Deşi era catolică, *maman* credea în supranatural, în spiritele pământului şi ale cerului, mai presus de toate.

Hortense avu un somn agitat săptămâni de-a rândul. În fiecare noapte se trezea ţipând. Eu o ţineam în braţe, mângâindu-i părul umed de sudoare şi cântându-i cântece de leagăn, dar durerea de a o vedea înspăimântată mă sfâşia. Când am primit invitaţia de la unchiul Tascher de a-l vizita la Fort-Royal, am acceptat imediat. O schimbare de peisaj avea să alunge demonii şi speram ca atmosfera să nu fie la fel de ameninţătoare şi acolo.

Călătoria în oraş ne-a fost de folos, la fel şi amuleta pe care am atârnat-o deasupra patului lui Hortense. La scurt timp după sosirea noastră la Fort-Royal, coşmarurile ei încetară. Zilele se scurgeau în tihnă. Ne jucam ore întregi în

apa de culoarea safirului, alergând păsări sau înghiontind crabi cu un băţ.

Într-o după-amiază luminoasă, am însoţit-o pe mătuşa Tascher la piaţă.

— Astea arată bine, am zis, arătând spre grămada de mango. Am ales câteva fructe cu coaja moale şi i-am plătit negustorului. Aş vrea să găsesc o jucărie pentru Eugène, am adăugat, abia reuşind să pronunţ numele băiatului.

Cât de tare îmi era dor de el! În scrisorile sale îmi povestea despre timpul petrecut cu Alexandre – de pildă, învăţase să tragă cu puşca – şi despre prietenii de la şcoală. Mi-am dat capul pe spate şi am privit cerul pentru a-mi alunga lacrimile din ochi. Norii pufoşi pluteau asemenea seminţelor de păpădie prin livezile de la Fontainebleau. Eugène adora să alerge după ele în zilele de vară, împreună cu sora lui.

— Am ajuns. Am coborât brusc privirea la auzul vocii mătuşii Tascher. Voi face o rochie nouă pentru păpuşa lui Hortense, spuse ea, ţinând o bucată de material roz cu volănaşe.

— Vai, mătuşă, o vei transforma într-o răsfăţată! am tachinat-o eu. Deja i-ai dat prea multe.

— Nu mă pot abţine. Este un copil atât de dulce!

Am mers braţ la braţ spre capătul opus al pieţei. Pe când intram în magazinul cu pălării, o doamnă drăguţă, cu părul castaniu, ieşea. M-am retras în lateral pentru a-i permite să treacă, dar ea ne blocă intrarea.

— Bună ziua, *madame* Tascher, o salută ea pe mătuşa mea. Rose! Tu eşti?

Cea mai bună prietenă a mea de la şcoală stătea înaintea mea într-o rochie dintr-un brocart verde-pal.

— Juliette Despins!

— *Tu* eşti! strigă ea în timp ce ne îmbrăţişam. Am auzit că te-ai întors din Franţa, dar nu ştiam că eşti în oraş. Cum este în Franţa? Ai doi copii? Sunt aici cu tine?

— Câte o întrebare pe rând, am spus eu râzând. Mă bucur atât de mult să te văd!

— De ce nu vii la noi la cafea? Am rugat-o pe

bucătărească să pregătească un tort cu ananas de dimineaţă, spuse mătuşa mea.

— Mi-ar face plăcere.

Pornirăm toate trei spre casa mare şi albă din centrul oraşului. O iubisem pe Juliette ca pe o soră. Făcuserăm năzbâtii împreună la şcoala de maici, strecurându-ne noaptea afară ca să ne întâlnim cu băieţii de la şcoala de la capătul celălalt al oraşului, punând sare în ciocolata caldă a ţâfnoasei sore Paulette şi linguşindu-le pe măicuţe pentru a primi mai multe tarte cu fructe.

Am bârfit împreună toată dupăamiaza, până când Juliette îşi ceru scuze, spunând că trebuia să plece.

— M-ar bucura dacă ai veni la cină săptămâna viitoare. Am invitat jumătate de oraş.

— Ne vedem atunci, i-am zis, sărutând-o pe ambii obraji.

*

Juliette se măritase destul de bine. Casa ei se înălţa elegantă printre rândurile de mimoze şi frangipani. În holul de la intrare strălucea o scară graţioasă din marmură albă. Vazele erau încărcate cu flori, iar servitorii erau îmbrăcaţi în livrele şi purtau mănuşi. Aroma supei de crab şi a cartofilor copţi pluteau din bucătărie, iar stomacul meu protestă. Nu mâncasem prea mult în ziua aceea. Nu se cuvenea să dau forme rotunjite rochiei mele.

Mă plimbam printre oaspeţi, făcându-mi cunoştinţe noi şi revăzând altele. Şi totuşi, în mod straniu, simţeam că locul meu nu era acolo. Rochia mea din mătase albastră nu se apropia deloc de ţinutele rigide care se purtau acum la Fort-Royal. Parizienii renunţaseră la acel stil în urmă cu trei ani, aşa că aveam senzaţia că mă întorsesem în timp. Femeile mă priveau cu o ostilitate făţişă. Nu mai eram una de-a lor. Devenisem o *étrengère* în propria casă.

Privirile nepoliticoase se înmulţiră odată cu începerea dansului. Agenda mi se umpluse rapid şi aveam doar câteva momente scurte de pauză, spre deosebire de multe

dintre fostele mele prietene. După câteva dansuri consecutive, am dat să mă aşez ca să mă odihnesc, însă am observat câteva perechi de ochi sfredelindu-mă.

— Rose, unde ai găsit o asemenea rochie? Asta este moda în Franţa? Pare atât de… îndrăzneaţă. Nu porţi lenjerie? mă întrebă Annette cu un zâmbet maliţios. Decolteul acela este de-a dreptul riscant.

— Da… şi părul tău… este *au naturel,* continuă Diane, apucând braţul lui Annette, în semn de solidaritate.

Le-am privit părul presărat cu pudră albastră şi rochiile bufante.

— În ultima vreme, moda pariziană a devenit mai simplă. Mai asemănătoare cu vechile stiluri de aici. Poate că ei sunt mai înapoiaţi, am glumit. Adevărul este că sunt uşurată. Nu arăt la fel de bine ca voi, doamnelor, în rochiile acestea împodobite. Dar tocmai mi-am comandat una la croitoreasă astăzi. Nimănui nu-i place să pară nelalocul lui, am adăugat, deschizându-mi evantaiul pentru a-mi răcori faţa.

— Bărbaţii par să-ţi admire rochia vaporoasă, comentă Annette dezaprobator.

Am început să îmi mişc mai repede încheietura mâinii. Invidioasa! M-am aplecat spre ele şi am şoptit pe un ton conspirativ:

— Ştim prea bine că bărbaţii nu sunt o autoritate în materie de gusturi. Acesta este domeniul rezervat doamnelor. Nu ţin cont de părerea unui bărbat în această chestiune. Sunt recunoscătoare pentru faptul că vă am pe voi două, care mă puteţi ajuta.

O afirmaţie absurdă. Ştiam prea bine când atrăgeam atenţia unui bărbat şi îmi plăcea la nebunie. Cărei femei nu îi plăcea?

Diane şi Annette nu spuseră nimic, dar se priviră cu subînţeles.

— Şi soţul tău ce face? întrebă Diane. Alexandre a făcut impresie în micul nostru oraş. Cât de elegant era!

— Un dansator excelent, completă Annette suspinând.

— Am cerut o despărţire legală. Mi-a fost aprobată. El

o ia pe drumul lui, eu pe al meu.

— *Vraiment?* Cine a mai auzit de aşa ceva? Parisul trebuie să fie foarte progresist, spuse Diane.

— Sau o cocină morală, adăugă Annette.

N-am apucat să răspund, că Diane lovi din nou.

— Vorbind de moralitate, Alexandre le-a avut pe Georgette, femeia în albastru, Pauline, blonda, şi pe Elodie, cea în violet, drept amante. Diane îşi aplecă uşor capul în direcţia lor. A defilat pe aici cu ele de parcă ar fi fost nişte prostituate. Nu păreau să fie deranjate de faptul că era căsătorit şi că avea o ibovnică oficială.

Obrajii mi se înfierbântară. Nu aveam nevoie să mi se reamintească de păcatele soţului meu. Sau de umilinţa mea.

— Şi lucrurile oribile pe care le spunea despre tine, Rose. El…

— După cum am spus, suntem despărţiţi. Nu văd niciun rost să mă aplec asupra unor chestiuni din trecut. Cum îndrăzneau să fie atât de răutăcioase? am bombănit în gând în timp ce mă ridicam de pe scaun. Acum, vă rog să mă scuzaţi…

— *Mesdames, messieurs,* acesta va fi ultimul dans al serii.

Jean-Luc, un tânăr pe care îl ştiam de când eram la şcoală, se apropie de mine.

— Rose, îmi acorzi acest ultim dans?

— Mi-ar plăcea. Am aruncat o privire peste umăr femeilor care nu fuseseră invitate. Bucuraţi-vă de ultimul dans, le-am spus.

Fusese cel mai nepoliticos lucru la care mă putusem gândi, fără să fiu prea rea. Câtă cutezanţă la acele femei! Anii petrecuţi împreună în copilărie, toate râsetele nu însemnau nimic pentru ele. De ce mă aflam aici? Îmi era dor de fiul meu, plantaţia devenise un loc prea periculos, iar prietenele mele erau geloase şi acre.

Căminul meu nu mai era acolo.

Găsirea banilor pentru trei bilete spre Franţa se dovedi imposibilă. I-am scris lui Claire, sperând că avea să-

mi împrumute suma necesară. În lunile în care i-am aşteptat răspunsul am căzut pradă disperării. Mi se părea de nesuportat să mai fiu departe de Eugène.

Din fericire, seratele săptămânale organizate de mătuşa mea făceau timpul să treacă mai uşor. Guvernatorul le onora adesea cu prezenţa, aducându-i şi pe membrii gărzii regale sosiţi din Franţa. Într-o seară răcoroasă, i-am invitat la cină.

— Bună seara, domnilor. Unchiul Tascher îi conduse înăuntru.

Cele câteva doamne prezente făceau ochi dulci grupului în timp ce domnii îşi scoteau pălăriile. Nimic nu era mai romantic decât un soldat.

— Doriţi ceva de băut?

Mimi se plimba printre ei cu o tavă, iar domnii îşi aleseră paharele. Unchiul Tascher îşi puse mâna pe spatele meu.

— Permiteţi-mi să v-o prezint pe nepoata mea, Rose de Beauharnais.

— Cum stau lucrurile în Paris? am întrebat. Vreo noutate?

— Da, dar mă tem că toate sunt neplăcute, răspunse un bărbat mai plinuţ, cu mustaţă.

Ceilalţi dădură aprobator din cap.

— Vă rog, continuaţi, l-am rugat. Nu ne ţineţi în suspans.

— Lui Rose i-a plăcut întotdeauna bârfa, mă tachina unchiul Tascher.

— Sunt mai mult decât bârfe. Bărbatul luă o gură de vin. Am avut o iarnă crâncenă, care ne-a distrus majoritatea recoltelor de cereale, aşa că făina a fost puţină. La brutării au izbucnit răzmeriţe. Şi Sena a îngheţat! Închipuiţi-vă fluviul acela năvalnic acoperit de un strat de gheaţă! Proviziile nu au putut fi transportate în oraş. Mulţi au murit de foame, iar trupurile lor împânzeau străzile. Chiar şi cei bogaţi au flămânzit.

Am spus o rugăciune tăcută de mulţumire că Eugène era bine hrănit la şcoală.

— Dumnezeule, omule! exclamă unchiul Tascher. Şi regele ce are de spus?

— El nu face nimic, mormăi un soldat.

— Creşte taxele pentru a-şi plăti războaiele, răspunse altul. Se zvoneşte înlocuirea guvernului.

— Cu o Constituţie şi un corp legislativ. Cum au americanii şi englezii.

Încăperea se cufundă în tăcere. În cele din urmă, guvernatorul rosti întrebarea la care toată lumea voia să ştie răspunsul.

— Şi regele?

— El va rămâne pe tron, dar cu puteri limitate, explică bărbatul robust.

— Asta este doar o teorie. Unii îşi doresc abolirea monarhiei în totalitate.

Încă un moment îndelungat de tăcere.

— Este imposibil să evităm schimbarea, spuse un domn. Ţara este divizată. Fie eşti monarhist, fie eşti republican..

Nu-mi păsa de politică, dar nici măcar eu nu o puteam evita. O schimbare atât de drastică ar fi afectat întreaga ordine a lucrurilor.

Clinchetul unui clopoţel ne întrerupse discuţia.

— Cina este servită, anunţă un servitor.

M-am aşezat între unchiul meu şi cel mai atrăgător dintre mili tari, căpitanul Scipion du Roure. Ochii lui de culoarea caramelului şi părul său auriu mă atrăgeau irezistibil.

— Este delicios, spuse el, luând o muşcătură din peştele stropit cu vin.

— Divin. I-am zâmbit, închipuindu-mi că îl sărutam pe obrajii îmbujoraţi.

— Domnule căpitan, care este părerea dumitale despre această monarhie constituţională? se interesă unchiul.

— Eu sunt un slujitor al lui Dumnezeu şi al ţării mele. În această ordine. Expresia îi deveni aprigă. Dacă regele Ludovic alege o constituţie, şi eu aleg una. Dar prevăd că în

curând vom intra într-un război civil.

— Deja suntem în război civil, remarcă bărbatul corpolent.

— Cel puţin în stadiu incipient, aprobă căpitanul.

M-am oprit din mâncat. Război civil? Nu-mi puteam închipui Parisul divizat.

— S-au dat lupte pe pământul francez? întrebă unchiul Tascher.

— Sunt câteva detalii neplăcute. Nu se cuvine să le amintim în prezenţa doamnelor, răspunse căpitanul du Roure.

— Nu suntem slabe de inimă, *monsieur,* l-am asigurat.

— Vă rog, continuaţi, îl încurajă mătuşa.

— Foarte bine. Închisoarea regală a fost arsă din temelii. Gărzile elveţiene au fost decapitate, iar mulţimea frenetică a masacrat oameni nevinovaţi pe stradă. O tăcere şocantă puse stăpânire pe încăpere; după câteva clipe, militarul continuă, gesticulând cu cuţitul: Chiar înainte să plecăm, un grup de femei au mărşăluit spre Versailles, cerându-i regelui să le asculte dorinţele. Maiestatea Sa şi regina au domiciliu forţat la Tuileries.

Un icnet colectiv îl întrerupse. Răscoale? Masacre? Eugène! Era în siguranţă? Evident, Alexandre m-ar fi informat dacă fiul nostru ar fi fost în pericol. M-am agăţat de braţul căpitanului.

— Încă mai sunt violenţe pe străzi? Fiul meu este la şcoală în Paris.

— Violenţele sunt rare. Nu vă îngrijoraţi, *madame,* oraşul este foarte bine păzit. Mulţimea caută arme şi mâncare. Copiii sunt ultimul lucru care îi interesează. Băiatul este în siguranţă, zise căpitanul punându-şi mâna peste a mea. Nu aveţi pentru ce să vă faceţi griji.

Vorbele lui m-au calmat într-o oarecare măsură, deşi nu am mai putut mânca.

Discuţiile aprinse continuară până când bărbaţii se retraseră în birou să fumeze. Am luat un pahar cu şampanie şi m-am strecurat în grădină pentru a-mi limpezi mintea. Nu îl puteam proteja pe Eugène de la o distanţă

atât de mare. Trebuia să ajung la el. Dar cum? Cerusem bani tuturor celor pe care îi cunoşteam.

În spatele meu se deschise o uşă.

— Presupun că amândoi aveam nevoie de o pauză de la acea discuţie. Căpitanul du Roure se sprijini de un zid îmbrăcat de iederă.

— Într-adevăr. Ochii îmi căzură pe pielea dezgolită care i se zărea între gulerul jachetei şi maxilarul ferm.

— Înfiorător, nu-i aşa?

— Nu vreau să ştiu ce s-a întâmplat.

— Şi eu mi-aş dori să nu ştiu, râse el. Aş prefera să vorbesc despre rochia minunată pe care o purtaţi.

— Un dar din partea unchiului meu, i-am răspuns, privindu-mi rochia din satin alb. Domnule căpitan, sunt îngrijorată pentru fiul meu. Nu mă pot gândi la nimic altceva.

El se aşeză lângă mine pe banca protejată de ţânţari cu o plasă transparentă.

— Regele a trimis în capitală sute de dragoni, elveţieni şi francezi deopotrivă. După cum am spus, şcolile nu au nicio valoare pentru rebeli. Soţul dumitale şi familia sa v-ar fi trimis de îndată vorbă.

Aveam să le scriu de dimineaţă. Pentru orice eventualitate.

— Vă mulţumesc pentru cuvintele liniştitoare. O mamă îşi face întotdeauna griji.

— Ar fi nefiresc dacă nu v-aţi îngrijora. De cât timp sunteţi aici?

Am mai stat de vorbă un timp, apoi ne-am alăturat celorlalţi la un joc de cărţi.

Când oaspeţii îşi luară rămas-bun, căpitanul se întoarse spre mine:

— V-ar plăcea să mă însoţiţi la o plimbare pe plajă?

— Desigur.

Ne-am plimbat până la o peşteră secretă, ascunsă după nişte mangrove şi palmieri. Sub cupola protectoare a copacilor, căpitanul mă cuprinse în braţele sale.

— A trecut atât de multă vreme de când nu am mai

simţit atingerea unei femei, murmură el, sărutându-mă neîncetat pe linia maxilarului.

— Şi eu a unui bărbat, i-am spus, ghidându-i mâna pe pieptul meu.

Ne-am sărutat până când, copleşiţi de un val de pasiune, am făcut dragoste pe nisip.

*

M-am întâlnit de multe ori cu căpitanul între vizitele scurte la plantaţia familiei mele. Îmi plăcea să petrec timpul cu el, dar nu îmi făceam iluzii despre iubire. Compania lui era suficientă, pentru moment. Nu ar fi fost prudent să mă îndrăgostesc iarăşi de un militar.

Timpul pe insulă deveni din ce în ce mai greu de suportat pe măsură ce soseau noi veşti despre revoluţie. Perspectiva emancipării îi determina pe sclavi să se răscoale, iar stăpânii îi biciuiau ca să nu piardă controlul asupra lor, Capete tăiate şi trupuri spânzurate putrezeau în piaţa publică. Îmi era teamă să ies din casă fără o escortă înarmată. Speranţele mele de a regăsi un Paris stabil şi dorul de Eugène mă făceau să-mi doresc cu disperare să plec. La insistenţele mele, unchiul Tascher îmi aranjă o întâlnire cu guvernatorul la Fort-Royal. Poate că el mi-ar fi putut împrumuta suma de care aveam nevoie pentru călătorie.

În ziua stabilită, Hortense, Mimi şi cu mine am pornit spre biroul guvernatorului. Am cercetat cu privirea drumul dinaintea noastră. Niciun cadavru, nici un pericol nu părea să pândească, nu astăzi. Escorta mea înarmată plecase cu mătuşa Tascher la piaţă, lăsându-mă singură, dar refuzasem să ratez ocazia de a mă întâlni cu guvernatorul. El era ultima mea speranţă.

Aproape ajunseserăm la destinaţie când şuieratul inconfundabil al focurilor de armă răsună în depărtare. Am încremenit.

— Ce se întâmplă, *maman?* Hortense mă trăgea de fustă.

Mimi îmi întâlni privirea.

— Se trage cu arma.

— Trebuie să ne grăbim, i-am spus.

Şi mai multe focuri de armă, apoi voci care se apropiau. Voci nervoase.

— Vin în direcţia asta! Am strâns mâna lui Hortense într-a mea. Haide, înapoi spre casă!

Ne retrăgeam în grabă când se auzi o bubuitură de tun. Pământul se cutremură la aterizarea ghiulelei.

— Fugi, Hortense! Am ţipat eu peste zarva vocilor, care deveneau din ce în ce mai asurzitoare pe măsură ce ne apropiam de casa unchiului Tascher.

De după colţ se ivi o gloată de sclavi şi albi care fluturau deasupra capetelor arme improvizate şi torţe. Într-o secundă, primăria oraşului fu cuprinsă de flăcări.

Un sclav târa o femeie albă pe alee, trăgând-o de păr, rugăminţile ei de-abia auzindu-se în haosul general.

Mimi icni, iar Hortense începu să plângă.

— Fugi, iubito! am îndemnat-o trăgând-o cu toate puterile. Mai trebuia să trecem de piaţă şi apoi aveam să ajungem acasă, în siguranţă.

În dreptul coaforului m-am oprit, trăgând-o pe Hortense în spatele meu. *Monsieur* Bernard, bărbierul oraşului, zăcea aruncat în stradă, iar capul îi fusese retezat cu un brici. Un sclav ţinea în mână cuţitul din care se prelingeau sânge şi bucăţi de carne.

Genunchii mi se înmuiară. Hortense ţipă.

— Nu te uita, i-am spus, acoperindu-i ochii, deşi ai mei parcă erau lipiţi de sinistra scenă.

Sclavul, fără să ne observe, porni după un grup de bărbaţi care alergau pe stradă.

Am luat-o pe Hortense în braţe, punându-i picioarele în jurul trupului meu. Mimi gonea şi ea lângă mine.

— Grăbeşte-te, *mamati,* grăbeşte-te! Vin!

Braţele îmi ardeau sub greutatea ei, plămânii urlau după aer. Groaza ne împingea înainte.

Locuitorii oraşului alergau care încotro, căutând adăpost.

Mi-am croit drum printre oameni, ţinând-o strâns pe Hortense. Dincolo de piaţă era uşa cea verde a casei unchiului Tascher. Am grăbit pasul cu ultima picătură de putere pe care o mai aveam.

Tocmai atunci am văzut un grup de sclavi, înarmaţi cu bâte şi cuţite, dând buzna pe uşa din faţă.

— O, Dumnezeule! Nu! am ţipat, oprindu-mă. Familia mea! *Dieu,* unde am putea merge?

Priveam disperată în jur, cu sudoarea prelingându-mi-se pe frunte. M-am străduit să-mi potolesc respiraţia gâfâită.

Mimi cercetă împrejurimile cu ochii bulbucaţi.

— Ne-am putea ascunde în bărcile din port.

— Vin! ţipă Hortense.

M-am răsucit. Un grup de bărbaţi agresivi se apropiau de noi. Am privit iarăşi spre casă. Fusese cuprinsă de flăcări, iar geamurile sparte aruncau cioburi de sticlă în toate direcţiile.

Când m-am întors disperată, m-am izbit cu toată forţa de un bărbat, căzând la pământ împreună cu Hortense.

— *Maman!* ţipă ea îngrozită când fu despărţită de mine.

M-am ridicat grăbită şi m-am repezit s-o iau în braţe, dar ea se rostogolise câţiva paşi mai încolo. Stătea la picioarele unui sclav, care ţinea o furcă îndreptată spre trupul ei micuţ.

Capitolul 8

Revoluţie
Fort-Royal şi Paris, 1790

Sclavul cu trăsăturile schimonosite de o furie sângeroasă se năpusti asupra fiicei mele.

Timpul se opri. Lumea dispăru. Rămase doar chipul suferind al lui Hortense.

— Nu mişca!

O voce masculină mă readuse în simţiri. Un militar păşi în faţa mea şi ţinti arma spre sclav. Căpitanul du Roure.

— Ahhh! Sclavul scoase un ţipăt sălbatic şi ridică furca deasupra capului.

— Hortense! Fugi! am ţipat, sugrumată de lacrimile fierbinţi. Sclavul se avântă înainte, dar nu fu suficient de rapid. Un glonte îi explodă în piept, sfâşiindu-i pielea şi împroşcând came şi sânge în toate direcţiile. Furca acestuia căzu la pământ cu un bufnet. Trupul bărbatului se prăbuşi greoi peste micuţa mea.

— *Maman!*

Scipion rostogoli cadavrul de pe Hortense şi o ridică în picioare.

Am strâns-o în braţe, prea uluită ca să pot vorbi, şi i-am şters chipul împroşcat de sânge. Aproape o pierdusem. Aproape îmi pierdusem fetiţa. Cum plânsul ei devenise isteric, am strâns-o la piept.

Mimi se holba împietrită la ceea ce mai rămăsese din sclavul mort.

— Rose, trebuie să plecăm. Mă îndreptam spre fregata care ne duce spre casă, îmi spuse căpitanul arătând spre catargele din depărtare. Eşti bine-venită la bord, dacă asta vrei. Este loc, dar plec spre Franţa şi plec acum!

Norocul nostru părea prea bun să fie adevărat. Slavă ţie, Doamne!

— Nu am niciun ban… Eu… Ţipetele de pe străzi îmi înecară cuvintele.

— Vino!

O luă pe Hortense din braţele mele, în ciuda protestelor ei, şi porni în goană. Toţi patru ne strecuram cu greu printre oamenii îngroziţi şi grămezile de moloz. Alergam în urma lui, ţinând-o de mână pe Mimi, şi făceam tot posibilul să nu mă împiedic. Aerul încărcat de fum şi cenuşă mă sufoca. Mirosul de lemn ars, de moarte, era copleşitor. Am aruncat o privire peste umăr.

Mon Dieu! Oraşul şi câmpurile din jur ardeau în flăcări.

Casele se prăbuşeau în mormane fumegânde. Familia mea! Gâtul mi se încorda, blocându-mi aerul.

După alţi câţiva paşi lungi, am ajuns la docuri şi am urcat pe pasarelă.

Căpitanul du Roure mai ajută câţiva oameni să urce la bord, iar peste câteva minute vasul ridică ancora. Încă puţin şi aveam să ieşim din port.

M-am dus la pupa şi mi-am privit casa dispărând sub cenuşă. Am ridicat-o pe Hortense în braţe, mângâind-o pe spate ca s-o calmez. Unchiul şi mătuşa Tascher erau în siguranţă. Trebuie să fie. Mă uitam stupefiată la haosul pe care îl lăsam în urmă. Totul se schimbase. Casa copilăriei mele, refugiul meu, nu mai exista.

— Ce fac oamenii ăia?

Hortense arătă spre un grup de sclavi care împingeau un tun spre ţărm, îndreptându-l direct spre navă.

— O, Dumnezeule!

Chiar în acel moment, căpitanul ordonă:

— Coborâţi sub punte!

Ne-am repezit spre cabine. Alţi pasageri se înghesuiau în urma noastră, ţipând şi împingându-se, cu o panică de nedescris pe chipuri. Mimi, Hortense şi cu mine ne-am înghesuit într-un colţ pentru a evita învălmăşeala de trupuri.

Tocmai la timp.

O bubuitură asurzitoare zgudui vasul, urmată de un cor de ţipete. Nu se produse însă nicio pagubă, nu se zăreau trupuri sau bucăţi de lemn catapultate în aer.

— Au ratat! strigă cineva.

Izbucniră urale. O femeie plângea pe umărul soţului ei.

Trecură cinci minute. Apoi zece, douăzeci.

Capul mi se învârtea în timp ce o legănam pe Hortense în braţe. Cabina era straniu de tăcută, în ciuda zecilor de trupuri înghesuite înăuntru. Ce era de spus?

Sunetul paşilor pe scară sparse tensiunea. Căpitanul du Roure intră şi ne spuse:

— Am ieşit din port. Puteţi merge în cabinele voastre.

Şi mai multe urale izbucniră în timp ce oamenii se împingeau urcând scara. Rose, sunteţi bine? Îşi puse braţele în jurul nostru.

Darul vorbirii mă părăsise. Bărbatul care îi salvase viaţa fiicei mele – viaţa mea – mă ţinea în braţe. Eroismul gestului său mă copleşi. Auzindu-mi suspinele, Hortense începu şi ea să plângă.

— Şşt, totul va fi bine! O mângâie pe Hortense pe cap. Sunteţi în siguranţă acum. Mă aşteptă să mă calmez, apoi mă sărută pe obraz. Vorbim mai târziu, spuse, după care dispăru pe punte.

Mimi stătea tăcută, cu obrajii cafenii brăzdaţi de lacrimi. Puteam doar să-i ghicesc gândurile.

— Ce se va întâmpla cu *grand-mere* şi *grand-pere?* mă întrebă Hortense.

— Nu-ţi face griji, draga mea, i-am spus cu o voce tremurândă. Vor fi bine. Plantaţia noastră este sigură.

Sprijinindu-mi capul pe umărul lui Mimi, am închis ochii şi am început să mă rog.

*

Călătoria noastră se dovedi riscantă, fregata trebuind să evite atât nave britanice de război care înţesau oceanul, cât şi furtunile, dar am supravieţuit, astfel că peste şapte săptămâni am ajuns în portul Toulon. I-am trimis de îndată o scrisoare lui *maman* pentru a o asigura că totul era în regulă, cerându-i să-mi confirme că se puseseră la adăpost. După două zile de odihnă la Toulon, căpitanul ne escortă pe mine şi pe Hortense la Fontainebleau.

Pe tot parcursul călătoriei de o săptămână, căpitanul, ţinând pregătită arma încărcată, nu-şi luă ochii de la drum.

— Este necesar? I-am întrebat, arătând spre Hortense. O sperii.

— Prefer să fim în siguranţă, zise el, punându-şi mâna pe pistol. Vagabonzii au prădat o mulţime de castele şi oraşe din ţară. Semne ale revoluţiei, adăugă el arătând spre ceea ce fusese cândva o statuie a regelui, acum

răsturnată şi decapitată.

Drapele tricolore se legănau la fiecare uşă. Faţadele magazinelor erau acoperite cu stindarde pe care scria „Cetăţeanul trăieşte pentru naţiune” sau „Libertate, Egalitate, Fraternitate”.

— Trebuie să ai grijă cu părerile pe care le exprimi, Rose, mă avertiză el. Ne paşte o mare schimbare.

— Voi fi atentă la ceea ce spun.

L-am privit cu subînţeles. Nu trebuia să o sperie pe Hortense. Văzuse şi auzise deja prea multe.

Ruinele deveniră mai dese şi schimbările mai drastice pe măsură ce ne apropiam de Paris. Mă rugam ca vărsarea de sânge să înceteze. Să părăsesc o zonă de război pentru alta era mai mult decât puteam suporta. Îmi ascundeam neliniştea, deşi nu puteam scăpa de întrebările neîncetate ale lui Hortense. Îi răspundeam ca o mamă protectoare, cu o versiune îndulcită a adevărului.

În ziua sosirii la Fontainebleau, căpitanul îşi continuă drumul spre Paris pentru a da raportul comandantului său.

— Îţi voi scrie, îmi promise, după care mă sărută pe obraz şi urcă în trăsură.

Timpul petrecut împreună nu îi inspirase dragoste. Eram surprinsă de lipsa lui de afecţiune. Nici Alexandre nu mă iubise, nici Charles sau ceilalţi. Regretul mă învălui în timp ce trăsura dispăru pe drumul mărginit de copaci.

Edmée ne întâmpină la uşă.

— Rose! Micuţă Hortense! strigă ea bucuroasă. Trăsăturile ei îmbătrânite mă speriară. Se părea că prăbuşirea monarhiei îşi lăsase amprenta. Chipul supt era o umbră a frumuseţii pe care o afişase cândva, iar părul blond îi era brăzdat de şuviţe cenuşii. Ne bucurăm atât de mult că v-aţi întors acasă, adăugă ea, sărutându-mă. Hainele astea atârnă pe tine, dragă. Nu ai mâncat?

— Nu prea am avut poftă de mâncare. Dar spune-mi, Edmée, eşti bolnavă?

— Mă recuperez. Hortense, lasă-mă să te privesc! Fetiţa, cu un zâmbet timid, îi întinse obrazul în aşteptarea sărutului. Edmée, conformându-se, îi spuse: Vreau să stau

de vorbă cu mama ta. Ne putem juca un joc mai târziu, dacă vrei?

— *Oui, grand-mere,* răspunse ea, repezindu-se spre dormitorul ei.

Am urmat-o pe Edmée până în grădină.

— Vrei să iei loc? mă invită, aşezându-se pe un scaun.

— Avem multe de povestit.

Un servitor turnă ceai în ceşti din porţelan de Sevres, cu toarte din aur. Priveam gardurile tunse, rândunicile zburând şi frunzele multicolore, sclipitoare în soarele tomnatic. Mirosul de pământ umed şi de frunze era atât de diferit aici. Am oftat. Ce uşurare să fiu înapoi!

— Ce face familia ta? mă întrebă Edmée.

I-am răspuns tuturor întrebărilor, am asigurat-o că ai mei erau bine şi apoi i-am descris răscoalele violente ale sclavilor.

— *Dieu!* Nu îmi pot închipui cum trebuie să fi reacţionat Hortense. Biata de ea!

— De-abia aştept să îl văd pe Eugène, i-am spus în timp ce îmi întindeam gem pe pâine. Un dor cumplit îmi zvâcnea în piept. Băieţelul meu! Am schimbat subiectul înainte ca lacrimile să mă copleşească: Ce am ratat cât n-am fost aici?

— Ai auzit despre funcţia lui Alexandre? Edmée alese o bucată de pâine din coş.

— Nu am comunicat prea mult în ultimul timp. Ce face?

— Destul de bine, îmi închipui. Este preşedintele ales al Adunării Constituante.

Am pus jos cuţitul. Cum naiba reuşise una ca asta?

— Preşedinte? Ce înseamnă asta, mai exact?

— Din câte am înţeles, Adunarea alege un nou preşedinte în fiecare lună, cel puţin deocamdată. Legile se schimbă atât de repede, încât este greu de ţinut pasul, spuse ea, punându-şi gem de rubarbă pe pâine. Alexandre este nesăbuit. Îşi face tatăl de ruşine. Chiar şi François îl critică.

— François se opune fratelui său, adică preşedintelui

Constituantei, în public? am întrebat, nevenindu-mi a crede. El părea mai nesăbuit decât Alexandre.

— Au fost atât de diferiţi încă de când erau copii. François îl va susţine întotdeauna pe rege. La fel şi eu, la fel şi marchizul.

— Iar Alexandre este un constituţionalist?

— Este un trădător. Îşi spun lor înşile patrioţi, republicani, girondini, fraţi ai libertăţii. Când se va aşterne praful, cu toţii vor plăti pentru crimele comise împotriva regelui.

O bucată de pâine îmi bloca gâtul. Risca atât de mult pentru părerile sale. „Ar trebui să fie atent”, mi-am spus în sinea mea, sorbind o gură de ceai.

— Familia regală este încă la Tuileries? am întrebat în cele din urmă.

— Momentan.

— Parisul este un loc sigur?

Imaginea lui Eugène îmi trimise prin suflet un alt val de dor. Şi de teamă.

— Violenţele au încetat, dar fii precaută, Rose! Fie susţii legile divine sub ocârmuirea regelui Ludovic, fie nu. Regele a cerut sprijinul aliaţilor săi – austriecii şi prusacii, poate şi englezii. Se vorbeşte despre un război civil.

Capul mi se învârtea din pricina veştilor.

— Am trebui să fim prudente cu părerile noastre, am zis în cele din urmă.

Da, trebuia să fim prudente.

*

Am închiriat o căsuţă din piatră la Paris, pe *rue* Saint Dominique, numărul 43, ca să fiu aproape de Eugène şi de prieteni, s-o trimit pe Hortense la şcoală şi să-mi iau viaţa de la capăt. De-o parte şi de alta a uşii albastre înfloreau petunii albe şi violet, iar de la ferestrele celor două etaje nişte balconaşe frumos decorate ieşeau înspre stradă. Marie-Françoise Hosten, o creolă din St. Lucia, şi fiica ei locuiau cu noi pentru a împărţi cheltuielile de chirie.

Atmosfera familială le plăcea foarte mult fetelor.

— Désirée! Hortense îşi strigă noua prietenă. Haide să dăm o petrecere cu ceai.

— Doar dacă mă laşi pe mine să port pălăria albastră şi mănuşile de data asta, zise Désirée punându-şi pălăria pe cap.

Cel mai nou membru al gospodăriei noastre era Fortune, un mops cu faţa neagră şi blana roşiatică care ne lingea palmele şi ni se plimba printre picioare. L-am iubit pe loc.

Mi-am umplut programul încă din prima noapte. Să fiu din nou la Paris! Cât de mult îmi lipsiseră Claire şi Fanny, şi ceilalţi prieteni, şi agitaţia oraşului! Dar sentimentele se schimbaseră. Energia zvâcnea la fiecare colţ de stradă, în fiecare tavernă şi cafenea. Toată lumea participa la dezbateri. Cine avea să conducă ţara? Ce era de făcut cu regele? Divorţul trebuia să fie legal pentru toată lumea? Sclavia trebuia scoasă în afara legii? Atât de multe lucruri de decis, şi nimeni nu ştia răspunsul.

Eram la Paris de o lună şi jumătate când l-am revăzut pe Eugène. Profesorul său nu-mi permisese o vizită înainte de vacanţă, dovedindu-se insensibil la rugăminţile mele. I-am scris lui Alexandre, invitându-l să ni se alăture. Îi era dor de Hortense şi părea dornic să mă vadă, sau cel puţin aşa declara. Am presupus că era nerăbdător să se laude cu noua lui funcţie.

În dimineaţa revederii, l-am strâns pe Eugène într-o îmbrăţişare puternică.

— Dragule, n-am destule cuvinte ca să-ţi spun ce dor mi-a fost de tine!

Crescuse atât de mult în doi ani! Obrajii cândva rotofei erau acum supţi, iar el era mai înalt, mai subţire.

— Şi mie mi-a fost dor de tine, murmură el, cu vocea înăbuşită în scobitura gâtului meu.

— Ai crescut, *mon amour.*

Purta o beretă, o haină cenuşie şi pantaloni largi şi stătea drept, ca un soldat.

— Aşa e, *maman.*

Zâmbetul încă îi era copilăros, angelic.

— Cum poţi să ai deja nouă ani? I-am luat mâinile într-ale mele şi i le-am sărutat.

Eugène privi în spatele meu, apoi îşi retrase repede mâinile. I-am urmărit privirea. Un grup de colegi de-ai săi mergeau spre partea opusă a curţii.

Îl stânjeneam! Nu voia să-şi arate dragostea pentru mama lui în faţa prietenilor. Un junghi de regret mă străpunse. Trebuia să se întâmple mai devreme sau mai târziu. M-am forţat să zâmbesc.

Hortense profită de acel moment ca să sară în braţele fratelui său.

— Hortense! Eugène îşi îmbrăţişa sora. Ai crescut.

— Sunt aproape la fel de mare ca tine!

— Ba nu! Eu sunt aproape un bărbat. Voi deveni soldat şi voi lupta împotriva trădătorilor Revoluţiei, ca *papa.*

Chiar şi Eugène fusese influenţat. De către tatăl său, fără îndoială.

Ne-am întors la auzul paşilor pe aleea din piatră. Alexandre traversa curtea cu pieptul înainte şi capul sus, mai chipeş decât mi-l aminteam. Zâmbetul îi strălucea. Postura lui emana trufie.

— Bună, băiete! Îi ciufuli uşor părul lui Eugène. Hortense, dă-i o îmbrăţişare tatălui tău, spuse el, depărtându-şi mâinile.

Hortense înaintă încet spre tatăl său pe care nu îl mai văzuse de doi ani.

— Bună, *papa.*

— Eşti o frumuseţe, ca mama ta. Alexandre o sărută pe frunte. Am o surpriză pentru tine, o anunţă, scoţând din buzunar o brăţară-talisman şi o păpuşă.

— Mulţumesc, *papa!* Hortense îl sărută îmbujorată de fericire.

— Rose, ce mai faci? Îmi atinse uşor obrajii cu buzele, apoi se aplecă pentru a o ajuta pe Hortense să îşi prindă brăţara.

— Bine, mulţumesc. Mă bucur că nu ai fost afectat de răscoale.

— Afectat? Izbucni în râs. De fapt, sunt destul de afectat. Probabil vrei să spui că te bucuri că nu am fost rănit. Ei bine, sunt teafăr, dar cuprins de vâltoarea idealurilor de libertate, constituţie şi reprezentare populară! Vremurile s-au schimbat spre mai bine, Rose. Ai auzit? Sunt preşedintele Adunării Constituante. Eşti măritată cu o celebritate, cu o minte strălucită a vremurilor noastre.

Am zâmbit compătimitor. Nimeni nu afişa aroganţa la fel de bine ca soţul meu.

— Am auzit. Felicitări, i-am spus, strângându-i mâna. Mă bucur să te văd atât de mândru. Un grup de băieţi trecu prin curte, râsetele lor răsunând în spaţiul înconjurat de ziduri. Eşti conştient, desigur, că tatăl tău şi Edmée nu-ţi împărtăşesc viziunea.

— Tata nu are curajul de a îmbrăţişa noile concepţii. Bătrân nerod! Franţa s-a schimbat, suntem în toiul iluminismului! Rousseau se zvârcoleşte în mormânt. Alexandre îşi puse braţul peste umerii mei. Ar trebui să participi la o şedinţă a Adunării Constituante. Locurile sunt greu de obţinut, dar din postura de soţie a unui membru distins, poţi veni oricând doreşti. Te va ajuta să înţelegi schimbările prin care trece Franţa. Facem istorie.

Am ezitat, amintindu-mi de avertismentul lui Edmée. Chiar aveam să fiu nevoită să aleg una din părţi? Nu îmi păsa, atâta vreme cât copiii mei erau în siguranţă. În plus, eram soţia preşedintelui! Stomacul mi se agită din pricina entuziasmului. Am zâmbit.

— Mi-ar plăcea să particip.

— Tirania celei de-a Treia Stări…

— *Maman*, vrei să-mi vezi calul? ne întrerupse Eugène.

Binecuvântat să fie pentru asta. Hortense alerga păsările, deja plictisită de conversaţia noastră. Un discurs politic ar fi fost prea mult. În definitiv, venisem să-mi vizitez fiul.

— Desigur, *chéri,* i-am răspuns.

— Condu-ne la grajduri, fiule. Alexandre dădu aprobator din cap.

*

Biletele pentru Adunarea Constituantă costau cincizeci de livre pe zi şi erau mai greu de obţinut decât cele pentru Opera Naţională. M-am îmbrăcat după ultima modă, deşi paletele limitate de roşu, alb şi albastru şi panglicile mă plictiseau. Femeile purtau bonete americane *a la Constitution,* semănând cu cele de noapte, şi bijuterii din pietre şlefuite şi fier – simboluri ale Bastiliei, simboluri ale libertăţii. Una peste alta, hidoase, dar nu voiam să fiu *démodée.*

Am asistat la şedinţa Adunării Naţionale într-o după-amiază rece de ianuarie, împreună cu Fanny, care îşi folosise influenţa pentru a obţine un loc.

Se ghemui lângă mine în trăsură ca să se încălzească.

— Cine ştia că numele de Beauharnais avea să reprezinte un asemenea avantaj? Îndrăznesc să spun că înfumuratul nostru Alexandre l-a făcut vestit. Dumnezeu să-l binecuvânteze! Toată vorbăria aia a lui a fost bună la ceva, în cele din urmă, zise ea chicotind.

Am râs şi eu, neputând să mă abţin.

— Nostim, Fanny, dar câtă dreptate ai.

Trăsura se opri în faţa grajdurilor regale de la Palatul Tuileries, sediul Adunării Constituante. Deşi fusese reamenajat cu bănci acoperite cu postav verde, sculpturi mari înfăţişând figuri romane şi noul steag revoluţionar, grajdul transformat în sală de şedinţe încă păstra izul de paie şi de sudoare de cal. Mirosul nu-i deranja pe participanţi; discursurile înflăcărate din amvon şi parada rochiilor din public atrăgeau toată atenţia. Josnicul Marat, cu faţa lui plină de pustule, Philippe Egalité şi Madame de Staël stăteau pe rândurile din faţă, împreună cu Robespierre şi Tallien. Toată lumea le cunoştea numele şi idealurile.

Am studiat sala cu atenţie. Membrii erau aşezaţi conform simpatiilor lor politice.

— Iacobinii sunt cei mai radicali, şopti Fanny. Sunt

aşezaţi în stânga podiumului, în secţiunea superioară, denumită Muntele.

Alexandre luase loc în mijlocul lor.

— Şi monarhiştii? am întrebat, aplecându-mă spre urechea ei.

— Nu este atât de simplu. Mulţi vor o monarhie constituţională, ca în Anglia, indiferent de alte afilieri. Alţii fac propagandă pentru noul sistem american. Unii se tem că vom sfârşi într-un regim militar.

Aplauze furtunoase îl întâmpinară pe Alexandre când urcă la tribună. Discursul lui coerent şi înfăţişarea chipeşă îi atraseră mulţi susţinători. Cât de elegant şi de puternic arăta! Un om important, un orator influent. Disputele noastre contau prea puţin când l-am ascultat vorbind sau când, ca soţie a lui, am primit o invitaţie de la un membru onorabil al Constituantei. O mândrie neaşteptată îmi goni prin vene.

— Este extraordinar, nu-i aşa? i-am şoptit lui Fanny.

— Într-adevăr.

La finalul şedinţei, nu mă surprinse faptul că femeile se înghesuiau să-l cunoască pe Alexandre, însă atenţia care mi se acorda mie mă uimi.

— *Madame* de Beauharnais, unde aţi găsit o asemenea rochie? Trebuie să am şi eu una! spuse o femeie.

— *Merçi,* am răspuns, netezindu-mi rochia albastră, în dungi.

— Sunteţi *Madame Liberté,* cu cocarda şi rochia aceasta, zise alta.

Am râs.

— Sunteţi foarte amabilă. Mulţumesc.

Alte trei doamne mă abordară, întrebându-mă despre bijuterii, rochie sau haină. Se părea că şi eu eram pe o scenă, la fel ca Alexandre. Trebuia să am mai multă grijă cu toaleta mea.

Fanny fremăta de încântare.

— Madame de Staël ne-a invitat la serata ei. Cerceii ei cu fragmente din piatră de la Bastilia se legănau în timp ce gesticula. Toată lumea va fi acolo. Robespierre şi sora lui,

prinţul şi prinţesa de Salm, Talleyrand şi mulţi alţii.

— Şi noi printre cei faimoşi, am exclamat, strângându-i mâna. Trebuie să îmi cumpăr o rochie nouă.

În sfârşit, Alexandre făcuse un lucru bun.

*

Îmi ajustam opiniile politice odată cu extinderea cercului meu de cunoştinţe, având grijă să aflu părerile şi dorinţele fiecăruia cu privire la noul regim. Plantatori din Indiile de Vest, bancheri, aristocraţi străini, extremişti sau monarhişti – acest *melange* de viziuni politice îmi îmbogăţea cunoştinţele.

Poate că toată treaba asta avea să se dovedească utilă, într-o seară, mă pregăteam să-mi primesc oaspeţii la salonul pe care hotărâsem să-l găzduiesc periodic. Mimi lustrui sfeşnicele din argint şi aranjă masa cu puţinele farfurii elegante pe care le aveam. Marie-Franţoise îi explică valetului cum aveau să fie aranjaţi muzicienii. Tocmai ieşeam din bucătărie când se auzi o bătaie în uşă.

M-am grăbit să răspund.

— Madame de Beauharnais? Pentru dumneavoastră. Curierul îmi puse un colet în braţe. Scrisul caligrafic al lui *maman* era pe ambalaj.

Veşti de acasă! L-am deschis imediat. O pungă cu bani, jucării pentru copii şi corespondenţă. Acum puteam plăti guvernanta şi pe unul dintre creditorii mei. Sincronizare perfectă, *maman!*

Un teanc de scrisori legate cu sfoară era pe fundul cutiei. M-am aşezat pe un scaun şi le-am citit pe toate. Ultima transmitea un mesaj la care nu mă aşteptam.

23 martie 1791
Draga mea Rose,

Îmi pare rău să te anunţ despre moartea tatălui tău. Şi-a petrecut ultimele zile în dureri crunte. Cuvintele nu îmi pot exprima suferinţa. Viaţa nu este altceva decât un

moment scurt, un vis. Preţuieşte-o!

Cât despre plantaţie, ne descurcăm bine. Agitaţia în care ai plecat s-a mai domolit. Mi-e foarte dor de tine şi de Hortense.

Transmite-i dragostea mea lui Eugène.

Je t'embrasse,

Maman

Mi-am cufundat capul în mâini. Un val de durere îmi inundă inima.

Mimi apăru din bucătărie cu o supieră.

— Ce s-a întâmplat?

— *Papa* a murit.

— Ai nevoie de odihnă, zise ea mângâindu-mă uşor pe spate. Mă ocup eu de tot. Mă conduse în camera mea şi mă înveli cu pătura.

Papa! Am plâns în pernă până când mi s-au umflat ochii. Îmi doream să-l fi făcut mândru.

*

Când sosi timpul să mă îmbrac pentru serată, m-am forţat să cobor din pat şi am ales o rochie şi un şal din în. Mi-am pudrat obrajii pentru a-mi ascunde suferinţa şi am coborât în salon. Vazele din încăpere erau pline cu trandafiri galbeni a căror mireasmă se combina cu aroma cărnii fripte şi a legumelor. Nu scutisem niciun ban pentru cină – vin de Bordeaux, căpşuni şi *île flottante* cu cremă de vanilie şi bezea, brânzeturi din Bretania şi pâine care costase o sumă frumuşică, acum că erau atât de rare cerealele dar oaspeţii mei nu se aşteptau la mai puţin. Eram nevoită să dau toţi banii primiţi de la *maman* creditorilor mei, pentru a plăti suma împrumutată.

De îndată ce oaspeţii sosiră, mi-am întipărit un zâmbet pe faţă. Claire mă înveseli, ca întotdeauna.

— Dar el? Este drăguţ, spuse Claire.

Violonistul îşi încheie partitura şi toată lumea porni să-

şi caute ceva de băut până la următoarea repriză muzicală.

— Este mândru şi nu îşi şterge niciodată saliva din colţurile gurii. Gândul de a-l săruta mă dezgustă, am replicat.

Am chicotit amândouă.

— Dar el? Claire îşi aranjă o agrafă în coafura blondă.

Am ridicat din umeri.

— Caut ceva… pe cineva.

Mi-am plimbat privirea de la un invitat la altul, simţind cum mi se strecura melancolia în oase. Câţiva domni gesticulau entuziast, cu obrajii îmbujoraţi din pricina strădaniei şi a căldurii trupurilor din încăpere.

— Ştiu. Dulcea tortură a iubirii. Cu toţii ne-o dorim.

— O ai în fiecare lună, am tachinat-o eu, deşi buna dispoziţie mi se stinsese.

În ciuda ambianţei vesele, râsetele păreau seci, iar clinchetele voioase ale paharelor răsunau asemenea unei monezi într-o canistră goală.

— Îl vei întâlni pe bărbatul potrivit şi nu va trebui să te măriţi cu el, mă asigură Claire cu un surâs complice.

Dintr-odată se auziră nişte voci furioase de bărbaţi. Mi-am întins gâtul pentru a găsi sursa agitaţiei. Doi reprezentanţi ai ministerelor. Am aşezat paharul de vin cu prea multă forţă, astfel că lichidul rubiniu împroşcă faţa de masă.

— Se pare că trebuie să împiedic o ceartă, am zis, grăbindu-mă să ajung la ei.

— Care este autoritatea lui? Nu are niciun drept la funcţia asta. Fratele şi tatăl său îi sunt loiali regelui. Sunt trădători ai republicii, spuse domnul înalt, Julien Lacroix.

— Nu fi absurd, replică Andre Mercier, un domn mai în vârstă. Alexandre este un patriot până în adâncul inimii. El luptă pentru cauza noastră.

Paşii îmi ezitară. Angajamentul lui Alexandre era pus la îndoială? Nu exista nimeni mai devotat de atât cauzei republicane.

Mi-am strecurat mâna pe sub braţul lui *monsieur* Mercier.

— Domnilor, văd că bucătăreasa mea v-a făcut sângele să clocotească. Eu aş vrea să ne distrăm puţin. Are cineva chef de un joc de *piquet?*

— Doar dacă îmi permiteţi să stau lângă dumneavoastră, spuse Julien Lacroix.

Mi-am coborât uşor genele. Un bărbat mai întâi, apoi un politician.

— Nu mi-aş închipui să fie altfel, i-am răspuns zâmbind.

— Eu voi spune pas runda aceasta. *Monsieur* Mercier ceru încă un pahar de coniac şi porni spre capătul opus al încăperii, încleştându-şi pumnii.

Aveam să mă ocup de el mai târziu.

După câteva partide de cărţi, incapabilă să-mi potolesc neliniştea, am plecat să o caut pe Fanny.

— Ce s-a întâmplat? mă întrebă ea, sesizându-mi preocuparea.

— Doi reprezentanţi ai ministerelor pun la îndoială loialitatea lui Alexandre. Am vreun motiv să mă îngrijorez?

— Alexandre este un bărbat inteligent, dar ai dreptate să fii precaută. Bărbaţii care conduc guvernul sunt schimbători. Nu te încrede în nimeni. Nici măcar în prietenele tale.

— Ar fi în stare să se întoarcă împotriva mea? am tresărit şocată.

— În împrejurările potrivite, da. Femeile au condus multe revolte şi vorbesc cu soţii lor. Nu le subestima influenţa.

— Femeile au multă putere, am conchis.

Îmi plăcea ideea. Mă bucuram de propria mea influenţă, indiferent cât de puţină aveam.

— Uneori. Fanny mă privi curioasă. Doar fii precaută! Acesta este un război al filosofiilor. Toată lumea are o şansă să câştige.

— Sau să piardă.

— Sau să piardă.

— Dar, cu siguranţă, noi avem prea multe relaţii pentru a ne face griji, nu-i aşa?

— Nu poţi şti…

O voce stridentă pătrunse din stradă prin ferestrele deschise.

— Ai auzit?

— Un vânzător de ziare, spuse Fanny.

Am mers lângă fereastră, străduindu-ne să ascultăm.

— Crezi că ar trebui să ieşim afară? am sugerat, pornind spre uşă.

În noaptea caldă de vară, luna ne privea din spatele unui nor durduliu. Am înaintat până la capătul aleii. Silueta întunecată a unui băiat care nu părea să aibă mai mult de doisprezece ani alerga în josul străzii.

— Tu, de colo! Băiete! Vino aici! Ce veşti ai? strigă Fanny.

— *Bonsoir*, *mesdames,* zise gâfâit puştiul, a cărui sudoare se prelingea pe chipul murdar de praf. Regele Ludovic şi regina Maria Antoaneta au fost arestaţi. Au fost prinşi la Varennes, purtând haine de servitori, încercând să părăsească Franţa. Sunt ţinuţi în arest la Tuileries.

Am rămas amândouă cu gura căscată.

— Regele şi-a abandonat oamenii, am exclamat uimită.

Fanny puse o monedă în palma murdară a băiatului.

— Vezi-ţi de drum, îi spuse, iar el îşi reluă fuga şi dispăru în noapte.

*

Veştile despre dezertarea regelui se răspândiră cu iuţeala gândului în Paris.

— Trebuie să fie judecat, ca orice trădător! declama Alexandre de la tribuna Constituantei. Şi-a părăsit oamenii ca un laş! Ne ameninţă Revoluţia!

— Jos cu trădătorul! strigau oamenii din mulţime, pe străzi şi în teatre.

Mulţimi furioase distrugeau simbolurile monarhiei, atacau nobilimea pe străzi şi masacrau gărzile de la Palatul Tuileries. Clopotele sunau alarma de război. Dangătele lor

ne vibrau în piepturi zi după zi. Alertă maximă. Armatele prusace şi austriece ne atacau frontierele pentru a-i salva pe rege şi pe regină, ţinuţi prizonieri.

Îngrozită de ceea ce ar fi putut urma, i-am adus pe Eugène şi pe Hortense acasă. Nu voiam să fie la şcoală, departe de mine, în tot acel haos. Slavă Domnului, Eugène era prea mic pentru a putea lupta.

Într-o după-amiază înnorată de septembrie, îl plimbam pe Fortune prin grădină, când se opri şi începu să sape furios lângă un petic de iarbă.

Un bubuit răsună din depărtare. Am ridicat privirea spre cerul albastru. Nu fusese un tunet.

Sunetul distant deveni din ce în ce mai puternic. Clopotele începură să bată.

Am scăpat lesa câinelui. O chemare la luptă. Trebuia să mă adăpostesc înăuntru. M-am aplecat să-l ridic pe Fortune, dar el îmi scăpă din mâini şi fugi spre alee,

— Fortune! Vino!

Câinele ieşi în stradă şi, speriat, începu să urle. Zarva deveni mai intensă. Acelea erau… voci?

Sângele îmi îngheţă în vene. Amintirea cărnii sfâşiate pe străzile în flăcări din Fort-Royal îmi apăru înaintea ochilor.

— Fortune! am strigat, alergând după el. Fortune!

Glasuri furioase se apropiau, acoperindu-i lătratul. Am călcat pe capătul lesei chiar înainte ca Fortune să sară.

Un ţipăt înăbuşit brăzdă aerul. În secunda următoare, un grup de cetăţeni dădură colţul pe strada mea, agitând furci şi topoare.

Cu răsuflarea tăiată, l-am tras pe Fortune spre casă. El se agita în lesă, nerăbdător să îi atace pe străini.

— Fortune, opreşte-te! O voce subţire, speriată, pe care nu o recunoşteam, îmi scăpă printre buze. L-am luat în braţe şi am început să alerg spre uşă. Inima îmi bubuia în urechi.

Încă doi paşi.

Un ţipăt care îmi îngheţă sângele în vene şi urale răsunau în urma mea.

Mon Dieu! Am îndrăznit să arunc o privire în spate pe când întindeam mâna după mânerul uşii şi am văzut un bărbat alergând spre mine.

— *Le tiers etat*[6]*!* strigă el. Haina îi era pătată de sânge, iar chipul îi părea înnebunit. Ţinea în mână o furcă, în vârful căreia era înfipt capul retezat al unei femei.

Capitolul 9

La terreur
Paris, 1792

Am trântit şi am încuiat uşa în urma mea.

— Blocaţi ferestrele! am ţipat. Mutaţi biroul în faţa uşii.

Toţi cei din casă veniră în holul de la intrare şi, înţelegând situaţia dintr-o privire, se puseră pe treabă. Mimi, Marie-Françoise şi cu mine am blocat intrarea, apoi am trecut la ferestre.

— Ce se întâmplă? întrebă Hortense, cu trăsăturile schimonosite de frică.

Ţipete afară. Un bubuit în uşă.

— *Vive la Republique!* intonau vocile din curte.

— Duceţi-vă în pivniţă acum! am strigat.

— Désiree, du-te! Marie-Françoise îşi împinse fiica după Hortense.

O piatră zbură prin geam, aruncând cioburi de sticlă în aer. Marie-Françoise ţipă.

— Fugi! i-am spus, împingând-o.

Mimi alerga înaintea noastră, iar Fortune se repezi printre picioarele ei, de parcă ar fi fost un joc. Ne îndreptam spre scările care duceau în pivniţa rece.

---

6 A Treia Stare, alcătuită, până la Revoluţia Franceză, din cea mai mare parte a populaţiei, cu excepţia nobilimii şi a clerului; membrii săi, burghezi, practicanţi ai profesiilor liberale, ţărani etc., erau singurii care plăteau impozite, (n.red.)

Am blocat uşa cu butucul gros din lemn, în timp ce Mimi şi Marie-Françoise aprinseră torţele. Copiii şi personalul stăteau încremeniţi. Cu răsuflarea şuierată, mă străduiam să-mi recapăt cumpătul.

Se auzi încă o bubuitură, de data aceasta mai aproape, probabil din interiorul casei.

— Cine ne urmăreşte? întrebă în şoaptă Eugène.

Am ridicat un deget tremurător la buze, făcându-i semn să tacă. Slavă Domnului, îi luasem pe copii de la şcoală.

Am stat cu nesiguranţa în suflet, în beznă, câteva ore bune. În cele din urmă, foamea ne-a făcut irascibili. Am îndrăznit să dau o fugă până la bucătărie. Nimeni nu încercase să deschidă uşa pivniţei. Casa părea liniştită. Încă puteam auzi ţipete, dar la mare distanţă. Am mers pe vârful picioarelor până la cămară, unde mi-am umplut braţele cu struguri şi cârnaţi uscaţi.

M-am strecurat apoi în holul de la intrare.

Mulţimea nu spărsese uşa, nici măcar nu intrase în casă. Doar două geamuri fuseseră sparte, *merci a Dieu.* Am privit printr-o gaură din fereastră. Ghivecele mele cu flori zăceau zdrobite pe alee, iar pe peluză fuseseră împrăştiate pagini de ziar.

Dintr-odată, răsuflarea mi se opri cu totul. Sângele se prelingea din trupuri profanate, contorsionate în feluri pe care doar moartea le permitea. M-am retras îngrozită de la fereastră. Dumnezeule mare! Ce se întâmplase?

Un ţipăt străpunse aerul.

Am căutat cu privirea sursa îngrozitorului sunet. De la ferestrele mănăstirii alăturate se scurgeau şuvoaie de sânge. Urmară şi mai multe ţipete.

Iisuse! Ucideau oamenii lui Dumnezeu!

Mă izbi un val de greaţă. Auzisem zvonuri despre o conspiraţie; unii se temeau că preoţimea s-ar fi putut alia cu nobilii împotriva noastră. Absurdităţi. Nu cunoscusem niciodată vreo măicuţă căreia să îi pese atât de mult de chestiunile politice încât să-şi rişte viaţa.

O siluetă în straie negre alerga în capătul

bulevardului.

M-am aplecat peste pervaz. O călugăriţă! Fugea asemenea unui cal speriat, roba fluturând în urma ei ca o coamă. Bătu la uşa casei alăturate. Niciun răspuns. Trecu la următoarea.

Un bărbat dădu colţul, ţinând în mână un ciocan.

— Fugi, fugi! am şoptit, cu inima bubuindu-mi în urechi.

Femeia alergă spre a treia casă şi se izbi cu trupul de uşă, care nu se clinti.

Bărbatul se apropia.

Cum l-aş fi putut ţine la distanţă? Am cercetat rapid încăperea. Cu un scaun? Am luat mătura şi am pornit spre uşă, dar mâna îmi ezită pe mâner.

Individul era mai masiv decât amândouă la un loc. Aveam să risc siguranţa copiilor şi a lui Mărie-Françoise. Mătura îmi alunecă din mâini. Nu îmi puteam pune copiii în pericol. Nu aveam să o fac. Învinsă, m-am întors la fereastră.

Ţăranul corpolent o prinse pe călugăriţă de robă şi o aruncă într-o baltă sângerie în stradă.

— Nu! Mâinile mi se încleştară pe pervazul ferestrei, iar din gât îmi ieşi un suspin. Femeia ţipa şi se zvârcolea în timp ce bărbatul îi înfăşură roba în jurul capului şi îi sfâşia lenjeria. Loveşte-l! Loveşte-l! am îndemnat-o răguşită.

Nemernicul se aşeză peste ea şi o lovi cu ciocanul. Sângele îi ţâşni din craniu.

Stomacul mi se răscoli. M-am aplecat să vomit, moment în care Marie-Françoise alergă lângă mine.

— Rose! Eşti bine? Îmi şterse faţa cu un şervet, apoi îl folosi ca să acopere mizeria de pe podea. Am venit să văd de ce durează aşa mult.

— Călugăriţa… am îngăimat, arătând spre fereastră.

Ea privi afară, apoi tresări şi se retrase speriată.

— O măicuţă! Am încuviinţat din cap, prea uimită să pot vorbi. Marie-Françoise mă trase în braţele ei.

Încă un ţipăt îngrozit sparse tăcerea. Ochii ni se întâlniră.

— Sunt la Les Carmes. Mulţimea omoară călugăriţele, am spus cu glas sugrumat. Probabil că noi suntem în siguranţă, dar nu cred că putem risca să aprindem luminile în seara asta. Vom mai sta câteva ore în pivniţă. Putem urca pe întuneric după hrană. Fără felinare. Deocamdată aşteptăm.

*

În următoarele două zile, ne-am aventurat afară din pivniţă doar din necesitate. În a treia zi, străzile se liniştiră. Începusem o scrisoare pentru Alexandre, dar el apăru în pragul uşii înainte să o termin.

— Alexandre! Am sărit de la masa de lucru când intră în încăpere.

El mă sărută pe obraji şi mă îmbrăţişă strâns,

— Mă bucur că eşti în siguranţă! Ce fac copiii mei? Am venit cât de repede am putut.

— Suntem cu toţii speriaţi, dar bine. Nu am putut părăsi casa. Călugăriţele… am văzut o gloată de oameni… Cuvintele mi se rostogoleau de pe buze.

— Mă bucur că ai avut înţelepciunea de a sta în casă. Îmi întinse un ziar umed de transpiraţie.

Acel număr din *Le Moniteur* apăruse cu o zi înainte de începerea violenţelor. Titlurile era evidenţiate cu negru: „Prizonierii complotează împotriva patrioţilor”, „Prăbuşirea guvernului republican”, „Clerul se aliază cu armatele străine”.

— Zvonurile au declanşat nebunia aceea? Au murit oameni nevinovaţi! Am aruncat scârbită ziarul. Regele este arestat. Criminalii sunt stăpânii străzilor. Am arătat indignată spre pantalonii lui. Ne îmbrăcăm ca oamenii de rând şi nu îndrăznim să ne exprimăm părerile.

Broboane de sudoare se prelingeau pe buza superioară a lui Alexandre şi pe tâmple.

— Titlurile nobiliare au fost abolite. Tuturor ni se va spune de acum *Citoyen* sau *Citoyenne.*

— Cetăţeni? am întrebat, nevenindu-mi a crede. Nu

mai există nicio diferenţiere între noi? Prietenii mei de sânge nobil nu vor fi de acord. Vor urma şi mai multe lupte.

— Rangurile nobiliare ne separă. Creează bariere în calea libertăţii noastre. Şi, fie că îţi plac sau nu legile noastre, le vei respecta sau vei fi declarată trădătoare. Alexandre îşi trecu agitat mâna prin părul negru.

— Şi cum rămâne cu toată nebunia asta? Am văzut cum a fost ucisă o călugăriţă.

Mi-am acoperit ochii pentru a bloca hidoasa amintire.

— S-a terminat acum. Alexandre mă îmbrăţişă din nou. Clericii încercau să ne domine cu puterea lor. Foarte bine că li s-a pus în vedere care e noul lor loc în societate.

L-am privit împietrită. Îi condamna la moarte pentru a-şi susţine cauza? I-am împins mâinile de pe mine. Nu-mi păsa de iubita lui revoluţie.

— Nu era nevoie să moară nimeni!

— Întotdeauna există victime în război. Observându-mi grimasa, adăugă: Crezi că eu nu am suferit? Tatăl şi fratele meu mă iau în derâdere! Prietenii mei mă critică în public, şi totuşi eu continui să susţin ceea ce este drept. Nu îmi doresc să văd cum se varsă sânge francez, dar unii trebuie să moară. Fără moarte, care să-i marcheze valoarea, revoluţia nu are niciun sens. Trebuie să fie date exemple.

— Ai spune acelaşi lucru dacă ar fi în joc viaţa copiilor tăi? Sau a ta?

— Da, dacă ar fi a mea, spuse el după o clipă de gândire.

Un sunet exasperat îmi scăpă printre buze.

— Ţi-ai lăsa copiii fără tată!

— Nu dramatiza atât, Rose!

— Dramatizez? Uite cine vorbeşte!

Ne-am privit în tăcere.

— Am veşti importante, spuse el în cele din urmă. Am fost promovat General-locotenent al Armatei Rinului. Este o onoare pe care mi-am dorit-o toată viaţa. Voi avea şansa să conduc armata împotriva duşmanilor noştri.

— Felicitări! Sper să îţi poţi da seama cine sunt

duşmanii. Alexandre miji ochii.

Eugène şi Hortense intrară tăcuţi în birou. Ştiam că ascultaseră conversaţia după expresia de pe chipul fiicei mele.

— *Papa,* vei conduce o armată? Glasul lui Eugène era plin de entuziasm.

— Copii! Mi-a fost dor de voi. Îmbrăţişaţi-l pe tatăl vostru!

— Este sigur să ieşim din casă, *papa?* întrebă Hortense, ieşind din îmbrăţişarea lui Alexandre.

— Ne-am simţit ca nişte animale în cuşcă, am completat. Alexandre îşi ţuguie buzele.

— Mai aşteptaţi vreo două zile înainte să ieşiţi. Agitaţia pare să se domolească, dar pe străzi este un carnagiu. Încă se încarcă în căruţe cadavrele pentru a fi îngropate. Nu este nevoie să fiţi martori la asta, *doucette,* spuse el, mângâindu-i părul lui Hortense. Acum, ce-ar fi să bem cafea şi să jucăm un joc?

— Mai avem doar puţin vin şi nişte brânză, i-am atras atenţia.

— Vin să fie. Alexandre îşi puse braţele pe umerii copiilor şi îi conduse la masă.

*

Toamna şi iarna stătură sub imperiul mişcărilor de stradă. Evitam să mă plimb în apropierea fluviului, unde cetăţenii prădau barjele cu cereale şi cărbune şi iscau insurecţii. Sărmanii îngheţau sau mureau de foame sub podurile oraşului. Cozi interminabile se formau în faţa prăvăliilor, cetăţenii aşteptându-şi raţiile.

— Vin de la spălătorească. Mimi se întoarse după o zi lungă de căutări, cu ochii lăcrimându-i din pricina frigului. Nu ne mai putem permite săpun, mă informă, aşezând pe podea pungile de cumpărături şi frecându-şi mâinile acoperite de mănuşi. Va trebui să ne descurcăm cu oţet.

Am împăturit ziarul pe care îl citeam,

— Nu putem sta fără săpun. Voi cere câtorva prieteni

să ne ajute. Câte lemne ţi-au dat?

— Nu destule pentru o noapte în frigul ăsta, zise Mimi scoţând doi buşteni din traistă.

Mi-am strâns mantia de lână în jurul meu. Cea mai friguroasă iarnă din ultimii o sută de ani, spuseseră fermierii, şi chiar aşa se simţea. Gerul îngheţase apele curgătoare, iar viscolul rupea copacii şi ataca furios geamurile caselor.

— În seara asta vom arde unul dintre scaunele din pod, am decis.

*

Am dat lucruri la schimb şi m-am împrumutat ca să umplu cămara. Slavă Domnului pentru prietenii mei care îşi împărţeau pâinea. Uram aşa-numita pâine naţională, făcută din făina zgrunţuroasă de castane. Eugène şi Hortense îşi împărţeau porţiile cu Fortune, care mirosea pâinea cu dispreţ şi o îngropa în curte.

Soldaţii rechiziţionaseră toţi caii, iar gărzile străine patrulau bulevardele. Nimeni nu putea pleca. O tăcere sinistră învăluise oraşul fără ropotul de copite şi de hurducăielile roţilor trăsurilor. Felinarele stradale se stingeau din pricina lipsei de gaz, aruncând străzile într-o beznă morbidă. Hoţii se înmulţiseră. Ieşeam din casă cât mai puţin posibil, deşi izolarea mă arunca pradă disperării.

Târziu, în acea iarnă, Convenţia Naţională[7] îl execută pe regele nostru.

Nu am participat la uciderea lui în *Place de la Révolution.*

— Ce risipă, spuse Claire, privindu-se într-o oglinjoară. Se pregătea să se întoarcă acasă înainte să se dea stingerea. Bufonii ăia habar nu au ce fac.

---

7 Adunarea Constituantă înfiinţată în 1789 a purtat numele de Aduna re Naţională Legislativă între 1 octombrie 1791 şi 20 septembrie 1792 şi de Convenţie Naţională între 21 septembrie 1792 şi 26 octombrie 1795, în ultimul caz scopul fiind elaborarea unei constituţii republicane, (n.red.)

— Alexandre este printre ei.

— Cum spuneam, bufoni. Claire îl ura pe Alexandre, iar mie îmi era la fel de loială ca întotdeauna.

— Cât de infam să priveşti pe cineva mergând spre propria moarte înaintea unei mulţimi batjocoritoare. Ce sfârşit crunt! Şi să fii şi rege! Regina şi copiii ei trebuie să fie îngroziţi.

Claire îşi închise oglinda compactă.

— Într-adevăr, groaznic! Oamenii îi strigau insulte şi aruncau cu gunoi. Un bărbat i-a tras pantalonii în vine! Dragul meu *grand-pere* se răscoleşte în mormânt, zise ea punându-şi mantia pe umeri. Dar aceiaşi trădători care l-au hulit s-au adunat la poalele eşafodului pentru a-şi înmuia batistele în sângele regelui.

Un fior rece mă cutremură.

— Pentru ce?

— Sângele unui rege este sacru, spuse Claire în timp ce îşi încheia nasturii mantiei. Execuţia lui îi pune în pericol pe toţi cei cu sânge nobil. Îşi privi mâinile. Tu ar trebui să ştii. O expresie macabră îi brăzdă trăsăturile fine. Eu mi-am pregătit documentele de călătorie. Plec spre Guadelupa de îndată ce le primesc.

— Pleci? Mi-am aruncat braţele în jurul gâtului ei. Nu poţi pleca!

— Ştiu, draga mea prietenă, oftă ea îmbrăţişându-mă. Dar Parisul nu mai este un loc sigur. Şi tu ar trebui să te gândeşti la plecare. Dacă nu pentru tine, atunci pentru copii.

*

Mii de oamenii plecară în Italia, Anglia, în cantoanele elveţiene sau în ţările din nord; orice loc părea mai sigur decât Franţa. Chiar şi curajoasa mea cumnată îşi făcea planuri.

— Nu suntem în siguranţă în republica asta uitată de Dumnezeu, Rose, mă avertiză Fanny. Trebuie să ai grijă! Chipul îi lucea portocaliu în lumina flăcărilor. Ai devenit

cunoscută pentru scrisorile trimise Adunării. Bagă de seamă! Nu ar trebui să atragi prea mult atenţia asupra ta!

Fraţi, veri şi fiice, foşti nobili şi negustori erau întemniţaţi dacă exista cea mai mică urmă de îndoială cu privire la loialitatea lor faţă de Republică. Absurditătţi!

— Alexandre are multe relaţii, la fel şi eu. Iar cei pe care îi ajut ne oferă mâncare. Mă tem că nu am putea merge înainte fără să le întorc favorurile, i-am spus, umplându-mi din nou paharul cu vin. În plus, nu-mi pot abandona un prieten, Fanny. Aş face la fel pentru tine, indiferent de riscuri.

— Desigur, murmură ea cu ochii la flăcările ce dansau peste buştenii înnegriţi. Săptămâna viitoare plec spre Italia. Eşti bine-venită, împreună cu copiii. În Italia este mai cald, să ştii, şi avem destul loc.

Fanny cea neînfricată pleca? Unul câte unul, prietenii şi rudele mele plecau să se adăpostească. Mi-am tras pătura în jurul umerilor, învăluindu-mă într-un cocon de căldură. Am încercat să-mi ascund teama care îmi răscolea stomacul. Nu avea să mai rămână nimeni lângă mine.

— Eugène este la şcoală şi nu îl pot părăsi. În plus, am anumite relaţii aici.

— Eşti sigură că ar trebui să rămâi? Eugène îşi poate termina mai târziu şcoala.

— Cum aş putea să mă descurc în Italia fără să cunosc pe nimeni? Nu mă pot baza pe tine să-mi plăteşti cheltuielile. Dar îţi mulţumesc, i-am spus, sărutând-o pe obraz. O să-mi fie dor de tine.

— Dacă te răzgândeşti, trimite-mi o scrisoare în care să menţionezi „Caut un zugrav pentru salonul meu”. Acesta va fi codul nostru şi va însemna că vii cu mine.

— Ca şi cum am fi spioane, am râs.

— Toată lumea e cu ochii pe tine, Rose! Ai grijă, *mon amie!*

*

Robespierre câştiga influenţă în timp ce puterea lui

Alexandre se stingea. Într-o după-amiază, reciteam o scrisoare de la soţul meu.

— Se va întoarce în curând la Paris. M-am ridicat şi am închis uşa, căci Hortense şi Désirée nu trebuiau să audă. Spune că s-a îmbolnăvit şi trebuie să se trateze aici.

— Am auzit că a fost rechemat în capitală, zise Marie-Françoise jucându-se cu aţa care îi atârna din ac. Zvonurile spun că şi-a abandonat armata, că a dezertat.

— Dacă îl cunosc bine pe Alexandre, nu sunt zvonuri.

Marie-Françoise zâmbi compătimitor.

— Este prea ocupat cu femeile pentru a se supune ordinelor Convenţiei?

— Ar putea da de necaz dacă nu are grijă, am spus, aşezându-mă pe canapeaua din faţa ei şi deschizându-mi evantaiul.

Marie-Françoise ridică faţa de pernă la care lucra.

— Îţi place movul, sau ar trebui să folosesc albastru?

— Albastru.

— Te-ai adaptat bine vremurilor, dragă prietenă, remarcă ea în timp ce derula o papiotă.

— Ce vrei să spui?

— Ai adoptat discursul sanculoţilor[8] şi te-ai împrietenit cu toată lumea, indiferent de ce parte a baricadei se află. Ai renunţat fără proteste la titlul tău. Mă uimeşti. Eu nu voi fi niciodată mai mult decât parte din nobilimea creolă, prefăcându-mă într-o rochie oribilă de in.

— Contează prea puţin dacă sunt numită vicontesă sau cetăţeană. Sub toate detaliile astea, rămân tot Rose. Pentru moment, sunt o Patrioată. Prefer să nu aduc Comitetul Salvării Publice la uşa noastră, am zis, începând să-mi flutur evantaiul pentru a alunga duhoarea de carne putredă. Gărzile oraşului aruncau cadavrele în gropi comune şi în canale. Vieţile noastre nu însemnau nimic pentru marii oameni ai Revoluţiei noastre.

Un urlet răsună în depărtare. Lupii urlau la porţile oraşului, dornici să se înfrupte din leşuri. Fortune sări de pe

---

8 Denumire dată revoluţionarilor radicali, cu origini sociale joase, în timpul Revoluţiei Franceze (n.tr.)

locul lui de *pe* canapea, ciulind urechile. Alte urlete sparseră liniştea. Câinele urla împreună cu ei.

— Fortune, încetează! Animalul mă privi cu o expresie tristă, apoi începu să urle din nou. Dacă situaţia se înrăutăţeşte, trebuie să plecăm, am recunoscut.

*

Mă decisesem. Părăsind Parisul aveam să-i pun pe copii la adăpost şi să scap de aceste persecuţii. Şansa noastră se ivi când fostul prinţ de Salm şi sora sa, prinţesa Amelie, ne invitară la casa lor din provincie. De acolo urma să fugim în Anglia. Strânsesem în secret documentele necesare şi făcusem bagajele.

Dacă eram prinşi în timp ce încercam să fugim… Am scuturat din cap. Nu trebuia să fim prinşi. Am pus pieptenii lui Hortense în valiză.

— Marie-Françoise? am strigat-o. Plecăm.

Ea intră grăbită în încăpere.

— Te rog să te mai gândeşti, dragă prietenă! Ai putea fi arestată, iar arestul înseamnă moarte! Eşti sigură că nu te bănuieşte nimeni?

— Dacă mi se întâmplă ceva, tu trebuie să minţi. Nu ştii nimic. Nu are sens să te pui în pericol. Am îmbrăţişat-o şi am intrat în dormitorul lui Hortense care nu ştia că plecam pentru totdeauna. Este timpul să mergem, *chérie.* Trebuie să trecem să îl luăm şi pe fratele tău.

— Sunt gata, spuse ea, luându-şi păpuşile preferate în braţe.

Am luat-o grăbite spre uşa din faţă, dar în prag m-am oprit s-o privesc pe Mimi. Ochii ni se întâlniră.

Când aveam să ne întoarcem, lucrurile urmau să fie diferite.

— O zi tocmai bună de călătorit, remarcă prinţul de îndată ce eu şi Hortense ne-am ocupat locurile.

Prinţesa Amelie plecase cu o săptămână înainte şi ne aştepta la ţară.

— Nu ştiu cum să vă mulţumesc, i-am răspuns cu un

nod în gât.

Ne salvase de la pericol, mai mult decât puteam spune despre tatăl copiilor mei. Acest om îşi riscase viaţa pentru noi.

— Ai face la fel pentru mine.

— Da, aş face-o. I-am strâns mâna într-a mea.

Pe măsură ce trăsura înainta prin oraş, euforia îmi gâdila venele. Să mă eliberez de teama de a face sau de a spune ceva greşit, să râd din nou – părea un vis.

Treceam pe lângă prăvălii cu ferestre blocate şi baricade făcute din moloz şi mobilă stricată. Nu am recunoscut Hôtel de Ville când am trecut pe lângă dărâmăturile lui. La întoarcere, totul avea să fie din nou normal.

Am oftat uşurată când am văzut faţa chipeşă a lui Eugène.

— De-abia aştept să plecăm în această călătorie! spuse el, urcând zâmbitor în trăsură.

— Cu toţii suntem nerăbdători, dragule, i-am replicat. Va fi plăcut să ne îndepărtăm de oraş o vreme.

Ne-a luat ceva să ajungem la porţile Parisului. Trăsura noastră opri în spatele celorlalte, care formau o coadă imensă. Nişte soldaţi cu tricornurile acoperite de zăpadă verificau atent documentele şi bagajele. Era o zi rece şi stranie pentru a pleca în vacanţă. Speram să nu observe. Priveam fulgii de nea ce acopereau bulevardul murdar cu o pătură albă. Un strop de frumuseţe în acel peisaj sumbru.

Timpul înainta de parcă ar fi mers prin nămol.

Unele trăsuri îşi vedeau de drum spre libertate, altora le era respinsă cererea. A noastră avansa, puţin câte puţin. Când am ajuns în cele din urmă la ieşire, un gardian bătu în fereastră. Hortense se sperie.

— Parcă ar fi o aventură, nu-i aşa? am râs.

— Aşa s-ar spune, mormăi prinţul în timp ce uşa trăsurii se deschise.

— Documentele de călătorie! lătră un soldat cu un accent greoi.

O gardă germană ne verifica documentele? Am

scrâşnit din dinţi când îmi smulse hârtiile din mâini.

— Ce v-ar plăcea să faceţi mai întâi când ajungem la ţară? întrebă prinţul. Au cai şi alei pentru plimbări. Este puţin cam frig, dar încă putem găsi raţe pe iaz.

— Să călăresc, absolut! strigă Eugène.

— Mi-ar face plăcere să-ţi arăt împrejurimile, fiule, răspunse prinţul.

Gardianul ne studie chipurile, apoi trânti uşa trăsurii, îndreptându-se spre ceilalţi soldaţi.

— Ce face cu hârtiile noastre? şopti Eugène, de parcă gardianul l-ar fi putut auzi.

— Nu ştiu, am murmurat.

Hortense îşi strecură mâna într-a mea. Trebuia să fiu puternică pentru ei, deşi sufletul îmi tremura ca o frunză.

— Le arată altui soldat, ne explică prinţul aruncând o privire pe fereastră. Iată că vin!

Portiera se deschise din nou.

— Cetăţeană Beauharnais?

— Da?

— Soţul dumitale, cetăţeanul Alexandre Beauharnais, solicită ca dumneata, împreună cu copiii, să vă întoarceţi de îndată acasă. A dat ordin să vi se interzică trecerea, pentru vacanţă sau nu.

— Poftim? Vocea îmi deveni ascuţită. Soţul meu nu are niciun fel de autoritate asupra acţiunilor mele. Suntem despărţiţi de ani buni. Iar eu am documentele necesare pentru călătorie.

— Soţul dumitale *are* autoritate, *Citoyenne.* Este membru al Convenţiei Naţionale. Poate dicta cine vine şi cine pleacă, cel puţin în propria familie. Îmi pare rău, dar ieşirea vă este refuzată.

— Dar prinţul? Poate pleca?

— Vă voi conduce acasă, Rose, şi voi pleca în altă zi, în curând.

Privirile ni se întâlniră. Nu era atât de simplu să obţii documentele.

— Nu este nevoie. Eu…

— Vă voi conduce acasă, rosti el pe un ton ferm.

Mulţumesc. Vom pleca acum.

— O zi bună, spuse soldatul, închizând uşa în urma lui.

— De ce ai făcut asta? l-am întrebat.

— Mi-au oprit certificatul de cetăţenie, răspunse prinţul, încruntându-se. L-am văzut pe celălalt soldat punându-l în buzunar. Este imposibil să călătoreşti fără el. Mi s-ar fi refuzat intrarea oriunde, inclusiv… la destinaţia noastră, adăugă el după o scurtă ezitare. Nu voia să-i sperie pe copii aducând vorba despre fuga noastră plănuită în Anglia.

— De ce nu i l-ai cerut înapoi? se interesă Eugăne.

— M-ar fi urmărit la ieşirea din oraş. Voi depune un formular pentru a obţine altul.

Când trăsura se întoarse din drum şi porni din nou spre bulevard, m-au năpădit lacrimile.

— Alexandre! am izbucnit furioasă. Cum poate să le facă asta propriilor lui copii?

Hortense mă îmbrăţişă.

— *Papa* nu ne-ar împiedica să plecăm în vacanţă dacă nu ar avea un motiv întemeiat. Nu-i aşa?

— Tatăl vostru are întotdeauna un motiv. Amărăciunea răsuna în vocea mea.

Alexandre! Îmi doream să-l lovesc cu pumnii în faţă. Distrusese singura noastră şansă de a scăpa.

*

Alexandre sosi în ziua următoare, după ce eu şi copiii ne întorseserăm acasă.

— Ce-a fost în mintea ta? strigă el. Aş putea fi interogat şi judecat. Am fi numiţi laşi! „Familia unui membru al Convenţiei dezertează din Republică!” Vrei să fiu executat ca un trădător? Chipul îi era roşu de furie.

— Nu-mi pasă de cauza ta! Îmi pasă de siguranţa copiilor mei! Cum ai putut să-i pui în pericol?

— Nu vor fi în pericol atâta vreme cât îmi fac datoria.

— Datoria este faţă de familia ta! Faţă de cei care sunt sânge din sângele tău! Am aruncat şervetul şi am

păşit agitată prin încăpere. Alexandre îşi încrucişă braţele la piept, stând drept ca o santinelă. De ce nu mergi în vacanţă cu noi? Ţi-ar prinde bine o pauză.

Ochii lui albaştri se măriră, bănuitori.

— Ştiu că plănuieşti să emigrezi. Eşti transparentă precum sticla. Şi te aştepţi să vin cu tine? Nu voi abandona niciodată Franţa! Mai degrabă aş pieri *a la guillotine!* Ne-am privit cu ostilitate câteva clipe. Alexandre rupse în cele din urmă tăcerea: Nu înţelegi? Glasul i se îmblânzi. Nu ai mai putea să calci din nou pe pământ franţuzesc. Hortense şi Eugène şi-ar pierde moştenirea şi onoarea. Cum ai putut să le faci una ca asta? Voi lua măsuri ca să fie în siguranţă. Te rog, trebuie să înţelegi!

Cum de îşi schimbase cu atâta uşurinţă tonul? Încă îmi doream să-l strâng de gât.

— Lucrurile se vor îmbunătăţi, adăugă el. Trebuie doar să aşteptăm.

Argumentele lui îmi topiră apărarea.

— Alexandre…

— Nu vei regreta, îmi spuse, punându-şi mâinile pe umerii mei. Îţi promit!

— Pentru moment, voi rămâne, am oftat. Dar ne vei lăsa să plecăm dacă situaţia se agravează.

— De acord. Însă ar trebui să ştii ceva, zise el bătând distrat cu bastonul în podea. Şi eu sunt bănuit de când m-am retras din funcţia de comandă militară. Întrucât rămăsesem cu gura căscată din pricina şocului, Alexandre continuă: M-am mişcat cu mare precauţie în aceste ultime săptămâni. Şi ar fi mai bine să încetezi cu apelurile în favoarea celor arestaţi. Atragi atenţia asupra ta. Asupra noastră.

Am început să-mi rod nervoasă unghia degetului mare. Şi Fanny mă avertizase în privinţa asta.

— Sunt oameni buni, nevinovaţi. Mi s-ar părea intolerabil să nu fac tot ce-mi stă în putinţă. Mulţi au fost eliberaţi datorită petiţiilor mele.

Alexandre oftă adânc.

— Te rog să ai grijă! Se aplecă şi mă sărută pe buze.

Am făcut un pas înapoi, surprinsă.

— Ce-a fost asta?

— Un sărut al prieteniei? Îţi mulţumesc pentru înţelegere. Transmite-le dragostea mea copiilor. Îi voi vizita în curând.

*

Regina Maria Antoaneta şi-a întâlnit sfârşitul la fel precum ceilalţi, sub lama ghilotinei. O femeie nevinovată îşi dedicase viaţa ţării şi soţului ei şi plătise pentru greşelile lui. N-am putut dormi săptămâni întregi. Imaginea capului ei desprins de trup mă bântuia. Frumuseţea şi farmecul reginei nu îi oferiseră siguranţă. Nu era suficient să ai prieteni influenţi, să fii frumoasă şi fermecătoare. Trebuia să fii inteligent ca să supravieţuieşti. Şi curajos.

Mulţi o plângeau pe regina răposată, înfuriindu-l pe Robespierre, care căuta răzbunare aruncând în temniţă sute de oameni.

Într-o după-amiază am primit o scrisoare îngrijorătoare de la Fanny.

10 nivôse[9], an II
Chere citoyenne Rose,

M-am întors degrabă la Paris, întrucât Marie a fost acuzată de trădare împotriva Republicii. Este în arest! De ce-ar putea-o învinovăţi pe fiica mea patriotă? Cazierul ei este impecabil, inima îi sângerează în culorile steagului nostru tricolor. Dacă tatăl ei nu ar fi un bufon monarhist!

Tu ai multe relaţii. Te implor, trimite o petiţie Comitetului Salvării Publice în numele ei. Sunt disperată.

Citoyenne Fanny

Capul mi se învârtea. Marie era o Beauharnais,

9A patra lună a calendarului republican francez (21 decembrie-19 ianuarie) (n.tr.)

nepoata lui Alexandre, iar numele nu-i oferise niciun avantaj. Am înghiţit în sec. Trebuia să o eliberez, altfel era posibil ca noi toţi…

A doua zi am mers la biroul ministrului Azay, ducând un pachet cu scrisori de la Fanny şi Marie. Ministrul avea reputaţia de a fi cel mai indulgent membru al Comitetului. Mă rugam ca zvonurile să fie adevărate.

— Cu ce vă pot ajuta? mă întrebă el, făcându-mi semn spre un scaun.

— Mă tem că s-a comis o greşeală teribilă, *citoyen.* Nepoata mea este o republicană înflăcărată şi totuşi a fost arestată fără probe.

— Şi presupun că dumneata ai dovezi în favoarea ei? mă întrebă el, scoţându-şi ochelarii.

— Am aici scrisorile ei. Se poate vedea cu ochiul liber că este un cetăţean devotat.

Ochii lui ageri se plimbau de pe mâini pe faţa mea şi înapoi.

— Le voi studia, dar nu vă pot garanta eliberarea ei.

— Sunt convinsă că veţi face tot ce vă stă în putinţă pentru dreptate. Nu cred că ar plăcea cuiva să asiste la uciderea unei tinere fără motiv. Am făcut o pauză, permiţând cuvintelor mele să fie înţelese pe deplin, apoi am urmat: Sunteţi atât de amabil pentru că m-aţi primit! În asemenea vremuri, probabil că sunteţi foarte ocupat. V-am adus vin pentru deranjul dumneavoastră. Sper să vă placă, i-am spus, aşezând sticla pe birou.

El zâmbi ezitant.

— Vă mulţumesc pentru dar. Nu cred că a fost uşor să faceţi rost de el.

— Într-adevăr, nu, însă nu este mai presus de valoarea vieţii unei tinere fete.

Ministrul se foi stânjenit în scaunul său.

— *Citoyenne* Beauharnais, trebuie să vă avertizez! Şi dumneavoastră purtaţi numele ei. Aveţi grijă ca nu cumva o altă persoană să vină în biroul meu pentru a vă solicita eliberarea.

Cu greu, am afişat un zâmbet.

— M-aş îngrijora dacă acţiunile mele ar fi îndoielnice, dar nu sunt.

— Ai grijă, draga mea, murmură el cu ochii plini de tristeţe. Ai grijă!

*

Apelurile mele pentru eliberarea lui Marie Beauharnais rămaseră fără răspuns. Eram disperată din pricina suferinţei lui Fanny şi a lui Marie în temniţă. Stăteam întinsă în pat, privind tavanul, când o bătaie în uşa de la intrare mă făcu să tresar. M-am întins după lumânarea de pe noptieră. Degetele îmi tremurau în timp ce o aprindeam.

Mimi ajunse înaintea mea la uşă.

— Da? spuse ea, strângându-şi halatul de noapte în jurul trupului.

Un tânăr cu părul ciufulit stătea în prag. Fularul alb pe care îl purta la gât nu mai fusese spălat de săptămâni întregi, iar pantalonii îi atârnau largi.

— *Citoyenne* de Beauharnais, îmi pare rău că vă trezesc la această oră, dar chestiunea nu poate aştepta.

Pulsul mi-o luă la goană.

— Ce s-a întâmplat, cetăţene?

— Soţul dumitale a fost arestat.

Capitolul 10

Captivă
Les Carmes, 1794

Aveau să vină după mine. Dumnezeule, aveau să vină după mine. Un fior de teamă îşi croi drum prin braţele şi picioarele mele.

Alexandre în arest! Cum putuseră să-l bănuiască? Toată lumea era la curent cu devotamentul lui faţă de

Republică. Oare era din pricina tatălui său monarhist, a pălăvrăgelii lui? Nu păreau motive suficiente pentru a acuza un Patriot atât de înfocat.

Stăteam în pat şi priveam absentă tavanul. Tatăl copiilor mei era pândit de o condamnare la moarte, iar eu eram soţia unui bărbat acuzat de trădare. Arestarea şi întemniţarea nu puteau avea decât un deznodământ: întâlnirea cu *Madame Guillotine.* Era absurd. Mi-am tras pătura peste cap. Cum aveam să le spun copiilor?

În dimineaţa următoare, când Hortense şi Eugène îşi terminară micul dejun, le-am dat vestea.

— Trebuie să vă spun ceva, am zis, dând la o parte farfuria cu mâncare neatinsă.

Eugène ridică privirea din cartea pe care o citea.

— Ce s-a întâmplat, *maman?* întrebă Hortense. Eşti bine? Pari obosită, supărată.

Am început să trasez cu degetul modelul înflorat de pe faţa de masă.

— Nu ştiu cum să încep. Chipurile lor angelice aşteptau răbdătoare. Vreau să ştiţi cât de mult vă iubeşte *papa.*

Eugène închise brusc cartea.

— Ce s-a întâmplat?

Am tras adânc aer în piept pentru a-mi opri lacrimile. Trebuia să fiu puternică pentru ei.

— *Maman?* insistă Hortense.

Mi-am pus mâinile peste ale lor.

— Tatăl vostru… a fost arestat. Este în închisoare, aşteptându-şi procesul.

— Nu! Tatăl meu nu este un trădător! strigă Eugène, furia şi disperarea schimonosindu-i chipul. Ce dovezi au împotriva lui? E membru al Convenţiei Naţionale! E un Patriot! Buza de jos îi tremura. Nu înţeleg, spuse el în cele din urmă.

— Ştiu, iubirea mea. Voi face tot ce îmi stă în putere să-l ajut. Trebuie să existe o cale de a-l elibera.

Hortense izbucni în lacrimi. M-am ridicat de la masă şi am strâns-o în braţe.

Curajosul meu fiu îşi puse capul pe umărul meu şi începu să plângă.

— Dacă îl trimit la ghilotină? Dacă îl vor ucide?

— Nu îl pot ucide pe *papa* al meu, scânci Hortense.

I-am mângâiat părul blond.

— Nu îl vor ucide, *chérie.* Voi găsi o cale de a-l elibera.

Măcar de mi-aş fi crezut propriile cuvinte.

*

M-am luptat să obţin eliberarea lui Alexandre, epuizându-mi toate contactele în speranţa unui miracol, dar Comitetul Salvării Publice refuza să mă primească. Coşmarurile mă bântuiau. Capetele plutitoare ale condamnaţilor şi siluetele călăilor mă vizitau în somn. Hoinăream prin *Place de la Revolution*, privind la eşafodul din care curgea sânge, şi prin grădinile Tuileries. O alee secretă apărea noapte după noapte, ca prin magie, şerpuind printre plante luxuriante, pătate cu portocaliu şi fuchsia – culori atât de vii, încât era imposibil să mai fi fost în Franţa, ci în Martinica. Acasă, unde trestia de zahăr ardea sub soarele verii, iar jungla mă înghiţea cu totul.

Sub pasajul ascuns de coroanele arborilor, o femeie bătrână şi cocârjată stătea cocoţată pe un piedestal, aruncând oase de pui şi cântând într-o limbă ciudată. Lipsită de inerţie, pluteam ca printr-un val de ceaţă spre ea.

Femeia ridică privirea. Găuri negre erau acolo unde ar fi trebuit să-i fie ochii, adâncimile lor absorbind toată lumina. Am încercat să ţip, dar plămânii mi se umplură cu apă de mare.

— Copilă, spuse preoteasa pe un ton melodios. Nu îţi aminteşti? Mângâia un mănunchi de pene pătate de sânge. Este un sfârşit violent.

— Nu! Am încercat să ţip, însă din gură îmi ieşeau bule de aer.

M-am trezit din vis tresărind. Părul transpirat îmi era lipit de craniu, iar rochia îmi era leoarcă din pricina sudorii.

„Un sfârşit violent”. Cuvintele vibrau în pieptul meu

asemenea dangătului clopotelor de alamă. Oare aceea era soarta mea sau a lui Alexandre?

Am sărit din pat şi am mers direct la sertarul măsuţei de toaletă, unde, ghemuit într-un aşternut din catifea, era săculeţul alb din mătase. Am scos pachetul de cărţi de tarot şi am aprins o lumânare, apoi am întors un rând de cărţi.

Turnul – distrugere, o schimbare violentă. Roata Norocului – o schimbare a sorţii. Împărăteasa – o femeie puternică şi iubitoare, generoasă şi protectoare.

Am întors apoi un rând şi pentru Alexandre. Distrugere, schimbări violente. Am întors altul, apoi încă unul. Toate la fel.

Un sfârşit violent.

— Nu! Am răvăşit cărţile de pe podea, mi-am pus capul în mâini şi am început să plâng.

*

Natura nu-şi opri marşul glorios din cauza Revoluţiei noastre. Primăvara înflorea. Totuşi, vremea caldă nu-mi alungă răceala din suflet. Într-o seară, sătulă să mă zvârcolesc agitată în pat, m-am alăturat în birou lui Marie-Franşoise, care dădea pasienţe la lumina flăcărilor, căci ne consumaserăm deja raţia lunară de lumânări.

— Tocmai am primit bani de la *maman,* i-am spus, aşezându-mă pe canapea. O voi întreba pe cetăţeana de Kreny dacă ne poate aduce mai multe lumânări.

O bătaie în uşă ne făcu să tresărim.

Marie-Françoise lăsă cărţile jos din mână, făcând ocbii mari. Teama se încolăci ca un şarpe în pieptul meu. Ultima dată când avuseserăm un musafir atât de târziu…

— Sunt convinsă că nu e nimic, am şoptit. M-am ridicat, forţându-mă să rămân calmă.

— Rose… Marie-Françoise îmi luă mâinile într-ale ei. Indiferent cine ar fi dincolo de uşă, rămânem împreună.

Bătaia se auzi mai tare de data aceasta, iar o voce strigă:

— Cetăţeană Beauharnais! Deschide imediat uşa!

Inima îmi urcă în gât. Doamne, Dumnezeule!

Mimi coborî din camera ei cu părul ciufulit.

— Ce naiba vor în toiul nopţii? mormăi ea. Răsuci cheia, dar, în timp ce uşa se deschidea, o mână masivă o împinse cu putere spre perete, spărgând liniştea. De ce aţi făcut asta? întrebă supărată Mimi.

— Trebuie să vorbim cu cetăţenele Beauharnais şi Hosten. Suntem aici din ordinele Comitetului Salvării Publice.

Trei soldaţi Patrioţi stăteau în prag în uniforme şi ghete ponosite. Păreau destul de prost hrăniţi, iar ochii le erau afundaţi în orbite deasupra obrajilor supţi.

I-am invitat înăuntru.

— Intraţi, cetăţeni. Aţi dori câte o ceaşcă cu ceai? Pot pune apă la fiert imediat.

— Amândouă sunteţi bănuite de trădare împotriva Republicii, spuse liderul grupului.

— Nu aveţi nicio dovadă împotriva mea! Sunt nevinovată!

Marie-Françoise izbucni în lacrimi. Mimi merse lângă ea să o consoleze.

— Vă asigur că în casa aceasta nu există nici măcar o umbră de necinste, am intervenit. Sunt o Patriotă şi o *Americaine.* Cetăţeana Hosten poartă şi dumneaei cu mândrie tricolorul guvernului nostru. Puteţi căuta cât doriţi.

Nu aveam de gând să le arăt cât de mult mă călca pe nervi.

Fortune veni alergând din bucătărie şi încercă să-l muşte pe cel mai masiv dintre bărbaţi.

— Mai bine l-aţi stăpâni. Soldatul îndreptă vârful bocancului spre câinele meu.

— Fortune, încetează! L-am luat în braţe şi l-am încuiat în bucătărie, lăsându-l să latre şi să urle din spatele uşii.

Soldaţii deschiseră sertare, cotrobăiră prin dulapuri, sub perne şi prin rochiile din garderoba mea. Din fericire, nu treziră copiii. Marie-Françoise plângea pe umărul lui Mimi, suspinele devenindu-i mai isterice cu fiecare minut

care trecea. Mimi o mângâia pe spate când îmi întâlni privirea. „Ce facem acum?” mă întrebau ochii ei.

M-am aşezat pe marginea canapelei. Teama îmi îngheţase sângele în vene.

Ceasul din bronz de pe şemineu bătu ora. Mi-am fixat privirea pe limbile lui. Ce aveau să creadă Hortense şi Eugène de dimineaţă, când aveau să descopere că plecasem?

— Cum poţi fi atât de calmă? mă întrebă Marie-Françoise, ştergându-şi nasul.

Pentru că ştiusem în tot acel timp. Ştiusem că vor veni după mine. O priveam absentă, incapabilă să rostesc vreun cuvânt.

Soldaţii se întoarseră în salon cu expresii posomorâte.

— Doamnelor, spuse liderul, sunteţi arestate.

Am împietrit deodată.

— Vă rog! Sunt mamă! începu să se vaite Marie-Françoise. Ce se va alege de fetiţa mea? Nu mă puteţi lua de lângă ea! Vă rog! Plânse, căzând în genunchi.

— Ce dovezi aveţi împotriva noastră? am întrebat. Le pot vedea?

Unul dintre bărbaţi ridică un teanc de scrisori. Cum îmi descuiase cutia de corespondenţă? Ţineam cheia foarte bine ascunsă. Mă simţeam expusă, violată.

— Scrisori de la Alexandre de Beauharnais, un trădător al Republicii. Cetăţeana Hosten este vinovată pentru adăpostirea soţiei unui trădător. Dacă nu se vor găsi dovezi pentru a-i susţine nevinovăţia, şi dumneaei va rămâne în închisoare.

— Scrisorile lui îi dovedesc devotamentul faţă de naţiune, am spus eu. Cum…

— Îmi pare rău, zise unul dintre soldaţi pe un ton mai blând. Comitetul solicită să fiţi arestate.

— Cu sau fără dovezi?

Fără dovezi, şi nu conta. Comisia deja ne decisese soarta.

Când soldatul încuviinţă cu regret din cap, Marie-Françoise se aruncă în braţele mele.

— Ce vom face cu copiii?

— Vă puteţi împacheta câteva lucruri, interveni liderul grupului. Vom aştepta.

Am urcat amândouă la etaj. Am pus într-o desagă un pieptăn de la maman, o scrisoare de la Hortense şi Eugène şi preţioasele mele cărţi de tarot. Ceva care să-mi amintească de ei.

M-am oprit pe coridor şi am tras adânc aer în piept. Eugène şi Hortense – nu aş fi putut suporta să le văd feţele somnoroase. Mi s-ar fi rupt inima. Am alungat sentimentul de panică şi am coborât scările.

— Mimi, am şoptit, cu glasul sugrumat de emoţie. Copiii…

Mă îmbrăţişă, strângându-mă la pieptul ei. Cum de reuşea să miroasă în continuare a soare şi a nucă de cocos când era atât de departe de casă? M-am bucurat de parfumul familiar pentru ultima oară.

— Nu îţi face griji, Yeyette, spuse ea. Îi iubesc de parcă ar fi ai mei. Vom găsi o cale de a-ţi trimite veşti. De a te scoate de acolo. O voi ruga pe guvernanta lor să facă o petiţie.

I-am sărutat obrajii umezi. Ne pregătiserăm deja pentru acest moment.

— Roag-o să-i scrie lui *maman* pentru bani. Te rog, nu le permite copiilor să ne uite sau să uite că… Disperarea ameninţa să mă doboare. I-am strâns braţele cu putere. Nu-i lăsa să uite că-i iubesc! Mai mult decât orice! Şi, dragă Mimi, te iubesc!

— Nu vei fi plecată mult timp. Ţi-o mai aminteşti pe preoteasă? zise ea, sărutându-mi fruntea.

Da, mi-o aminteam. Distrugere, un sfârşit violent.

Marie-Françoise coborâse treptele împleticindu-se şi, cu umerii încovoiaţi, ne aştepta în hol.

— *Citoyennes,* trebuie să plecăm, spuse liderul.

Ne-am unit braţele şi am urmat gărzile spre trăsura care ne aştepta. Străzile erau straniu de calme în puterea nopţii. Norii pluteau pe cer asemenea unor fantome, iar luna îşi ascundea chipul palid. Liliacul îşi emana mirosul

dulce în aer în timp ce frunzele foşneau blând în adierea vântului.

Ultima mea gură de aer primăvăratic.

Am urcat în trăsură ca prin vis. Marie-Françoise stătu agăţată de mine în scurtul drum spre închisoare. Spre groaza mea, ne-am oprit în apropiere, pe *rue* de Vaugirard, la Les Carmes, mănăstirea unde fuseseră masacrate călugăriţele.

Cea mai atroce închisoare din Paris.

Şi totuşi, grădinile şi faţada din piatră nu trădau niciun semn de suferinţă, cu excepţia ferestrelor zăbrelite. Când trăsura se opri, un soldat deschise uşa.

— Vino cu mine, îi spuse prietenei mele, obligând-o să coboare.

— O să fac cumva să ieşim. Îţi promit! am ţipat după ea.

— Adio, dragă prietenă! Te iubesc, strigă Marie-Françoise printre lacrimi. Nu mă uita!

Curajul mi se stinse când temnicerul o conduse înăuntru. Nu putea fi adevărat. Eu nu eram o criminală sau o infractoare, Ce avea să se întâmple cu mine? Cu copiii mei? Disperată, m-am prăbuşit pe pământ.

— În picioare! Un alt gardian mă ridică brutal, ca pe *o* păpuşă din cârpă. Pe aici. Mă împinse pe uşă.

Pe când treceam pe lângă birouri şi apoi în adâncul închisorii, mă izbi un miros dezgustător. O negură de excremente şi putregai mă învălui ca într-un nor umed. Am tuşit scârbită. Duhoarea îmi înţepa ochii. Lacrimile îmi curgeau pe obraji parcă pentru a şterge mizeria aproape tangibilă.

Pete unsuroase mânjeau podelele şi pereţii, iar vederea lor îmi învie o amintire din zilele de după masacru. Străzile mirosiseră a oţet săptămâni întregi. Şi totuşi oţetul nu curăţase pietrele acestea, sau poate că fusese prea mult sânge? Stomacul mi se răscoli.

Mi-am ridicat faldurile rochiei pentru a nu atinge podelele acoperite cu mâzgă în timp ce înaintam printre celulele înghesuite. În unele se aflau mai mult de zece

oameni care se chinuiau să doarmă pe saltele din paie. Sfinte Dumnezeule! Dormeau în propriile excremente, ca animalele.

Nici gratii, nici uşi încuiate nu îi ţineau închişi pe prizonieri în cuştile lor. Unii se plimbau liberi în timp ce alţii dormeau. Uşile care făceau legătura între coridoare erau singurele bariere. Am presupus că gardienii nu aveau de ce să se teamă de o hoardă de nevinovaţi fără arme.

Încă nu ajunsesem la celula mea când am auzit o voce strigându-mi numele.

— Rose! Tu eşti? *Mon Dieu.* Nebunia lor nu are limite!

Inima îmi tresări. Cine putea fi?

— Soţia unui preşedinte. Acum nu mai există speranţă pentru noi, spuse o altă voce.

Am mijit ochii, privind în întuneric, dar nu puteam face o legătură între glasuri şi chipuri. Temnicerul mă împingea prea repede şi încuiase deja uşa din spatele nostru. După alte trei coridoare, ne-am oprit.

— Aici este celula ta, mârâi el.

Treisprezece femei mă priviră cu o expresie plină de compasiune. Le-am salutat cu o mişcare amorţită a mâinii. Noile mele *camarades,* unite în acest coşmar.

Temnicerul plecă, trântind uşa în urma lui. Priveam în jur împietrită. Cuverturi subţiri, câteva saltele şi grămezi de paie pe post de paturi. Un morman de zdrenţe ocupa colţul de lângă peretele opus şi o găleată cu excremente stătea lângă celulă.

Desaga îmi alunecă din mână şi căzu pe podea cu un bufnet. Am izbucnit în plâns.

*

Ignoram mizeria cât de bine puteam, deşi se înrăutăţea pe zi ce trecea. Ce mai conta? Inima mea tânjea după copii. Gândul suferinţei lor mă tortura mai rău decât orice cantitate de mizerie. Oare Hortense plângea până adormea în fiecare noapte? Mi-l închipuiam pe Eugène păşind agitat pe coridoare, întrebându-se dacă avea să-i

mai vadă vreodată pe *maman* şi pe *papa.* Feţele lor chinuite nu-mi dispăreau nicio clipă din minte.

În timpul meselor, împingeam cât colo farfuria cu terci şi vinul acru. Rochia atârna de pe trupul meu fragil, părul mi se rărise, iar oasele îmi deveniră proeminente până când am ajuns să arăt scheletică, asemenea celorlalte.

Sănătatea mea depindea de cele câteva ore pe zi când gardienii descuiau uşile dintre coridoare şi ne îngăduiam să ne plimbăm dintr-unul în altul. Vorbeam, plângeam şi mă rugam împreună cu foste cunoştinţe, unele cu care petrecusem nopţi pline de veselie dansând sau bârfind, altele pentru care trimisesem petiţii sau femei străine de toate naţiile şi rangurile.

Într-o zi, m-am aplecat peste o bătrână care avea febră şi zăcea în mizerie. Duhnea a urină şi a puroi. Avea să se stingă, fără îndoială.

— Lasă-mă să te ajut. Mi-am strecurat braţul pe după mijlocul ei şi am ridicat-o cu grijă, apoi am rezemat-o de perete, într-un loc mai curat.

— Mulţumesc pentru bunătatea ta, şopti ea zâmbind slăbită.

— Măcar atât pot să fac.

Un gardian intră în celulă, aducând apă proaspătă.

— Ai pieptănul?

— Da.

Mi-am scos pieptănul împodobit cu perle din păr şi l-am mângâiat. Pieptănul lui *maman.*

— Nu capeţi nimic până nu plăteşti! urlă el. Şi vreau canistra înapoi. Am pus micuţa mea comoară în mâna lui întinsă şi am luat apa. Ai o oră, mormăi el, după care plecă.

Am turnat puţină apă pe un colţ al rochiei mele şi am şters faţa femeii. Ea oftă şi deschise buzele crăpate, vrând să bea. Am ajutat-o, apoi am şters gura canistrei şi am băut şi eu.

Măcar de mi-aş fi putut cumpăra eliberarea.

*

Duci, dulgheri, slujnice, nobili şi clerici – cu toţii erau lipsiţi de valoare în ochii guvernului nostru. Mă împrietenisem cu ei, mă rugam cu ei şi le citeam în cărţi. În schimb, ei îmi uscau lacrimile care-mi şiroiau necontenit,

— De ce sunt eu singura care plânge? am întrebat-o pe o femeie ascunsă în penumbra temniţei.

— Eşti creolă. Ai o fire plină de viaţă. Suferinţa ta este mai acută decât a noastră.

— E absurd. De parcă voi nu aţi avea inimi.

Mergeam alene pe coridoare, încercând să ignor două amprente în sânge uscat pe perete, aproape şterse.

— Ah, avem, dar parizienii nu ajung aşa de uşor la ele, râse ea.

Părea adevărat. Plângeam în majoritatea zilelor. Ceilalţi rămâneau tăcuţi, posomorâţi, cu izbucniri ocazionale de mânie. Nu le puteam înţelege calmul. Mi-am ridicat poalele rochiei pentru a evita o găleată cu fecale răsturnată. „Ce este iadul ăsta crunt?” îmi doream să strig, dar furia mi se stingea într-un nou torent de lacrimi.

*

În cea de-a doua săptămână la Les Carmes, l-am văzut pe Alexandre. Delphine, o femeie cândva frumoasă, cu care împărţeam celula, m-a îndemnat să-l caut.

— Vrea să te vadă. M-a rugat de câteva ori să încerc să te conving.

O expresie temătoare îi brăzda chipul, urmată apoi de gelozie. Biata fată se îndrăgostise de el. Se temea că încă ne iubeam unul pe celălalt. Dacă ar fi ştiut! Mă întrebam dacă Alexandre simţea la fel pentru ea. Nu părea posibil.

Ceva din inocenţa ei mă îndemnă să-i spulber temerile.

— Te asigur că nu este nimic între noi, Delphine. Suntem căsătoriţi cu numele şi avem doi copii. Atâta tot. Abia dacă ne comportăm civilizat unul cu celălalt. Adevărul era că îmi doream să-l bat, la câtă durere şi suferinţă adusese în viaţa mea.

Delphine mă conduse prin câteva coridoare, până când silueta familiară a lui Alexandre apăru înaintea mea. O singură privire asupra chipului său pustiit îmi fu de ajuns ca să renunţ la orice încercare de a-mi ascunde sentimentele.

— Alexandre!

Trecutul se topise. Furia mi se stinsese. Situaţia noastră era atât de absurdă, cum puteam să-l acuz pe el? Eram amândoi nevinovaţi, iar eu mă pusesem singură în pericol cu scrisorile mele. Toată lumea mă avertizase.

— Rose! Mă cuprinse în braţe cu lacrimile jucându-i în ochi. Este vina mea! O, Rose, este numai vina mea! Îmi căută chipul cu privirea. Şi copiii au rămas singuri! Mă strânse din nou la pieptul său, Dumnezeule, ce am făcut?

— Dragii mei, am gemut, simţind cum un torent sărat mi se scurgea pe obraji. Ce se va alege de ei?

Delphine aştepta tăcută la o parte, cu o suferinţă cumplită pe chip.

Alexandre îmi ridică bărbia pentru a-mi întâlni ochii.

— Vom supravieţui, iar apoi vei duce copiii în Italia şi vei sta cu Fanny. Până când se va încheia nebunia asta, Deocamdată avem nevoie de o strategie ca să ne obţinem eliberarea.

Mă minunam de calmul lui. Părea atât de decis, atât de convins că vom fi eliberaţi. Mi-am şters nasul cu mâneca aspră a rochiei.

— Trebuie să îţi spun ceva. Este important. Se opri pentru a-şi scărpina barba murdară care îi acoperea faţa.

L-am privit cu precauţie. Alexandre dădea rareori veşti bune.

— Îţi datorez atât de multe scuze. În aceste ultime săptămâni de încarcerare, am avut timp să mă gândesc. Doar atât am putut să fac. Scumpa mea Rose… îmi luă mâinile şi mi le duse la pieptul său. Îmi pare rău că nu te-am tratat aşa cum meritai. Eşti o femeie minunată, fermecătoare. Prizonierii vorbesc cu drag despre tine, despre bunătatea ta. Sunt mândru că te cunosc. Că eşti mama copiilor mei. Îşi şterse ochii. Nu te-am meritat niciodată.

Dacă am fi fost în afara zidurilor închisorii, poate că aş fi luat în râs brusca lui schimbare de atitudine. Dar nu acolo, nu în ghearele morţii. Furia mi se stinse, în ciuda disperării pe care o simţeam. Soţul meu chiar se transformase, în sfârşit.

M-am înălţat pe vârful picioarelor şi l-am sărutat uşor pe buze.

— Mulţumesc. Înseamnă mai mult pentru mine decât crezi. Ai fost un tată bun şi un exemplu de urmat pentru compatrioţii tăi.

Alexandre îmi luă mâna şi mi-o puse pe braţul său, apoi privi spre Delphine.

— Am înţeles că împărţi celula cu femeia care mi-a furat inima.

Cândva, acele cuvinte m-ar fi lovit direct în suflet. Viaţa aceea era însă de mult apusă, şi nimic din ea nu mai conta în faţa morţii.

Delphine părea uşurată. Am zâmbit pentru a o asigura de ceea ce îi spusesem mai devreme. Alexandre merita să fie iubit mai mult ca oricine.

— Mă bucur că Alexandre s-a îndrăgostit de o persoană atât de minunată.

În obraji îi apărură gropiţe adorabile când îmi zâmbi.

— Mulţumesc, Rose.

Dangătul unui clopoţel ne întrerupse plăcuta conversaţie, iar teama mi se ghemui în stomac. Era ora zece. Ora morţii. O tăcere mormântală se aşternu peste mulţimea de prizonieri. Mi-am ţinut răsuflarea în timp ce temnicerul derulă un pergament.

— În această zi, Comitetul Salvării Publice convoacă următoarele persoane pentru judecată la Conciergerie[10].

Făcu o pauză pentru un efect dramatic, apoi înşiră şase nume.

Nimeni nu vorbi. Una câte una, victimele urcau în carul morţii, predându-se în tăcere.

Cum de îşi puteau stăpâni groaza? „Ţipaţi!” le spuneam în sinea mea. „Cereţi îndurare!” Am privit

10 Fostă închisoare din Paris (n.tr.)

expresia sinistră a lui Alexandre.

— Bucură-te, Rose, spuse Delphine. Nu au strigat numele tău sau pe ale noastre.

— Nu mă pot bucura când nevinovaţii merg spre moarte.

*

Săptămânile trecură. Primăvara se transformă în vară. Umezeala plutea în aer şi îşi înfigea ghearele în trupurile murdare şi în ziduri. Mucegaiul creştea pe orice suprafaţă. Nici măcar în Martinica aerul nu era atât de umed. Prizonierii se sufocau în mizerie, stingându-se pe paturile infestate cu paraziţi înainte să aibă şansa de a se întâlni cu *Madame Guillotine.*

Într-o asemenea după-amiază insuportabilă, de pe alt coridor se auziră fluierături şi râsete. Am mijit privirea în amurgul nesfârşit. Un ghem familiar de blană alergă vesel spre mine, lătrând vioi.

Fortune? Un val de bucurie îmi scăldă trupul.

— Fortune! Căţelul meu nătâng şi adorabil. Vino aici, băiete! Râdeam şi plângeam în acelaşi timp. El îmi sări în poală şi începu să îmi lângă mâinile şi faţa într-un acces de entuziasm. I-am mângâiat trupul mic şi pufos. Cum ai ajuns aici? Bravo!

Fortune îmi linse din nou faţa, moment în care am văzut o bucăţică de hârtie prinsă în zgarda lui. Cu răsuflarea tăiată, am despăturit-o.

Guvernanta are grijă de toate, mai puţin de inimile noastre.

Caligrafia lui Eugène! Nu spunea prea multe, în caz că un gardian găsea biletul, dar ştiam ce însemna. Băiatul meu inteligent! Erau bine, le era dor de noi, făcuseră petiţii pentru mine şi Alexandre. Am ascuns biletul în rochie în timp ce prizonierii veniră să-mi mângâie câinele dezertor. Fortune lătra bucuros.

— Cum a trecut ştrengarul ăsta mic de gardieni? întrebă un bărbat ştirb în timp ce mângâia urechile mătăsoase ale lui Fortune.

— Nu ştiu, dar mă bucur să-l văd!

Zâmbeam pentru prima dată după săptămâni întregi. Bucuria mea fu însă de scurtă durată. Doi gardieni dădură buzna în celulă şi îmi luară câinele din braţe.

— Cum a ajuns ticălosul ăsta aici?

— Copiii l-au adus, răspunse celălalt temnicer. Cei care tot vin în vizită. Probabil că sunt ai ei, adăugă, arătând în direcţia mea.

Gardienii îl luară pe Fortune, care se zbătea şi lătra în braţele lor.

Hortense şi Eugène veniseră la Les Carmes? Un nod dureros îmi zvâcni în piept şi se împrăştie în tot corpul. Nu îi puteam vedea sau ţine în braţe. Copiii mei erau singuri. Aveau nevoie de mine. M-am prăbuşit pe podeaua acoperită de mâzgă. Eu aveam nevoie de ei.

*

Luna următoare trecu insuportabil de lent. Într-o după-amiază, stăteam adormită pe un morman de paie când de undeva se auzi agitaţie. Oamenii ţipau şi se văicăreau. Proteste? Nu le puteam distinge cuvintele. Ce se petrecea?

Zarva se apropia. Uşa spre coridorul nostru se deschise. M-am alăturat mulţimii adunate lângă uşă. Peste câteva clipe, un gardian împinse un alt prizonier înăuntru, pe generalul Lazare Hoche.

Îşi ţinea capul semeţ, un zâmbet sarcastic jucându-i pe buze.

— Bunule general! strigă un bărbat întinzându-i mâna.

— Doamne, cum este posibil? Un erou de război a fost arestat! plângea o tânără şocată.

Exclamaţiile continuară în timp ce temnicerul îl conduse pe generalul Hoche prin coridorul nostru spre altul. Generalul fusese imaginea Revoluţiei. Respectat, iubit de

toată lumea. Auzisem poveşti nesfârşite despre curajul şi bunătatea sa. Dacă generalul Hoche fusese arestat, atunci Comitetul o luase razna.

A doua zi după ce fusese încarcerat, Hoche ne abordă pe mine şi pe Alexandre în timp ce, strânşi unul în altul, ne plănuiam următoarea mişcare.

— Cetăţene Beauharnais, cetăţeană, spuse el făcând o plecăciune.

— Bună ziua, domnule general, am răspuns la unison.

— Vă rog, spuneţi-mi Lazare.

Cei doi bărbaţi povestiră despre experienţele militare comune, despre schimbările politice şi despre conspiraţie. În timp ce vorbeau, eu studiam înfăţişarea generalului. Păr negru, cârlionţat pe fruntea mândră, un nas uşor coroiat şi buze sub formă de inimă, care se ţuguiau într-un mod seducător. Ciucuri şi podoabe îi înfrumuseţau uniformă militară. Emana energie şi un optimism molipsitor. Era o gură de aer proaspăt, o gură chipeşă şi veselă de aer proaspăt.

*

Nu l-am mai revăzut câteva zile. Când, în sfârşit, l-am zărit, era înconjurat de un grup de admiratori.

— Cât de ingraţi sunt conducătorii noştri! pufni un domn. Să-l întemniţeze pe unul dintre cei mai mari generali ai lor! Nişte proşti.

— Mulţumesc, amabile cetăţean, spuse generalul. Îmi iubesc ţara, în ciuda situaţiei actuale. Greşelile se fac atunci când teama pândeşte în inimile oamenilor, şi teama este cea care ne conduce acum. Asta se va schimba. Cineva va lua măsurile corecte.

— Cum puteţi fi atât de sigur?

— Tirania nu durează la nesfârşit.

— Nici noi! exclamă un alt bărbat.

Râsul cald al generalul Hoche se topea ca mierea pe o brioşă caldă.

Genunchii mi se înmuiară la auzul deliciosului sunet.

M-am apropiat de el şi i-am atins mâneca.

— *Bonjour,* domnule general.

— *Citoyenne* Beauharnais. Vă rog să mă scuzaţi, li se adresă celorlalţi în timp ce-mi oferea braţul său. Aţi dori să mă însoţiţi la o plimbare?

— Ar fi o distracţie bine-venită.

— Iertaţi-mă că v-o spun astfel, dar accentul dumneavoastră este foarte seducător. Sunteţi creolă?

L-am privit pe sub gene.

— Sunt din Martinica.

— Desigur. Părul, felul în care vă mişcaţi, în care vorbiţi. Oftă satisfăcut.

Dumnezeule, puteam fi fericită în cele mai întunecate adâncimi ale iadului cu acest bărbat! Zâmbeam pentru prima oară de săptămâni bune.

— Alexandre mi-a spus că sunteţi despărţiţi de ceva vreme, adăugă el.

Nu pierdea deloc timpul. Frivolitatea puse stăpânire pe mine ca printr-o vrajă.

— De aproape zece ani. El este îndrăgostit de una dintre colegele mele de celulă, Delphine. Mă bucur pentru ei. Sunteţi căsătorit, domnule general?

— Da, recent. M-am însurat cu Adelaide luna trecută. Este frumoasă, dar naivă în ale vieţii. Mă privi, parcă aşteptând ceva.

Ce împrejurare regretabilă. Dacă ar fi fost trimis în temniţă cu o lună înainte, nu ar fi fost căsătorit. Faptul că un asemenea gând îmi putuse trece prin minte mă uimi.

— O iubiţi.

— Da. Dar o voi mai vedea vreodată?

— Se pare că suntem cu toţii în aceeaşi situaţie. Când se sfârşesc responsabilităţile şi începe celebrarea vieţii? În momentul în care poarta este încuiată în urma ta, am spus.

— *Madame,* mă salută un soldat, plecându-şi uşor capul când treceam pe lângă el.

Generalul Hoche îl salută.

— Am auzit că sunteţi foarte iubită.

— Îmi place să îmi fac prieteni, am zis îmbujorată.

— V-aţi pus viaţa în pericol pentru a ajuta cel puţin alţi zece oameni aici. Este un lucru onorabil, cu nimic mai prejos decât ceea ce fac militarii pe câmpul de luptă.

Am râs la auzul cuvintelor lui.

— Vă asigur că nu am nimic de-a face cu milităria. Sunt departe de a fi curajoasă. Nici măcar nu-mi pot opri lacrimile atunci când anunţă numele condamnaţilor.

— Nu vă cunoaşteţi, *citoyenne,* după cum nu ştiţi câte vieţi aţi influenţat în bine.

— Sunteţi prea amabil.

Clopotele închisorii răsunară. Prizonierii porniră spre coridoarele lor.

— Ne vedem mâine?

— Credeam că nu mai întrebaţi. I-am zâmbit şi m-am îndepărtat pe culoarul rece şi umed.

*

Relaţia mea cu generalul înainta la pas grăbit. Dorinţele noastre disperate de a forma o legătură sufletească, de a căuta sensul lucrurilor ne alimentau poftele. Lazare îşi iubea soţia. Îmi spusese limpede că faptul că fusese luat de lângă ea pentru a fi trimis la moarte era singurul motiv pentru care călca strâmb.

Îşi puse mâna pe faţa mea murdară şi-mi dezmierdă obrazul cu degetul mare.

— De ce te-am întâlnit în Infernul lui Dante?

— Lazare. Când îi rosteam numele, un val de căldură îmi inunda corpul. Este greu de crezut, dar iată-ne aici. I-am mângâiat mâna cu buzele mele.

— Mi-e dor de Adelaide. Îmi lipseşte, dar prietenia ta, dulceaţa ta mă copleşesc. Eşti atât de dulce. Se aplecă mai aproape de mine. Ador încrederea ta. Inima ta.

Pielea mi se înfioră de dorinţă.

Mă conduse spre celula lui – avea propria celulă, cu un pat adecvat, şi primea pâine proaspătă zilnic. Generalii renumiţi nu resimţeau lipsurile ca noi, ceilalţi.

— Dar este aproape ca un dormitor adevărat! O masă

de scris stătea într-un colţ, acoperită de cărţi. Soarele pătrundea printr-o fereastră destul de mare. Ai aşternuturi curate! m-am minunat, trecându-mi mâna peste ele.

— Sunt foarte norocos.

— Dacă cineva poate numi ăsta noroc.

Mă trase lângă el dintr-o mişcare, punându-şi gura caldă peste a mea. Începurăm să tragem de haine, tânjind după atingerea pielii dezgolite.

„O, Lazare! Salvează-mă de întuneric! Fă-mă să simt din nou că trăiesc.”

— Rose, spuse el cu răsuflarea întretăiată.

L-am mângâiat până când începu să geamă. Îmi cuprinse posteriorul cu mâinile şi mă trase peste el.

Dorinţa se dezlănţui, până când ţipetele noastre explodară într-un val de uşurare şi suferinţă.

Am rămas în braţele lui în timp ce pasiunea se stinse, iar coşmarul meu se reîntoarse. Copiii mei. Urma să mor. Am început să plâng pe pieptul lui musculos.

— Scumpa mea Rose. Şşşt! Fără gânduri îngrozitoare. Lucrurile se vor schimba. Îţi promit!

Cum de putea să fie atât de optimist? Nimeni nu părăsise această închisoare pe uşa din faţă.

Clopotele ne întrerupseră momentul intim, însă Lazare reuşi să zâmbească. Întotdeauna reuşea să zâmbească.

*

Aventura noastră nu dură prea mult. O lună mai târziu, Comitetul Salvării Publice dădu ordin ca Lazare să fie transferat la o închisoare mai puţin sinistră. Îmi promise că avea să facă petiţii pentru eliberarea mea şi că ne vom vedea dincolo de zidurile temniţei. Disperarea mă sufoca. M-am îmbolnăvit în absenţa lui.

— Ai tusea de carceră, observă Delphine.

Îngrijorarea îi rida trăsăturile perfecte, însă murdăria nu-i ascundea frumuseţea.

— Tusea morţii, am spus eu, rezemându-mă de

perete.

Degetele îmi alunecau pe mâzga verzuie care acoperea tencuiala.

— Nu spune asemenea lucruri, şopti Delphine strângându-mi mâna într-a ei.

Un bolborosit îmi ieşi din gât, iar umerii mi se cutremurară.

— Ştim – mă apucă un nou acces de tuse – ştim amândouă că este adevărat.

*

Zilele treceau, monotone în mizeria lor. Într-o zi sufocantă, zăceam pe salteaua mea, ascultând pălăvrăgeala unui preot.

— Cel care ne condamnă la moarte se numeşte Saint-Just! strigă el. Ce glumă proastă face Dumnezeu? El este îngerul morţii! *La Justice* îl va vizita pe Saint-Just într-o bună zi. Furia Domnului se va abate asupra sa pentru toate păcatele săvârşite. Voi privi din rai şi voi trimite un blestem de răzbunare. Cu un glas tot mai înflăcărat, continuă să predice de parcă ar fi fost în amvon: Aleşii lui Dumnezeu au fost lăsaţi pradă lupilor rebeliunii! Voi avea grijă ca el să ardă, să ardă cu toţii, ca Dumnezeu să…

— Până una-alta îmi ard urechile! mormăi un prizonier enervat. Taci, bătrâne! Nu-i pasă nimănui. Oricum vom fi cu toţii morţi în câteva zile.

În timp ce preotul îşi continua tirada, gemetele celor ce făceau dragoste răsunau prin pereţi. Ar fi făcut orice ca să se simtă vii, să valideze existenţa noastră demnă de milă.

Am hotărât să ghicesc în tarot înainte de ora morţii. Delphine păşea agitată în timp ce eu amestecam cărţile.

— Simt o teamă cumplită, spuse ea. Îşi încleştă pumnii, plimbându-se înainte şi înapoi în spaţiul mic. Trei dintre colegele noastre de celulă fuseseră deja executate. Nu ştiu. Simt…

— Nu vei fi tu, draga mea.

Clopotele sunară. Mi-am ascuns cărţile în săculeţul lor, fără să le citesc mesajul.

Am mers să ne întâlnim cu Alexandre, care mă sărută afectuos.

— Încă o zi, doamnelor. Am trăit încă o zi.

Delphine îşi aruncă braţele pe după gâtul lui şi îl sărută cu pasiune.

Obişnuita tăcere învăluia închisoarea când temnicerul apăru înaintea noastră şi, cocoţat pe piedestalul său din lemn, îşi derulă lista.

Rosti şase nume, dar nu se opri acolo. Continuă să citească. Nerăbdarea îmi pulsa în mâini şi picioare. Lista devenea din ce în ce mai lungă în fiecare zi.

Temnicerul făcu o pauză, pentru efect, apoi rosti următorul nume.

— Prinţul de Salm.

M-am întors şocată spre Alexandre.

— Prinţul? Nu se poate! Nu ştiam că a fost arestat! Nu l-am văzut. Am izbucnit în lacrimi. Nu! Este vina mea! Ar fi putut scăpa spre un loc sigur!

— Nu este vina ta, îmi şopti el îmbrăţişându-mă. Guvernul găseşte duşmani acolo unde nu sunt.

Temnicerul continuă. Mai multe nume. În cele din urmă, lista se sfârşi. Bărbatul îşi drese glasul.

— Şi ultimul pe ziua de azi, Alexandre de Beauharnais.

Picioarele mi se înmuiară. Delphine deveni palidă şi se clătină.

Ne-am prăbuşit amândouă la pământ.

— Nu! Nu! Convulsiile îmi zguduiau trupul. Alexandre… prieten drag!

Delphine se aruncă în braţele lui. El îi mângâia chipul, părul, buzele.

— Dragele mele, nu plângeţi pentru mine, ne ceru el calm, resemnat. Aş muri de o mie de ori pentru ţara mea. Delphine, dragostea mea, ia inelul meu ca simbol al iubirii noastre. Nu mă uita. Îi strecură inelul pe degetul mic în timp ce ea plângea. Rose, spune-le copiilor că îi iubesc. Mă sărută blând pe cap.

— Unde este dreptatea? am strigat printre suspine. Criminalilor!

Câţiva prizonieri priveau nefericita scenă.

— Dumnezeu fie cu tine, îmi şopti Alexandre strângându-mă la piept.

Am privit în ochii lui trişti.

— Şi cu tine.

Când i-am mângâiat buclele umede de pe frunte, el îmi strecură o scrisoare în mână.

— Dă-le asta lui Eugène şi lui Hortense. Am scris-o pentru orice eventualitate. Mă bucur că am făcut-o.

— În care! strigă un gardian.

— Rămas-bun, dragă soţie şi prietenă. Rămas-bun, iubirea mea.

O sărută din nou pe Delphine şi se ridică. Ţinându-şi fruntea sus, se alătură celorlalţi. Moartea nu avea să îl transforme într-un laş.

M-am prăbuşit din nou, legănând în braţe o Delphine isterică. Cine avea să le spună copiilor? Cine avea să le şteargă lacrimile?

— Nu pot suporta!

În agonie, abia mai puteam să respir. „Un sfârşit violent”, prevestise bătrâna vrăjitoare, iar acum un sfârşit violent se abătuse asupra mea.

*

După aceea, nici eu, nici Delphine nu am mai ieşit din celulă. Toate fărâmele de speranţă se stinseseră. Starea de sănătate mi se înrăutăţi. O boală infecţioasă bântuia prin temniţă. Aveam să mor într-un fel sau altul. Foarte curând.

O viziune a lui *maman* îmi apărea adesea în minte. Ochii ei fermi, buclele negre plutindu-i în jurul feţei ca nişte lujeri unduitori. De ce nu mă vizitase? Însemnam atât de puţin pentru ea? La fel şi nepoţii ei?

O dezamăgisem şi îmi dezamăgisem şi tatăl. Lacrimile îmi curgeau din ochii obosiţi. Nu aveam cu ce să mă laud în afară de o căsnicie ratată şi nenumărate datorii. Eşuasem

în viaţă, eşuasem în dragoste.

Pielea mi se întindea transparentă peste oasele fragile. Aproape că nu mai rămăsese nimic din mine.

Un vârtej de senzaţii îmi perturba creierul. Tobele bubuindu-mi în piept, pietrele inegale sub picioare, duhoarea metalică a sângelui. Sângele meu. Sângele lui *papa* şi al surorii mele moarte.

O pereche familiară de ochi negri îmi răsări în minte.

„Vei deveni mai mult decât o regină” – cuvintele rostite în urmă cu atât de mult timp răsunau din trecut pentru a mia oară. Am pufăit dezgustată. Nici măcar nu eram om, putrezeam în mizerie. Revoluţie pentru libertatea noastră. Am râs amar, speriindu-mi tovarăşele de detenţie, măcinate de boală. Le-am ignorat ochii întrebători. Cât de mult mai puteam îndura?

M-am trezit la o oră necunoscută din pricina clopotelor şi a zarvei unei mulţimi.

Mi-am îndreptat privirea spre doi bărbaţi din celula alăturată. Unul îl ridica pe celălalt pe umerii săi ca să poată arunca o privire pe fereastră. Un şobolan gras alergă pe pietrele de lângă capul meu. M-am străduit să mă ridic, pentru a evita să îi simt blana şi ghearele. Creaturi dezgustătoare. Nu aveam să mă obişnuiesc niciodată cu ele.

Am început să tuşesc incontrolabil, de parcă aş fi putut să-mi vomit măruntaiele. Am tras aer în piept şi m-am rezemat de perete. Mi-am trecut mâna peste pielea dezgolită a gâtului. Cu câteva zile înainte, Delphine îmi ciuntise părul cu un cuţit împrumutat de la un gardian. Nu aveam să le permit duşmanilor mei să mă radă în cap în faţa unei mulţimi batjocoritoare.

Lovisem cu piciorul grămăjoara de la picioarele mele.

— Nu am ştiut niciodată că am atât de mult păr.

— E mai bine să dispară acum, spusese Delphine. Cel puţin vom merge la eşafod cu demnitate. Îmi dăduse cuţitul. Acum este rândul meu.

Demnitate? Nu avea să fie deloc demn. Luasem cuţitul ruginit din mâinile ei şi îi tăiasem buclele cândva

frumoase.

Delphine plânsese în timp ce şuviţele cădeau pe podea.

— O să murim, nu-i aşa?

Cu siguranţă aveam să murim.

Mi-am concentrat atenţia asupra celor doi bărbaţi care priveau în stradă. Se adunaseră şi alţii pe lângă ei.

— Ce s-a întâmplat, Gerard? Poţi să vezi ceva? întrebă unul.

— Oamenii dansează. Sunt veseli! Gerard îşi scoase mâna printre zăbrele, făcând semn cuiva să se apropie. Ce s-a întâmplat? le strigă el unor trecători pe care nu-i puteam vedea. O femeie gesticulează ceva. Nu pot… nu… robă?

— Robespierre! strigă un prizonier.

— Robespierre! Robespierre! urlă Gerard. Făcu un semn cu degetul în jurul gâtului, apoi privi spre cei de jos. *Il est mort!* Tiranul este mort! Tiranul este mort!

Urale izbucniră în încăpere şi se împrăştiară pe coridoare. Robespierre era mort?

— Asta înseamnă că vom fi eliberaţi? întrebă o femeie.

— Este greu de spus, răspunse cineva. Încă suntem consideraţi trădători.

Îi priveam absentă, nevenindu-mi a crede. Febra îmi încălzi chipul. Pleoapele îmi deveniră greoaie în timp ce epuizarea punea stăpânire pe trupul meu. Zăceam acolo fără să mă mişc.

„Te rog, Doamne. Te rog. Eliberează-mă sau lasă-mă să mor.”

*

În dimineaţa următoare, uşa de la capătul coridorului se deschise, iar temnicerul intră.

— Rose Beauharnais! Eşti aici, Rose Beauharnais? strigă în întuneric.

Eu? Mă voiau pe mine? Prea slăbită, prea înfrântă, nu-

mi puteam găsi glasul. Am început să scâncesc. Îmi venise rândul. Eşafodul mă aştepta. În sfârşit, moartea. Mi-am odihnit capul pe podea.

— Este aici! strigă una dintre colegele mele de celulă.

Cizmele greoaie răsunau asemenea unei tobe. Vârfurile lor negre şi lustruite se apropiară şi se opriră înaintea chipului meu.

— Rose Beauharnais? În picioare!

Nu m-am mişcat. De-abia respiram. Puncte negre îmi înceţoşau privirea. Sau şobolanii făceau găuri în podea, în pereţi, în cizmele de lângă capul meu?

Capitolul 11

Phoenix
La Chaumière, 1794

M-am trezit în timp ce doi bărbaţi mă cărau între ei, ţinându-mă pe după umeri. Prizonierii se adunaseră de-o parte şi de alta să privească spectacolul. Chipurile lor murdare nu-mi spuneau nimic. Am încercat să scap din strânsoarea temnicerilor, dar nu am reuşit să mă eliberez.

— Unde o duceţi? strigă un glas familiar. *Citoyenne* Beauharnais!

— Daţi-mi drumul! Isteria mea ieşi la suprafaţă. Nu mă puteţi ucide! strigam, zvârcolindu-mă în mâinile lor. Copiii mei au nevoie de mine! Daţi-mi drumul! Loveam din picioare cu toată puterea, când m-am izbit de ceva tare.

— Au! Imbecilule…

Temnicerul îi aruncă gardianului o privire duşmănoasă.

— Calmează-te, *citoyenne!*

Ţipetele mele străpungeau aerul. Bărbaţii mă eliberară, iar unul din ei mă imobiliză la perete.

— Nu mai ţipa şi ascultă, femeie!

Pieptul mi se înălţa greoi în timp ce mă luptam să

respir. Sudoarea mi se prelingea pe spate în şuvoaie, iar rochia mea, saturată, nu mai putea absorbi umezeala.

— Vei fi eliberată! spuse temnicerul.

Îl priveam cu gura căscată. Eram liberă să plec?

— Vei fi eliberată! Temnicerul mă cuprinse de umeri şi mă scutură uşor. Adună-ţi lucrurile!

Am privit spre un grup de prizonieri. O femeie flutură din mâini, parcă să mă alunge. „Du-te, spunea chipul ei, pleacă repede.”

— Este adevărat? am bolborosit.

— Mişcă-te, altfel vei putrezi aici! urlă un gardian.

Mi-am târşâit picioarele uimită, sprijinindu-mă de braţele celorlalţi prizonieri. Colegele mele de celulă, preotul, bărbaţi şi femei din capătul coridorului aplaudau în timp ce treceam. Băteau din picioare şi din mâini, fericiţi pentru norocul meu.

Şocată, nu le puteam întoarce sentimentele.

În cele din urmă, ne-am oprit la biroul central. Acolo am tuşit un minut întreg înainte ca bărbaţii din încăpere să mă ajute să iau loc pe un scaun. Am tresărit când lemnul tare îmi atinse posteriorul osos. Odată aşezată, i-am privit cu suspiciune.

Temnicerul împinse un morman de hârtii spre mine şi îmi oferi o pană de scris. Am luat-o cu o mână tremurândă. Cuvintele înotau înaintea ochilor mei. Capul mă durea. Mă simţeam atât de rău! Aveam să mor oricum, chiar şi eliberată.

Am afişat un zâmbet maliţios. Dumnezeu îşi bătea joc de mine.

— Ce zi este astăzi? am întrebat, mâzgălindu-mi numele pe hârtie.

Temnicerul mă privi cu asprime.

— Suntem în unsprezece Thermidor[11], anul al doilea.

Încă foloseau calendarul acela revoluţionar enervant. Am numărat lunile pe degete. August. Trecuseră doar cinci luni! Doar cinci luni, dar o viaţă de suferinţă.

---

11 A unsprezecea lună a calendarului republican francez (20 iulie-18 august) (n.tr.)

— Eşti liberă să pleci. Temnicerul puse sigiliul pe câteva hârtii, apoi spuse: Joseph, condu-o afară!

Gardianul mă împinse înainte.

— Am trimis vorbă familiei tale. Vor trimite o trăsură după tine. Aşteaptă în faţă.

Mă conduse în stradă şi închise uşa în urma lui.

Am mijit ochii din pricina luminii orbitoare. Nu mai văzusem soarele de luni bune. Trecătorii mergeau râzând veseli. Copiii ţopăiau. Îi priveam şocată.

Un bărbat şi o femeie care mergeau braţ la braţ îmi făcură cu mâna.

— Tocmai ai ieşit din închisoare? Ai auzit? Tiranul este mort! Suntem liberi!

Mi-am atins obrazul umed. Familia mea, copiii mei. Plânsesem atât de mult. Cum de încă mai aveam lacrimi? Exaltarea îmi înălţă sufletul pentru a-l duce alături de vrăbiile care zburau pe cer. Un sunet straniu mi se strecură printre buze. Un râset? Apoi o tuse oribilă.

Am întins braţele spre cerul azuriu, cel mai frumos pe care îl văzusem vreodată. M-am învârtit de bucurie, cu capul lăsat pe spate, simţind cum aerul îmi şuiera în plămâni. Ameţită în lumina strălucitoare a soarelui, în mijlocul străzii minunate.

Eram liberă.

Am coborât şchiopătând din trăsură pe aleea din faţa casei. Când mi-am văzut copiii ieşind grăbiţi pe uşă, inima îmi explodă de bucurie.

— *Maman!* Eugène alergă să mă ajute, urmat îndeaproape de Hortense.

— O, *maman!* Ce ţi-au făcut? Groaza se citea pe chipul angelic al fiicei mele. Părul tău, spuse ea, atingând o şuviţă unsuroasă. Hainele tale.

Glasul i se stinse, iar lacrimile îi inundară ochii. Ea şi Eugène mă sprijiniră, câte unul pe fiecare parte.

— Şşt! Sunt aici acum, dragilor. Şi mie mi-a fost dor de voi, le-am spus, apoi am început să tuşesc în convulsii incontrolabile.

— Eşti bolnavă. Hortense îmi şterse chipul cu batista

ei.

— Voi fi bine, *mon amour.* Vom trimite după un… Tusea îmi înghiţi cuvintele. Un doctor.

— Nu mai încerca să vorbeşti, mă sfătui Eugène. Hai să te ducem înăuntru!

Mimi apăru în pragul uşii.

— Yeyette! Cu ochii plini de lacrimi, mă îmbrăţişă şi mă mângâie uşor pe spate, de parcă aş fi putut să mă rup. Devenisem atât de fragilă? Haide să faci o baie. Îţi găsesc nişte haine curate, apoi îţi torn nişte ceai.

Am oftat şi m-am topit în îmbrăţişarea lui Mimi. O baie caldă, binefăcătoare, o ceaşcă cu ceai. Acasă.

*

I-am mulţumit lui Dumnezeu pentru şansa de a-mi lua viaţa de la capăt, însă puritatea libertăţii mele avea să fie întotdeauna pătată de preţul pe care îl îndurasem – pe care îl înduraserăm cu toţii. Nu puteam înţelege rostul mormanelor de cadavre în putrefacţie, preţul pe care Franţa îl plătise cu suflete şi trupuri. Imaginile lor mă bântuiau în somn şi mă asaltau de cum închideam ochii.

Îi uram pe cei care ne dezbinau ţara. Bătălii la Lyon şi Toulon, la graniţe, între familii, între fraţi. Îi uram pe cei care nu dădeau doi bani pe vieţile noastre. Ei nu luptau pentru libertate; luptau pentru mândrie, pentru nimic.

Părul îmi cădea din pricina malnutriţiei, iar durerile de cap îmi zdrobeau craniul, însă doctorul mă asigură că aveam să-mi revin. Credincios, Fortune mă veghe săptămâni întregi.

O strângeam pe Hortense în braţe de parcă ar fi putut dispărea.

— Sunt aici, şopti ea mângâindu-mi părul. Şi ia-ţi laudanumul. Ar trebui să-ţi alunge durerea de cap.

— Comoara mea. Vocea îmi deveni greoaie din pricina emoţiei. Era să-mi pierd…

— Nu vorbi despre asta. Hortense se ridică şi închise draperiile de la ferestrele dormitorului meu. Suntem

împreună acum, cu voia lui Dumnezeu.

Cu voia lui Dumnezeu sau printr-o întorsătură a sorţii? Nu ştiam în care să cred.

Fanny mă vizită de îndată ce află de eliberarea mea. Se aşezase pe marginea patului, îmbrăcată în indigo din cap până-n picioare, cu obrajii la fel de roşii ca întotdeauna. Vremurile se schimbaseră dacă putea să poarte iarăşi culori vii.

— Am reuşit să găsesc puţin zahăr, zise ea adăugând câte un cub în ceştile de ceai.

— Scumpa mea Fanny! I-am luat mâna într-a mea şi i-am sărutat-o.

— Am scris Comitetului în numele tău… pentru amândoi, de fapt. Cetăţeanul Tallien ţi-a permis eliberarea, dar era prea târziu pentru Alexandre, murmură ea coborându-şi privirea pe ceaşca aburindă.

Durerea îmi încleştă inima.

— Dacă ai fi văzut cât de curajos a fost, cât de bun. Vederea mi se înceţoşă din pricina lacrimilor. Deveniserăm prieteni apropiaţi. Fanny îmi puse mâna pe genunchi, dar nu spuse nimic. Am suflat în lichidul fierbinte din ceaşcă, trimiţând vapori în aer, şi am întrebat-o: Cum se simte fiica ta?

— Este acasă, se reface.

— Ai trimis petiţiile mele pentru eliberarea lui Marie-Françoise şi a lui Delphine?

— Da. Delphine a fost deja eliberată, iar Marie-Françoise va ieşi din temniţă în două zile. Am primit vorbă azi-dimineaţă.

— O, Fanny! *Merçi au bon Dieu.* De îndată ce mă voi înzdrăveni, îi voi scrie cetăţeanului Tallien ca să-i mulţumesc. Mulţumiri umile pentru că mi-a salvat viaţa şi a salvat vieţile prietenilor mei.

— El este unul dintre cei responsabili pentru moartea lui Robespierre. Se spune că iubita lui l-a determinat să o facă. Thérésa Carrabas. Şi ea a fost închisă la Les Carmes, să ştii. Desigur, este nevoie de o femeie ca lucrurile să fie puse în mişcare.

— Sunt recunoscătoare pentru eliberarea mea, indiferent de unde a venit imboldul, am spus zâmbind.

— Eu sunt recunoscătoare că eşti în viaţă.

*

La trei săptămâni după ieşirea din închisoare tusea mi se domolise, iar obrajii mi se îmbujoraseră din nou. Prietenii mă vizitau, deşi eram încă prea slăbită pentru a-i onora mai mult timp cu prezenţa mea. Într-o după-amiază, tocmai mă aşezasem în fotoliu pentru o *sieste,* când sosi un vizitator.

— Yeyette, dormi? Mimi bătu la uşă. Generalul Hoche este aici.

Inima îmi tresări. Dragul de Lazare!

— Trimite-l înăuntru! i-am spus, apoi mi-am ciupit obrajii. Slavă Domnului că mă îmbrăcasem mai elegant.

Uşa se întredeschise şi îşi făcu apariţia un Lazare zvelt, chipeş, cu o uniformă impecabilă şi centiron auriu. Deşi zâmbea, moartea îi bântuia privirea. Îmbătrânise o viaţă întreagă în doar câteva luni.

— Lazare! Am dat pătura la o parte şi am sărit din fotoliu.

— Nu te ridica! Eşti bolnavă. Îngrijorarea îi brăzdă ochii negri.

— M-am refăcut aproape complet, i-am spus, apoi m-am aruncat în braţele sale.

Îşi puse pălăria pe biroul meu şi îmi acoperi obrajii cu sărutări blânde.

— M-am bucurat atât de mult când am auzit de eliberarea ta, i-am spus, gâfâind.

Mă duse în pat şi se aşeză lângă mine. Puternicul, blândul Lazare. De ce trebuia să fie căsătorit? O iubire pasională, genul care dura şi te devora, genul de iubire după care tânjeam, ar fi uşor de obţinut alături de el. Lazare îmi mângâie obrazul şi părul nepieptănat. M-am ghemuit la pieptul lui, ignorând nasturii reci şi medaliile ascuţite.

— Cum se simte Adelaide? l-am întrebat. Ai fost să o

vezi?

O iubea şi avea să se întoarcă la ea. Un val de tristeţe mă năpădi. De ce mai conta? Nu mai era loc pentru iubire – nu pentru mine, nu în viaţa asta. Trebuia să mă mulţumesc cu găsirea unui bărbat care să mă întreţină, deşi la treizeci şi unu de ani, mă întrebam dacă avea să fie atât de uşor pe cât speram.

Lazare privi o vrabie avântându-se în zbor aproape de fereastră.

— Trebuia să te văd mai întâi pe tine. Îmi sărută vârfurile degetelor. Vreau să fiu cu tine, Rose. O iubesc. Nu o pot părăsi, dar asta nu schimbă ceea ce simt pentru tine. Prin câte am trecut…

— Ştiu că trebuie să pleci, *mon amour.* I-am mângâiat linia încruntată de pe frunte. Dar sunt fericită că eşti aici acum.

Stăteam amândoi întinşi în pat, ascultând zarva de pe stradă şi pe Fortune lătrând la păsări. Lazare îmi mângâia braţele, gâtul, faţa. Atingerea lui îmi alina nervii.

Într-un final, rupse tăcerea.

— Ar trebui să te las să te odihneşti.

— Nu! De-abia ai venit. Te rog, stai! I-am mângâiat coapsa cu degetele, urcând uşor spre vintre.

Patima îi licări în ochi, provocându-mi o agitaţie senzuală în stomac. Îmi ridică bărbia spre el şi îmi întâlni buzele dornice.

Tremuram de dorinţă. Toată groaza se topea în fiecare sărut, fiecare atingere, eliberând otrava ce îmi devora sufletul. Tânjeam să mă simt din nou vie şi întreagă.

Vrăjiţi, ne mişcăm ca o singură fiinţă, iubindu-ne unul pe celălalt. După aceea am stat împreună încă o oră, fără să vorbim despre timpul îngrozitor petrecut în închisoare sau despre viitorul nostru.

*

Am petrecut cinci săptămâni cu Lazare înainte ca el să-şi preia postul de la Caen.

— Chiar trebuie să pleci atât de curând? l-am întrebat în timp ce ne plimbam printr-o grădină din apropierea apartamentului său. Mai ai o săptămână până trebuie să te prezinţi la garnizoană.

— Altfel garnizoana o să vină să mă caute, replică el zâmbind.

Fusese numit comandant al Armatei de Vest, un titlu prestigios pentru un bărbat de doar douăzeci şi şase de ani.

— Ştii ce vreau să spun, am murmurat, mângâindu-i braţul.

— Da, *mon amour,* trebuie să plec mâine. Uniforma mea este acasă.

— La Adelaide. Durerea îmi străbătu corpul şi apoi mi se ghemui în stomac. La naiba cu căsnicia lui, m-am gândit. Eugène va fi teribil de supărat, am spus cu glas tare. Te admiră atât de mult. Nu ştiu cum să-i dau de veste că vei pleca.

Ne plimbam pe o alee presărată cu flori violet de ochiul-boului. O briză ce purta aerul răcoros al toamnei îmi ridică părul de pe gât.

— Îi lipseşte tatăl lui, spuse Lazare blând.

Am lovit cu piciorul o pietricică. Nu puteam să scap de temerile pe care le simţeam în privinţa lui Eugène. Se certa des cu Hortense şi se lansa în critici acerbe la adresa situaţiei din ţară. Avea mintea plină de idealuri, şi mă îngrijora faptul că trebuia să rămână acasă, expus luptelor de stradă şi tentaţiei răscoalelor.

— Nu ştiu ce să fac cu el, am oftat. Nu-mi permit să-l înscriu la şcoala militară. Mă tem că se va alătura huliganilor de pe străzi. Dacă l-ar fi avut aproape pe tatăl lui, măcar. Sau un model masculin care să-l protejeze, am adăugat, aruncându-i o privire rugătoare.

— L-aş putea numi aghiotantul meu. Ar învăţa foarte multe lucruri despre viaţa în armată.

— Ar fi fericit să te însoţească, am exclamat, aruncându-mi braţele în jurul gâtului său. Nu ştiu cum să îţi mulţumesc.

— Consideră că acesta este un simbol al iubirii mele,

spuse el, sărutându-mă pe nas.

*

Lazare şi Eugène plecară în săptămâna următoare, promiţându-mi că aveau să-mi scrie. Lazare îmi puse un plic greoi în mână. Era plin cu *assignats*[12], noua monedă revoluţionară.

— Pentru chirie şi pentru educaţia lui Hortense.

— Îţi mulţumesc, dragul meu. Cu un nod în gât, l-am rugat: Ai grijă de el!

Lazare mă sărută şi urcă în trăsură. Eugène îmi făcu vesel cu mâna în timp ce porneau la drum.

Am plâns întreaga după-amiază, deşi ştiam că plecarea lor era cea mai bună soluţie.

*

În ciuda sumei primite de la Lazare, nu îmi permiteam chiriile exorbitante din Paris, aşa că m-am mutat înapoi la Croissy cu Hortense şi Mimi. Cetăţeana Campan, o fostă doamnă de onoare a reginei, ne invitase să locuim în casa ei şi să o înscriu pe Hortense la şcoala sa. I-am acceptat oferta, flatată că ne primea, deşi ştiam că şi ea căuta să-şi refacă viaţa.

Făceam toate eforturile pentru a reabilita numele lui Alexandre şi a recupera proprietăţile familiei noastre. Nu aveam nicio altă sursă de venit – blocada britanică împiedica primirea fondurilor din Martinica, iar averea lui Alexandre fusese confiscată după moartea sa –, aşa că mă împrumutam de la prieteni ca să mă pot menţine pe linia de plutire. Ştiam însă că în curând trebuia să găsesc o altă soluţie. Un alt bărbat care să mă întreţină. Nu-mi doream nimic mai mult.

Mi-am înăbuşit dorul de Lazare, îndurerată că trebuia să pierd încă un bărbat. Dar nu puteam să-mi alung

---

12 Asignat - monedă fiduciară emisă în timpul Revoluţiei Franceze şi retrasă în 1797 (n.tr.)

singurătatea ori să-mi suprim nevoia de confort. Dormeam ca să uit de durere, pierzând noţiunea orelor, a zilelor. Iarna sosi devreme, pulverizând cristale sclipitoare pe copaci şi răcind aerul care înţepa pielea dezgolită. Cu toate astea mă plimbam zilnic prin grădina care înconjura casa, aşa cum îmi prescrisese doctorul.

— Ca să îţi uşureze greutatea din piept, spusese el.

Deveneam mai puternică în timp ce luptam cu amintirile respirând viaţa din jurul meu şi împărtăşindu-mi durerea cu copacii adormiţi. Coşmarurile încetară; trupul lui Alexandre fusese înmormântat. Nu mă mai trezeam speriată de şobolani sau de vocea temnicerului. Totuşi, nu puteam înţelege rostul a tot ceea ce pierdusem. Prea puţine lucruri mai păreau importante.

*

Prima invitaţie sosi când iarna se apropia de sfârşit. Cetăţeanul Tallien mă invita la un bal în casa sa din Paris, La Chaumière – o sărbătoare în onoarea iubitei sale graţiate, Thérésa, supranumită *Notre-Dame de Thermidor.* Ardeam de nerăbdare să o cunosc pe eroina Republicii şi să-i mulţumesc lui Tallien pentru eliberarea mea, pentru viaţa mea. Am accept fără să stau pe gânduri,

O săptămână mai târziu am pornit spre La Chaumière. Priveam Parisul din goana trăsurii, constatând că vremea mohorâtă nu afectase voioşia locuitorilor. Parizienii se înghesuiau în braserii şi în restaurantele nou deschise, cu ferestre luminate, sau în zecile de saloane de dans însufleţite de muzică. De asemenea, am văzut încântată că teatrul meu preferat fusese redeschis.

— Îţi mulţumesc, Doamne, am şoptit. Trăiesc!

Trăsura străbătu bulevardul Champs-Elysées, apoi se îndreptă spre periferie, oprindu-se în cele din urmă în faţa unei vile mari din cărămidă. Acoperişul din paie o făcea să semene cu o fermă plină de şarm, cuibărită printre copaci pe malul Senei. Inima îmi săltă entuziasmată. Nu mai participasem de mult la o *fête.*

Un valet îmbrăcat în livrea neagră îmi luă mantaua, iar un altul mă conduse în salon. Căldura pe care nu o mai simţisem din lunile de vară mă învălui – minunata, binecuvântata căldură. În fiecare încăpere se găseau coloane înfăşurate cu iederă, pereţi acoperiţi cu fresce şi busturi sculptate ale personalităţilor antice. O vilă republicană de inspiraţie romană. Intenţionam să adopt şi eu acel stil când aveam să mi-l permit.

Sosisem devreme, aşa că în salon se aflau doar o doamnă şi trei domni pe care nu-i recunoşteam. Mare parte din mobilier fusese înlăturat, expunând podelele lustruite din lemn. Avea să se danseze! Dumnezeule, cât de mult îmi lipsise dansul!

Am traversat încăperea până la mesele încărcate cu fructe de mango, rodie şi ananas. Am făcut ochii mari la vederea festinului. Nu mai văzusem o asemenea varietate de ani întregi. Nu-mi puteam închipui cum i se livraseră fructele lui Tallien, căci Sena îngheţase din nou. Am presupus că banii puteau cumpăra orice.

Un servitor intră cu o tavă cu şampanie şi, cu o plecăciune, mă invită să iau unul dintre paharele cu lichidul sclipitor. Mi-am zărit reflexia în pocal. Buclele îmi cădeau în valuri până la bărbie, ochii îmi licăreau în lumina lumânărilor. După toate încercările prin care trecusem, mi se păruse straniu să mă îngrijesc de înfăţişarea mea, dar, asemenea trucurilor amoroase, nu era nimic mai mult decât o unealtă pentru a obţine o poziţie socială convenabilă.

Totuşi, eram fericită – recunoscătoare, mai degrabă – să fiu aici. Să încep următoarea etapă a vieţii mele,

Nişte râsete gălăgioase îmi atraseră atenţia. Un domn pe care-l cunoşteam îmi făcu semn să mă apropii. Nu-l mai văzusem de dinainte să intru la Les Carmes.

— Cetăţeană Beauharnais! Ce surpriză să vă văd aici! Jérôme Lacourte mă sărută pe obraz. Sunteţi la fel de frumoasă ca întotdeauna.

Bietul Jérôme îşi exprimase interesul în câteva ocazii, dar înfăţişarea lui de buldog nu mă atrăgea.

— Cetăţene Lacourte, cât mă bucur să vă revăd!

Bonsoir, cetăţeană Degrange.

O cunoscusem într-o seară, tot la braţul lui. Nu uitam niciodată un nume sau un chip.

Ea îşi ţuguie buzele în timp ce îmi studia rochia din muselină albastră, prinsă la mijloc cu o cingătoare subţire.

— Cum s-au schimbat vremurile, *citoyenne* Beauharnais. Nepoliticoasă şi pudică – asta da, combinaţie!

— Nimeni nu vrea să rămână captiv în trecut, i-am spus, privind peste umărul ei.

Ea îşi cercetă rochia din catifea şi gulerul din dantelă. Drăguţ, dar *fichu-ul* ieşise de mult din modă.

— Da, nimeni nu vrea să fie privit ca un trădător.

Am mijit ochii. Cum îndrăznea să presupună că eram vinovată? Nu ştia nimic despre concepţiile mele, despre tot ce oferisem, despre tot ce pierdusem. Am luat o gură de şampanie pentru a-mi domoli nervii.

— Ei bine, este o uşurare că niciunul dintre noi nu se potriveşte acestei descrieri, am răspuns.

Deschise uimită gura, dar nu spuse nimic.

Cetăţeanul Lacourte, părând stingherit, schimbă subiectul.

— De unde îl cunoaşteţi pe cetăţeanul Tallien?

— Un prieten comun ne-a făcut cunoştinţă. Îi datorez viaţa.

— Cu toţii i-o datorăm. La fel şi Thérései Carrabas şi lui Paul Barras. Fără ei, poate că *La Terreur* ar fi continuat.

— Paul Barras? Membrul Convenţiei?

— Da, şi membru al Comitetului Salvării Publice. Un om foarte influent.

— Un ticălos, în realitate, adăugă dezgustată cetăţeana Degrange. Face paradă cu amantele lui de parcă ar fi un cârd de târfe.

— Puţin probabil, *citoyenne.* Sunt femei respectabile, spuse Lacourte.

— Presupun că asta depinde de ce înţelegeţi prin „respectabil”. Dispreţul ei îmi stârni curiozitatea. Trebuia să-l întâlnesc pe acest ticălos. Am privit în jur. Oaspeţii începeau să sosească.

— Vă rog să mă scuzaţi, dar aş vrea să salut câţiva prieteni. Vă doresc o seară minunată!

Femeia primi vestea cu uşurare.

— Vă pot căuta mai târziu pentru un dans? întrebă Lacourte.

— Desigur, i-am răspuns, zâmbind.

*

Mă învârteam după melodia viorilor şi băteam din picior în ritmul pianului. Obrajii mise îmbujoraseră, inima îmi bubuia, iar de gâtul lucind de transpiraţie mise lipiseră câteva şuviţe de păr. Însufleţită, m-am predat muzicii, eliberând toată suferinţa care îmi chinuia somnul, pierderea soţului meu şi a atâtor prieteni şi plecarea dragului de Lazare. Luni întregi de suferinţă şi boală se topiră în strălucirea din La Chaumière.

După ce am dansat ore bune, am căutat să mă odihnesc pe un scaun de pe margine. Am băut pe nerăsuflate un pahar cu apă şi mi-am scos evantaiul de la cingătoare, fluturându-l pentru a-mi răcori chipul.

Cetăţeanul Tallien mă zări din capătul opus al salonului şi mi se alătură.

— Mă bucur să vă văd. Mulţumesc că aţi venit, spuse el, sărutându-mă pe ambii obraji.

— Cum vă poate mulţumi cineva pentru că i-aţi salvat viaţa? am zâmbit, strângându-i mâna.

— A fost deopotrivă o datorie şi o onoare. Arătaţi bine. Să înţeleg că v-aţi refăcut?

— Am stat departe de ochii lumii, dar da, sunt bine, în sfârşit.

Muzica şi râsetele creau o atmosferă de veselie generală. O femeie cu părul negru şi tenul catifelat se plimba prin încăpere cu graţia diafană a unei zeiţe, îmbrăcată într-o rochie roşie care de-abia îi susţinea decolteul. Toţi o priveau cu ochii mari pe când trecea pe lângă ei.

— Aţi cunoscut-o pe Thérésa? mă întrebă Tallien.

Auzisem de frumuseţea ei legendară, dar nu mă aşteptasem să întâlnesc o zână. Femeia radia. Niciun gest de al ei nu rămânea neobservat în timp ce saluta mulţimea. Mi-am dorit instantaneu să devenim prietene.

— Aş fi onorată să o cunosc.

— Thérésa? strigă el.

Femeia îl atinse delicat pe tânărul cu care vorbea, parcă cerându-şi scuze pentru întrerupere, apoi pluti spre noi. Tallien îşi strecură braţul pe după talia ei.

— *Chérie,* vreau să cunoşti pe cineva. Aveţi un trecut comun la Les Carmes. *Je te présente la Veuve de Beauharnais*[13]*.*

— *Bonsoir.* Un zâmbet sclipitor îi lumină trăsăturile. Am auzit atât de multe despre văduva de Beauharnais, spuse ea, sărutându-mă pe ambii obraji.

Luată prin surprindere, am început să râd.

— Şi eu despre dumneavoastră, *Notre-Dame de Thermidor*[14]*.*

— Vă rog, spuneţi-mi Thérésa.

— Iar eu sunt Rose.

— Vă rog să mă scuzaţi, doamnelor, am nişte treburi de rezolvat, zise Tallien arătând către un membru al Convenţiei. Sper că ne veţi mai vizita, cetăţeană.

— Puteţi conta pe asta, i-am răspuns.

Cetăţeanul Tallien ridică într-un mod posesiv mâna Thérései la buze.

— Draga mea, ne vedem mai târziu.

Thérésa se aplecă şi îl sărută pasional pe gură. Cineva fluieră prin zarva de voci şi muzică. Eroul şi eroina Republicii râseră înainte ca Tallien să dispară în mulţime.

Am împărtăşit cu Thérésa poveşti despre timpul petrecut în temniţă, despre foşti soţi şi despre pasiunea noastră comună pentru modă, dans şi pentru a crea noi

---

13 „Ţi-o prezint pe văduva de Beauharnais." (în limba franceză, în original) (n.tr.)

14 Supranume primit de Theresa Cabarrus deoarece întemniţarea ei în iulie 1794 l-a determinat pe amantul său, Tallien, să provoace arestarea şi executarea lui Robespierre, punând astfel capăt Terorii, (n.red.)

contacte sociale. În scurt timp, aveam impresia că o cunoşteam din născare. Braţ la braţ, am mers spre minunatul aranjament de fructe confiate şi prăjituri. Nu mai văzusem atât de mult zahăr de ani întregi. Am degustat zeci de fructe, având grijă să nu le mestec prea mult. Dinţii mei sensibili începură să protesteze, totuşi, astfel că am abandonat o prună pe jumătate mâncată pe tava unui servitor.

— Fericire pură, am exclamat suspinând.

Thérésa râse de entuziasmul meu.

— Cu siguranţă eşti creolă. Să trăieşti atât de mult timp fără zahăr trebuie să fi fost un chin.

— Nici nu ştiam cât de mult mi-a lipsit.

Am mers în biroul de lângă salon, unde ne-am aşezat pe o canapea liberă.

— Am petrecut o seară minunată alături de tine, Thérésa. Mă simt ca şi cum te-aş cunoaşte de ani întregi.

— La fel şi eu, spuse ea, strângându-mi mâna.

Am sorbit iarăşi din paharul cu vin.

— Iartă-mă pentru că menţionez un subiect atât de dificil într-o seară minunată ca asta, dar îmi bântuie neîncetat gândurile. Ca de la o femeie la alta, sunt convinsă că vei înţelege. Curiozitatea se citea pe chipul ei angelic, aşa că am urmat: Mă chinuie dezonoarea care s-a abătut asupra soţului meu. După execuţia lui, guvernul i-a confiscat conturile şi proprietăţile. Numele Beauharnais poartă un stigmat murdar, iar copiii mei şi cu mine trebuie să-i purtăm ruşinea. Am făcut o petiţie, dar sunt ignorată. Nu mai ştiu încotro să mă îndrept, cu excepţia lui Tallien. Dar el este atât de ocupat. Nu vreau să fiu insistentă şi supărătoare.

Thérésa îşi înfăşură o buclă în jurul degetului.

— Nu mai spune nimic. Mă voi asigura că va pleda cauza lui Alexandre. Prea mulţi republicani nevinovaţi au suferit. Execuţia soţului tău a fost o crimă.

Puţin ameţită de vin, mi-am aruncat braţele în jurul gâtului ei, sărutând-o.

— Nu îţi pot mulţumi îndeajuns.

Ea râse şi mă bătu uşor pe spate.

— Îmi poţi mulţumi venind la cină mâine seară.

— Mi-ar face plăcere, dar am venit din Croissy. Nu mi-am făcut planuri să rămân la Paris.

Thérésa înţelese ce voiam să spun. Ştia că nu aveam bani şi că trebuia să fac aranjamente pentru a rămâne la o prietenă.

— Vei sta aici. Şi nu încerca să mă refuzi. Insist.

Un rânjet larg mi se întinse pe faţă. Norocul meu fusese capricios până atunci, dar acesta era un început în direcţia cea bună.

*

Thérésa şi cu mine am devenit nedespărţite. Mergeam la baluri dansante împreună sau participam la expoziţii de artă. Când a sosit primăvara, am început să ne plimbăm peste dealuri sau să călărim împreună cu prietenii noştri, desfătându-ne cu aerul curat, cu mirosul de iarbă şi de soare. Natura nu îmi păruse niciodată atât de splendidă – un dar divin – ca în acele luni de după ieşirea din temniţă. Mă minunam de renaşterea ei nesfârşită şi sărbătoream viaţa pe care înainte o socotisem de la sine înţeleasă.

În majoritatea serilor leneveam la La Chaumière. Întrucât cercul meu de prieteni influenţi se lărgise, mă împrumutam de la bancheri puternici, cărora le plăceau femeile frumoase. Admiratorii Thérései erau din belşug, iar în curând, la fel şi ai mei, deşi rămăsesem în umbra ei. Încercam să îmi păstrez tinereţea cu creme pe care le preparam singură, măşti faciale şi rujuri scumpe, deşi totul era doar pentru a face impresie. Dar asta trebuia să fac, să las o impresie bună.

Fiind cu zece ani mai mică decât mine, frumuseţea Thérései era în floare, dar cei treizeci şi unu de ani ai mei îmi ameninţau poziţia printre frumoasele noastre prietene.

Thérésa râdea din pricina îngrijorării mele.

— Eşti elegantă şi adorabilă. Bărbaţii se îngrămădesc să te cucerească. Nu ai observat? mă tachină ea într-o

după-amiază în timp ce stăteam sub stejarul din grădină. Tallien îi dădea câte o boabă de strugure.

Îi era atât de simplu să râdă de grijile mele când era în floarea vârstei! Am mângâiat panglica argintie de pe noua mea pălărie, perfect asortată cu rochia violet. Amândouă costaseră mai mult decât îmi puteam permite, dar trebuia să mă reinventez încă o dată, altfel aveam să fiu înlocuită. M-am foit în iarbă. Gândul mă făcea să mă simt stingheră.

— Draga mea prietenă, se îngrămădesc lângă tine şi pe mine mă tolerează, am contrazis-o, furând un strugure din bol.

Tallien râse.

— Rose, serios, este absurd!

— Vreau să îţi cer o favoare, i-am spus. Mă temeam de acest moment pentru că deja ai fost foarte amabil cu mine, dar conştiinţa nu-mi dă pace.

— Te rog, te ascult.

— Mai am câţiva prieteni rămaşi la Les Carmes.

Mi-am plecat privirea, simţind cum mă năpădeau remuşcările. Eu stăteam acolo într-o companie plăcută, bucurându-mă de mâncărurile fine şi mai ales de libertate, în timp ce ei zăceau pe nedrept în închisoare. Trebuia să fac tot ce îmi stătea în putinţă ca să-i ajut.

Tallien observă schimbarea stării mele de spirit.

— O să fie eliberaţi, te asigur. Dă-mi datele lor, şi va fi primul lucru de care mă voi ocupa mâine-dimineaţă.

Am oftat uşurată.

— Sunt oameni buni. Mă dezgustă să ştiu că sunt închişi fără motiv. Cum aş putea să te răsplătesc vreodată?

El stătu pentru o clipă pe gânduri.

— Poate l-ai putea întreţine pe cetăţeanul Belfour. Soseşte în seara asta de la Berna şi va dori companie.

Am înţeles imediat ce voia să spună. Nu era prima oară când întreţineam bărbaţi în schimbul vieţii cuiva. Era un preţ mic, şi uneori putea fi amuzant. Prin urmare, am dat aprobator din cap.

— Desigur.

*

Mă delectam cu scrisorile despre progresele lui Eugène şi o vizitam pe Hortense de fiecare dată când puteam. Mi-era foarte dor de ei. Cetăţeana Campan mă asigura că Hortense era o elevă silitoare.

— Este foarte simpatică şi are un talent extraordinar la pian, îmi spuse aceasta răsfoind catalogul. Notele lui Hortense sunt destul de mari şi este activă la ore. Mi-aş dori să am mai mulţi elevi ca ea.

Nu putusem să aleg o profesoară mai potrivită. *Citoyenne* Campan ştia mai multe despre normele de etichetă decât oricine altcineva. Republicană sau nu, fiica mea urma să aibă manierele unei domnişoare bine-crescute. Nu voiam ca ea să sufere ca mine la o vârstă fragedă.

La fiecare vizită îi observam transformarea din copilă în femeie. Silueta îi înflorea, chipul rotund îi devenise mai uscăţiv, iar zâmbetul îi era mai încrezător. Râdeam şi stăteam de vorbă ca două femei mature, deşi ea avea doar doisprezece ani.

— Draga mea, eşti frumoasă, i-am spus într-o zi, pe când stăteam pe canapeaua roşie din salonaş.

Hortense se fâstâci. Petele rozalii din obraji îi puneau în evidenţă ochii violet şi părul blond.

— Este datoria ta să spui asemenea lucruri, *maman,* protestă ea, trecându-şi degetele peste părul împletit.

— Poate că da, dar este adevărul. În curând vei atrage atenţia unui tânăr, dacă nu ai făcut-o deja.

— Te rog, mă faci să mă ruşinez! bombăni ea roşind şi mai tare.

— Atunci te-am crescut cum trebuie. Nu voi mai vorbi despre asta, i-am promis făcându-i cu ochiul. Am veşti bune, draga mea. *Papa* al tău a fost reabilitat!

— O, este minunat! Hortense sări de pe canapea şi mă îmbrăţişă.

— Numele nostru este din nou fără pată, am zis,

mângâind-o pe spate. Mai rămâne o chestiune cu care trebuie să mă lupt. Proprietăţile i-au fost înapoiate, dar va trebui să le vând pentru a-i plăti datoriile. Şi pe ale noastre.

Hortense rămase cu gura căscată.

— Nu vom avea nicio moştenire.

— Mă tem că nu, i-am spus, luându-i mâinile într-ale mele. Dar ne-am recuperat onoarea. Şi ne avem unii pe alţii. Ce ar putea fi mai important?

— Câtă dreptate ai!

— Vrei să îmi cânţi ceva? am rugat-o, arătând spre pian.

*

Într-o după-amiază de duminică, citeam ultima factură primită. Trei mii de livre. Am început să-mi rod o unghie. Puteam să returnez agrafa de păr cu pietre preţioase, căci rochia avea să rămână impresionantă şi fără ea. Dar ce puteam face cu restul facturilor?

Mimi aşeză o tavă pe birou.

— Ciocolată caldă şi pâine. Ce s-a întâmplat? mă întrebă ea când mă văzu frecându-mi nervoasă faţa.

— Sunt fără speranţă în privinţa banilor, am oftat, împăturind hârtiile de pe birou.

— Toate rochiile alea, Yeyette. *Maman* a ta te-ar certa dacă te-ar vedea comportându-te atât de frivol.

I-am studiat chipul: nasul rotund şi buzele cărnoase, pomeţii ei înalţi, atât de familiari, atât de dragi mie.

— Ai dreptate. Am destule rochii pentru sezonul ăsta. Iar Thérésa mă va lăsa să le împrumut pe ale ei.

Prieteni bogaţi îmi asigurau sprijinul financiar, dar să ţin pasul cu ei nu făcea decât să mă arunce în mai multe datorii – un cerc vicios din care nu aveam scăpare. Aveam nevoie de un soţ. Dar nu voiam să mă mărit cu oricine. Am oftat. Cum rămânea cu dragostea? Eram sătulă de căutările neîncetate, de eşecurile nesfârşite. Cu siguranţă, dragostea şi căsnicia nu păreau să meargă mână în mână. Alexandre mă învăţase asta.

*

Într-o seară rece de floréal[15], Thérésa şi cu mine mergeam în trăsura ei violet spre o serată de la Palais-Egalité[16]. Paul Barras, actualul preşedinte al Convenţiei, ne invitase. De-abia aşteptam să-l întâlnesc. Reputaţia sa pentru petreceri scandaloase mă intriga. Speram ca această seară să nu fie o excepţie. Tema, balul victimelor, le cerea oaspeţilor să poarte panglici roşii din catifea în jurul gâtului. Supravieţuitorii închisorilor aveau locuri de onoare la mese, iar serata avea să înceapă cu un dans ce mima o decapitare.

Thérésa şi cu mine purtam amândouă rochii din mătase, roşii ca sângele, şi ne aranjaserăm părul până la umeri în bucle strânse. Nu ne acoperiserăm braţele cu mănuşi sau piepturile cu şaluri. Era mult prea amuzant să-i şocăm pe ceilalţi invitaţi.

— Cred că astea sunt minunate, zise Thérésa scoţând două diademe de aur din poşetă. Câte una pentru fiecare.

— Sunt splendide, am exclamat bătând entuziasmată din palme.

Thérésa şi-o puse pe a ei în păr. Lumina palidă se reflecta în pietrele preţioase ale tiarei.

— Ce părere ai?

— Perfect.

— Niciun bărbat nu ne va rezista în seara asta, *mon amie,* spuse ea, trimiţându-mi un sărut.

— Tallien vine mai târziu?

— Nu ştiu, răspunse ea pe un ton neutru. L-am părăsit.

Vestea mă lăsă cu gura căscată.

— Când?

— Acum trei zile. Voi înainta cererea de divorţ. Bărbatul ăla m-a bătut pentru ultima oară.

---

15 A opta lună a calendarului republican francez (20 aprilie-20 mai) (n.tr.)

16 Denumire primită de Palais-Royal în timpul Revoluţiei (n.red.)

— O, draga mea! Reuşind cu greu să-mi ţin echilibrul în trăsura ce se legăna, m-am aşezat lângă Thérésa. Nu ştiam că era violent cu tine, i-am spus, strângându-i mâna. Eşti atât de curajoasă că pleci!

— Nu este curaj. Toată lumea divorţează.

— Nu multe femei.

— Eu nu sunt orice femeie, pufni ea.

Mi-am pus braţul peste umerii ei.

— Nu, nu eşti! Ai unde să stai?

— Cu Tallien deocamdată, zise Thérésa ştergându-şi ochii cu batista. A spus că ne va susţine financiar pe micuţa Rose şi pe mine până când magistratul va lua decizia.

— A fost generos din partea lui.

— Se simte vinovat, spuse ea, îndreptându-şi umerii.

— Procedezi cum trebuie.

Thérésa îşi împături batista şi o ascunse în poşetă.

— Haide să uităm că am vorbit despre asta. Vreau să mă distrez astă-seară. Să cunosc vreun străin chipeş, sau doi. Un zâmbet palid îi lumină chipul.

— Eu am pus ochii pe Paul Barras.

— *Dieu*, atunci tu eşti cea curajoasă, râse ea.

*

În timpul ultimei mele vizite la Palais-Egalité, ansamblul se numea Palais-Royal şi îl avea drept proprietar pe acum executatul duce de Orleans. De atunci, Barras cumpărase palatul pustiu şi îl jefuise de toate bogăţiile.

— Dumnezeule, priveşte, am spus, arătând spre mesele acoperite cu dantelă albă. În centrul fiecăreia, flori roşii înconjurau replici miniaturale ale unei ghilotine. Simţeam cum mi se ridică părul de pe braţe. Aversiunea mea faţă de acel instrument al morţii nu avea să dispară niciodată.

— Paul adoră să se dea în spectacol, din câte se vorbeşte, zise Thâresa cu un zâmbet maliţios.

— La ce te referi? am întrebat-o, frecându-mi braţele dezgolite.

— Reputaţia lui în dormitor este legendară.

Ne-am îndreptat braţ la braţ spre salonul principal.

— De-abia aştept să-l cunosc pe păcătosul Barras. L-am văzut doar de la distanţă.

Servitori costumaţi în călăi se plimbau cu tăvi aurite, pline cu delicatese. Muzicienii cântau la harpă într-o încăpere şi la pian într-o alta. Salonul fusese transformat într-o scenă; actori plătiţi îşi exersau replicile pentru piesa ce urma să fie pusă în scenă mai târziu.

Thérésa şi cu mine am luat câte un pahar cu vin.

— *Merveilleux,* am murmurat pe când intram în sala de bal.

Din tavan atârnau panglici sângerii şi violet, acoperind ringul de dans asemenea unui giulgiu funerar. Oaspeţii purtau cele mai elegante haine din muselină, brocart argintiu sau dantelă neagră, toate împodobite cu şaluri roşii şi funde, pălării roşii şi mănuşi. Thérésa şi cu mine eram singurele îmbrăcate cu rochii purpurii, ceea ce ne transforma în cele mai stridente apariţii ale serii, exact cum plănuiserăm.

Seara începu cu un festin cu opt feluri de mâncare. Servitorii aduseră, rând pe rând, tăvi aurite cu salate reci de legume, supe şi fripturi, dar aranjamentul mâncării îi entuziasmă cel mai mult pe oaspeţi.

— Priveşte! spuse Thérésa.

Un peşte sărea prin cercuri din ceapă prăjită dintr-o mare de glazură albastră. Un domn sculptat dintr-un cartof valsa cu o doamnă cu rochia dintr-o andivă.

— *Magnifique!* Am bătut încântată din palme.

Oaspeţii aplaudară fiecare exponat, până la desert: capete tăiate făcute din pandişpan. La vederea lor, un icnet colectiv răsună în salon.

Mi-am acoperit gura şi m-am holbat la îngrozitoarea creaţie. Ochii din fondant păreau atât de reali, îngroziţi şi sticloşi, la fel ca fâşiile din zahăr roşu care atârnau din guri. Repulsia mă copleşi.

Servitorii luară rapid capetele de pe mese. Am băut însetată dintr-un pahar cu apă pentru a-mi limpezi gâtul şi

a spăla oribila imagine. Ultimul fel fu primit cu aplauze – platouri cu fructe confiate, îngheţate, bomboane şi jeleuri. Am gustat câteva şi apoi mi-am croit drum prin mulţime.

Mai târziu, când începu dansul, am mers în sala de bal. Cu fiecare melodie nouă, invitaţii se dezlănţuiau tot mai mult, înghiontindu-se şi rotindu-se până ameţeau.

Capul mi se învârtea de la vin şi de la fructele confiate. Simţind că rochia mi se îmbibase de transpiraţie, am pornit în căutarea unei ferestre deschise. În camera alăturată, cu un pian şi câteva rânduri de scaune libere, zeci de lumânări aprinse pâlpâiau în adierea brizei. Mulţumită că aerul rece al nopţii îmi usca sudoarea de pe tâmple, m-am aşezat pe un scaun pentru a-mi odihni picioarele obosite.

Quelle fête! Trebuia să-l găsesc pe Paul înainte să treacă seara. Poate că el avea să mă ajute să-l uit pe Lazare. O durere surdă îmi zvâcni în piept. Nu puteam să nu-mi compar toate cunoştinţele masculine cu el.

O mişcare bruscă îmi atrase atenţia. Un bărbat impunător ocupa în totalitate cadrul uşii. Poate că el mă găsise pe mine, m-am gândit.

Paul Barras păşi în încăpere. Haina lui stacojie se mula pe trupul musculos, iar o cascadă de păr negru îi curgea până la umeri. Un zâmbet sarcastic îi juca pe buze. Unii îl numeau diabolic. Acum înţelegeam de ce.

Mi-am ascuns chipul în spatele evantaiului şi i-am întâlnit ochii. O invitaţie. Fără să ezite, traversă încăperea ca un taur grăbit, cu paharul de coniac în mână. M-am ridicat să-l întâmpin.

— *Citoyenne* Beauharnais, ne întâlnim din nou, spuse el, făcând o plecăciune şi sărutându-mi mâna.

— Nu îmi amintesc ultima noastră întâlnire, i-am replicat fluturând din gene.

Mi-l aminteam perfect, deşi nu vorbiserăm. Acea întâlnire avusese loc la o petrecere cu temă tropicală de la La Chaumière. Purtasem o tunică alb-negru în dungi, amintind de pielea unei zebre, şi brăţări în formă de şarpe. Thérésa mă rugase să citesc viitorul în cărţile de tarot, ceea

ce provocase râsul lui Barras, sau cel puţin aşa îmi spusese ea.

— V-am admirat frumuseţea de la distanţă. Astă-seară, m-aţi lăsat fără suflare. Fără să-mi elibereze mâna, continuă: Dacă nu aş şti adevărul, aş putea să jur că sunteţi o vrăjitoare.

— Mi se întâmplă să-mi folosesc vrăjile asupra unuia sau altuia, când se aşteaptă mai puţin, i-am spus, legănându-mi evantaiul înainte şi înapoi.

Râsul lui era gutural, vicios. Teribil de atrăgător.

— Aţi adus cărţile acelea diavoleşti cu dumneavoastră?

— Nu, dar aş fi bucuroasă să vă înving la un joc de brelan.

Barras fornăi amuzat.

— Credeţi că mă puteţi învinge? Sunt un maestru al jocurilor de cărţi. În plus, nu se cuvine să umileşti o femeie la jocuri.

Adoram provocările. Mi-am arcuit uşor spatele, împingându-mi pieptul înainte.

— Paul Barras este cuviincios cu femeile? Asta este o noutate pentru mine.

Zâmbetul lui deveni mai larg.

— Să merg să caut un pachet de cărţi?

— Aroganţa dumneavoastră trebuie să primească o lecţie.

— Câtă obrăznicie! hohoti el. Aţi vrea să pariaţi?

Planul meu de a-i capta interesul se realiza mai uşor decât îmi imaginasem.

— Un pariu face orice lucru mai interesant, i-am răspuns.

Îmi puse mâna pe braţul său şi mă conduse în birou. Un foc ardea într-un şemineu mai înalt decât partenerul meu. Câţiva domni sorbeau din coniac şi fumau ţigări în apropierea unor uşi care se deschideau spre un crâng de castani.

Barras găsi un pachet de cărţi într-un sertar şi mi-l întinse.

— Sunteţi invitata mea. Şi mi-o veţi plăti în curând. De ce nu le amestecaţi dumneavoastră?

— Rămâne de văzut.

Am luat două pahare de absint de la un servitor, după care l-am ridicat pe al meu pentru un toast.

El îl ridică pe al lui şi îl ciocni uşor de marginea paharului meu.

— Pentru o femeie frumoasă!

— Pentru câştig, i-am spus, luând o gură din licoarea verde.

Am jucat două partide de *pinacle*, una de whist şi una de brelan. Am pierdut o singură mână.

— Imposibil! Cum de m-aţi bătut din nou? răbufni el, aruncându-şi cărţile pe masă.

— Este uimitor, având în vedere că trişaţi, l-am tachinat. Am pus cărţile deoparte şi m-am aplecat peste masă pentru a-i oferi o privelişte asupra decolteului meu. Cred că îmi sunteţi dator.

Îmi plăti triplul sumei pe care pariasem.

— Îmi acordaţi acest dans? mă întrebă, întinzându-mi mâna.

Am zâmbit şi i-am acceptat-o.

— Mi-ar face plăcere.

Ne-am îndreptat spre sala de bal. Mulţi oaspeţi plecaseră, dar câţiva încă se mai învârteau în ring. Thérésa stătea într-un colţ îndepărtat, ascunsă de o fâşie de material; i-aş fi recunoscut silueta oriunde. Era împreună cu un domn şi se sprijineau unul de celălalt de parcă ar fi fost singuri în încăpere.

— Un vals, le ceru Barras muzicienilor.

Dansul devenise popular pentru mişcările lui senzuale, permiţându-i bărbatului să-şi cuprindă partenera în braţe. Barras mă trase la pieptul său şi îmi îndrumă galant paşii.

Am dansat pe câteva melodii. Când muzica încetă, se aplecă spre urechea mea şi şopti:

— Mi-ar plăcea să-ţi arăt noul mobilier din camera mea de la etaj. Fiind o femeie cu gusturi fine, sunt convins

că îţi va plăcea.

L-am privit în ochii lacomi. Licăreau precum onixul.

— Am un oarecare simţ al stilului, am murmurat, trecându-mi un deget pe obrazul lui înspre bărbie.

El îmi luă mâna şi mă conduse la etaj.

Am avut nevoie de mai multe vizite acolo ca să observ dulapul baroc şi măsuţa de toaletă, scaunul şi masa de scris din mahon.

În acea noapte, i-am admirat aşternuturile negre din satin, până când razele aurii ale soarelui se revărsară prin fereastră.

Capitolul 12

Frumuseţe creolă
Palais-Egalité, 1795

Barras era bogat ca un prinţ şi se muta după cum îi venea cheful între numeroasele sale locuinţe, de la scandalosul Palais-Egalité la Grosbois, castelul său din provincie. Deţinea mai multe obiecte de lux, avea mai multă influenţă şi aprecia viaţa mondenă mai mult decât orice alt bărbat pe care îl cunoscusem vreodată.

„Regele Barras, îl numeau ziarele, trădător, necinstit şi hedonist.”

Expunea câte o fărâmă din toate aceste trăsături, dar mie mi se părea inteligent şi generos. I-am asigurat pe cârcotaşi de loialitatea sa faţă de Republică, pe care o iubea mai mult decât oricine altcineva, cu excepţia soţului meu ucis.

Mă desfătam cu poveştile lui de călătorie, mai ales de cele despre India.

— Un tărâm exotic, la fel ca al tău, locuit de femei uimitoare. Şi mirodeniile!

Paul era încântat de calmul meu, de accentul creol şi de înclinaţiile mele spre ocultism, sau cel puţin aşa spunea.

Dar legăturile mele sociale şi talentul în aşternut îi menţineau viu interesul.

— Ai redecorat dormitorul? mă întrebă, mângâind capul elefantului sculptat în mahon de lângă şemineu.

— Am vrut să reproduc atmosfera unui harem indian.

De pe baldachin atârnau pânze diafane, aurii şi albastre. Perne îmbrăcate în mătăsuri sclipitoare umpleau patul. Tămâia cu parfum de iasomie înmiresma aerul.

— Uimitor, murmură el începând să-şi descheie nasturii din bronz ai hainei.

— Ba asta e uimitor, i-am răspuns.

Am lăsat mantia să-mi cadă pe podea, dezvăluind un corset încrustat cu bijuterii care îmi expunea pântecele. Fusta, care mi se revărsa vaporoasă dintr-o cingătoare încrustată cu aur, îmi învăluia gleznele. Câteva crăpături în material lăsau să mi se vadă coapsele dezgolite. Mi-am legănat şoldurile cu o mişcare circulară şi mi-am scuturat umerii înainte şi înapoi. Clopoţeii aurii legaţi pe un şnur fin în jurul gleznelor scoaseră un clinchet vesel.

Paul stătea pe marginea patului, cu gura căscată de uimire.

Am interpretat un dans senzual prin dormitor, zâmbind din pricina expresiei sale lubrice. Abilităţile mele erotice îl captivau.

*

Mă copleşea cu bijuterii, bilete la operă, materiale indiene înflorate şi cu cele mai scumpe lenjerii intime din câte existau. Nu făcuse un secret din pasiunea lui pentru piesele din dantelă, iar eu nu-l dezamăgisem. Totuşi, în ciuda statutului meu de amantă oficială, Barras nu renunţase la apucăturile lui desfrânate.

— Ai grijă, draga mea, mă avertiză Thérésa într-o după-amiază, când ne plimbam prin grădina ei. Ştii că Paul are şi alte amante. Nu a stat singur când tu ai fost plecată.

Tocmai mă întorsesem după o vizită de două săptămâni la Croissy, unde fusesem să o văd pe Hortense.

— Nu-mi fac iluzii în privinţa caracterului său. Este incapabil să se dăruiască unei singure femei.

Pentru moment mă iubea, însă ştiam că avea să se plictisească de mine, aşa că aveam să rămân iar pe cont propriu, luptându-mă pentru siguranţa materială. Ochii zâmbitori ai lui Lazare îmi reveniră în minte. Sperasem ca dorul de el să-mi treacă, dar suferinţa era încă prezentă.

— Ar trebui să auzi ce se spune despre voi, diabolicul Barras şi amanta lui pătimaşă!

— Te rog, spune-mi!

Câţiva porumbei ciuguleau nişte firimituri pe alee. Fără să se sperie de noi, s-au mulţumit să se retragă de o parte şi de alta.

— Se pare că suntem cu toţii implicaţi în orgii sexuale. Bărbaţi cu bărbaţi şi femei cu femei. Dar, conform zvonurilor, noi două preferăm să facem amor în public.

Am izbucnit în râs. Paul şi cu mine nu ne comportam întotdeauna adecvat, însă aveam un simţ al decenţei.

— Oamenilor le face plăcere să-i denigreze pe cei care sunt în centrul atenţiei. Nu ne putem abţine, pur şi simplu captivăm bărbaţii, spuse ea. Nici nu vrem să ne abţinem.

M-am încruntat brusc. Speram ca Hortense şi Eugène să nu fi auzit bârfele.

— Nu aş vrea ca zvonurile să ajungă la urechile copiilor mei.

— Nimeni nu ar spune asemenea lucruri unui copil. În plus, ar trebui să fie mândri că mama lor le ţine companie celor mai puternici oameni din Paris.

Am oftat. M-ar fi durut să-mi dezamăgesc odraslele sau, mai rău, să le pun într-o situaţie stânjenitoare.

Paul era foarte generos, în ciuda apetitului său lacom pentru femei. Ca să mă surprindă, a închiriat o proprietate foarte modernă pe *rue* Chantereine, cu o situare de vis, în apropierea teatrelor. În după-amiaza în care a primit cheile, am făcut un tur al noii mele case.

— Va fi nevoie să angajezi un grădinar, un bucătar şi un servitor sau doi dacă ai de gând să găzduieşti o serată. Vocea baritonală a lui Barras răsuna în bucătăria pustie de

la subsol. Am urcat la primul etaj şi am privit pe fereastra salonului spre şopronul pentru trăsuri. Şi un lacheu pentru trăsură, adăugă el.

Propria mea trăsură. *Quel luxe!*

— Nu sunt sigură că mi-i pot permite pe toţi.

— Te pot ajuta, dar ar fi mai bine să-ţi găseşti o altă sursă de venit.

— Desigur. Îţi sunt recunoscătoare pentru tot, dragule. Ridicându-mă pe vârfurile picioarelor, l-am sărutat. Nu îţi pot mulţumi îndeajuns pentru că ai pus-o în legătură pe Fanny cu pictorul tău. Iar Marie-Françoise şi-a găsit un loc confortabil cu suma pe care i-ai oferit-o.

— Pe tine nu te pot refuza, spuse el zâmbind. Te-ai gândit să te apuci de afaceri? Cu legăturile tale din înalta societate şi cu modul în care manevrezi oamenii…

— Modul în care manevrez oamenii? am repetat, eliberându-mă din îmbrăţişare. Sunt empatică, atâta tot.

— Haide, Rose. Crezi că sunt prost? Spui exact ceea ce trebuie ca să obţii ce îţi doreşti. Iar eu sunt o victimă a şarmului tău, murmură el sărutându-mă pasional pe gură.

Îl prinsesem în plasă, dar ştiam că putea să se elibereze oricând voia. Neliniştea mi se ghemui în stomac, aşa că am preferat să schimb subiectul.

— Ce fel de afaceri?

Cum încheiaserăm vizitarea casei, am ieşit în grădină. Soarele după-amiezii târzii arunca umbre alungite pe drum.

— Provizii militare. Paul făcuse avere vânzând provizii armatelor revoluţionare. Ştiu câţiva domni care caută un intermediar, spuse el. Tu ai fi perfectă.

— Îmi place să negociez. O activitate comercială era exact ceea ce-mi trebuia ca să ţin pasul cu facturile şi să-mi permit un personal mai numeros în noua locuinţă.

Lacheul îmi deschise uşa trăsurii. Am încuviinţat din cap, mulţumindu-i, şi mi-am ocupat locul pe banchetă.

— Îţi voi stabili o întâlnire. Te descurci tu după aceea, îmi zise Paul.

— Când încep?

*

M-am întâlnit cu cetăţeanul Ouvrard şi cu alţi câţiva bancheri în seara următoare. Ei m-au pus în legătură cu alţii, iar până la sfârşitul săptămânii am obţinut primul contract. Fiind una dintre puţinele femei din cercurile de afaceri, atrăsesem atenţia tuturor, astfel că am câştigat mai mulţi bani decât majoritatea celor implicaţi. Am cheltuit întreaga sumă foarte rapid. O casă nouă avea nevoie de mobilier.

Am împodobit salonul cu mătase azurie şi muselină diafană, l-am mobilat cu o masă din mahon şi cu harpa la care îmi doream să cânt încă de când plecasem de la Edmée. Atenţia mea la detalii crea iluzia de bogăţie. În definitiv, trebuia să-mi joc rolul perfect.

În timp ce arhitectul, care îşi încheiase ziua de lucru, se pregătea să plece, sosi poşta. Scrisul lui Lazare ieşea în evidenţă de pe plic, ţeapăn precum postura lui.

Mă străbătu un fior, Mirosul pielii lui Lazare, blândeţea atingerii sale nu se şterseseră din mintea mea, în ciuda legăturii cu Paul. Cu fiecare scrisoare de-a lui, mă rugam să-mi spună că divorţase.

Am despăturit cu grijă hârtia.

15 messidor[17], anul al III-lea
Chere Rose,

Ce mai faci, mon amour? Eugène este bine. Excelează la călărie şi şi-a atras respectul tuturor soldaţilor. Ce tânăr galant şi inteligent a devenit! Ar trebui să fii mândră de cât de bine l-ai crescut.

Mi-ai lipsit în aceste ultime luni. Mă gândesc la tine de fiecare dată când mă uit la Eugène. De-abia aştept să ne revedem în iarnă, când mă voi întoarce.

Am auzit că ţi-ai făcut prieteni noi în Paris. Sper că nu cedezi lăcomiei şi eticii lor îndoielnice. Paul Barras este un

17 A zecea lună a calendarului revoluţionar francez(20 iunie–19 iulie) (n.tr.)

personaj dubios.

Mă tem că firea ta dulce poate fi compromisă. Nu toată lumea îţi vrea binele.

Adevărul este că îţi scriu şi pentru a-ţi da o veste, draga mea Rose. Voiam să fii prima care află: voi fi tată! Adelaide aşteaptă primul nostru copil în două luni. În sfârşit, îţi pot împărtăşi bucuria de a fi părinte.

Sper că eşti bine. De-abia aştept să te strâng în braţe!

Je t'embrasse,

Lazare

Cuvintele lui îmi strânseră inima ca într-o menghină. Adelaide însărcinată? Desigur că urma să aibă un copil cu soţia lui. O iubea. Nu avea să o părăsească niciodată pentru mine.

Mi-am rezemat capul de tocul ferestrei şi am început să plâng. O epuizare subită îmi cuprinse oasele. Eram atât de sătulă de prefăcătorii! Se părea că nu aveam să găsesc niciodată siguranţa, libertatea financiară şi dragostea care să-mi umple golul din suflet.

I-am trimis vorbă lui Eugène să se întoarcă acasă. Nu mai puteam să accept ajutorul lui Lazare sau să insist asupra unui vis care nu se putea îndeplini niciodată. Într-o săptămână mi-am înscris fiul la Academia Medermott, o prestigioasă şcoală militară, şi, dornică să mi-l alung pe Lazare din minte, m-am lăsat pradă distracţiilor din jurul meu.

Într-o după-amiază de fructidor[18], înainte ca frunzele să înceapă să-şi schimbe culoarea, Thérésa şi cu mine am participat, acasă la Barras, la o expoziţie de pictură a cetăţeanului Isabey. Speram ca oaspeţii lui Paul să cumpere câte un tablou pentru a-mi susţine prietenul artist.

Mă plimbam printre minunatele *tableaux* în rochia mea galben-citron, schimbând impresii cu diverse cunoştinţe. Încă nu vorbisem cu Paul, care flirta cu o

---

18 A douăsprezecea lună a calendarului revoluţionar francez(18 august-16 septembrie)(n.tr.)

brunetă drăguţă când sosisem eu.

Indispoziţia îmi învolbură stomacul. Invitaţiile lui se răriseră în ultimele două săptămâni. Îl iubeam ca pe un prieten drag, nimic mai mult, dar mă durea să văd că renunţase atât de uşor la relaţia noastră. Teama mi se strecură pe şira spinării. Foarte curând aveam să fiu din nou singură, nevoită să o iau de la capăt.

Priveam un grup de domni apropiindu-se de o masă cu aperitive. Îi cunoşteam pe toţi, m-am gândit abătută. Unul era un fanfaron, altul era în permanenţă beat. Celui de-al treilea, cred, i-ar fi plăcut să-i fiu mamă. M-am cutremurat. Nu, mulţumesc.

Am pornit în căutarea Thérései. Iluminată de razele care se revărsau prin fereastră, semăna cu un înger, rochia de un albastru palid fiind parcă o bucată desprinsă din cer. Militarul cu care vorbea, ca vrăjit, îşi scărpina agitat gâtul o dată la câteva secunde.

Am strâmbat din nas. Cine era? Avea părul unsuros şi ciufulit, iar uniforma murdară nu-i venea foarte bine.

Thérésa râse la o remarcă de-a lui, apoi îi făcu semn să plece. Ţâfnos, necunoscutul îşi târşâi picioarele spre uşă.

Ea luă un pahar cu şampanie de pe o tavă din argint şi îşi strecură braţul sub al meu.

— Iată-te, îmi spuse, ca şi cum m-ar fi căutat întreaga după-amiază.

— Cine era militarul cu care stăteai de vorbă?

— Generalul? făcu ea amuzată, M-a rugat să-i acord un dans mai târziu. Să dansez cu cretinul acela! Nu m-am putut abţine să nu râd, I-am spus că am lucruri mult mai interesante de făcut. Nu a părut prea fericit, nu-i aşa?

— Să-ţi fie ruşine, am mustrat-o, conducând-o spre un tablou pe care îl mai admirasem de două ori în seara aceea. Ai fi putut măcar să te prefaci interesată pentru a nu-i răni sentimentele.

Thérésa îşi dădu ochii peste cap.

— Arăta de parcă nu s-ar mai fi spălat de săptămâni întregi.

Am chicotit.

— Totuşi, puteai fi mai amabilă.

— Cel puţin nu mă va mai invita şi a doua oară.

— Cu siguranţă că nu. Ne-am oprit înaintea unui portret de-al lui Isabey cu fiica lui, unul dintre preferatele mele, şi am schimbat subiectul: Nu am vorbit cu Paul toată seara. Mă tem că este fascinat de bruneta aceea.

— Draga mea, el întotdeauna umblă după cineva. Poate că ar trebui să treci mai departe.

Am studiat rochia fetiţei din tablou.

— E minunat felul în care pictează materialele. Vezi cum reflectă lumina faldurile rochiei? Arată atât de moi!

— Uimitor.

— Poate ar trebui să-mi găsesc un soţ.

— Nu vorbeşti serios, spuse Thérésa, aplecându-se ca să examineze tabloul. Tu îţi iubeşti libertatea.

— Nu mai ştiu ce iubesc.

*

Eram în vendemiar[19] şi aerul rece al toamnei se făcea simţit tot mai mult, însă temperaturile scăzute nu aveau puterea de a îngheţa zvonurile. Ţara era în faliment, iar monarhiştii aveau de gând să ne invadeze pentru a reinstaura puterea regală. Abia ce se termina o răscoală, că izbucnea alta. Mulţi dintre prietenii mei îşi exprimau în şoaptă speranţele privind întoarcerea monarhiei.

Trăgeam nădejde ca Barras să potolească dezordinile.

Le scriam copiilor când huruitul unei trăsuri pătrunse prin fereastra deschisă. Venise cineva? Am sărit de pe scaun şi am aruncat o privire afară. Apusul soarelui revărsa o lumină de culoarea chihlimbarului peste peluză.

Trăsura lui Paul trase pe alee. Nu mă mai vizitase de săptămâni întregi. Mă cuprinseră deopotrivă uşurarea şi îndoiala. Speram că nu se întâmplase nimic.

— Mimi, pune de ceai şi pregăteşte câteva aperitive. Barras este aici.

---

19 Prima lună a calendarului revoluţionar francez(22 septembrie-21 octombrie)(n.tr.)

Mimi puse jos pămătuful cu care ştergea praful.

— Ar trebui să pregătesc masa şi pentru cină?

— Te anunţ eu.

Cum paşii lui răsunau deja pe holul de la intrare, m-am grăbit să îl întâmpin.

— Mă bucur să te văd, *mon amie,* îmi spuse, dându-mi un sărut.

— Ai dori o ceaşcă de ceai?

— Mi-ar prinde bine o ţigară. Îşi puse pistolul şi sabia pe masă cu un clinchet. Nu am dormit de zile întregi.

Ne-am aşezat în salon, unde Mimi ne-a adus un platou cu prăjituri.

— Ce s-a întâmplat?

Am luat un *sablé,* însă fursecul se sfărâmă în mâna mea, căzându-mi în poală. Mi-am scuturat firimiturile de pe rochie.

Paul se năpusti asupra unei prăjituri cu ouă.

— Monarhiştii plănuiesc să răstoarne guvernul în două zile. Au încercuit Palatul Tuileries. Am însărcinat un general să rezolve problema.

— Aşadar, zvonurile sunt adevărate? Vor avea loc şi mai multe răscoale?

— Cred că da. Am venit să te avertizez. Părăseşte Parisul! Du-te la Croissy sau la Fontainebleau. Îţi voi trimite vorbă când va fi din nou sigur să te întorci, spuse el, după care aruncă o tartă întreagă în gură.

— Îl iau pe Eugène în seara asta şi vom pleca la prima oră mâine-dimineaţă.

Văzusem sânge cât să-mi ajungă o viaţă întreagă.

Eugène şi cu mine stăteam împreună cu Edmée şi cu marchizul la Fontainebleau. Şase zile mai târziu am primit o scrisoare de la Barras.

12 vendemiar, anul al III-lea
Chère Rose,

Totul este bine. Convenţia a supravieţuit, Republica trăieşte! Am pierdut câteva sute de oameni, dar am

transmis un mesaj limpede: Republica va triumfa. Te poţi întoarce oricând doreşti, dar aş fi onorat să fii la braţul meu în ziua de septidi[20] *ce vine, la recepţia dată la Palais du Luxembourg în cinstea noului meu protejat, pe care l-am numit recent la comanda Armatei de Interior. Noi îl numim Generalul Vendemiar.*

Sper că-mi vei accepta invitaţia.

Je t'embrasse,

Paul

Se petrecea o schimbare. Dacă Barras îl numise în locul său la comanda Armatei de Interior şi dădea o petrecere în cinstea lui, însemna că bărbatul era într-adevăr important. Aveam să-mi afişez cele mai de preţ podoabe, căci, vrând să-mi asigur influenţa din toate părţile, eram foarte dornică să-l cunosc pe omul de încredere al lui Barras. Noul general se putea dovedi util.

Capitolul 13

Straniul general

Rue Chantereine, 1795

— Aş vrea să îţi prezint pe cineva, îmi spuse Barras la recepţie.

— Cine ar putea fi? l-am întrebat pe un ton inocent în timp ce ronţăiam un *petit-four* – perfecţiune delicioasă, glazurată cu zahăr.

— Generalul meu. Este puţin cam urâcios şi agresiv, dar foarte hotărât. Un tip pe care ar trebui să-l cunoşti. L-ai putea învăţa bunele maniere.

— Bunele maniere? Dumnezeule, asta nu sună bine. Ăsta este generalul care i-a pus pe toţi pe jar?

Mi-am privit rochia. Dacă nu-i atrăgea atenţia

---

20 A şaptea zi a decadei, care înlocuia săptămâna în calendarul republican francez (zilele erau denumite *primidi, duodi, tridi, quartidi, quintidi*, *sextidi, septidi, octidi*, *nonidi, decadi*) (n.tr.)

generalului, atunci nu era bărbat în toată puterea cuvântului. O comandasem să semene cu o pictură de-a lui Venus, zeiţa romană a dragostei. Din decolteu cădeau falduri de muselină albastră, iar despicătura discretă a fustei îmi dezvăluia pielea netedă a coapsei drepte, vizibilă prin ciorapii delicaţi. Sandalele argintii cu barete îmi puneau în valoare gleznele, iar o coroniţă delicată din flori îmi împodobea buclele. Thérésa îmi oglindea stilul, dar pe un verde pal. Câţiva oaspeţi ne aplaudaseră la sosire. Am râs amândouă şi am traversat ringul de dans ca două nimfe.

Barras mă conduse prin salon.

— Da, şi este noul comandant al Armatei Italiei şi al Armatei de Interior. Mie mi se pare… amuzant.

— Cum aşa?

— Vei vedea.

Când ne-am apropiat de general, mi-am dus mâna uimită la gură. Îl aveam în faţa ochilor pe acelaşi soldat murdar pe care Thérésa îl respinsese şi îl batjocorise. Nu putea fi el eroul Republicii!

Uniforma îi înghiţea silueta fragilă. Cizmele lui roase îşi pierduseră strălucirea. Părul castaniu, neîngrijit, îi atârna peste guler şi arăta de parcă nu şi-l mai spălase de săptămâni întregi. Cum spusese şi Thérésa, se părea că generalul nu practica igiena,

L-am privit întrebător pe Barras, iar el dădu aprobator din cap. Ce bărbat dizgraţios – erou sau nu!

— *Bonsoir,* Bonaparte, spuse Barras, strângându-i mâna.

Generalul îşi îndreptă uşor umerii.

— Bună seara.

Vorbea cu accent italian.

— Permiteţi-mi să v-o prezint pe văduva Rose de Beauharnais,

— *Citoyenne.*

Bonaparte îşi plecă uşor capul, strângând paharul de coniac în mână. Degetele i se înroşiră, apoi îi deveniră albe.

Am început să-mi flutur evantaiul din mătase albă.

— Domnule general, mă bucur să vă cunosc.

Generalul nu spuse nimic. Ochii lui de un albastru-cenuşiu păreau reci şi indiferenţi precum pietrele de pavaj. Nicio urmă de căldură nu radia dinspre el, şi totuşi intensitatea personalităţii lui era distinctă şi remarcabilă.

Am zâmbit pentru a alunga tensiunea.

— Aţi obţinut un succes uimitor, reuşind să puneţi capăt violenţei şi să aduceţi la supunere gruparea de rebeli. Parisul se odihneşte liniştit în această seară, ştiind că siguranţa locuitorilor este în mâinile dumneavoastră.

— A fost uimitor. Din punct de vedere tactic, preciză el printre buzele încleştate.

Zâmbetul îmi îngheţă pe buze. Neîngrijit şi arogant. Ce bărbat! O asemenea combinaţie nu avea să-i aducă prea multă popularitate în cercurile înalte, nu pentru mult timp.

Cum generalul privea direct înainte fără să mai scoată vreo vorbă, Barras râse şi îl bătu amical pe spate.

— Îmi place încrederea ta în propriile forţe.

Bonaparte nici nu zâmbi, nici nu răspunse.

Peste câteva clipe, Paul sorbi din paharul său şi spuse:

— Vă rog să mă scuzaţi, trebuie să vorbesc cu monsieur Ouvrard.

Aveam să-l cert mai târziu pentru că mă lăsase singură cu individul acela. Mi-am dres glasul.

— Probabil că aveţi nişte poveşti uimitoare, ca soldat şi erou.

— Desigur.

Ochii lui îmi studiau trupul, dar un clinchet strident – semnalul pentru cină – ne întrerupse încercarea jalnică de a purta o conversaţie.

I-am atins uşor braţul.

— Trebuie să mă văd cu nişte prietene. Credeţi că am putea vorbi mai târziu?

— În regulă, spuse el, holbându-se la mâna mea înmănuşată.

— A fost o plăcere să vă cunosc, domnule general. O seară bună.

Bonaparte făcu o plecăciune şi porni înspre Barras.

Eu m-am grăbit în direcţia opusă. Ce uşurare că scăpasem de acel omuleţ straniu!

*

Se vădi însă că nu era uşor să scapi de General. Ochii lui lipsiţi de vlagă mă urmăriră pentru tot restul serii. După ce dansasem destul de mult, pielea îmi strălucea de sudoare, aşa că am ieşit în curte pentru o gură de aer proaspăt. Câteva cupluri stăteau în grădină, îmbrăţişate sau pierdute în conversaţii.

Mi-am trecut degetele peste suprafaţa rece a fântânii şi am admirat talentul artistului, care făcuse ca marmura să pară fluidă. M-am privit în apă pentru a-mi vedea reflexia. Rochia îmi licărea în lumina lunii, asemenea unei fantome.

La auzul unor paşi, m-am întors.

Generalul Bonaparte. Ochii îi sclipeau, duri precum diamantele în orbitele adânci, iar nasul lung îi ieşea în evidenţă de pe chipul osos. Mă studie din cap până în picioare, de parcă ar fi memorat fiecare detaliu.

— V-a făcut plăcere dansul astă-seară, *citoyenne* Beauharnais.

Avea totuşi maniere, după toate aparenţele.

— Ador să dansez. Dumneata nu?

Generalul încremeni.

— Nu particip la activităţi care mă fac să arăt ca un nătărău. Sunt un soldat. Dansul meu este pe câmpul de luptă.

— Ce păcat! Femeile adoră să danseze, i-am spus, zâmbindu-i frivol.

O briză rece îmi ridică părul de pe braţe.

— Într-adevăr, mormăi el, privind prin materialul subţire al rochiei mele.

— O seară minunată, am zis, ridicând privirea spre cerul luminat de stele. Când îmi luă mâna într-a lui, atingerea mă făcu să tresar. Domnule general?

— Îmi permiteţi să vă ghicesc în palmă? mă întrebă el,

mângâindu-mi încheietura. Mă pricep să citesc viitorul.

— Dumneata? Am început să râd. Nu aş fi ghicit niciodată. Sunteţi atât de… prudent.

— Sunt din Corsica. Luăm cititul în palmă foarte în serios.

— La fel şi eu. Am zâmbit, amuzată de comportamentul lui neobrăzat. Ce îmi rezervă viitorul?

El îmi trase mâna mai aproape. Respiraţia sa fierbinte îmi gâdila pielea în timp ce trasa liniile cu degetul mare. După câteva momente încremeni, apoi îmi eliberă mâna de parcă ar fi fost un şarpe veninos.

— Dumnezeule, ce aţi văzut? l-am întrebat râzând, însă chipul lui era alb ca hârtia.

— Aa… *mi perdoni...* trebuie să plec.

Se întoarse şi se îndepărtă grăbit. Fără o privire înapoi sau vreun cuvânt, dispăru în noapte.

*

Comportamentul Generalului mă fascina. Nu-mi puteam închipui ce îl supărase. Era palma mea, la urma urmei. Când i-am povestit lui Barras, mi-a spus că urma să mă deprind cu manierele stranii ale lui Bonaparte, poate chiar să-l plac.

Mă îndoiam de acest lucru.

Următoarea ocazie cu care l-am întâlnit pe Bonaparte a fost atunci când i-am făcut o vizită, în condiţiile în care poruncise predarea tuturor armelor neautorizate din oraş pentru a împiedica alte răzmeriţe.

Eugène se înfurie.

— Nu voi preda sabia lui *papa!* Este moştenirea mea… nu am nimic altceva rămas de la el!

Îşi încleştase pumnii şi păşea agitat prin micul nostru salon. Podeaua din lemn gemea sub greutatea lui,

— Ştiu că este supărător, dragule, dar nu poţi să nu te supui. M-am cutremurat închipuindu-mi-l pe fiul meu adolescent stând înaintea Comitetului Salvării Publice, aşa că am stăruit: *Trebuie.*

Durerea din ochii lui îmi străpunse inima ca un pumnal. Cât uram să îl văd suferind de dragul tatălui său!

— Dar, *maman,* tu cunoşti mulţi miniştri din Comitet. Nu există niciunul care să îţi datoreze vreo favoare?

Fiul meu îşi cunoştea bine mama. Mă asigurasem că alţii îmi erau la fel de datori mie precum le eram eu lor. M-am mutat în dreptul ferestrei. Trecătorii se înghionteau grăbiţi în vremea posomorâtă, cu ploaia scurgându-li-se de pe pălării.

— L-am rugat deja pe Barras, i-am zis. Este o chestiune peste puterile lui. Comandantul… m-am oprit la jumătatea frazei. Comandantul e Bonaparte!

— Cine este Bonaparte? întrebă Eugène, trecându-şi mâna peste teaca splendid împodobită. Nu puteai să nu fii impresionat de gravurile ei din bronz.

— Generalul care a dat ordinul. Ar putea fi convins cu imboldul potrivit. Puneţi cea mai bună uniformă. Lustruieşte-ţi cizmele. Mergem în această după-amiază.

*

Bonaparte stătea la biroul său. Tavanul înalt şi ferestrele imense îi micşorau şi mai mult silueta deja măruntă. Uimirea se citi pe chipul său când am închis uşa în urma noastră. Îşi scăpă pana de scris pe o hartă denumită *Statele Italiene.* Câteva cărţi zăceau deschise în jurul ei şi alte hârtii îi acopereau biroul.

— Cum naiba puteţi citi? l-am întrebat, privindu-l cu ochii mijiţi în semiîntuneric. Nu aveţi gaz pentru lămpi?

— *Citoyenne* Beauharnais! Sări în picioare, iar urechile îi deveniră la fel de roşii precum gulerul vestonului. Ce vă aduce aici?

I-am studiat noua uniformă. Ce diferenţă făceau hainele.

— Permiteţi-mi să vi-l prezint pe fiul meu, Eugène de Beauharnais. Eugène, generalul Bonaparte.

— Încântat să vă cunosc, domnule general. Eugène salută, apoi reveni cu mâna pe sabia sa, într-un gest

posesiv.

— Ce vă aduce aici într-o zi atât de mohorâtă?

Generalul trecea de la o lampă la alta, aprinzându-le în grabă. Tavanul boltit păru mai puţin cavernos de îndată ce lumina învioră atmosfera.

— Am primit nişte veşti foarte neplăcute…

— Te rog să mă scuzi, *maman,* mă întrerupse Eugène. Domnule general, îmi permiteţi? Când Bonaparte încuviinţă din cap, fiul meu îşi îndreptă umerii şi îşi împinse pieptul înainte. Aţi poruncit să predăm toate armele. Eu n-aş vrea pentru nimic în lume să vă nesocotesc ordinul, dar am venit să pledez pentru o cauză aparte. Sabia aceasta i-a aparţinut tatălui meu, un Patriot şi un soldat, ca dumneavoastră. A fost închis pe nedrept şi executat pentru crime pe care nu le-a comis. Eugène trase aer în piept pentru a-şi controla emoţiile, apoi, înghiţind în sec, urmă: Tot ce am… tot ce rămâne din el, din onoarea sa, este sabia aceasta. În curând voi deveni eu însumi soldat şi ar fi o mare onoare să o port. Vă rog, domnule general…

Bonaparte ridică o mână pentru a-l opri. Eugène se încruntă, pregătindu-se pentru un refuz.

— Tinere, poţi păstra sabia tatălui tău.

Eugène răsuflă uşurat şi îşi înclină capul.

— Vă mulţumesc foarte mult, domnule general. Vă voi fi veşnic recunoscător.

Mândria îmi umplu pieptul. Fiul meu devenise bărbat.

Postura încordată a lui Bonaparte se relaxă. Ochii i se îmblânziră.

— Cu plăcere.

— *Chéri,* vrei să aştepţi pe coridor o clipă? Aş dori să discut cu domnul general. Între patru ochi.

— Desigur, *maman.* Domnule general, spuse Eugène, punându-şi pălăria şi salutând cu palma înainte.

Când uşa se închise, am redus distanţa dintre noi până când doar colţul biroului ne mai despărţea.

— Nu vă puteţi închipui cât înseamnă sabia aceea pentru el. Sau ce înseamnă pentru mine că i-aţi permis să o păstreze. Vă mulţumesc.

Bonaparte îşi drese glasul şi îşi îndreptă postura.

— Este un tânăr plin de pasiune. Va fi un soldat bun.

— De-abia aşteaptă ziua aceea. Sper doar să fie un soldat la fel de măreţ şi să inspire la fel de multă admiraţie ca dumneavoastră.

Un zâmbet palid îi ridică colţurile buzelor.

— Poate într-o bună zi, replică el, cu un zâmbet abia schiţat.

— Presupun că ne vom vedea diseară la teatru?

Un entuziasm brusc îi lumină trăsăturile.

— De-abia aştept!

— Atunci, la revedere, domnule general.

Privirea lui mă străpunse ca un cuţit.

— La revedere.

*

Datorită comediei de pe afiş şi distribuţiei de excepţie – Julie Carreau şi Joseph Talmas –, teatrul era plin ochi. Mi-am scos lornieta încercând să uit de tânăra brunetă de lângă mine. Barras o invitase să ni se alăture. Nu îl mai însoţisem niciodată la un eveniment împreună cu o altă femeie, alta decât Thérésa. Gelozia mă înţepa. Era doar o chestiune de timp până când Barras avea să mă abandoneze cu totul, doar dacă nu îl părăseam eu pe el mai întâi.

M-am aplecat în faţă pentru a scăpa de parfumul de liliac care o înconjura pe rivala mea. Nu îi invidiam frumuseţea, nici măcar faptul că pusese mâna pe Barras. Tânjeam doar după tinereţea ei lipsită de griji, după nenumăratele ei opţiuni.

Dar şi eu aveam opţiunile mele. Mulţi peţitori aşteptau ziua în care aveam să plec de lângă Barras, îmi spuneam în sinea mea.

Am studiat sala înainte de ridicarea cortinei. Îi cunoşteam pe mulţi din public; cetăţeana Hamelin şi soţul ei, câţiva membri ai guvernului şi, desigur, cetăţeanul Ouvrard şi Thérésa. Am zâmbit.

Thérésa îşi recunoscuse interesul pentru chipeşul bancher doar cu o noapte înainte. Se mişca repede.

Un actor trase cortina, iar mulţimea fu redusă la tăcere. În afara lămpilor care luminau scena, restul sălii era cufundat în beznă. Generalul Bonaparte intră în loja noastră şi se aşeză lângă Barras chiar când piesa începu.

Bonaparte se aplecă înainte pentru a-mi întâlni privirea. Un zâmbet lent, superb, i se întipări pe chip, transformându-i trăsăturile.

Dieu, cât de chipeş era când zâmbea! Nu m-am putut abţine şi i-am răspuns la zâmbet.

El îşi înclină politicos capul şi îşi întoarse privirea spre scenă. I-am aruncat ocheade furişe pe tot parcursul piesei. Nu părea genul căruia să-i placă teatrul, şi totuşi părea fascinat de scenă.

Părea fascinat de tot ceea ce-i trezea admiraţia.

*

La final, ne-am îndreptat cu toţii spre Hôtel de Richelieu pentru cină şi dans. O gloată frenetică ne întâmpină la sosire.

— Generalul Vendemiar! strigau bărbaţii.

Bonaparte îşi umflă uşor pieptul, iar Barras îl bătu pe spate.

— Încă eşti un erou. Zâmbetul diabolic al lui Paul îi juca pe buze. Am nişte treburi de rezolvat, ne vedem mai târziu, îmi zise.

— Şi eu am treburile mele, am spus. Păstrează-mi un dans, Paul.

Le-am făcut cu mâna şi am pornit în direcţia opusă. La rândul meu, aveam câteva contracte militare de confirmat.

După două ore, curiozitatea începu să mă macine. Mă întrebam ce făceau Barras şi Bonaparte. Fuseseră nedespărţiţi în ultimele zile. Mă plimbam prin încăpere în căutarea lor, când am dat peste una dintre persoanele mele preferate – imposibil să n-o vezi în rochia din mătase verde şi peruca asortată!

— Fanny! am strigat pentru a acoperi mulţimea gălăgioasă. Nu ştiam că vei fi aici, i-am spus, sărutând-o bucuroasă.

— Îmi datorezi o vizită, replică ea îmbrăţişându-mă strâns.

— Mi-a fost dor de tine.

— Arăţi încântător, spuse ea, privindu-mi rochia cu talie înaltă. Rozul te prinde.

— Nu eu sunt cea care arată încântător în această seară. Arăţi ca o zână a pădurii, vestind primăvara.

— Nu am putut rezista culorii, râse Fanny. De ce nu vii la serata mea săptămâna viitoare, înainte să sosească invitaţii?

— Minunat! Am multe bârfe de împărtăşit.

— Vorbind de bârfe, l-ai cunoscut pe generalul despre care vorbeşte toată lumea? Un omuleţ atât de sfrijit. Nu înţeleg ce este cu toată agitaţia asta în jurul lui.

M-am mutat într-o parte pentru a evita un grup de trei bărbaţi; doi îl susţineau pe un al treilea care se clătina, ameţit de băutură, fără îndoială.

— E straniu, dar mie mi se pare destul de amabil.

— Pun pariu că aşa e! chicoti Fanny maliţioasă.

— Tocmai îi căutam pe Bonaparte şi pe Barras. I-ai văzut?

— Nu este el? zise Fanny, făcând un semn din cap.

Bonaparte stătea în centrul camerei alăturate, înconjurat de un grup de oaspeţi. I-am recunoscut pe chipeşul căpitan Junot, pe un bancher şi patru femei pe care le cunoscusem la alte evenimente. Spre surprinderea mea, Bonaparte luă mâna unui domn într-a lui.

Îi citea în palmă. M-a bufnit râsul. Nu era foarte diferit de mine, la urma urmei.

— Ce este aşa de amuzant? mă întrebă Fanny.

— Mă surprinde, am murmurat.

Priveam cum oamenii din jurul său râdeau. Una dintre femei veni lângă el şi îşi puse mâna într-a lui.

— Generalul? Un zâmbet ştrengăresc se întipări pe chipul prietenei mele. Poate că îţi va citi şi ţie în palmă.

— Mă întreb ce ar vedea în ea, am zis; nu era nevoie să ştie că el deja îmi citise în palmă. Ne vedem săptămâna viitoare?

— Desigur, draga mea. O seară plăcută. À *tout à l'heure.*

După o îmbrăţişare călduroasă, Fanny a dispărut în mulţime, iar eu m-am alăturat grupului care îl înconjura pe Bonaparte.

— Vă simţiţi bine la serată, domnule general?

El ridică privirea din palma femeii, iar pe buze îi apăru din nou zâmbetul acela care îi îmblânzea trăsăturile dure.

Eliberă mâna interlocutoarei sale şi spuse:

— Vă rog să mă scuzaţi, dar toată seara am aşteptat să discut cu *citoyenne* Beauharnais. Îmi puse mâna pe braţul său. Mă însoţiţi?

O mişcare curajoasă, din moment ce nu fusese invitat.

— *Bien sur.* Pe când traversam încăperea, am remarcat: Vă place să citiţi în palmă. Dar nu în a mea?

Maxilarul i se încleştă.

— Am rămas fără cuvinte în acea seară.

— Aţi fugit de lângă mine! i-am adus aminte râzând. Aţi văzut ceva îngrozitor în palma mea? Mi-aţi trezit curiozitatea.

— Am fost luat prin surprindere de mesaj. Bonaparte trase un scaun şi mă invită să iau loc. Viitorurile noastre sunt intersectate. Nu sunt sigur cum, dar liniile noastre par identice. Îmi luă mâna într-a lui şi îmi trasă o linie în palmă. Aici, spuse, apoi ridică privirea, studiind-o pe a mea.

Am râs stingherită şi i-am făcut semn unui chelner să-mi aducă un pahar cu vin. Viitorul meu nu putea fi legat de el, decât cel mult prin intermediul lui Barras.

— Mă luaţi peste picior?

— Desigur că nu, domnule general. Aş fi binecuvântată dacă drumurile noastre viitoare s-ar intersecta. Mi-am pus mâna pe braţul său. Sunteţi un bărbat împlinit. Principiile dumneavoastră ne oferă tuturor inspiraţie.

Bonaparte se apropie până când buzele lui îmi

atinseră urechea.

— Mă flataţi. De ce? Sunteţi cea mai dezirabilă femeie din încăpere. De-abia pot respira în prezenţa dumneavoastră, spuse el, studiindu-mi privirea. Vă amuz?

— Aţi băut prea multă şampanie, i-am zis cu ochii pe jumătate închişi.

Se îndrăgostise de mine într-un timp atât de scurt?

Îmi sărută blând mâna, fără să piardă contactul vizual. Parcă pentru a mă poseda.

— Ştiu ce vreau. Întotdeauna ştiu ce vreau.

Simţindu-mă dintr-odată incomod, mi-am eliberat mâna din strânsoarea lui.

— Abia dacă am ciugulit ceva astăzi. Ce-aţi spune să mergem în căutarea unor gustări?

— Dacă îmi permiteţi să vă însoţesc, aş fi încântat.

Am flirtat cu generalul Bonaparte încă o oră, apoi m-am alăturat celor de pe ringul de dans şi am uitat complet de el – până la sfârşitul serii, când îmi atrase atenţia. Dorinţa ardea pe chipul lui.

Mi-am fluturat degetele spre el, salutându-l, şi l-am lăsat să mă privească.

*

Barras încuraja relaţia mea cu Generalul.

— E înnebunit după tine. Paul se întinsese pe o canapea, răsfoind o carte. Rar îl văzusem făcându-şi timp să citească. Te-ar curta. Dacă i-ai permite.

— Am de ales? Deja mă urmăreşte, i-am spus, sunând din clopoţel pentru a chema un servitor.

Aveam nevoie de cafea pentru o asemenea conversaţie. Paul făcea aluzii la despărţirea drumurilor noastre.

— Îl poţi învinui? zise el, aruncându-mi un zâmbet prefăcut. Câştigă un salariu bun şi este ambiţios. Soţia lui nu va duce lipsă de nimic, urmă Paul, răsfoind alte câteva pagini. Bonaparte are un mod straniu şi pătrunzător de a înţelege natura umană. Chiar nefiresc. Dar la fel şi tu, *mon*

amie.

Îmi trimise un sărut.

— Ai de gând să mă măriţi?

Un servitor puse o tavă pe o masă din apropiere. Am luat o ceaşcă şi am adăugat zahăr.

— Vreau doar să fii fericită. Şi tratată bine. Barras se ridică în capul oaselor, legănându-şi picioarele deasupra podelei. Te ador, Rose, dar ştim amândoi că legătura noastră este puţin mai mult decât prietenie.

M-am simţit de parcă cineva m-ar fi lovit în stomac. Deci acesta era finalul. Fusesem înlocuită. Mi-am coborât privirea în podea, tăcută. Nu ştiam dacă puteam suporta încă o relaţie fără pasiune. M-am lăsat pe spate în fotoliu, epuizată, şi am închis ochii.

*

Pasiunea lui Bonaparte mă obosea. Şi totuşi mă trezeam petrecând tot mai mult timp cu generalul, fascinată de magnetismul său. Privirea i se fixa pe mişcările mele şi îşi abandona interlocutorii în toiul conversaţiilor pentru a mă săruta pe obraz sau a-mi complimenta rochia. Să îmi strângă mâinile într-ale sale într-un gest posesiv.

Ajunsesem să-l plac, în ciuda manierelor sale stranii şi a observaţiilor aspre, sau poate datorită lor. Mă amuza, deşi nu îşi putea ţine gura sau controla gândurile.

— Femeile au prea multă putere în oraşul acesta. În ţara asta! proclama el într-o seară, în timpul unei cine găzduite de Paul.

Cetăţeana Hamelin, care tocmai luase o gură de vin, se înecă. Paul făcu ochii mari şi câţiva comeseni rămaseră cu gura căscată, ca nişte peşti pe uscat. O gândire atât de provincială din partea unui corsican! Am sorbit din pahar pentru a-mi ascunde zâmbetul.

— O femeie îşi doreşte ceva şi obţine acel lucru, continuă el mânuindu-şi cuţitul ca pe o sabie. Spune deschis ce gândeşte, pune o mână graţioasă pe un braţ oţelit, iar bărbatul se dă peste cap pentru a-i face pe plac.

Femeile pălăvrăgesc despre aiureli şi au o pasiune pentru bârfele politice, un domeniu din care nu înţeleg foarte multe.

Bonaparte înmuie o bucată de pâine în sos.

Tăcerea se aşternuse asupra mesei, făcându-se auzit doar clinchetul tacâmurilor în farfurii. El nu îşi dădu seama că îi jignise pe toţi cei prezenţi.

— Insinuaţi că nici eu, nicio altă doamnă aici de faţă nu avem nimic valoros de spus, i-am replicat, neputându-mă abţine să nu-l întărât. Ce gândire primitivă, domnule general!

Vârfurile urechilor i se înroşiră. I-am zâmbit mieros, apoi mi-am dus furculiţa cu mâncare la gură. Nervos, Bonaparte răsuci piciorul pocalului între degete.

— Opiniile dumneavoastră ar trebui împărtăşite acasă, în particular. Cu soţii voştri. Femeile complică situaţiile şi întunecă minţile bărbaţilor.

— Bărbaţii nu sunt deloc conduşi de minţile lor.

Toată lumea râse, iar tenul palid al Generalului deveni rozaliu, deşi nu îmi puteam da seama dacă de furie sau de ruşine.

— Nu neg influenţa unei femei sau inteligenţa ei, dar mi se pare ridicol ca femeile să aibă atâta putere. Madame de Staël, Thérésa Carrabas. Se încruntă. Nu au altă treabă decât să cauzeze probleme.

Am râs din nou.

— Nu le voi spune că ai zis asta despre ele.

Nu ar fi ieşit nimic bun dacă aş fi menţionat toţi bărbaţii pe care îi influenţasem şi sumele pe care le strânsesem din propriile afaceri. N-aş fi făcut decât să-l enervez şi mai tare. Nu conta. Eu aveam să fac ce voiam, şi viaţa mea nu-l privea pe el.

*

Într-o seară de iarnă, am dat o mică recepţie pentru a le ura bun venit lui Hortense şi Eugène de la şcoală. I-am îmbrăţişat plină de dragoste: Eugène arăta superb în

uniforma lui modernă, iar Hortense era o frumuseţe în rochia ei din muselină albastră. O mamă suferea când era departe de copiii ei.

Nu mă zgârcisem deloc, aşa că îmi invitasem toţi prietenii apropiaţi: Thérésa şi Ouvrard, Marie-Françoise şi fiica ei, Désirée, Barras şi căpitanul Junot, Fanny şi alţi câţiva. În ultimul moment l-am invitat şi pe generalul Bonaparte.

În timp ce oaspeţii soseau, pianistul începu să cânte. Generalul Bonaparte sosi cu braţele încărcate de daruri: flori şi panglici pentru Hortense, iar pentru Eugène o carte de strategie militară.

Fiul meu se lumină la faţă când citi titlul.

— Vă mulţumesc, domnule general!

— *Merçi*, spuse Hortense, strângând cutia cu funde la piept.

— Cu plăcere. Generalul se aplecă spre Hortense şi o trase de ureche.

— Au! Mâna îi zbură la ureche. Îmi cer scuze, domnule general, dar m-a durut!

El râse, un sunet ascuţit şi inconfortabil, apoi îşi strecură mâna în jachetă într-un gest agitat.

I-am aruncat lui Hortense o privire aspră. Fiica mea nu avea nicio problemă în a spune ceea ce gândea. Apoi mi-am pus mâna peste braţul lui Bonaparte.

— A fost atât de amabil din partea ta să ne aduci daruri. Ai dori un coniac?

— Da, spuse el, făcându-i cu ochiul fiicei mele.

— Sper să aveţi o seară plăcută.

Hortense încerca să fie politicoasă, deşi dispreţul îi licărea în ochi. Se întoarse pe călcâie şi merse să o caute pe Désirée.

Barras sosi câteva momente mai târziu, însoţit de Jolene, bruneta de la teatru. Văzându-i împreună, mă străbătu un sentiment de regret. L-am alungat şi am încercat să zâmbesc.

— Bine aţi venit! I-am sărutat pe ambii obraji, apoi am plecat în căutarea vinului.

Capul mi se învârtea. Nu mă pregătisem să fiu atât de tristă la vederea cuplului lor. Mă uitam în gol peste marginea paharului când am întâlnit privirea lui Bonaparte. Îl bătu uşor pe Eugène pe spate şi porni spre mine, zâmbind.

*

Peste o săptămână l-am invitat să mă însoţească la serata lui Fanny. Un grup de prietene de-ale ei de-abia aşteptau să-l cunoască pe protejatul lui Barras, pe noul comandant al Armatei de Interior. Fanny insistase să-l aduc.

Graţioasa mea prietenă găzdui o serată simplă, cu Bonaparte în centrul atenţiei. După cină şi dans, mulţimea se împrăştie. Ne-am înghesuit în trăsura care ne aştepta, ca să ne încălzim. Generalul stătea cât mai aproape de mine posibil.

— Nu te-am văzut toată seara, îmi spuse. Te-ai simţit bine?

El se simţise bine, fără îndoială: ochii lui albaştri licăreau în lumina palidă, iar zâmbetul îi radia. Era chipeş când era fericit şi bine îmbrăcat.

Nu m-am retras, în ciuda apropierii lui.

— Petrecerile lui Fanny sunt întotdeauna distractive. Ai fost steaua serii.

— Steaua mea nu ar putea niciodată străluci aşa de intens ca a ta, dulce Rose, murmură el aranjându-mi o buclă de pe frunte.

Mi-am acoperit gura pentru a-mi ascunde zâmbetul. Cine ştia că Bonaparte putea fi atât de sentimental?

Îmi luă mâna într-a lui şi începu s-o mângâie.

— Ai mâini atât de micuţe, de feminine şi de delicate!

Mă foiam în locul meu, îngrijorată din pricina dovezii lui de afecţiune. Mă studia atent. Nu mă mai puteam mişca, asemenea prăzii capturate. Căldura mi se împrăştie pe sub piele.

— Am ceva important de spus. Vreau doar să te… gândeşti la asta… să te gândeşti înainte să răspunzi, zise el

venind mai aproape.

— Eşti bine?

— Destul de bine, mă asigură el, zâmbind din nou. Draga mea… Barras nu te iubeşte. Eşti doar o altă femeie pentru el – una de care se va descotorosi în curând, dacă nu a făcut-o deja.

Încă un comentariu câştigător din partea Generalului. Am încercat să-mi eliberez mâinile din strânsoare, însă el o înteţi.

— Te rog! Lasă-mă să termin! Glasul îi deveni blând. Ceea ce vreau să spun este că eşti fermecătoare. Inteligentă. Plină de graţie. Nu am mai cunoscut o femeie cu o educaţie mai aleasă, în plus, ai… un simţ al calmului şi o încredere tăcută, spuse el sărutându-mi palma. Rose. Îmi rosti numele ca pe o formă de alint. Sunt îndrăgostit de tine. Mistuit! Nu pot mânca sau dormi. Visez la gâtul tău lung şi minunat. Îmi mângâie peticul de piele expus la marginea gulerului înalt. La buzele tale… Le trasă conturul cu degetele. La sânii tăi. Îmi privi pieptul parcă sperând să poată vedea prin mantia mea de iarnă.

— Bonaparte! I-am lovit uşor mâna care oscila deasupra sânului meu. Nu poţi fi îndrăgostit de mine!

M-am retras ca să scap de el, de vitalitatea care emana din trupul său. Să scap de pieirea mea.

— Nu mai eşti tânără.

— Mulţumesc pentru că evidenţiezi acest aspect, am bombănit.

Era exasperant, întotdeauna reuşea să spună cele mai nepotrivite lucruri.

Îmi strânse mâna într-a lui, parcă temându-se să nu-i scape.

— Ai nevoie de un soţ. Căsătoreşte-te cu mine! Niciun bărbat nu te poate iubi aşa cum te iubesc eu. *Amore mio,* fă-mă cel mai fericit bărbat din lume şi acceptă să fii soţia mea.

Mă lăsă cu gura căscată. Nu mă aşteptasem la asta. Admiraţie şi dorinţă, poate o propunere pentru a fi amanta lui – dar o cerere în căsătorie?

Îl priveam tăcută, gândindu-mă că măritişul nu era pentru mine. Renunţasem la tot ce avusesem, şi pentru ce? Nu mă alesesem cu nimic. Alexandre… am inspirat profund la amintirea lui.

„Odihneşte-te în pace, prieten drag”, i-am spus în gând. Mi-am ferit ochii de Bonaparte pentru a-mi ascunde emoţiile subite.

— Eşti tristă, observă el, trecându-şi un deget peste obrazul meu.

— Bonaparte!

— Am suficientă iubire pentru amândoi. Steaua mea este în plină ascensiune. Sunt respectat şi am relaţii influente. Copiii tăi nu vor duce lipsă de nimic atât timp cât vei trăi. Îmi sărută din nou mâna. Şi *je t’aime.*

Stăteam nemişcată, studiindu-i expresia pătimaşă. Bărbatul acesta mă iubea.

— Nu trebuie să răspunzi acum, adăugă el, lăsându-se pe spate. Dar spune-mi că te vei gândi la această posibilitate.

Dintr-odată, o senzaţie stranie îmi înceţoşă vederea. Părul de pe braţe mi se ridică. M-am cutremurat.

— Ţi-e frig, draga mea? Mă cuprinse în braţele sale.

Nu-mi putea ignora intuiţia. „Un străin fără avere”, spusese preoteasa.

— Da, Bonaparte. Da, mă voi căsători cu tine.

Capitolul 14

Citoyenne Bonaparte
Paris, 1796

Adevărul era că mă gândeam adesea la Bonaparte – la puterea lui, la latura lui sentimentală şi iubitoare de frumos. La faptul că, dintr-o privire, citea în sufletele celorlalţi. Cât de diferit avea să fie de primul meu soţ!

Totuşi, într-o după-amiază, în timp ce stăteam în salonul meu, mă luptam cu îndoiala. Amestecam absentă un pachet de cărţi.

Nu era nevoie să mă căsătoresc. Aveam propria mea influenţă, cu atâţia prieteni în ministere. Mulţi bărbaţi alergau după mine şi îmi puteau oferi sprijin o vreme. Dar pentru cât timp mai puteam fi dezirabilă la vârsta mea de treizeci şi trei de ani? Bonaparte avea să-mi ofere siguranţă, o figură paternă pentru Hortense şi un mentor pentru Eugène. Statutul lui se îmbunătăţea pe zi ce trecea. Dar puteam să îi reţin atenţia? Ceilalţi îmi scăpaseră repede printre degete.

O durere familiară îmi zvâcni în piept. Tocmai atunci se auzi uşa de la intrare.

— Unde eşti, mireasa mea adorabilă? Vocea lui Bonaparte răsună în hol.

— În salon, am răspuns, punând cărţile pe masă cu un oftat.

— Vino aici!

Ignorându-i mâna întinsă, l-am întrebat:

— Cum a fost întâlnirea cu Barras?

— Mai târziu, spuse el cu fermitate, ridicându-mă în braţe.

Straturile de dantelă ale rochiei mele îl acopereau aproape cu totul. Un zâmbet fericit îi lumină chipul.

— Pune-mă jos, i-am spus râzând. O să te doară spatele.

— Soţia mea va fi purtată în braţe! Va fi venerată!

Urcă scările şerpuitoare purtându-mă cu un aer triumfal.

— Nu sunt soţia ta.

Bonaparte se opri la mijlocul treptelor şi mă fixă cu o privire aprigă apoi îşi puse buzele peste ale mele. Gura mi

se îmblânzi sub atingerea lui, iar dorinţa i se intensifică. Un val de căldură îmi inundă pântecele.

În cele din urmă ne-am desprins şi am tras amândoi aer în piept.

— *Vei fi* soţia mea.

Urcă şi restul treptelor, mă duse în dormitor şi mă aşeză pe măsuţa de toaletă.

— Bonaparte!

Mă reduse la tăcere cu buzele lui, sărutându-mă blând de data aceasta. După câteva clipe se opri, ţinându-mă captivă cu ochii săi.

— Te iubesc.

Pantalonii îi căzură pe jos. I-am acoperit gura cu a mea în timp ce el îmi ridică rochia şi lenjeria. Câteva momente mai târziu, membrul lui tare se împinse în pielea sensibilă de pe coapsa mea, apoi pătrunse în mine. Am ţipat, apoi mi-am încrucişat picioarele în jurul său.

— Eşti un înger. Îmi ţinea chipul în palme în timp ce mă poseda. Îngerul meu. Voi avea grijă de tine, *amore mio.* Întotdeauna. Mă strânse la pieptul său, împingând mai repede.

Mi-am abandonat temerile, îndoielile, lăsându-mă pradă căldurii lui.

Am ajuns pe culmile plăcerii aproape concomitent şi ne-am strigat la unison extazul.

Viitorul meu soţ se sprijini pentru o clipă de mine. Apoi m-am topit în braţele lui în timp ce mă duse în pat, unde mă ţinu la pieptul său. Cât de tandru putea fi!

— Care este numele tău întreg, *mon amour?*

— Numele meu întreg? De ce?

Îmi mângâie obrazul.

— Mă dezgustă gândul că un alt bărbat te-ar putea atinge. Vreau să o posed pe adevărata Rose, cea încă neatinsă. Vei renaşte sub numele de *citoyenne* Bonaparte.

— Numele meu este Marie-Josèphe Rose Tascher de la Pagerie de Beauharnais,

— Nu eşti o Rose simplă. Vei fi Josephine. Josephine Bonaparte. Soţia unui lider.

— Renăscută… Cu atâtea metamorfoze ale persoanei mele, ale rangurilor pe care le deţinusem, nu mă deranja un alt nume. Un alt strat al feminităţii mele. De fapt, gândul mă încânta. Da, îmi place cum sună, am zis. Josephine Bonaparte voi fi. Josephine a *ta.*

Propria mea Josephine.

*

Nu dezvăluiserăm logodna noastră nimănui în afară de Thérésa, Barras şi căpitanul Junot, care era subalternul lui Bonaparte. Presupunerea mea era că Bonaparte se temea să dea vestea familiei sale, deşi nu eram sigură. Nu aveam nevoie să mă laud cuiva cu statutul meu – mi se potrivea să fiu independentă –, cu atât mai puţin lui Hortense şi Eugène. Dar ei nu erau atât de protejaţi de veşti pe cât sperasem.

Într-o după-amiază, îi scriam o scrisoare dragei mele Claire, care era încă în Guadelupa, în timp ce Hortense compunea o melodie pentru un recital de la şcoală.

Se opri brusc din cântat şi se întoarse spre mine.

— Nu plănuieşti să te măriţi cu el, nu-i aşa?

— Cu cine, draga mea? De ce te-ai oprit din cântat? am întrebat-o, cufundându-mi pana de scris în călimară. Suna divin.

— Nu mă poţi păcăli, *maman.* Te-ai tot întâlnit cu generalul Bonaparte. Toată lumea vorbeşte despre asta.

— Nu trebuie să fii atât de răutăcioasă, i-am replicat ştergând un strop de cerneală de pe degete, fără să o privesc în ochi. Şi cine este toată lumea?

— Désirée şi Eugène. Şi *madame* Campan m-a întrebat dacă este adevărat.

Hortense mă privi cu o expresie dezgustată.

— Iar ei sunt toată lumea?

Am pus pana pe birou şi am împăturit scrisoarea.

— Nu-mi place de el. Nu-mi pasă dacă îmi oferă daruri. M-a tras de ureche! Este brutal. Vocea i se subţiase până spre plâns, într-o văicăreală tipic adolescentină.

Eugène spune că va încerca să-i ia locul lui *papa,* adăugă ea încrucişându-şi braţele la piept. Ar fi un tată îngrozitor.

Mă cuprinse un val de furie.

— Nimeni nu îi va lua locul lui *papa* al tău. Este adevărat că generalul mă curtează. Şi a fost foarte amabil şi generos cu noi. Tu şi fratele tău îl veţi respecta. Ai înţeles?

Nu puteam să-i spun adevărul. Nu încă,

Hortense coborî privirea în podea şi mormăi:

— Je comprends, maman.

— Acum, haide să auzim şi restul cântecului. Până acum, este minunat, i-am spus, punând scrisoarea în plic. Aveam să fac ce credeam de cuviinţă pentru familia mea. Şi cu asta, basta!

*

Împreună cu Bonaparte, îmi petreceam majoritatea serilor în compania lui Barras şi a tovarăşilor săi. Viitorul meu soţ era încă protejatul său, la urma urmei. Într-o seară, dezbăteau problema unei ameninţări de război.

— Nu fi naiv! Bonaparte îşi stropi mâna cu rom în timp ce gesticula frenetic. Austriecii avansează de luni bune. *Cu succes.* Acum controlează toate frontierele estice. Aşteptăm până vor invada Franţa? Dacă nu suntem pregătiţi, ar putea distruge armatele republicane. Ar putea să pună din nou un rege pe tron. Cât preţ pui pe capul tău, Paul?

Expresia lui Barras deveni neliniştită.

— Generale…

Mi-am strecurat braţul pe sub al lui Paul.

— Ceea ce vrea să spună Bonaparte este că frontierele trebuie să fie fortificate. Nu are rost să punem Republica în pericol sau să ne asumăm riscuri. Ce rău ar putea face dacă aţi trimite o armată să protejeze ceea ce am apărat până acum?

Barras privi de la mine la Bonaparte. Deveniserăm propria noastră armată.

— Dacă eşti atât de îndârjit, du-te la frontiera italiană ca să evaluezi situaţia. Dar nu avansa fără permisiunea mea. Este clar?

Bonaparte dădu aprobator din cap, o şuviţă de păr căzându-i peste ochi.

— Voi începe de îndată pregătirile.

Am zâmbit amabil.

— Vă rog să mă scuzaţi, domnilor, trebuie să o caut pe Thérésa.

*

Într-o zi capricioasă de primăvară, mă pregăteam pentru cea de-a doua mea nuntă – o ceremonie civilă care urma să aibă loc în biroul primarului, acum situat în casa unui nobil emigrat. La ora şapte seara, notarul meu, cetăţeanul Calmelet, mă conduse înăuntru, unde mă aşteptau martorii, Thérésa, Barras şi Tallien, şi cetăţeanul primar.

— *Bonsoir, mes amis,* i-am salutat, rezemându-mi umbrela de peretele de lângă uşă. Teribilă vreme, nu-i aşa?

O burniţă insistentă începuse mai devreme, iar eu nu reuşisem să scap de fiorii reci care mă făceau să tremur.

— Mizerabilă, spuse Thérésa, sărutându-mă pe ambii obraji.

— Bonaparte nu este aici, remarcă Barras, întorcându-se spre bărbatul care urma să ne căsătorească. Cetăţene primar, vă aflaţi în posesia vreunui strop de coniac?

— Desigur.

Primarul scoase o cheie de bronz din buzunar şi descuie un dulap din spatele biroului său. Luă un urcior de pe raft şi turnă lichidul ruginiu în pahare.

Am stat de vorbă în timp ce îl aşteptam pe mirele meu, foindu-ne stingheriţi în scaune.

Trecu o oră. Nici urmă de Bonaparte.

Ploaia se prelingea pe geamuri. Lumânările pâlpâiau în sfeşnicele lor. Mă jucam cu eşarfa mea tricoloră pe când primarul turna încă un rând de coniac pentru Tallien şi

Barras. De data aceasta, am acceptat şi eu un pahar.

Înăuntrul meu, spumegam de furie. Bonaparte trebuia să aibă o explicaţie plauzibilă.

După încă o oră, primarul se ridică, îşi îmbrăcă haina şi îşi puse pălăria.

— Cetăţeni, trebuie să plec. Vă rog să mă scuzaţi, spuse el, ridicându-şi pălăria în direcţia mea, dar este târziu şi încă nu am mâncat. Îmi voi lăsa asistentul în locul meu.

Un val de căldură îmi inundă gâtul.

— Îmi cer scuze pentru întârzierea lui.

Aveam să îl cert aprig pe Bonaparte pentru că mă făcuse de ruşine. Să mă implore să-l iau de bărbat şi apoi să mă lase cu ochii în soare? Era absurd!

Când ceasul de pe şemineu bătu ora zece, îngrijorarea mea crescu. Doar nu se răzgândise?

Peste un sfert de oră, Tallien se ridică să plece.

— Regret, dar trebuie să mă întorc la La Chaumière. Îmi pare rău, Rose.

La rândul lor, ceilalţi se pregătiră de plecare.

Deci, asta era. Bonaparte mă făcuse de râs. De-abia îmi puteam controla furia care clocotea în mine.

— Îmi pare rău că aţi venit degeaba.

Thérésa îşi puse braţul peste umerii mei.

— De unde ai fi putut şti că nu va apărea? Oricum, ingratul acela nu te merită.

În acel moment, nişte paşi greoi răsunară pe coridor, iar uşa se deschise brusc. Bonaparte dădu buzna în încăpere, gâfâind.

— Sunt aici! Îşi trecu mâna prin părul ud şi privi în jur.

— Bonaparte! Unde naiba ai fost? m-am răstit, încrucişându-mi braţele la piept. Credeam că nu mai vii. Primarul a plecat deja.

El traversă încăperea şi mă strânse la piept. Haina sa leoarcă îmi udă rochia.

— Îmi pare rău că te-am lăsat să aştepţi. Ştii cât de ocupat am fost cu pregătirile pentru plecare.

— Mă uzi până la piele, am bombănit, împingându-mi mâinile în pieptul lui.

El îmi frecă umerii pentru a-mi alunga furia, însă nu mă înduplecă.

— Nu aş rata niciodată căsătoria noastră, draga mea.

— Pentru Dumnezeu, omule, este târziu. Hai să începem, izbucni Barras.

— Ai fi putut să ne anunţi, domnule general. Thérésa fierbea de furie. Contrar părerii exaltate pe care o ai despre propria persoană, lumea nu aşteaptă fiecare răsuflare de-a dumitale.

Bonaparte îi aruncă o privire care ar fi putut îngheţa până şi focul.

Tallien îşi drese glasul.

— Putem începe?

— Thérésa are dreptate, am spus. Ai fi putut trimite vorbă.

— Te rog, potoleşte-te, mă imploră Bonaparte încercând să-mi descleşteze braţele de pe piept. Putem să terminăm odată cu asta?

Asistentul primarului, tăcut pe parcursul întregii scene, vorbi în cele din urmă:

— Domnule general, mă tem că nu am autoritatea necesară pentru a vă căsători. Cel împuternicit să o facă a plecat.

Bonaparte îl înşfăcă de guler.

— Dacă ne-a lăsat în grija dumitale, înseamnă că ai suficientă autoritate. Ne vei căsători imediat!

— Cum doriţi, îngăimă bărbatul, străduindu-se să evite privirea ucigătoare a lui Bonaparte.

Generalul îl împinse cu violenţă. Funcţionarul subţirel se împletici, apoi îşi aranjă haina. Trăgând aer în piept, alese broşura corespunzătoare de pe birou şi începu să citească pe un ton înfrigurat.

După câteva minute scurte, nu mai eram Rose de Beauharnais. Bonaparte mă sărută tandru.

— Mai am nişte treburi de rezolvat, dar pot lucra de acasă.

— Ai de gând să lucrezi diseară? l-am întrebat, nevenindu-mi a crede.

— Trebuie, zise el sărutându-mă din nou pe frunte.

— Felicitări, spuse încordat Barras.

— Sper că vei veni în vizită săptămâna asta, adăugă Tallien.

— Desigur, şi mulţumesc pentru răbdare, domnilor.

Barras şi Tallien părăsiră încăperea. Thérésa mă îmbrăţişa pentru o ultimă oară înainte de a-i urma.

— Sper că ştii ce faci, îmi şopti la ureche.

Bonaparte cotrobăia printre haine, căutând-o pe a mea. Rămăsesem cu gura căscată. Făcusem o greşeală? Panica mi se învolbura în stomac.

— *Bonne chance, mon amie,* murmură Thérésa, apoi plecă într-un nor de parfum de levănţică.

Tocmai de noroc aveam cea mai mare nevoie, m-am gândit.

Capitolul 15

Notre Dame des victoires
Palais du Luxembourg, 1796

În dimineaţa următoare, Bonaparte părea mai sălbatic decât de obicei. Cearcăne violete îi brăzdau ochii palizi şi îşi târşâia picioarele în timp ce mergea. Vestonul uniformei sale arăta teribil.

— Nu ai venit în pat, i-am spus, bătând uşor cu palma perna de lângă mine, pe canapea.

— A trebuit să finalizez nişte detalii de ultim moment, zise el aşezându-se greoi.

— Cât timp vei fi plecat?

Speram că avea să lipsească mai multe luni. Îl iubeam, dar afecţiunea lui era copleşitoare. Ţineam la independenţa mea mai presus de orice.

— Nu ştiu precis, presupun că între şase luni şi un an.

Îmi mângâie părul, răvăşindu-l, apoi aşternu un sărut umed pe obrazul meu.

— Mă vei ţine la curent cu locurile în care te vei afla?

— *Bien sur.* Dar mi te vei alătura în curând, spuse el ridicând din sprâncene. Nu-i aşa?

Mă jucam cu ciucurele pernei de la spatele lui.

— Speram că te vei întoarce destul de repede cât să nu fiu nevoită să călătoresc.

El îmi mângâie pielea sensibilă de pe încheieturile mâinilor.

— Şase luni este o perioadă prea lungă fără soţia mea.

— Vrei să te însoţesc pe front? m-am încruntat. La război?

— Vei fi în siguranţă lângă mine. Jur! Mai degrabă aş muri decât să permit să ţi se întâmple ceva.

Îşi trecu degetele peste sânii mei, apoi îi strânse de parcă ar fi ales un fruct copt. O servitoare ruşinată părăsi grăbită încăperea, cu pămătuful în mână.

— Bonaparte, te rog! Nu în prezenţa altora.

— A plecat, comentă el cu un zâmbet răutăcios.

Se aplecă înainte şi îşi aşeză chipul în centrul decolteului meu, determinându-mă să mă retrag iritată.

— Nu pot veni înainte de sosirea verii. Nu le-am spus copiilor că ne-am căsătorit. Trebuie să găsesc o locuinţă. Şi este încă iarnă în Alpi. Nu te poţi aştepta să…

— Voi trimite un pluton să te escorteze. Mă trase lângă el pentru un sărut, apoi mă duse în dormitor.

*

Bonaparte plecase de-abia de o săptămână când începură să sosească scrisorile de la el, câte una, iar uneori câte două pe zi. Mă copleşea cu o admiraţie de-a dreptul idolatră, expunându-şi sentimentele în cuvinte bombastice. Mă asfixia cu nevoia lui de a mă poseda, chiar şi de la distanţă. Cât de bucuroasă eram să mă aflu la Paris, departe de el!

Într-o după-amiază, prietenul meu dramaturg, cetăţeanul Arnault, îşi exersa replicile cu Thérésa şi cu mine

când sosi unul dintre curierii lui Bonaparte.

Bătaia puternică în uşă ne sperie, iar Arnault ridică privirea din scenariul său.

— Tocmai ajungeam la partea cea mai bună, se bosumflă Thérésa.

Un soldat dădu buzna în salon, gâfâind. O dâră de sânge uscat îi păta uniforma în zona pieptului. Cizmele îi era pline de noroi şi mirosea a grajd. Părea să fi venit direct de pe câmpul de luptă.

— Iertaţi-mă pentru întrerupere, *citoyenne* Bonaparte, spuse el scoţându-şi pălăria. Generalul a insistat să vă aduc degrabă această scrisoare. M-a instruit să vă studiez reacţia când o veţi fi citit.

— Mulţumesc, cetăţene, am replicat, luându-i scrisoarea din mâini. Îi puteţi spune lui Bonaparte că inima mi-a tresărit de bucurie şi că preţuiesc vorbele sale iubitoare. Nu era nevoie să fiu răutăcioasă cu soţul meu, deşi acesta devenise un ritual zilnic. Cetăţene, ai dori să mănânci ceva? Să faci o baie, poate?

Thérésa îşi dădu ochii peste cap. Mă mustrase pentru că eram prea amabilă cu inferiorii. Îi spusesem că nimeni nu era mai prejos decât mine, că rangurile noastre se puteau schimba într-o clipită.

— *Merçi, citoyenne,* dar trebuie să plec. Domnul general mă aşteaptă degrabă. Aveţi scrisori pe care să i le duc?

— Nu astăzi.

Bărbatul se încorda vizibil. Probabil că Bonaparte îl certa zdravăn atunci când se întorcea cu mâna goală. Bietul om. Era doar un mesager.

— Aşteaptă un moment. Am urcat grăbită scările către dormitorul meu, am găsit o batistă şi am stropit-o cu parfum de liliac.

M-am întors în salon şi am înfăşurat materialul într-o bucată de pergament, pe care am legat-o cu o fundă.

— Poftim. Spune-i că vor sosi două scrisori cu următorul mesager.

Un val de uşurare îi străbătu trăsăturile.

— *Merçi.* Vă doresc o zi bună, *citoyenne* Bonaparte. Îşi puse pălăria şi plecă la fel de grăbit precum sosise.

— Ei, bine? Haide să vedem ce are de spus, mă îmboldi Arnault.

Am zâmbit şi am deschis scrisoarea pentru a o citi cu voce tare.

11 germinal[21]*, anul al IV-lea*
Cetăţeană Bonaparte,

Nu trece o singură zi în care să nu te iubesc, nicio noapte în care să nu te strâng în braţe. Nu pot bea o ceaşcă cu ceai fără să blestem ambiţia marţială care mă desparte de sufletul vieţii mele. Fie că sunt ocupat până peste cap cu treburi sau îmi conduc trupele în luptă, sau inspectez linia frontului, adorabila mea Josephine este prezentă în mintea mea, îmi cucereşte toate gândurile şi domneşte peste inima mea. Dacă ne despart apele repezi ale Eonului, asta e doar în speranţa că ne vom revedea mai curând. Dacă muncesc la miezul nopţii, o fac doar pentru a grăbi cu câteva zile sosirea *iubitei mele. Într-o zi nu mă vei mai iubi; de îmi vei spune asta, atunci măcar voi şti că îmi merit nenorocirea… Adio, soţia mea, călăul meu, fericirea mea, speranţa şi sufletul vieţii mele, cea pe care o iubesc, cea de care mă tem, sursa sentimentelor care mă fac la fel de blând precum natura însăşi şi a impulsurilor din pricina cărora sunt la fel de catastrofal precum o lovitură de trăsnet.*

Iartă-mă, sufletul vieţii mele! Mintea îmi este concentrată asupra unor planuri măreţe. Inima mea, complet acaparată de tine, are temeri care mă fac nefericit… Aştept să-mi scrii.

Bonaparte

*

21 A şaptea lună în calendarul republican francez (21 martie-18 aprilie) (n.tr.)

— Este un poet, exclamă Arnault de lângă şemineu. Un individ destul de pasional, nu-i aşa?

— Poate prea intens, i-am răspuns. Nu l-a deranjat că nu-i împărtăşeam sentimentele când ne-am căsătorit.

— Ei bine, „sufletul vieţii mele”, chicoti Thérésa, continuăm cu scenariul, sau ai nevoie de timp ca să aşterni pe hârtie un răspuns? Te rog, permite pasiunii să se reverse din inima ta.

— Cum aş putea să răspund la o asemenea scrisoare? am bombănit, aruncând înspre ea cu o pernă.

*

Deşi mă căsătorisem, am rămas parte din cercul privilegiat de prieteni şi deputaţi din jurul lui Barras. În timp ce agitaţia pe străzi se aprindea din nou, ei conspirau pentru o schimbare a conducerii la alegerile din anul următor. Pentru a păstra Republica intactă, intenţionau să plaseze cârmuirea ţării în mâinile unui Directorat alcătuit din cinci bărbaţi. În opinia mea era înţelept să alegem un singur om la conducere, pentru a-i reduce la tăcere pe susţinătorii restauraţiei. Deputaţii nu erau de acord.

Într-o seară, am tras perdeaua din dantelă şi am privit un grup de manifestanţi care pichetau *palais*-ul lui Barras.

— Sunt atât de mulţi! Şi la Tuileries, dragă. Ne trebuie o schimbare, altfel s-ar putea revolta.

Paul scoase un chibrit şi îşi aprinse ţigara. Pufăi la capătul ei până când se zări un licăr portocaliu, asemenea unui ochi furios în semiîntuneric.

— Emigranţi nenorociţi! Întoarcerea lor perturbă ordinea pe care o stabiliserăm.

— Sunt doar recunoscători să fie pe pământ francez. Nu cred că reprezintă o ameninţare pentru Republică. Nu acum. Dacă i-am face să se simtă bine-veniţi, dacă i-am integra, i-am atrage de partea noastră, micşorând riscul divizării.

Mi-am aranjat eşarfa colorată *a la Creole* cu care îmi strânsesem părul şi m-am aşezat într-un fotoliu.

El scutură scrumul într-un vas şi mă studie într-o tăcere meditativă.

— Mâine vom alege noii lideri. Am alertat poliţia. Ciuleşte urechile. Informează-mă la primul semn de răscoală.

— Nu îţi face griji, i-am zis, aplecându-mă să-i dau un sărut. Eu ascult în permanenţă, prieten drag.

Paul îmi făcu amuzat cu ochiul şi trase din nou din ţigară.

— Soţul ăla al tău a avut noroc în Italia. Parizienii jubilează datorită victoriilor sale.

— Aşa se pare. A pierdut vreo luptă până acum?

— Nu vreuna de care să ştiu. Dar se pare că pierde lupta pentru atenţia ta.

Am râs.

— Îl iubesc ca pe un prieten, ca pe un protector. Nimic mai mult. Însă are o fire cam… ei bine, dramatică. Îmi trimite câte trei scrisori pe zi! Mă întreb cum apucă să participe la bătălii. Barras izbucni în râs, îndemnându-mă să continui: Indiferent cât de des îi răspund la scrisori, mă ceartă. Am presupus că îşi va lua o amantă, ca orice alt militar.

— Dă-i puţin timp. Va lua pe altcineva în patul său. Iubirea asta disperată se va mai domoli.

— Bărbatul care distruge armata austriacă îmi scrie poezii. O juxtapunere destul de stranie, nu crezi? Uneori mă îndoiesc de sănătatea lui mintală.

*

Nu mi-am luat un amant – până l-am cunoscut pe locotenentul Hippolyte Charles de La Chaumière.

— Cine este bărbatul acela? am întrebat-o pe Thérésa.

Ascunsă în spatele evantaiului, îl priveam pe militarul în uniformă albastră imitându-i în batjocură pe dansatori. Se răsuci, apoi se împiedică şi căzu la podea. Toată lumea din jurul său râse.

— Husarul? Este locotenentul Charles. Nu ai auzit de el? Este destul de cunoscut, zise Thérésa arătând spre un grup de femei care îl priveau de pe marginea ringului de dans. Şi amuzant, cu siguranţă.

Locotenentul sări în picioare, se scutură şi îşi croi drum prin salon, bătându-şi uşor prietenii pe spate sau făcând cu ochiul doamnelor. Fiecare pereche de ochi îl urmărea. În cele din urmă, se opri lângă noi şi îşi umplu paharul cu punci.

— Bună seara, doamnelor. Ochii negri îi licăreau veseli. Sunteţi uimitoare în această seară. Eu, pe de altă parte, sunt hidos. Îşi ascunse chipul cu mâna. Vă rog, priviţi în altă parte. Nu aş vrea să vă ofensez.

Un chicot îmi scăpă din gât. El zâmbi, mustaţa ridicându-i-se la colţuri.

— Aţi vrea să dansaţi?

— Nu, dacă nu mă aruncaţi la podea, i-am replicat, încercând să-mi ascund zâmbetul.

Rânjetul lui se lărgi.

— Brusc, simt nevoia de o gură de aer proaspăt. Thérésa îmi aruncă o privire cu subînţeles şi ne lăsă singuri.

— Aşadar, dansăm?

Locotenentul îmi oferi braţul său. Simţindu-i muşchii oţeliţi de sub mânecă, mi-am dorit pentru o clipă să nu fi fost măritată.

*

În braţele locotenentului mă simţeam încă tânără, în ciuda diferenţei de nouă ani dintre noi, plină de viaţă şi lipsită de griji… şi măcinată de un vag sentiment de vinovăţie. Bonaparte mă iubea. Oare l-ar fi distrus să afle că-l înşelam? Am ridicat din umeri. Trebuia să am grijă de viaţa mea, de independenţa mea. Ştiam că sentimentele lui nu aveau să dureze. Dragostea unui bărbat se stingea întotdeauna, iar de data aceasta nu aveam să fiu eu fraiera.

Într-o seară, la scurt timp după ce ne cunoscuserăm, locotenentul aranjă să ne întâlnim la Teatrul Feydeau.

Am trecut printre oamenii care aşteptau la coadă şi am intrat în foaier. Hippolyte întârzia. Spectacolul avea să înceapă în câteva momente. M-am ridicat pe vârful picioarelor, privind peste marea de pălării şi umeri masculini.

Unde putea fi? Poate nu-i păsa deloc de mine. Nu apăruse nici la ultima noastră întâlnire.

— Domnilor, doamnelor, vă rog să vă ocupaţi locurile, se auzi o voce pe coridor.

Tocmai când dezamăgirea ameninţa să mă copleşească, am zărit părul negru al locotenentului. Am fluturat evantaiul deasupra capului pentru a-i capta atenţia. Un zâmbet larg îi lumină chipul.

— Credeam că nu mai vii. Ne-am sărutat pe amândoi obrajii. Cât de mult m-ar fi întristat acest lucru, domnule locotenent!

— Sunt convins că ai fi adormit plângând dacă nu mi-ai fi văzut faţa urâcioasă.

— Nimeni nu mă face să râd aşa cum o faci tu!

— Şi nimeni nu te ispiteşte, *madame* Bonaparte.

Apelativul „cetăţean” devenise din ce în ce mai puţin folosit.

Cu atât mai bine, toată lumea îl detesta.

— Barras şi Thérésa sunt deja la locurile lor, i-am zis, luându-l de braţ.

O blondă într-o rochie splendidă din mătase purpurie, încrustată cu diamante, îi aruncă lui Hippolyte o privire seducătoare. Am simţit un fior de gelozie. Nu vedea că era cu mine?

Hippolyte o ignoră. Se obişnuise cu femeile care roiau în jurul lui, fără îndoială.

— Mergem şi noi?

Am urcat scările spre loja noastră. Chiar când păşeam peste prag, izbucniră aplauze.

Sute de chipuri se întoarseră spre locurile noastre, holbându-se la… mine.

Am roşit, apoi m-am întors confuză spre Barras. Paul ridică din umeri. Mi-am scos lornieta din săculeţul mov cu

paiete şi am privit spre scenă. Un soldat cu cizme jerpelite defila cu două steaguri pătate de sânge. Drapelele Milanului şi al Veneţiei.

— Generalul Bonaparte i-a învins pe austrieci, strigă soldatul. I-a alungat din republica vecină de la sud. Franţa îşi distruge duşmanii! Bonaparte ne eliberează!

Urale zgomotoase zdruncinară teatrul.

— Trăiască Bonaparte! Trăiască Doamna Victoriilor! răcni soldatul.

Uralele deveniră asurzitoare.

Am zâmbit şi am făcut cu mâna mulţimii, încercând să par destinsă. Soţul meu era un erou! Mă străbătu un sentiment brusc de mândrie. La urma urmei, Bonaparte fusese o alegere potrivită.

*

În primăvară, scrisorile lui Bonaparte deveniră tot mai insistente. Inventam scuze ca să rămân la Paris, să amân plecarea pe front, dar el parcă înnebunise.

1 prairial[22], anul al III-lea
Cetăţeană Bonaparte,

Ce artă ai deprins pentru a-mi captiva toate abilităţile, pentru a-mi absorbi tot caracterul? Devotamentul pe care mi-l inspiri, draga mea, va pieri doar odată cu mine. „A *trăit pentru Josephine”, acesta va fi epitaful meu. Tânjesc să fii din nou aproape; dorul acesta mă omoară. Este o nebunie! Nu îmi pot da seama cum de mă îndepărtez din ce în ce mai mult de tine. Atât de multe regiuni şi ţări ne despart! Cât timp va trece până vei citi aceste rânduri, aceste enunţuri imperfecte ale unei inimi chinuite peste care tu domneşti ca regină! Ah! Soţie adorată!*

Nu îţi pot spune ce soartă mă aşteaptă; doar că, dacă mă va mai ţine mult timp departe de tine, va deveni

22 A noua lună în calendarul republican francez (20 mai-18 iunie) (n.tr.)

insuportabilă, dincolo de ceea ce poate îndura curajul. Simplul gând că Josephine a mea s-ar putea simţi rău sau ar putea fi bolnavă – mai presus de toate, nemiloasa posibilitate de a nu mă mai iubi ca odinioară, îmi răneşte inima, îmi opreşte sângele în vene şi mă întristează şi deprimă în asemenea măsură, încât îmi pierd până şi curajul furiei şi al disperării. Nu pot continua, preaiubito: sufletul îmi este trist, mintea împovărată, trupul epuizat. Soldaţii mă plictisesc. I-aş putea uri pe toţi pentru că mă despart de iubirea mea.

Trimite-le dragostea mea lui Eugène şi Hortense. La revedere, la revedere. Merg la culcare singur. Noapte după noapte te simt în braţele mele: este un vis atât de fericit. Dar, vai, nu eşti tu.

Bonaparte

Cum nu mai era mult până la sosirea verii, plănuiam să le spun adevărul copiilor. Trebuiau să afle despre căsătoria mea mai devreme sau mai târziu şi preferam să audă vestea de la mine, aşa că am profitat de excursia făcută la Grosbois într-o zi caldă de floreal. Barras mă invitase să folosesc reşedinţa lui din provincie, deşi el rămăsese în oraş.

În prima după-amiază petrecută împreună, Eugène, Hortense şi cu mine am vâslit pe unul dintre iazurile de pe proprietatea lui Paul. Lumina strălucitoare a verii timpurii se aşternuse pe oglinda apei într-o nuanţă verde-aurie. O familie de raţe plutea alene spre malul opus. În susurul armonios al apei, Eugène împingea două vâsle lungi, deranjând pânza de nuferi.

Mă relaxam în razele calde ale soarelui în timp ce Hortense se plângea despre o nouă fată din clasa ei.

— Este atât de nepoliticoasă! Se laudă în stânga şi-n dreapta cu preţul rochiilor ei. Îţi poţi închipui? Nimeni nu vorbeşte despre asemenea lucruri! se indignă ea răsucind între degete bastonul umbreluţei de soare.

— Nu toată lumea a fost crescută cu maniere

adecvate, *mon amour.*

Un peşte sări înaintea bărcii, provocând valuri palide în apa calmă. Eugène se opri din vâslit.

— Aţi văzut peştele?

— Da, am răspuns eu şi Hortense la unison.

— Credeţi că ar mânca pâine? întrebă Hortense.

— Poate că da.

Hortense îi dădu lui Eugène felia uscată de pâine pe care o aduseserăm să hrănim raţele. O fărâmiţară şi aruncară firimiturile în apă. Peştele nu ieşi la suprafaţă, dar o mamă-raţă îşi conduse răţuştele în direcţia noastră.

Pe acest fundal bucolic am hotărât să abordez temutul subiect.

— Trebuie să vă spun ceva.

Eugène ridică privirea de la raţele care măcăneau.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu va fi pe placul vostru, dar am luat o decizie pentru binele familiei. Hortense se încordă. Expresia lui Eugène deveni precaută. Am continuat: Am decis să… m-am căsătorit cu generalul Bonaparte.

— Ce-ai făcut? izbucni Hortense. Te-ai *căsătorit* cu el?

Raţele se împrăştiată speriate.

— Cum ai putut să te măriţi cu el fără ne spui?

Eugène se ridică brusc în picioare, făcând barca să se legene violent. M-am prins cu mâinile de margini, şi din greşeală am împins o vâslă în apă.

— Stai jos, Eugène! Hortense îl trase de colţul jachetei.

El se aşeză şi pescui vâsla din apă. Apa care se scurgea din ea îmi udă pantoful.

— Ştiu că nu vă place de el, dar daţi-i o şansă. Bonaparte este generos şi amabil. Mă întreabă de voi în aproape fiecare scrisoare pe care mi-o trimite.

— Scrisori? Nu este la Paris? se miră Hortense.

— Este în Italia, răspunse Eugène printre dinţi. Am auzit un zvon la şcoală cum că te-ai fi măritat, dar nu l-am crezut. Nu mă gândeam că ai putea ascunde acest lucru de propriii tăi copii!

— Cum ai putut să nu ne inviţi? Hortense se bosumflă.

Copleşită de regrete, am încercat să le explic:

— A fost ceva simbolic, un schimb de jurăminte şi semnarea actelor la primărie. Totul s-a petrecut atât de repede! A fost târziu, într-o noapte. Vorbele mi se revărsau de pe buze într-un şuvoi necontrolat, la fel cum curgeau lacrimile din ochii lui Hortense. Îmi pare atât de rău, draga mea, am murmurat, strângându-i mâna. Ştiu că nu sunteţi de acord, dar trebuie să aveţi încredere în mine. Ştiu ce este mai bine pentru familia asta. Amândoi aveţi nevoie de un tată. De cineva care să vă apere interesele. De cineva care să aibă grijă de mama voastră, am încheiat, încercând să zâmbesc.

— Dar el nu este aici, nu-i aşa? Este în Italia, spuse Eugène. Cum poate avea grijă de noi de acolo?

— Deocamdată este în Italia. Iar eu o să plec în curând ca să-i fiu alături.

*

O săptămână mai târziu, Barras îmi semnă actele. Trebuia să merg la Bonaparte. Scrisorile soţului meu atinseseră apogeul, iar Directoratul se temea că generalul ar putea să lase baltă campania din Italia ca să vină la mine. Totuşi, nu eram încă pregătită să plec. Mătuşa Edmée şi marchizul urmau să se căsătorească, în sfârşit, la fel şi fiica lui Fanny, Marie. Nu aveam de gând să ratez nunţile, chiar dacă Bonaparte o lua razna.

Într-o după-amiază cu ploaie, le-am lăsat pe Fanny şi Mărie la croitoreasă şi am mers la Palais du Luxembourg. Biroul lui Barras era la al treilea etaj, având vedere spre fântâna circulară din curte.

— *Bonjour,* Rose. Adică Josephine. Barras îşi plecă uşor capul într-o parte, zâmbind ironic.

— Pentru tine sunt Doamna Victoriilor, l-am mustrat cu superioritate.

— Mă scuzaţi. Se ridică de la birou şi făcu o plecăciune, stârnindu-mi un hohot de râs. Mă bucur că ai

venit în vizită. Trebuie să vorbim despre locotenentul tău, spuse Paul înaintând spre mine peste covorul oriental.

— Locotenentul meu? l-am întrebat, prefăcându-mă inocentă.

— Ştii foarte bine despre cine vorbesc. Barras îşi puse mâinile pe umerii mei. Trebuie să ai mai multă grijă în public, *mon amie!* Îl vei înfuria pe soţul tău dacă ajunge vreun zvon la el. Este deja destul de temperamental.

— Este treaba mea şi a nimănui altcuiva.

Ceasul placat cu aur de pe perete bătu de patru ori.

— Ei bine, tu eşti *Notre Dame des Victoires,* iar soţul tău este un erou. Toată lumea este cu ochii pe tine. Joseph Bonaparte îţi studiază fiecare mişcare. Sunt convins că îi umple capul cu prostii fratelui său.

Am mers lângă fereastră şi am privit afară. Aleea era mărginită de garduri vii perfect îngrijite, iar din ghiveciurile din piatră se revărsau muşcate. În pofida cerului ameninţător, grădina era minunată.

— Joseph nu mă place. De-abia vorbeşte cu mine.

— Nu este prost. Te bănuieşte că-i trădezi fratele. Şi, să fim sinceri, corsicanii nu sunt tocmai… luminaţi. Ai fi uimită să afli lucrurile pe care Bonaparte le spune despre sexul vostru.

— Ştiu ce spune soţul meu despre femei. Dar părerile lui nu-mi micşorează influenţa.

— Este important să fie sigur pe dragostea ta. Ar fi în stare să rişte degradarea, ba chiar să dezerteze pentru a fi lângă tine. Ar putea cauza un scandal şi o criză naţională, pentru numele lui Dumnezeu! Nu poţi măcar să îi scrii?

Mi-am aruncat exasperată mâinile în aer.

— Dar îi scriu. În fiecare săptămână. Nu îmi voi petrece timpul nefăcând altceva decât scriind scrisori. Asta ar vrea el să fac. Ţin foarte mult la Bonaparte, dar el…

— Este pătimaş. Dar a adus Franţei mai multe victorii decât oricare alt general în ultimele decenii. Oamenii îl adoră. Nu ţi-l face duşman.

Priveam oamenii ce traversau grădina, îndreptându-se spre intrarea în palat cu umbrele în mâini.

— Ar trebui să pun capăt acestei situaţii.

— Da, ar trebui. Şi este timpul să porneşti spre sud. După terminarea nunţilor, pleci în Italia.

— Cum mă poţi trimite la război?

Paul îşi dădu ochii peste cap.

— I-am plătit pe căpitanul Junot şi pe locotenentul tău să te escorteze. Şi tocmai am primit vorbă că şi Joseph vă va însoţi.

— Ai aranjat toate astea fără permisiunea mea? l-am întrebai furioasă.

— Nu-l mai poţi evita pe Bonaparte. Este timpul să te comporţi ca o soţie.

În seara plecării, nici nu pusesem bine jos furculiţa pe masă, că Barras şi Thérésa mă conduseră la trăsura care mă aştepta.

— Ne vei lipsi, *chérie.* Thérésa mă sărută pe ambii obraji. Te voi vizita de îndată ce voi putea.

Mi-am şters ochii.

— Nu mi-am luat rămas-bun de la copiii mei, am îngăimat, aruncându-mi braţele în jurul taliei subţiri a Thérései. Şi îmi va fi dor de tine. Şi de Paris.

Barras scoase batista de mătase din buzunar şi îmi şterse obrajii.

— Scrie-le, mă sfătui el, sărutându-mă pe creştet. Vei fi înapoi acasă înainte să îţi dai seama.

Ţinea deschisă portiera trăsurii.

Dinăuntru, Fortune lătră şi sări din poala locotenentului Charles pe un Joseph Bonaparte speriat.

— Dă-te de pe mine, şobolan râios!

Joseph îmi împinse câinele pe podea şi îşi scutură pantalonii cu o expresie furioasă.

— Îmi cer scuze, *monsieur* Bonaparte.

L-am luat pe Fortune în braţe şi m-am aşezat între Hippolyte şi Junot.

Un nor de disperare mă învălui. Urma să călătoresc zile întregi cu acest bărbat mizerabil, pe o căldură sufocantă, iar la capătul drumului trebuia să încep o viaţă nouă, ca soţia lui Bonaparte. Cel puţin ţineam la el, ceea ce

era mai mult decât puteam spune despre primul meu soţ.

Barras închise portiera şi ne făcu cu mâna.

— Rămas-bun, am şoptit spre fereastră în timp ce priveam Parisul rămânând în urma mea.

Capitolul 16

Şederea în Italia
Principatele italiene, 1796

Nu ne-am grăbit să ajungem la Milano, ci am făcut popasuri de o zi sau două în oraşele mai mari. Suportam greu zilele lungi de hurducăit peste terenurile pietroase şi drumurile pline de gropi. Trăsura noastră străbătu hectare de podgorii, crânguri nesfârşite de măslini şi Alpii care străpungeau cerul cu piscurile lor tăioase. Vremea se încălzi pe măsură ce înaintam spre sud.

Migrenele mă orbiră o mare parte din călătorie, iar văicărelile constante ale lui Joseph Bonaparte nu îmbunătăţiră cu nimic atmosfera. Se foia, se agita şi se văicărea din pricina disconfortului, deşi suferinţa lui îmi era indiferentă. Starea lui îi indispunea şi pe Hippolyte şi pe Junot. Eu îmi ascundeam iritarea, spre deosebire de ei, întrucât nu voiam să-i ofer cumnatului meu un motiv pentru a mă detesta.

— Aproape am ajuns, frate, i-am zis, bătându-l uşor pe genunchi. Voi porunci să ni se pună de ceai şi să ţi se pregătească o baie fierbinte de îndată ce ajungem. Mai pot face şi altceva pentru a-ţi uşura neplăcerea?

— Nu. Se smuci de sub atingerea mea şi se încruntă. Şi mă voi ocupa singur de baia mea. Nu am nevoie de ajutorul tău.

Mă rugam ca restul membrilor familiei Bonaparte să fie mai agreabili.

*

Când, în cele din urmă, porţile palatului Serbelloni apărură la orizont, un oftat colectiv ne scăpă dintre buze. Coloanele sclipitoare din marmură albă şi roz reflectau lumina palidă a apusului într-o nuanţă trandafirie. Aerul mirosea a flori de citrice şi a pământ uscat, pârjolit de soarele arzător al după-amiezii. Soldaţii şi un grup de servitori stăteau drepţi, aşteptând sosirea noastră.

Bonaparte se descurcase bine. Totuşi, nu se putea compara cu Palais du Luxembourg.

Am coborât din trăsură cu graţia de care mai eram capabilă după călătoria aceea istovitoare. Hippolyte mă privi cu o expresie resemnată. Întâlnirile noastre luaseră sfârşit.

Soţul meu ieşi vijelios din palat şi veni grăbit spre mine, cu braţele întinse.

— Iubita mea!

Mă strânse puternic la piept; preţ de o secundă, nu am putui respira.

— Bonaparte. Un râset înăbuşit îmi izbucni din gât.

El se retrase pentru a mă privi.

— Cât de mult am aşteptat acest moment!

Îşi puse un braţ în jurul taliei mele, trăgându-mă din nou lângă el şi sărutându-mă pasional în prezenţa tuturor. M-am înroşit.

— Nu trebuie să îţi arăţi asemenea sentimente în public, *chéri.*

Am zâmbit pentru a conferi o notă blândă reproşului şi am acceptat braţul său întins, însă el îmi ignoră mustrarea.

— De ce v-a luat atât de mult să ajungeţi?

— Multe drumuri erau blocate de austrieci. Fratele tău s-a simţit rău, la fel ca şi mine, cu dureri constante de cap. Am fost obligaţi să oprim destul de des.

Fascinat, îmi mângâie braţele şi îşi plimbă degetele peste sânii mei.

— Bonaparte!

M-am încruntat la el, apoi am privit spre ceilalţi, pentru a vedea dacă observase cineva. Hippolyte se prefăcea că admiră palatul, în timp ce Joseph îşi coborâse ochii în pământ. Bonaparte râse şi mă ridică în braţe, apoi mă învârti.

La uşa palatului, se întoarse spre ceilalţi.

— Bun venit tuturor! Veţi fi conduşi în camerele voastre pentru odihnă. Vă aştept la petrecerea pe care o dau diseară în onoarea scumpei mele Josephine.

*

Eu, pe de altă parte, n-am avut timp să mă odihnesc. În fiecare clipă mă îmbrăţişa, îmi mângâia părul şi mă săruta de parcă puteam să dispar. Îmi împodobi trupul cu bijuterii, mă impresionă cu picturi, cu vaze romane şi cu piese de mobilier rafinate. Tot acest lux nu compensa pierderea lui Hortense şi a lui Eugène sau a prietenilor şi a casei mele. Cât îmi doream să fi venit şi copiii cu mine! Totuşi, eram straniu de fericită să îl văd.

Pentru recepţie m-am îmbrăcat în alb, cu o eşarfă *a la creole* şi brăţări. Bonaparte insistă să port inelul antic pe care mi-l oferise într-o cutie de bijuterii tapisată cu catifea.

— Unde l-ai găsit? Mi-am legănat mâna, astfel că inelul captă lumina, punând în valoare rubinul imens.

— Un prinţ i l-a trimis drept cadou noului conducător al Milanului, spuse Bonaparte în timp ce îşi prindea ultimul ciucure la uniformă. Mie, adică, preciză el râzând, încântat de puterea pe care ajunsese s-o deţină.

Văzând inelul, am ales să port o pereche de cercei asortaţi, cu rubine.

— Splendid.

— Nu la fel de splendizi ca tine, zise el, sărutându-mă. Eşti pregătită?

Am dat aprobator din cap. Mai pregătită decât puteam fi vreodată.

Soţul meu mă conduse prin coridoare împânzite de servitori care se grăbeau într-un du-te-vino constant la

bucătărie, cu mâinile încărcate de platouri. Cu toţii se opreau şi făceau o plecăciune la vederea stăpânului.

Atâta agitaţie pentru un bărbat care la Paris era doar un general! Am zâmbit compătimitor. Bonaparte ar fi fost de-a dreptul furios dacă mi-ar fi aflat acest gând.

Zarva de glasuri devenea mai intensă pe măsură ce ne apropiam. Salonul central era magnific, cu tavanuri boltite decorate cu mozaicuri reprezentând scenete din paradis. Sculpturile prindeau viaţă de pe soclurile lor de lângă pereţi. M-am oprit să mă uit la o statuetă ce înfăţişa un bărbat gol. Liniile muşchilor săi păreau la fel de reale ca ale mele, expresia de durere îi era sfâşietoare, iar detaliile părului învolburat erau superbe. Am întins mâna pentru a-i atinge conturul gâtului.

— Vei avea timp să le studiezi mai târziu, draga mea. Vino. Bonaparte mă trase după el prin încăpere.

Soldaţi francezi se plimbau de colo, colo în uniformă. Nobili italieni se făleau cu pantalonii lor bufanţi, cu faldurile perfecte ale mantiilor şi cu perucile lor. Femeile italiene, deşi erau la fel de adorabile precum pariziencele, purtau rochiile pompoase şi rigide la care noi renunţaserăm în urmă cu zece ani. Le compătimeam – încorsetate, luptându-se pentru fiecare suflare, cu părul pudrat şi fiecare milimetru de piele acoperit. Demodate din cap până-n picioare. Thérésa ar fi devenit isterică la vederea unui asemenea peisaj.

— Aş vrea să îi cunoşti pe ofiţerii mei, îmi spuse Bonaparte pe când traversam încăperea.

Ţinuta mea o făcu pe o invitată să se holbeze uluită. O alta îşi flutura evantaiul, parcă murind de căldură. Cât de nemanierată le păream probabil cu braţele mele dezgolite, cu decolteul adânc şi materialul vaporos!

Îmi ţineam capul sus şi zâmbeam. Eu eram soţia conducătorului lor. Aveam să port orice voiam.

Seara trecu foarte încet, căci nu găsisem niciun interlocutor demn de interes. L-am căutat pe locotenentul Charles, dar, când mi-am plimbat privirea prin salon, am găsit un singur chip cunoscut: al lui Bonaparte. Radia de

mândrie şi adoraţie, fericit că ajunsesem la Milano. În rarele momente în care nu eram lângă el, femeile îi înconjurau trupul mărunt. Părea iritat de atenţia lor, întotdeauna căutându-mi privirea pentru a mă asigura de devotamentul său. Deloc necesar, dar adorabil.

Toţi îl tratau cu respect. Bonaparte le accepta elogiile de parcă s-ar fi născut pentru a conduce. Micul meu general ciudat crescuse, într-adevăr.

Când ne-am aşezat la masă pentru cină, încă nu văzusem nici urmă de Hippolyte.

— Unde sunt ceilalţi? l-am întrebat în timp ce cufundam lingura în supa onctuoasă.

— Fratele meu nu se simţea bine. Se odihneşte în camera sa. Căpitanul Junot este pe aici, pe undeva. Bonaparte înălţă gâtul pentru a-l căuta cu privirea. Te simţi jignită că fratele meu nu a putut veni?

— Deloc. A suferit destul de mult în timpul călătoriei. Mi-a părut rău pentru el.

Şi aş fi vrut să-l lovească cineva şi să-l facă să tacă.

— O merită. Dacă nu ar fi stat în compania târfelor franţuzeşti, acum nu l-ar mai arde coapsele, mormăi Bonaparte, sorbind din lingură.

Aproape că m-am înecat cu supa. Aşadar, aceea era sursa disconfortului său!

— Bonaparte! Cum poţi spune un asemenea lucru?

— Este adevărat. Dumnezeu ştie ce boală a luat de la ele.

— Şşş! Te poate auzi cineva. Nu vrei să-l umileşti, i-am şoptit, muşcând dintr-o felie de pâine. Şi locotenentul Charles?

Cu lingura în aer, soţul meu îmi studie chipul.

— A plecat la cartierul general de la Brescia, zise el cu o undă de suspiciune în ochi. Sperai să îl vezi în această seară?

Inima mi se opri în loc, dar nu-mi puteam trăda dezamăgirea.

— Păcat! Era interesat să cunoască o femeie milaneză. Povestea că bunica lui ar fi fost o frumuseţe din

Milano. Tradiţie de familie sau o absurditate de genul ăsta, am minţit.

— Va avea parte de şansa lui cu destule italience, spuse Bonaparte sărutându-mă pe nas.

*

Bonaparte rămase la palatul Serbelloni doar două zile, apoi se întoarse pe front. În lipsa lui şi a prietenilor, singurătatea mă devora. Scriam scrisori, mă plimbam prin grădinile palatului şi admiram obiectele de artă pe care soţul meu le strânsese în timpul campaniilor sale militare. Pradă de război. Gândul la modul în care obţinuse comorile acelea mă făcea să mă cutremur.

Într-o seară, pe când mă pregăteam pentru cină, zgomotul unor focuri de armă zgudui liniştea nopţii.

M-am grăbit spre fereastră pentru a identifica sursa. Soldaţii şi curtezanele se împrăştiaseră spre colţurile îndepărtate ale grădinii sau se ascundeau în spatele gardurilor vii.

M-am îndepărtat de geam când se auzi o altă bubuitură. Ţipetele străpunseră aerul.

Mon Dieu, austriecii ajunseseră până acolo? Mi-am luat mantia şi am ieşit în grabă pe coridor.

— *Madame* Bonaparte, trebuie să plecăm de îndată, îmi zise căpitanul Junot, care urca două câte două treptele din marmură. O brigadă austriacă a înconjurat oraşul.

Din nou război. Corsetul cămăşii îmi tăia în piele. M-am rezemat de perete pentru sprijin. Bonaparte nu era aici.

Junot îşi puse mâna pe umărul meu şi strânse.

— *Madame?*

— Nu ştiu dacă mai pot să îndur atâta violenţă, am oftat, simţind cum pulsul mi se înteţise.

— Voi avea grijă de dumneavoastră! Haideţi să vă scot de aici…

— Nu, am ripostat, scuturând cu vehemenţă din cap. Nu pot pleca până nu primesc vorbă de la Bonaparte.

— *Madame,* insist, spuse el luându-mă de braţ. Pe

străzi sunt cadavre, iar primarul a fost luat ostatic. Nu pot permite să rămâneţi aici.

Mi-am eliberat braţul din strânsoarea lui.

— Şi dumneata eşti la fel de străin în ţara asta ca şi mine. Nu ai nici cea mai vagă idee încotro ar trebui să mergem. Nu plec fără ordinele soţului meu.

— Nu cred că este un lucru înţelept, zise ofiţerul, trecându-şi exasperat mâna prin părul blond şi ondulat. Dacă austriecii invadează palatul…

— Bonaparte va trimite după mine. Nu m-ar abandona niciodată.

Căpitanul Junot trimise un curier cu un mesaj către Bonaparte. Mă rugam ca emisarul să ajungă degrabă. Dacă Bonaparte nu primea vestea… Păşeam agitată de la fereastră la dulap şi înapoi.

Nu. Nu trebuia să mă mai gândesc la asta. Bonaparte avea să-mi sară în ajutor.

Mi-am pus hainele de călărie şi mi-am chemat servitoarea, pe Louise, să-mi împacheteze lucrurile în cufere.

Mesagerul nu se întoarse în acea noapte. Stăteam trează în pat, îmbrăcată de plecare, tresărind de fiecare dată când focurile de armă străpungeau liniştea. Fortune era aşezat lângă fereastră, mârâind.

Ceasul bătea fiecare oră fixă, dangătul lui răsunând metalic, asemenea loviturilor de tun. „Bonaparte, unde eşti?” tot întrebam în gând.

În primele ore ale dimineţii am căzut într-un somn agitat. Nu după mult timp, Louise bătu la uşă.

— *Madame* Bonaparte! *Madame!*

Am deschis brusc ochii. Fortune începu să latre şi se repezi la uşă. Am aruncat pătura de pe mine.

— Ce s-a întâmplat?

— Veşti de la domnul general, *madame.* Louise îmi întinse un răvaş cu mâna tremurândă.

Paşi greoi răsunau de la etajul de mai jos. Căpitanul Junot urca în grabă treptele.

— Trebuie să plecăm de îndată la Castlenuovo pentru

a ne întâlni cu Bonaparte, am spus, îndesând scrisoarea în buzunarul hainei de călărie. A trimis cei mai buni călăreţi să ne escorteze.

— Austriecii avansează, mă informă Junot. Sunteţi pregătită?

L-am luat pe Fortune în braţe şi am pornit spre răsăritul violet.

*

Călătoream într-o tăcere deplină. Nimeni nu îndrăznea să dea glas propriilor temeri. Cadavre în putrefacţie umpleau străzile: dragoni francezi, austrieci, italieni. Naţionalitatea lor nu mai conta când erau morţi.

Mi-am înăbuşit un val de greaţă şi m-am concentrat asupra lui Fortune, atingându-i zgarda din piele şi clopoţeii din argint.

„Aparţin lui *madame* Bonaparte”, scria pe plăcuţa atârnată de zgardă. Mi-am ascuns chipul în blana lui. „Doamne, ajută-ne să rămânem în siguranţă, mă rugam. Lasă-mă să ajung la Bonaparte!”

Când am trecut de porţile oraşului, o ploaie de gloanţe ricoşă din pământ şi din copacii din apropiere. Am ţipat. Caii galopau într-un ritm frenetic. Trăsura se clătină, izbindu-ne de pereţii interiori. Gâfâind, am apucat centura din piele care atârna din tavan. Louise se agăţă de braţul meu şi începu să plângă.

— Şşşt, Louise! Fii calmă! Lacrimile nu ne vor ajuta acum.

— Este în regulă, doamnelor. Vom reuşi, spuse Junot cu entuziasm în ochi.

De ce iubeau bărbaţii pericolul, ameninţarea violenţei şi a distrugerii? Nu aveam să înţeleg vreodată. Am aruncat o privire pe geamul murdar. Treceam pe lângă un lac. Pe suprafaţa lui sticloasă se reflectau ulmii din jur, tufişurile şi fagii. O dâră de fum se înălţa din pădurea deasă. Pete albe se mişcau de după adăpostul copacilor, mai întâi una, apoi cu zecile, apoi şi mai multe. Fortune sări cu lăbuţele din

faţă pe marginea ferestrei şi începu să latre la stropii mişcători. Gloanţele şuierau în timp ce petele albe se apropiau.

Soldaţii îndreptaseră armele spre trăsura noastră.

— Austrieci! Junot ne împinse pe mine şi pe Louise pe podeaua trăsurii. Rămâneţi jos!

O ploaie de gloanţe ciurui trăsura. Caii înspăimântaţi o luară la goană. Cupeul se clătină violent. Louise ţipă când fu izbită de colţul din lemn al banchetei. Marginea tăioasă îi brăzdă obrazul, pe care începu să se prelingă sângele.

— Louise! Junot îi acoperi obrazul cu batista sa.

I-am privit împreună. Aşadar, zvonurile despre idila lor erau adevărate. El îi mângâia părul în timp ce îi pansa rana. Junot îmi întâlni privirea. Ochii lui mă implorau să le păstrez secretul. Un ofiţer nu putea să aibă o relaţie cu o servitoare. Aveam să mă ocup de această chestiune mai târziu.

Ţipătul unui animal brăzdă aerul. Trăsura se înălţă în aer, iar într-o secundă ne-am izbit de pământ.

Căzuserăm unii peste alţii, aşa că nu ne puteam mişca. După un moment de strigăte şi confuzie, uşa se deschise, iar un dragon din escorta noastră vârî capul înăuntru.

— Toată lumea afară! Un cal este la pământ. Junot, avem nevoie de tine să ne ajuţi să-l deshămăm! *Madame* Bonaparte, veniţi cu mine!

Bărbatul se aplecă şi întinse mâinile. M-am agăţat de palmele lui transpirate şi i-am permis să mă ridice. Fortune se repezi afară, după mine, în timp ce Junot o ajuta pe Louise. Stăteam sub cerul liber, privind un grup de soldaţi împingând calul mort. Restul echipajului nostru trăgea asupra austriecilor.

— Bonaparte… am îngăimat, privind îngrozită în jur. Ce…

— Mergeţi prin şanţul ăsta de-a lungul drumului, strigă dragonul, încercând să acopere şuieratul gloanţelor. Duce spre sud, la Castlenuovo. Dacă vom fi despărţiţi, folosiţi drumul pentru a vă ghida.

Am căscat ochii şocată.

— Vom merge singure?

— În trăsură sunteţi o ţintă sigură. Cel puţin până trecem de prima curbă, spuse el, arătând înainte.

— Nu ar trebui să aşteptăm aici în timp ce voi…

Focuri de muschetă şuierau din toate direcţiile. Unul dintre oamenii noştri îşi duse mâinile la piept şi căzu în genunchi. Gâfâi pentru un moment cumplit, apoi se prăbuşi la pământ. Sângele stacojiu se prelingea în praful de sub el.

Un soldat mă protejă cu trupul său şi ne ajută să coborâm în şanţul adânc de pe marginea drumului.

— Trebuie să plecaţi!

Cu picioarele tremurând, ne-am pus în mişcare. Fortune o luă la fugă înaintea mea. Gloanţe şuierau pe deasupra noastră, despicând aşchii din copaci şi ricoşând.

Louise plângea atât de tare, încât m-am enervat.

— Fii curajoasă! Mai repede! Vino, i-am spus, trăgând-o de mână.

— D-d-da, *madame.*

Am privit înapoi şi am văzut un alt soldat doborât. Trupul lui se prăbuşi la pământ într-o poziţie grotescă.

— Au! M-am împiedicat şi am căzut cu faţa înainte în şanţ.

— *Madame!* ţipă Louise.

Încă nişte gloanţe ricoşară în jurul nostru.

Am sărit în picioare şi am luat-o la fugă. Sudoarea îmi curgea pe spate sub soarele arzător al Italiei. Încă puţin şi aveam să trecem de curbă, ieşind din raza vizuală a atacatorilor.

„Bonaparte, am nevoie de tine!” Aerul pe care-l inspiram cu greu îmi zgâria gâtul.

Ropotul cailor care galopau se auzi în urma noastră. Nu îndrăzneam să privesc înapoi.

— Vin, Louise. Fugi! am ţipat.

Ea rămase în urma mea, încă plângând, în timp ce eu alergam spre cotitură cu respiraţia sacadată. Copitele tunătoare se apropiau.

Nu aveam de gând să le permit să mă doboare. „Mai

repede, mai repede”, mă îndemnam. Plămânii îmi ardeau.

Am ţipat îngrozită când calul ajunse în spatele meu.

— *Madame* Bonaparte! strigă o voce. *Madame!*

Era glasul lui Junot.

M-am oprit brusc, gâfâind. Bărbatul descălecă, mă ajută să ies din şanţ, apoi o trase şi pe Louise, care mă ajunsese din urmă.

— Austriecii nu îşi părăsesc postul de lângă lac.

— Slavă Domnului, am spus, aplecându-mă şi cuprinzându-mi pântecele cu braţele.

Convoiul nostru trecu de cotitură. Trăsura se opri pentru ca noi să putem urca, apoi goni prin provincia toscană.

Când am ajuns la Castlenuovo, vederea lui Bonaparte îmi trimise un val de emoţie în gât. Soţul meu, bărbatul care mă iubea. Protectorul meu, susţinătorul meu. Bărbatul pe care îl… îl iubeam.

M-am aruncat în braţele lui.

— Mi-a fost atât de teamă! Nu puteam pleca fără să primesc vorbă de la tine. Eu…

— Şşşt! Îmi şterse faţa şi mă legănă ca pe un copil. Eşti în siguranţă. Ai făcut ceea ce trebuia să faci, să ai încredere în soţul tău. Te voi proteja întotdeauna!

— De ce nu ai venit? l-am mustrat, cuprinsă brusc de furie.

— Nu am putut, *amore mio.* Asta este fortăreaţa noastră. Dacă aş fi plecat, s-ar fi dezlănţuit haosul. Ar fi fost imposibil să mă asigur că vei fi bine. Am trimis cei mai buni oameni ai mei. Vor plăti pentru teama pe care ţi-au provocat-o, spuse el, sărutându-mi chipul de zeci de ori.

Junot, care rămăsese tăcut în timpul revederii noastre, îşi drese glasul.

— Domnule general, am pierdut trei oameni şi un cal. Nu cred că austriecii vor avansa, dar ar trebui să ţineţi cont de proximitatea lor.

— Mulţumesc, căpitane, zise Bonaparte, după care mă conduse înăuntru.

*

În următoarele luni de iarnă şi primăvară am călătorit dintr-un oraş în altul. Îmi vedeam rar soţul. Venea şi pleca, stând câteva zile, apoi întorcându-se la luptă, alături de soldaţii săi.

În cea mai mare parte a timpului, mă lăsa singură – printre nobili italieni, negustori înstăriţi şi curtezane, dar în realitate singură. Îmi umpleam timpul încheind contracte pentru aprovizionarea armatei. Influenţa mea deveni imensă, la fel şi câştigurile care curgeau în valuri pentru soţia unui general faimos.

Amenajam grădinile caselor mele, care se schimbau atât de repede, şi mă plimbam prin ele. În fiecare oraş cumpăram daruri pentru copii şi pentru *maman,* vase sau tablouri pentru Barras şi Fanny şi materiale pentru Thérésa. Atât de multe lucruri frumoase, atât de multe locuri minunate şi nimeni cu care să le poţi împărtăşi.

Îmi era dor de Paris.

Am invitat prieteni din Franţa, deşi cea pe care îmi doream cel mai mult să o revăd nu veni niciodată; Thérésa nu voia să părăsească locul în care deţinea puterea. Nici nu voia să petreacă timp în casa soţului meu. Nu îl plăcuse niciodată.

— Este un imbecil arogant, obişnuia să spună.

Îmi scria scrisori pline de scuze. Încercam să nu-i port pică din pricina alegerii ei. Dacă aş fi fost în locul său, nici eu nu eram convinsă că aş fi călătorit în Italia în toiul războiului. Dar alţii, mai puţin apropiaţi mie, mă vizitaseră, aşa că nu mă puteam abţine să nu-i pun la îndoială loialitatea.

*

Bonaparte se dovedi a fi un soţ bun; mă proteja, le asigura educaţia lui Hortense şi Eugène şi mă răsfăţa cu orice doream. Când nu era pe câmpul de luptă, stăteam îmbrăţişaţi în aşternuturi. Îmi şoptea despre ambiţiile lui şi

îmi promitea lumea. Preţuiam prietenia lui mai mult decât mă aşteptasem vreodată.

Într-o dimineaţă stăteam pe balcon, luând micul dejun alcătuit din *croissants,* jambon şi cafea. Briza zilei de primăvară mă învioră, ajutându-mă să alung ceaţa oboselii. Somnul mă ocolea de zile întregi. Zvonurile despre o altă invazie, despre puterea în scădere a lui Barras şi răscoalele de la Paris îmi bântuiau gândurile.

— Pari obosită, remarcă Bonaparte, muşcând dintr-un *croissant.* Firimituri crocante îi căzură pe eşarfă.

— Eşti plin de tact, l-am mustrat. Iar am dormit prost. Am un presentiment groaznic. Sângele mi se scurse din obraji când acel sentiment mă cuprinse din nou. Cred că ar trebui să plecăm din Milano chiar azi. Am avut un alt vis. Austriecii ne vor invada.

Bonaparte se opri din mâncat,

— Spune-mi exact ce s-a întâmplat în vis. Fiecare detaliu.

Îmi lua premoniţiile în serios. I-am povestit coşmarul şi i-am explicat starea mea proastă, care tot revenea.

— Cheamă servitoarele. Voi pregăti convoiul. Mă sărută pe frunte şi se ridică de la masă.

Am oftat uşurată. Cât de norocoasă eram că aveam un soţ care mă asculta! Într-o oră, deja galopam departe de Milano.

La două ore după ce am ajuns la Brescia, Bonaparte primi o telegramă.

— Milano a fost înconjurat de trupele austriece. Inegalabila mea Joséphine, exclamă el, sărutându-mă cu pasiune. Eşti steaua mea norocoasă! Soţia perfectă.

O viziune a lui Hippolyte îmi înceţoşa gândurile. Vinovăţia se revărsa în stomacul meu ca într-un iaz unsuros.

Perfectă, într-adevăr.

Capitolul 17

Familia Bonaparte
Mombello, Italia, 1797

În cea de-a doua zi a lunii messidor, familia soţului meu sosi la apus. Fâşii portocalii şi rozalii, galbene şi de culoarea lavandei brăzdau cerul. Marmura palatului licărea, iar grădinile abundau de violete şi de trandafiri. Florile portocalilor îşi emanau mireasma delicioasă în aer, şi pâlcurile de măslini împânzeau dealul. Paradisul.

Cu siguranţă, familia Bonaparte avea să fie încântată de o asemenea splendoare.

Când trăsurile lor traseră pe alee, soţul meu mă ridică de la masă, unde jucam un joc de cărţi.

— Au ajuns!

Am tras adânc aer în piept. Zăbovisem mult prin apartamentele noii mele familii, insistând asupra aşternuturilor din mătase şi a florilor de verbină. Bucătarii urmau să pregătească cele mai proaspete *frutti di mare,* să toarne în pahare vinuri aromate cu piersici şi maturate de razele soarelui şi să servească tarte cu migdale şi gustări cu anason. Nimic nu era prea elegant, prea extravagant pentru socrii mei. Speram ca ei să fie de acord. Mi-am împreunat mâinile pentru a le ascunde tremuratul.

— *Mamma,* striga Bonaparte către femeia ce cobora din trăsură. Se grăbi să ajungă lângă ea şi o sărută pe ambii obraji.

— Nabulione, spuse ea, folosindu-i numele italian.

Îl îmbrăţişă, după care îşi aranjă rochia din dantelă neagră. Avea postura unei călugăriţe şi arăta de parcă ar fi lovit pe oricine nu i se supunea. Era straniu cum reuşea să aibă o înfăţişare deopotrivă severă şi frumoasă.

— Acum este Napoléon, spuse el pe un ton sfios.

— Nu eşti şi nu vei fi niciodată, răspunse ea ferm. Pretenţia asta este absurdă.

Bonaparte îşi plecă supus capul.

Îi priveam, nevenindu-mi a crede. Mama lui îi distrusese încrederea într-o secundă de parcă ar fi fost un

copil.

Bonaparte îşi îndreptă umerii şi îi oferi braţul său.

— *Mamma*, permite-mi să ţi-o prezint pe minunata mea soţie, Joséphine. *Mon amour,* îmi spuse, Letizia Bonaparte.

Ochii ei pătrunzători îmi studiau trupul. Nu îmi asumasem niciun risc şi arătam mai conservatoare şi mai precaută decât de obicei, într-o rochie din mătase trandafirie, cu mâneci scurte şi mănuşi lungi. I-am întâlnit privirea ca de la egal la egal. Fusesem studiată de sute ori la Palatul Luxemburg şi nu numai.

— Madame Bonaparte, sunt foarte încântată să vă cunosc, i-am spus, sărutându-i obrajii.

— Ar fi trebuit să fiu invitată la nuntă, replică ea pe un ton dezaprobator, după care porni spre casă. Uite ce monstruozitate. Văd că l-ai răsfăţat pe *Napoléon* al nostru, spuse ea, evidenţiindu-i numele cu duşmănie.

Înţelegeam acum de unde îşi învăţase Bonaparte manierele deplorabile. M-am străduit să zâmbesc.

— Soţul meu a ales el însuşi casa. A crezut că v-ar face plăcere să vă plimbaţi prin livezi dimineaţa. Să fiţi înconjurată de luxul pe care îl meritaţi, *madame.*

— Nici eu nu aş fi putut să o spun mai bine, draga mea. Bonaparte îmi zâmbi recunoscător pe când ceilalţi se adunau în jurul nostru.

— Bună, dragul meu frate. Una dintre surorile lui îl îmbrăţişă. Ce loc splendid! spuse ea cu un licăr vesel în ochii albaştri. Era cea mai frumoasă din familia lor, cu excepţia mamei.

— Joséphine, ea este Pauline.

Pauline miji ochii, studiindu-mă.

— Se spune că eu sunt cea mai drăguţă, zise ea. Văd că încă este adevărat. Frumoasă rochie, adăugă, zâmbind cu superioritate.

Zâmbetul îmi încremeni pe buze. Ce făcusem pentru a merita această ură instantanee? Nu era nevoie să fie atât de răutăcioasă.

— Eşti de-a dreptul minunată, am spus. Bonaparte nu

a fost în stare să mi te descrie aşa cum meriţi.

Replica mea o lăsă fără cuvinte.

Bonaparte mi le prezentă apoi pe Caroline, Élise şi pe cel de-a doilea frate, Louis. Lucien nu avea să ni se alături, iar Jérôme, cel mai tânăr dintre ei, era coleg de şcoală cu Eugène. Amândoi urmau să sosească în cursul săptămânii. Un val de căldură mă străbătu la gândul că aveam să-mi revăd fiul. Timpul nu putea să treacă suficient de repede.

Ceilalţi membri ai familiei Bonaparte nu erau atât de nepoliticoşi, deşi Caroline mă privea cu dispreţ. Indiferent de atitudinea lor, eu zâmbeam.

— Sunt convinsă că doriţi să vă odihniţi după această călătorie. Vă vom conduce în camerele voastre. Dacă pot face ceva pentru ca vizita să vă fie mai plăcută, vă rog să nu ezitaţi să îmi cereţi.

Nici măcar unul dintre ei nu-mi adresă vreun cuvânt de mulţumire.

*

În zilele următoare, insultele din partea lor deveniră tot mai frecvente. Letizia îmi făcea observaţii precum „Doamnele nu îşi arată pielea” sau „Modestia îi şade bine unei femei virtuoase”.

Am încercat să o ignor, căci ea urma regulile lumii străvechi, nu pe acelea ale Revoluţiei noastre progresiste.

În ciuda ingratitudinii lor, am rămas o noră îndrăgostită, o soră devotată şi o soţie iubitoare. Generozitatea mea era considerată o expresie a firii mele răsfăţate şi superficiale, sau cel puţin aşa am auzit-o pe Caroline spunându-i lui Bonaparte.

Într-o seară, după cină, surorile lui ţinură să se asigure că le cunoşteam sentimentele faţă de mine, vorbind fără să se ferească.

— O răsfaţă. Este dezgustător. Pauline parcurse cu privirea aglomerata sală de bal, căutând parcă pe cineva. Salonul vuia de agitaţie. O orchestră era aşezată în cel mai îndepărtat colţ, iar italienii se întreţineau unii cu alţii,

ignorându-i pe oaspeţii francezi. *La vieille* poartă alt colier cu diamante. Arată urât la gâtul ei.

M-am încordat. *La vieille!* Treizeci şi patru de ani nu însemna că eram bătrână. Indignarea mi se urcă în gât, dar nu m-am mişcat. O parte din mine voia să audă şi restul discuţiei. Am rămas acolo, studiind unul dintre tablourile mele preferate, înfăţişând un peisaj rural italian.

— *La vieille,* chicoti Caroline. Ce nume perfect! Sau, mai bine, *la puta.* Am auzit că în fiecare noapte are pe altul în aşternut.

Obrajii mi se aprinseră, clocotind de furie.. Avusesem un singur amant de când mă căsătorisem cu fratele lor şi nu-l mai văzusem de luni întregi.

— Nabuleone a avut întotdeauna gusturi proaste la femei. Nu mă surprinde că a ales cea mai mare târfă din Paris, spuse Pauline, golindu-şi paharul de vin.

Vederea mi se înceţoşă. De parcă mica târâtură nu se îndrăgostea de orice bărbat care îi ieşea în cale! Bonaparte o certase din pricina comportamentului desfrânat de cel puţin patru ori de când sosise acolo. Am pus paharul cu apă pe o masă şi am plecat în căutarea lui Eugène, care sosise cu două seri în urmă. Înţelegeam acum dorinţa disperată a lui Bonaparte de a fi iubit: provenea dintr-o familie de paraziţi răutăcioşi şi lipsiţi de maniere.

Lasă-i să se înece în propriul venin. Nu aveam de gând să investesc nici măcar o fărâmă de sentimente în ei.

*

Două săptămâni mai târziu am găzduit un dineu în onoarea lui Eugène şi a câtorva prieteni parizieni veniţi în vizită. Am luat masa pe terasă, sub un şirag de felinare albe şi albastre. Copiii vânau licurici pe peluză, prinzându-i în borcane. Acele insecte luminoase nu existau în Franţa şi cu toţii eram încântaţi de trupurile lor strălucitoare.

După o cină copioasă, ne-am delectat cu cedrată cu gheaţă. O fericire delirantă pusese stăpânire pe soldaţi. Armata lui Bonaparte îi învinsese în sfârşit pe austrieci,

obligându-i să se predea, în curând avea să se încheie un tratat de pace. Totul părea posibil pentru Republică. În Franţa ne aştepta o primire triumfală.

Deşi eram încântată de întoarcerea la Paris, nu mă puteam lăsa pradă veseliei celorlalţi. Fortune, mopsul meu fidel, fusese alergat şi ucis de câinele bucătarului cu o zi în urmă. Până dimineaţă aveam deja un nou căţeluş, dar nimic nu îmi putea şterge din minte imaginea trupului sfâşiat al lui Fortune.

Comentariile nemiloase ale lui Caroline îmi înrăutăţiră starea.

— Haide, Josephine! Nu pot înţelege de ce eşti atât de supărată. Era doar un câine. Deja ai unul nou, zise ea sorbind cu un plescăit dezgustător din gheaţa dulce.

— Fortune nu merita un tratament atât de crud.

Nici eu, de altfel.

Caroline mă privi încruntată. I-am întors spatele şi m-am îndreptat spre Eugène.

— Ticălos mic, bombăni el.

Un licurici aterizase în paharul său. Îl scoase şi apoi râse la unul dintre comentariile lui Bonaparte.

Mi-am reamintit că aceştia erau oamenii pe care îi iubeam.

La sfârşitul serii m-am aruncat în pat plângându-mi câinele ucis şi durerea pricinuită de lipsa fiicei mele şi a prietenilor şi de ura ce radia din familia soţului meu. Câteva minute mai târziu, Bonaparte închise vijelios uşa dormitorului în urma sa.

M-am ridicat speriată. Încruntarea lui se stinse când îmi observă lacrimile.

— Ce este? Ce s-a întâmplat? Se grăbi lângă mine şi mă îmbrăţişă. Urăsc să te văd plângând.

Suspinam în scobitura gâtului său cald.

— Surorile şi mama ta mă urăsc. Câinele meu a murit. Mi-e dor de Hortense.

Faptul că îi rostisem numele îmi trimise un val proaspăt de durere prin trup.

— *Amore mio,* familia mea nu te urăşte. Nu le convine

că m-am căsătorit fără ştirea lor. Se descarcă pe tine, spuse el, mângâindu-mi obrajii. Pot fi foarte nepoliticoşi.

„Nepoliticoşi?” Aş fi zis mai degrabă răi. Înfuriată, m-am eliberat din îmbrăţişarea lui.

— De ce nu îmi iei apărarea?

— Nu le pot schimba părerile, orice le-aş spune.

— Nici măcar nu ai încercat. Măcar ai putea să-i faci să tacă!

Expresia lui deveni furtunoasă.

— Nu ridica vocea la mine. Sunt soţul tău!

— Ridic vocea când am chef! am strigat. Sângele îmi fierbea în vene. Îi uram familia aia oribilă.

El traversă încăperea şi îmi înşfăcă braţele.

— Nu la mine, nu îţi permit. Dacă vreodată…

Mi-am smucit braţele, eliberându-mă.

— Spui că mă iubeşti şi totuşi nu faci nimic pentru a-mi proteja onoarea.

— Aş merge până în pânzele albe pentru tine! zbieră el. Trase adânc aer în piept şi micşoră distanţa dintre noi. I-aş alunga pe toţi. Aş renunţa la tot pentru tine. Glasul i se îmblânzi. Te rog, dragostea mea! Nu fi furioasă! Îmi cunosc foarte bine familia. Fii tu însăţi, adorabilă cum eşti. Îşi vor schimba părerile cu timpul.

Auzisem asta înainte de la Edmée. Lucrurile nu sfârşiseră atât de bine.

— *Je t’aime.* Îmi sărută pleoapele, apoi obrajii.

Furia mi se stinse. De dragul lui, aveam să încerc să-i ignor. I-am permis să mă ducă în pat. În timp ce mă cuibăream sub pătură, mi-am amintit că trântise uşa când intrase.

— De ce erai furios?

— Pauline. Iritarea îi înceţoşa privirea. Am prins-o întreţinând relaţii sexuale pe coridor cu Jean Leclerc. Maxilarul i se încordă. Se comportă ca o *puta.* Am insistat ca Leclerc să o ia de nevastă de îndată, pentru a salva ceea ce a mai rămas din reputaţia ei.

Nu i-am spus că reputaţia surorii sale nu putea fi salvată. Nici măcar ea însăşi nu nega zvonurile despre

nenumăraţii săi parteneri. Când Caroline adusese vorba despre asta, îi râsese în faţă şi o făcuse mironosiţă.

— Ai procedat corect, i-am zis. Ar avea probleme mult mai mari dacă ar rămâne însărcinată şi fără soţ.

— Asta nu se va întâmpla. Se vor căsători săptămâna viitoare. Aici, la Mombello. Poţi ajuta cu pregătirile?

— Desigur, *chéri.*

Bonaparte se aplecă spre mine.

— Eşti un înger. Steaua mea norocoasă. Nu ştiu unde aş fi fără tine. Mă sărută din nou.

*

Într-un final, am organizat nu una, ci două nunţi pentru surorile Bonaparte.

Le-am îndeplinit toate dorinţele, şi totuşi niciun cuvânt de mulţumire. Răbdarea mea ajungea la limită. Eram sătulă de pretenţiile familiei Bonaparte şi ale italienilor de la curte. Uram zâmbetele false şi privirile critice.

La sfârşitul lunii, când Letizia, Elise şi Caroline îşi anunţară plecarea, aproape am plâns de uşurare. În curând urma să pornesc şi eu la drum, de îndată ce Bonaparte se asigura de intrarea în vigoare a tratatului de pace. Prima destinaţie era Veneţia – departe de restul clanului Bonaparte – şi de acolo Parisul.

În acea seară m-am întins în pat pe întuneric. Durerile de cap mă chinuiseră întreaga după-amiază.

— Josephine? Bonaparte intră în cameră şi puse lampa pe noptieră. Ai stat în pat toată ziua, remarcă el, scoţându-şi cizmele lustruite.

— Am o durere cruntă de cap.

Am tras pătura, chemându-l lângă mine.

— Probabil din pricina conştiinţei tale vinovate, spuse el, aşezându-se într-un fotoliu cu braţele încrucişate.

— Despre ce vorbeşti? M-am ridicat în capul oaselor, sprijinindu-mă de o pernă.

— Ştii prea bine despre ce vorbesc. Locotenentul ăla

nenorocit şi-a pus mâinile pe tine. Pe soţia *mea!* Lovi scaunul de lângă măsuţă cu piciorul.

Am înghiţit în sec. Aflase despre Hippolyte.

— Care locotenent? M-am prefăcut nevinovată. Bonaparte, despre ce vorbeşti? Nimeni, cu excepţia ta, nu a pus mâinile pe mine.

Disperarea şi confuzia îi străbătură chipul. Traversă grăbit încăperea şi se aşeză pe marginea patului. Îmi înşfăcă părul în mâini cu prea multă forţă.

— Voi executa orice bărbat îndrăzneşte doar să se uite în direcţia ta. Ai înţeles?

M-am încordat în strânsoarea lui.

— Cine ţi-a spus asemenea absurdităţi, dragule? l-am iscodit, mângâindu-i obrazul cu degetul. Ştii că te iubesc doar pe tine.

— Joseph şi Pauline.

— De-abia am dat ochii cu locotenentul anul ăsta în Italia. L-ai văzut de nenumărate ori cu iubita lui, frumoasa Carlotta. Fraţii tăi inventează bârfe pentru a-mi strica reputaţia.

Îmi eliberă părul, lăsându-l să-mi cadă peste umeri.

— Pauline are reputaţie de mincinoasă. Dar Joseph de ce ar inventa o poveste pentru a-i face rău propriului frate?

— Iubitule. I-am luat mâna şi i-am pus-o peste inima mea. Ai văzut cum m-au tratat fraţii tăi. Nu crezi că m-ar fi văzut şi alţii cu locotenentul?

Mâna lui se închise pe sânul meu. Mă sărută cu disperare, de parcă ar fi căutat adevărul. Când ne desprinserăm din sărut, i-am spus:

— Vrea să te întoarcă împotriva mea.

— Nimeni şi nimic nu mă poate întoarce împotriva ta, *amore mio.*

Capitolul 18

Înger căzut

Rue de la Victoire, Paris, 1797

Bonaparte insistă să semneze tratatul de pace înainte să plecăm spre Paris, dar temperamentul său le stârnise prea multă simpatie negociatorilor austrieci.

Am luat asupra mea sarcina de a-i calma nervii.

— Vă rog să iertaţi proasta dispoziţie a soţului meu, i-am spus diplomatului austriac. Aşteaptă vorbă de la Directorat şi este nerăbdător să semneze tratatul. Îl înfurie faptul că trebuie să vă irosească timpul.

Lui Bonaparte nu-i păsa că le irosea timpul altora. După el, lucrurile fie se făceau în felul lui, fie deloc, şi orice opoziţie îl scotea din fire.

Am făcut semn unui servitor să toarne mai mult coniac.

— Eu îmi doresc doar să ajungem la o înţelegere paşnică, zise austriacul.

— Am încredere în abilităţile dumneavoastră de a negocia, i-am spus, punându-mi mâna pe braţul său. Cât de minunat ar fi să punem capăt duşmăniei dintre ţările noastre! Să fim aliaţi şi prieteni, *monsieur.* Bărbatul roşi şi îşi îndreptă eşarfa de la gât. Ce minunat este să văd o eşarfă adecvată, l-am linguşit. Italienii nu par să înţeleagă stilul zilelor noastre.

Roşeala din obrajii lui se înteţi.

— Mă flataţi, *madame,* dar câtă dreptate aveţi. Italienii sunt o societate arhaică, deşi mâncarea lor este divină. Îşi umplu furculiţa cu peşte gătit la aburi. Aţi făcut minuni cu locul acesta. Am auzit că sunteţi o horticultoare extrem de talentată, zise el arătând spre vazele cu verbină şi frezii.

— Îţi dă un sentiment de satisfacţie să le îngrijeşti şi apoi să le vezi înflorind, i-am răspuns, ştergându-mi buzele cu un şervet. Aproape ca o prietenie. Nu sunteţi de acord?

Vorbeam vrute şi nevrute. În tot acest timp, Bonaparte se dădu în spectacol, expunându-şi nemulţumirea faţă de ceilalţi oficiali. Dacă nu m-aş fi bucurat de un dans cu austriacul sau nu i-aş fi împărtăşit

interesul pentru flori, speranţele de pace ale Republicii s-ar fi năruit.

În ciuda ajutorului meu evident, Bonaparte se bosumflă înainte de culcare.

— Femeile nu au ce căuta în politică. Ai văzut ce s-a întâmplat. L-ai transformat într-un idiot smiorcăit.

— Nu face pe nebunul, dragule, l-am dojenit. Exact pentru asta mă aflam acolo. Acum ai obţinut tratatul.

M-am strecurat sub pătură, iar el sări pe pat lângă mine.

— L-ai lucrat pe degete.

— Am şi eu căile mele, i-am răspuns, sărutându-l uşor pe frunte.

Rămase tăcut preţ de câteva clipe, pierdut în gânduri. În timp ce stingeam lampa de lângă pat, spuse:

— Poate ar trebui să te iau mai des la dineurile oficiale. Ai putea fi un avantaj.

— Într-adevăr, aş fi.

Bonaparte mă strânse în braţe.

*

Aprobarea tratatului de către Directorat veni la câteva săptămâni după începerea sezonului de toamnă, deşi Bonaparte îşi luă anumite libertăţi în privinţa cererilor lor. El plecă spre Paris imediat, lăsându-mă în urmă pentru a păstra aparenţele oficiale. Am răsuflat uşurată când am pus din nou piciorul pe pământ franţuzesc.

Nu fusesem însă pregătită pentru primirea de care am avut parte.

Priveam uimită pe fereastra trăsurii. Sute de oameni erau adunaţi în fiecare sat pentru a o aclama pe soţia eroului lor. Torţe aprinse ne luminau drumul, iar tunurile bubuiau, anunţând trecerea convoiului nostru.

Am râs cu gura până la urechi. Popularitatea lui Bonaparte se răspândise. Cum de se întâmplase una ca asta?

— *Vive* Bonaparte! strigau cetăţenii. *Notre Dame des*

Victoires!

Le-am făcut cu mâna, întorcându-le salutările.

— Ai mai văzut aşa ceva, Junot?

— Nu, de la parada regală a Mariei Antoaneta.

Din întuneric, căpitanul se holba cu gura căscată la mulţime.

O senzaţie foarte stranie, neplăcută, îmi cuprinse mâinile şi picioarele.

— Dar eu nu sunt regină.

El tresări din pricina tonului meu tensionat.

— *Madame* Bonaparte, nu vă temeţi! Cu siguranţă, nu sunteţi o regină.

*

Am ajuns în Paris cu două săptămâni mai târziu decât ne aşteptam. În timp ce trăsura trăgea pe alee, emoţiile mă năpădiră. Din nou acasă. Am sărit din trăsură şi am alergat spre intrare, însă m-am oprit uimită în faţa gărzilor postate la uşă. De când aveam nevoie de gărzi?

— Yeyette! Mimi îmi ieşi în întâmpinare.

Am strâns-o în braţe cu toată puterea de care eram capabilă.

— Cum se face că întotdeauna miroşi a soare, Mimi?

— Mai bine să nu pierdem timpul. Generalul Bonaparte este foarte nerăbdător să te vadă. Este la Palais du Luxembourg.

— Este vina lui că am întârziat. A trebuit să oprim în fiecare oraş din pricina susţinătorilor săi. Garda Naţională ne-a escortat tot drumul, până la Paris, i-am spus în timp ce îmi scoteam mantia. Mi-a fost dor de tine! În Italia a fost minunat, dar am fost atât de singură! Mi-a fost dor de copii!

Mimi mă împinse spre scări.

— Hortense va ajunge aici mâine-dimineaţă. Acum, să mergem, îl vei înfuria pe soţul ăla al tău.

— Temperamentul lui nu mă sperie, i-am zis, alungându-i grijile cu o simplă mişcare a mâinii. Vreau doar să fac un tur rapid al casei. De-abia aştept să văd

renovările.

Mimi îşi dădu ochii peste cap.

— Mă bucur că nu voi fi aici. El se va…

— Nu contează, Mimi, i-am spus, intrând în salon. Mobilierul din lemn de mahon împodobea încăperea, draperiile aurii evidenţiau ferestrele, iar podeaua era pardosită cu mozaicuri. Stilul clasic şi diafan devenise demodat. Am urcat scările spre dormitorul meu şi am deschis uşa, moment în care mi s-a tăiat răsuflarea.

— Îl ador!

O cascadă de fâşii albastre şi albe erau atârnau din tavan, imitând cortul unui soldat. Câteva taburete sub formă de tobă înconjurau patul, iar o măsuţă de toaletă şi un şifonier erau lângă peretele opus.

O servitoare intră grăbită în dormitor, ţinând trei rochii.

— *Madame,* trebuie să vă grăbiţi. Pe care o veţi alege?

Am făcut baie, am îmbrăcat rochia albă şi mi-am pus pălăria aurie într-un timp-record şi m-am grăbit să ajung la serată.

— Unde ai fost? mă întrebă poruncitor Bonaparte când dădu cu ochii de mine. Talleyrand a cheltuit o avere pentru a-ţi ura bun venit. A reprogramat petrecerea de două ori!

O venă din gât începuse să-i pulseze. Mângâindu-i bărbia cu degetul, mi-am trecut braţul peste al lui.

— Ai grijă, *mon amour!* Toată lumea ne priveşte. Şi ştim amândoi că această *fête* este în cinstea ta. Am zâmbit pentru a crea impresia că ne spuneam cuvinte dulci. Am venit cât de repede am putut. Admiratorii tăi mi-au lungit călătoria mai mult decât era necesar. Francezii te adoră.

Furtuna din ochii lui se domoli.

— Mă bucur că eşti acasă, oftă el sărutându-mi palmele. Îţi vine să crezi asta? Dădu din cap spre salonul măreţ şi aglomerat.

Talleyrand comandase ghirlande veşnic verzi, clopoţei, pan gliei roşii, sculpturi splendide din gheaţă,

modelate după asemănarea animalelor pădurii. În camera alăturată, câteva mese lungi erau împodobite cu feţe de masă din dantelă şi tacâmuri pentru o cină protocolară.

— A făcut o treabă minunată. Îi voi spune acest lucru de îndată ce îl voi vedea. Bonaparte mă conduse la o masă cu răcoritoare şi îmi oferi un pahar din cristal cu punci rozaliu. Îţi dai seama că te curtează, nu-i aşa? Plănuieşte să te vadă numit în Directorat.

— Barras ţi-a spus asta? mă întrebă el, studiindu-mi expresia.

— Nu, dar Talleyrand ţi-a scris în fiecare săptămână în timpul cât am stat în Italia.

— Eşti atentă la detalii.

— Întotdeauna, i-am spus, sorbind din licoarea dulce. Fermierii vor un conducător cu valori simple, republicane. Oamenii devin nerăbdători, vor să aibă parte de o schimbare.

Bonaparte cercetă rapid încăperea, precaut în privinţa persoanelor care puteau trage cu urechea. Se aplecă mai aproape.

— Schimbare vor avea. Acesta va fi ultimul nostru banchet pentru o vreme. Cel mai bine este să dovedim că nu ne amestecăm cu deputaţii corupţi. Că nu suntem lacomi după putere.

— Cum spui tu, Bonaparte. I-am zâmbit.

Soţul meu se dovedi mai ambiţios decât mă aşteptasem.

*

Îi primeam pe Thérésa şi pe Barras în *rue* de la Victorie sau îi vizitam acasă la ei, dar mă asiguram că rămân departe de ochii publicului. Nevroza lui Bonaparte mă îngrijora, crescând odată cu popularitatea lui.

— Directoratul plănuieşte să mă asasineze. Se tem de puterea mea, îmi spuse într-o seară.

— Barras este un prieten bun. Faptul că te trimite în Anglia nu cred că se poate numi o condamnare la moarte. Îi

masam umerii în timp ce el era aplecat peste birou. Urma să plece într-o săptămână ca să evalueze porturile englezeşti în perspectiva unei posibile invazii. Era un plan pentru a ne proteja Republica.

— Mă expediază din Paris şi mă ia de lângă oamenii mei.

Bonaparte merse spre fereastră. O mulţime se aduna în fiecare dimineaţă pentru a-l aclama sau pentru a mă striga pe mine, „aducătoarea de noroc” a generalului.

Adevărul era că de-abia aşteptam să plece. Poate astfel urma să am parte de puţină linişte şi pace. Nu avea să stea în Anglia prea mult timp, oricum nu atât de mult cât să încep să-i simt lipsa.

— Adoraţia lor nu a trecut neobservată, spuse el. Miniştrii se zvârcolesc noaptea în pat.

Am încuviinţat din cap. Veneraţia pe care parizienii o arătau faţă de soţul meu ameninţa guvernul instabil. Nu mă puteam abţine să nu mă îngrijorez, măcar puţin, pentru viaţa lui.

— Atunci, poate că este mai bine să pleci pentru o vreme. Lasă Directoratul să le recâştige încrederea. Între timp, tu obţine cât mai multe victorii posibil. Oamenii te vor iubi mai mult.

Bonaparte întoarse spatele teancului de hârtii de pe birou şi mă trase în braţele lui.

— *Je t’aime.*

*

Înainte de plecarea lui, am insistat să vizităm câteva proprietăţi în afara oraşului. Mulţimea constantă de simpatizanţi mă stingherea. O casă în provincie, nu departe de Paris, putea fi soluţia perfectă.

— Paradisul nostru, i-am spus. Departe de toată lumea. Ne-am putea crea propriile surse de amuzament, am putea aduce copiii. Ne-am putea invita prietenii.

— O să căutăm împreună, dar nu mă aflu în postura de a cheltui o sumă mare.

Am vizitat câteva proprietăţi, dar am ştiut de la prima vedere care era casa pe care mi-o doream: minunata Malmaison. Terenul ei se întindea pe hectare întregi de dealuri şi râuri, câteva grădini şi o podgorie bine întreţinută. Fermierii lucrau pământul şi îşi câştigau existenţa vânzând carne, produse lactate şi cereale. Castelul avea nevoie de renovări; acoperişul necesita reparaţii, ferestrele erau murdare, la fel ca şi interiorul, plin de găinaţul porumbeilor ce îşi făcuseră cuiburi prin colţurile încăperilor.

— Este nevoie de puţină muncă, am spus, dar este perfectă. O, Bonaparte, asta este!

— Costă trei sute de mii de franci! Îşi aruncă braţele în aer, speriind porumbeii, care zburară într-un nor de pene. M-am aplecat pentru a evita unul ce plonja spre capul meu. Încă mai am de plătit o sută treizeci de mii pentru renovările casei din Paris, continuă el. Poate într-o bună zi, dar cu siguranţă nu acum.

— Foarte bine, am zis bosumflată.

Pe drumul înapoi spre Paris, mintea mea nu stătu locului. Puteam folosi banii câştigaţi din contracte şi puteam împrumuta şi de la Barras. Aveam nevoie de propriul meu pământ, de o casă adevărată. Malmaison avea să fie a mea.

*

În timp ce Bonaparte călătorea, eu mi-am organizat rutina cotidiană. Îi vizitam pe Hortense şi Eugène, mă întâlneam cu Fanny şi Edmée. Contractele militare abundau datorită războiului purtat de Napoleon. Succesul lui îmi oferise încasări nelimitate, deşi nu era la curent cu afacerile mele. Reuşeam să economisesc majoritatea câştigurilor, având mereu în minte imaginea conacului Malmaison.

Într-o seară, luam cina la casa din provincie a lui Barras. După o delicioasă friptură de raţă, Barras şi cu mine am început un joc de cărţi, în timp ce Thérésa cânta la pian.

— Vreo veste despre britanici? am întrebat.

— Încă nu. Paul îşi aruncă pe masă cărţile. Bonaparte insistă că, fără îndoială, cea mai bună cale de a-i ataca este prin Egipt. Să le blocăm ruta spre India. Dar şi ruşii sunt acolo, şi am risca un război cu ei. Cea mai bună cale de a ajunge la nemernicii aceia este direct pe pământ britanic. Dar deja s-a decis.

— Ce s-a decis? l-am iscodit în timp ce strângeam cărţile, apoi le-am amestecat şi am împărţit două mâini.

— Egiptul, răspunse el, luându-şi cărţile. Când Bonaparte se va întoarce din Anglia, vor începe pregătirile pentru campania din primăvară. Eugène va fi aghiotantul său, iar fratele lui, Lucien, îi va însoţi.

Am încremenit.

— Eugène? Are şaptesprezece ani, nu poate merge la război!

Gândul că cineva putea îndrepta o armă spre el îmi opri inima în loc. Un alt gând mă făcu să oftez. Lucien avea să-l întoarcă pe Bonaparte împotriva mea.

Barras mă bătu uşor pe mână,

— *Maman,* este timpul să-ţi laşi fiul să fie bărbat. Bonaparte va avea grijă de el. Iar Lucien este un şarpe, însă nu poate influenţa sentimentele soţului tău. Napoleon te iubeşte iraţional de mult. Aproape de nebunie, aş spune.

Un soţ şi un fiu la război. Teama mi se instală în oase. Ceva avea să se schimbe. Simţeam asta.

*

Când Bonaparte se întoarse acasă, continuă să cerceteze atent hărţi şi cărţi de istorie, ca înainte, dar schimbase coasta britanică cu deşertul egiptean. Trebuia să îl ademenesc din biroul său în orele târzii ale nopţii.

Mă aşezam pe marginea mesei de lucru purtând o cămaşă de noapte din dantelă.

— Când plecăm spre Egipt? l-am întrebat. Trebuie să fac aranjamentele necesare.

Nu puteam rămâne în Franţa când miza era atât de importantă.

— Tu nu mergi, replică el, ridicând privirea dintr-o hartă. Cel puţin, nu de la început. Nu este sigur.

Auzindu-i răspunsul, mi-am schimbat tactica.

— Dar cum mă voi descurca fără tine?

— Soţiile nu merg la luptă, draga mea, spuse el, mângâindu-mi coapsa. Nu îţi voi pune viaţa în pericol.

— Dar îmi vei pune fiul în pericol? Buza inferioară îmi tremură pentru un efect dramatic. În Italia ai trimis după mine.

— Acum este altceva. Va fi o călătorie dificilă pe mare şi pe uscat. Nu este un loc pentru o femeie, adăugă el, trăgându-mă în poala lui. Îl voi proteja pe Eugène, dar a fost foarte bine antrenat.

— Este încântat că poate merge, i-am spus, dându-i o şuviţă de păr din ochi. Dar tu nu ai nevoie de talismanul tău norocos?

— Voi lua un portret de-al tău. Va trebui să fie de ajuns pentru moment. Voi trimite după tine, promit, dacă locul va fi sigur. Îmi netezi ridurile de pe frunte. Vom fi bine, *amore mio.* Îţi jur!

„Şi în mrejele îngrozitorilor tăi fraţi”. Neliniştea mi se ridică în gât. Nu puteam suporta gândul că mi-aş fi putut pierde soţul şi fiul.

*

În aceeaşi lună, am pornit spre sud, la Toulon. În dimineaţa plecării, m-am alăturat lui Bonaparte şi Eugène pe chei. Soarele sudic strălucea pe valurile de cobalt. O mulţime de gură-cască se îmbulzi pe străzi pentru a privi fregatele pornind în larg. Vasele de război împânzeau orizontul.

Le contemplam absentă. Câte aveau să se întoarcă cu catargele rupte? Sau poate nu aveau se întoarcă deloc? Am tras aerul sărat în piept pentru a-mi calma nervii.

Un corn răsună. Soldaţii urcară grăbiţi la bordul navelor.

— A venit timpul. Eugène mă sărută pe obraji. Trebuie

să mă laşi să plec, spuse el, râzând în felul lui copilăros. Îl ţinusem de braţ toată dimineaţă. Mă voi întoarce în curând. Nu-ţi face griji!

— *Je t'aime.* I-am zâmbit curajoasă pentru a masca durerea. El sări pe pasarelă, îmi făcu pentru ultima oară cu mâna şi apoi dispăru printre ceilalţi soldaţi. La revedere, fiule, am şoptit, ascunzându-mi chipul în scobitura gâtului lui Bonaparte.

— Voi avea grijă de el, spuse soţul meu mângâindu-mă pe spate.

M-am retras pentru a-i vedea chipul. Pielea lui, de obicei palidă, strălucea acum, iar hotărârea îi brăzda trăsăturile. I-am îndreptat un nasture de la haina cenuşie.

— Dulcea mea Josephine! Îmi luă mâinile într-ale lui. Deja tânjesc după ziua în care voi fi din nou în braţele tale. Te iubesc. De o mie de ori, te iubesc. Mă sărută cu pasiune în faţa tuturor. Mulţimea explodă într-un cor de urale şi aplauze. El zâmbi şi le făcu privitorilor cu mâna, apoi declamă: Trebuie să apăr onoarea Franţei.

Izbucni încă un ropot de aplauze şi urale.

Durerea se ghemui înăuntrul meu la gândul că el avea să fie în pericol.

— Te rog, ai grijă! Nu aş putea suporta dacă… dacă… I-am atins buzele cu degetele.

— Nu te îngrijora! Rămâi cu bine! Scrie-mi! Mă sărută din nou.

Soţul meu neînfricat se desprinse din îmbrăţişare şi urcă la bord.

*

Am rămas la Toulon câteva zile, ca să mă bucur de aerul sărat şi să amân neplăcuta călătorie până acasă. Totuşi, de pe buze mi se revărsau încontinuu rugăciuni. Nu îmi puteam alunga teama.

„Da, apără-l pe Bonaparte, dar fiul meu… Doamne, salvează-mi fiul!”

La sfârşitul săptămânii am pornit spre nord, spre

Plombieres-les-Bains, un mic orăşel în munţii Vosgi, faimos pentru izvoarele sale tămăduitoare.

— Izvoarele ajută fertilitatea, spusese Bonaparte.

Nu îşi ascundea dorinţa de a avea copii. Îmi mângâia abdomenul de fiecare dată când făceam dragoste, dorindu-şi să poarte un copil. Şi eu îmi doream un copil. Un bebeluş ar fi alungat îndoielile rigidei lui mame şi i-ar fi asigurat un moştenitor, dacă apărea această nevoie.

Doctorul Martinet, un medic renumit, îmi stabili o rutină cu săruri şi elixiruri din ierburi, îmi programă regimuri de îmbăiere şi exerciţii pentru a-mi stimula menstruaţia. Îi urmam ordinele cu religiozitate.

— Menstruaţia mi s-a dereglat de când am fost la închisoare, mă plângeam lui *madame* Kreny. Pot trece şi şase luni până la următoarea. Mi se alăturase la băi pentru a-şi calma durerea din glezne, iar acum îşi legăna picioarele într-o piscină cu apă clocotită. Speram să fi rămas însărcinată până acum, am oftat.

— Nu dispera! Încă eşti la vârsta în care mai poţi avea copii.

Am împrăştiat cu mâna aburul care mi se înălţa spre faţă.

— Presupun că nu are rost să insist asupra subiectului. Acum că soţul meu este plecat.

*

Bonaparte îmi scrise, după cum promisese. Îmi descria pământul străvechi exact aşa cum mi-l închipuisem; căldură arzătoare care făcea orizontul să strălucească precum cuprul, structuri antice măcinate de timp, furtuni nemiloase de nisip şi bărbaţi în caftane şi cu turbane pe cap. Setea chinuitoare. Îmi vorbi despre comportamentul impresionant al lui Eugène pe câmpul de luptă şi în relaţia cu ofiţerii. Ce tânăr nobil crescusem!

După câteva victorii, Bonaparte îmi ceru să vin în Egipt. Uşurată, mi-am făcut degrabă aranjamentele pentru călătorie, în după-amiaza de dinaintea plecării, mă

bucuram de nişte răcoritoare împreună cu *madame* Kreny şi *madame* Gater, o prietenă de la băi.

— De ce nu ieşim afară? le-am întrebat, în timp ce aduceam o tavă cu prăjituri glazurate cu zahăr roz şi verde. Este atât de frumos astăzi!

Mă urmară pe balcon, unde briza montană răcorea aerul înăbuşitor al verii. Tocmai ne aşezam, când dinspre stradă se auziră nişte lătrături puternice.

— Pentru numele lui Dumnezeu, ce…?

Am privit peste balustrada din fier. Un pudel roşcat, ghemuit în poziţie de atac, se pregătea să se năpustească asupra unui cocker. Stăpânii câinilor trăgeau de lese în încercarea de a-i despărţi.

— Dumnezeule! Câtă agitaţie! *Madame* Kreny veni şi ea lângă balustradă.

Brusc, undeva, lemnul începu să pârâie. Ne-am privit una pe cealaltă, confuze.

— Ce naiba? exclamă madame Kreny.

M-am întors tocmai când ceştile alunecară de pe masă şi se sparseră. Când ultima linguriţă căzu cu un clinchet, podeaua de sub picioarele mele cedă.

Ţipetele noastre străpunseră aerul. Stomacul mi se încleştă din pricina senzaţiei de cădere. Am simţit o bufnitură, am auzit o pocnitură oribilă, apoi întuneric.

*

O rază de lumină mă orbi.

Am gemut şi am închis ochii. După un moment, am deschis unul, apoi pe al doilea, încercând să îmi concentrez privirea asupra unui punct fix. Prin ceaţă, un pătrat maroniu se zărea în colţul camerei. Un şifonier? Unde mă aflam?

Mi-am întors cu mare greutate capul. Limba mi se lipise de cerul gurii ca un pergament, aşa că am înghiţit în sec.

Amintirea îmi reveni difuză, ca un torent de apă. Căzusem două etaje şi mă prăbuşisem în stradă. Balconul nostru cedase!

Am gemut şi mi-am mişcat braţele, câte unul, pe rând. Dureros, dar nimic rupt. Am încercat să mă ridic, dar nu îmi puteam împinge trunchiul într-o poziţie verticală. Ceva furnicător îmi gâdila degetele şi am încercat să îmi mişc picioarele.

Nu simţeam nicio greutate. Am încercat din nou. Nimic. Panica mă cuprinse.

— Nu-mi pot simţi picioarele! am ţipat cu o voce sugrumată, ca şi cum nu aş fi vorbit de zile întregi. Nu îmi simt picioarele! Cineva să mă ajute!

Doctorul Martinet intră grăbit în încăpere.

— *Madame!* Calmaţi-vă!

— Nu-mi pot simţi picioarele! am ţipat din nou. Ce este în neregulă cu mine?

El îşi aranjă ochelarii rotunzi pe vârful nasului.

— Aţi tras o căzătură zdravănă. V-aţi rupt osul pelvian. Se pare că suferiţi de paralizie temporară.

Un semnal de alarmă îmi bubui în tâmple asemenea unui ciocan.

— Paralizie? Oase rupte? Nu. Am scuturat din cap. Trebuie să plec. Bonaparte! Soţul meu! Va crede că l-am abandonat. Fratele lui mârşav îi va spune minciuni despre mine.

Am încercat să mă rostogolesc pe o parte, dar un icnet îmi scăpă de pe buze. Durerea începu să-mi pulseze în trunchi. Pe frunte şi pe buza superioară îmi apărură broboane de sudoare. Am renunţat şi mi-am îngropat faţa în pernă. Nu putea fi adevărat.

— Nu încercaţi să vă mişcaţi. Veţi înrăutăţi situaţia. I-am trimis deja vorbă soţului dumneavoastră. Auzindu-l, am deschis ochii. Medicul urmă: Cu tratamentul pe care vi l-am pregătit, cred ca vă veţi recupera complet, dar nu veţi putea călători timp de şase săptămâni. Am trimis după fiica şi servitoarea dumneavoastră. Sunt pe drum dinspre Paris chiar în timp ce vorbim.

— Hortense şi Mimi? am întrebat uimită.

— Da.

— Şi prietenele mele? Cum…

— Sunt şi ele rănite, dar nu grav. Sunteţi singura care s-a ales cu un os rupt.

*

Laudanumul şi tonicele prescrise îmi deformau judecata. Coşmarurile îmi bântuiau somnul deja sporadic. Îl vedeam pe Eugène prizonier şi pe soţul meu executat în dunele deşertului. Familia Bonaparte alungându-mă din casa mea. Mă trezeam ţipând noapte după noapte.

Recuperarea era lentă.

Bonaparte îmi refuză cererea de a-l însoţi de îndată ce puteam merge din nou.

„Este prea periculos în starea ta”, îmi zise într-o scrisoare. „Ai grijă de tine, *mon amour,* pentru când mă voi întoarce.”

Vara trecu. Toamna sosi cu norii ei zgrunţuroşi şi ameninţarea constantă a ploii. Rafalele de vânt ne zburau pălăriile şi fustele şi smulgeau frunzele de pe ramurile copacilor. Nu voiam să petrec iarna în munţi. Îmi era dor de casă. În cele din urmă, doctorul îmi dădu permisiunea să pornesc într-acolo.

*

La Paris mă aşteptau veşti tulburătoare. Tot neamul lui Bonaparte se mutase în oraş pentru a-i influenţa pe membrii Consiliului[23] în numele generalului, sau cel puţin aşa pretindeau ei. Lăcomia lor evidentă îi şoca pe toţi cei care îi întâlneau.

— Ce grup josnic! Cretinul mi-a vorbit de parcă îi eram inferioară, se indignă Thérésa cu referire la Joseph. Un preş pe care îşi poate şterge picioarele. Misogin hidos!

M-am aplecat înainte în scaun.

— Şşşt! Stă chiar acolo.

Se afla la trei locuri distanţă la masa noastră.

---

23 Între 1795 şi 1799, puterea legislativă a fost asigurată în Franţa de două camere, *Conseil des Anciens* şi *Conseil des Cinq-Cents.* (n.red.)

— Ai auzit ce i-a zis Pauline Bonaparte croitorului nostru? întrebă Julie Recamier din spatele evantaiului sub formă de piramidă.

— O, te rog, spune-mi! Thérésa adora bârfa la fel de mult ca mine.

— În timp ce i se luau măsurile a spus că ea este oricum cea mai frumoasă la orice eveniment, dar – Julie se aplecă şi îşi coborî glasul – vrea să le facă pe Josephine şi pe prietenele ei să arate ca nişte târfe, ceea ce şi sunt. Imaginează-ţi să rostească un asemenea lucru cu voce tare! Croitorului nostru! Nemernica! Desigur că *monsieur* mi-a spus imediat.

Am rămas cu gura căscată. Pauline nu ştia oare că îşi făcuse duşmani puternici? Femeie nesăbuită!

— Familia Bonaparte simte o ură specială faţă de mine, am spus. Sper ca soţul meu să le obţină posturi în Italia şi să ne scape pe toţi de ei.

*

Joseph şi Louis Bonaparte formau alianţe cu cei care doreau să îmi păteze numele. Totuşi, nu am spus niciodată un cuvânt răutăcios la adresa lor şi chiar i-am invitat în casa mea. Socrii mei îmi refuzau invitaţiile, cu excepţia Letiziei, care credea în necesitatea păstrării aparenţelor.

Joseph, în special, se desfăta cu vorbele sale nemiloase şi încerca să îşi exercite puterea limitată asupra mea.

Într-o după-amiază l-am vizitat pentru a-mi lua stipendiul, aşa cum decretase soţul meu. Când am intrat, Joseph părea nervos, ca şi cum era gata să sară de la biroul lui şi să mă lovească.

— Bună ziua, dragă frate. M-am prefăcut că nu-i observasem ostilitatea – nu aveam de gând să îi permit să mă intimideze.

El mormăi şi închise cartea pe care o citea.

— Ce pot să fac pentru tine? După cum vezi, sunt foarte ocupat.

— Am venit să discut despre cheltuielile mele.

Scoase o batistă din buzunarul de la piept şi îşi suflă nasul în ea, apoi zise:

— Îţi voi repartiza o sumă lunară. Nimic mai mult.

Mi-am ascuns nemulţumirea.

— Bonaparte a spus că voi fi bine tratată, că pot cere tot ceea ce am nevoie. Sunt convinsă că îi veţi îndeplini dorinţa.

— Sunteţi frivolă cu banii, *madame.* Nu veţi primi avansuri pentru petreceri fastuoase şi haine extravagante. Pur şi simplu, nu există bani pentru asemenea mofturi.

Faţa începu să îmi ardă până când rădăcinile părului îmi gâdilară scalpul. Joseph ştia prea bine că Bonaparte mi-ar fi dat şi luna de pe cer. Ticălosul îşi cumpărase propria moşie colosală în urmă cu doar două săptămâni. Toată casa mea putea încăpea într-unul dintre dormitoarele lui.

— Nu vor fi necesare sume în plus, Joseph. Şi, dacă îmi permiţi să spun, mă bucur că soţul meu are un frate în care să poată avea atât de multă încredere. O dâră stacojie îi acoperi gâtul, urcându-i apoi spre urechi. Îi poţi spune că sunt mulţumită cu cât mi-a alocat.

— Bun. Atunci, ne-am înţeles. Poţi pleca, îmi spuse, de parcă aş fi fost o servitoare.

— Sper să te bucuri de noua ta moşie. Am auzit că luxul ei este copleşitor, i-am zis cu amabilitate. El strânse pana în mână şi îmi aruncă o privire aspră. „Mă bucur că ne înţelegem, hoţ lacom”, mi-am zis. O zi bună, Joseph.

Din cauza familiei Bonaparte îmi doream din tot sufletul să plec din Paris. Gândul la Malmaison strălucea ca un ban de aur. Nu era nevoie să mai vizitez proprietatea: ştiam ce voiam.

M-am întâlnit cu Barras pentru a-mi pune planul în mişcare.

— Am reuşit să strâng o sută cincizeci de mii, i-am spus.

Paul mă privi de-a dreptul surprins şi începu să râdă.

— Cum de-a reuşit prietena mea cea risipitoare un asemenea lucru?

— Am vândut bijuterii şi vaze din Italia şi am economisit câştigurile din contractele ultimelor luni. *Monsieur* Recamier mi-a împrumutat, de asemenea, o parte din bani.

— Sunt mândru de tine! zise el, bătându-mă uşor pe spate. Îţi voi da restul banilor.

*

Am devenit mândra proprietară a casei Malmaison şi a tuturor animalelor, a livezilor şi a podgoriilor de pe moşie. Am plecat din oraş în momentul în care am primit cheile, dornică să încep renovările. În prima dimineaţă, stăteam pe aleea cu pietriş, privind încântată faţada. Erau necesare multe reparaţii, dar aceasta avea să fie casa mea. Am intrat veselă pe uşă.

Am văruit camerele, am înlocuit ferestrele şi am reparat acoperişul. Grădinarul plantă vreo treizeci de varietăţi de flori în prima săptămână, iar arhitectul nu-şi mai vedea capul de treburi. Până la sfârşitul lunii, dormitorul meu era renovat, iar în birou fuseseră instalate rafturile nesfârşite de cărţi ale lui Bonaparte. De-abia aşteptam ca el să îl vadă. Avea să fie încântat să-şi găsească volumele şterse de praf şi ordonate alfabetic. După câteva săptămâni am invitat prieteni şi deputaţi pentru a se bucura de aerul de provincie, de lebede şi de cai, de vinul din podgoriile mele.

Într-o dimineaţă de vară m-am trezit din pricina uguitului unui porumbel singuratic. Am întins braţul peste spaţiul gol din pat. Dacă ar fi fost şi Bonaparte acolo! Nu îmi răspunsese la ultimele scrisori – nici Eugène. O teamă familiară puse stăpânire pe mine. Fiul meu. Am înghiţit în sec. Iar fără Bonaparte, aveam să înfrunt din nou un viitor nesigur.

— Dragii mei, unde sunteţi? am şoptit în dormitorul pustiu.

Nici măcar Barras nu auzise vreo veste. Am tras adânc aer în piept. Poate că se abătuseră din drum. Nu

puteam… nu voiam să iau în calcul alternativa. Nu încă. Mi-am strâns pleoapele pentru a împiedica lacrimile să curgă şi m-am dat jos din pat. Trebuia să îmi ocup timpul cu ceva.

După micul dejun pe terasă, mi-am pus o pereche de mănuşi de grădinărit şi am cutreierat grădina cu o foarfecă pentru pomi. Îmi curăţăm şi scuturam călcâiul de pământ, lovind pantoful de o cărămidă, când sosi un oaspete neaşteptat. Un militar într-o haină azurie descălecă pe aleea cu pietriş.

I-aş fi recunoscut rânjetul neastâmpărat oriunde.

— Hippolyte! Am traversat în grabă peluza, iar el alergă spre mine. Dragul meu Hippolyte! Ce ai mai făcut?

I-am sărit în braţe, inhalându-i parfumul. O imagine a ultimei noastre întâlniri îmi incită simţurile. Mâinile acelea fine. Şi buzele lui. Am alungat acel gând şi sentimentul dezgustător de vinovăţie.

— Mi-a fost dor de tine, spuse el, cuprinzându-mi faţa în palme. Am auzit că ai fost grav rănită. Te-ai refăcut?

Eşarfa lui era de o eleganţă desăvârşită, ca întotdeauna, iar ochii lui veseli dansau. Îmi lipsise.

— În mare parte, deşi mă dor şoldurile când plouă. Dar hai să nu vorbim despre un subiect atât de neplăcut. Eşti bine? Ce te aduce la Malmaison?

Soarele se strecura printre frunzele stejarilor, luminând o şuviţă castanie din părul lui, care îi evadase de sub cascheta de husar.

— Ce mă aduce? Tu, desigur! Râse şi mă luă de mână. Îmi permiţi să îţi văd noua locuinţă?

— Credeam că nu mai întrebi.

*

Hippolyte mă vizita adesea la Malmaison, distrându-mă cu umorul lui şi cu bârfele din oraş, deşi afacerile ne dominau conversaţiile. Îşi făcuse relaţii în mediul militar şi căuta să şi le extindă. Începu să lucreze împreună cu mine pentru Compania Bodin, cel mai profitabil partener al meu.

Evitam momentele intime cu locotenentul. Ruşinea

mă copleşea de fiecare dată când mă gândeam să-l trădez pe Bonaparte – până într-o seară parfumată de vară, când ne plimbam prin grădină.

Luna plină îşi revărsa razele peste gardurile vii şi lumina aleile. Mirosul ierbii ude şi al trandafirilor ne învăluia, iar greierii îşi fredonau melodiile. Mâinile şi picioarele îmi erau cuprinse de căldura plăcută a vinului şi a unei cine delicioase.

Am zâmbit. O seară ameţitoare, un bărbat ameţitor.

Hippolyte mă trase în braţele sale sub spalierul cu trandafiri.

— Draga mea, încă am sentimente pentru tine. Am avut alte amante, dar…

— Şşşt!

Mi-am pus degetul pe buzele sale. Îi priveam chipul ascuns de umbră în timp ce el îmi trasa conturul nasului, al sprâncenelor. Pântecele mi se învolbura de dorinţă.

Nu era nevoie să afle nimeni despre întâlnirea noastră. Era posibil ca Bonaparte să nu se mai întoarcă deloc, şi ce avea să se aleagă de mine atunci? Singură, devastată din nou. Gândul îmi trimise un junghi de durere prin trup. Totuşi, Hippolyte era aici, cald, ademenitor, un amant priceput. Obrajii mi se aprinseră.

— La ce te gândeşti?

Hippolyte îşi plimba degetele pe gâtul meu expus. Am icnit la atingerea lui, iar el râse.

— La viitor, i-am răspuns, aproape în şoaptă.

— Ei bine, întotdeauna va exista unul.

Un zâmbet ştrengăresc îi apăru pe buze. Am râs, până când gura lui o acoperi pe a mea.

*

Bonaparte îmi bântuia somnul în timp ce Hippolyte era în patul meu. Îi priveam pieptul ridicându-se şi coborând în somn. Ceva era diferit. În mintea mea, încă din copilărie, căsătoria nu presupunea fidelitate. O imagine a lui *papa* lovind o sclavă peste şezut îmi răsări în minte.

Totuşi, mă ofilisem din loialitate pentru Alexandre. Din nou, ajunsesem să înţeleg că visurile mele erau doar atât: o fantezie.

Totuşi, vinovăţia nu-mi dădea pace. Iar gândul că Bonaparte ar fi putut atinge o altă femeie îmi provoca greaţă.

M-am ridicat în capul oaselor şi am privit o rândunică ţopăind pe podeaua balconului, pieptul ei ruginiu umflându-se cu mândrie. Îmi răsări în minte o imagine a soţului meu; stând pe chei la Toulon, sărutându-mă posesiv în timp ce oamenii se bucurau de afecţiunea eroului lor pentru preaiubita lui soţie.

Dintr-odată am simţit un dezgust teribil. Îl iubeam pe Bonaparte din tot sufletul. Cum de putusem să fiu atât de oarbă? Vinul, prezenţa lui Hippolyte, timpul petrecut departe de soţul meu… Mi-am acoperit faţa cu mâinile. Acest lucru avea să-l distrugă. Îl puteam pierde pentru totdeauna dacă afla adevărul.

Hippolyte se întoarse spre mine. Zâmbetul îi pieri când îmi observă expresia.

— Ce s-a întâmplat?

— Sunt scârbită de mine însămi. Nu pot… pur şi simplu, nu pot… trebuie să punem capăt acestei aventuri. Îmi pare atât de rău, i-am spus, cuprinzându-mi mijlocul cu mâinile. Nu mă simt bine.

El îmi dădu o şuviţă de păr castaniu după ureche.

— Ştiam că va veni acest moment. Sentimentul de vinovăţie. O pot vedea în ochii tăi. Îl iubeşti cu adevărat, nu-i aşa?

Un junghi de disperare mă străpunse. Nu-mi dădusem seama cât de mult îl iubeam.

— Da, îl iubesc. *Dieu,* îl iubesc, mai mult decât aş fi bănuit vreodată. Ce am făcut? Dacă mi-aş fi dat seama… Am fost atât de proastă.

Hippolyte mă îmbrăţişa cu blândeţe, observând că lacrimile îmi curgeau pe obraji.

— Nu trebuie să ştie. Nu vom mai vorbi niciodată despre asta.

— Nu trebuie să mai vii la Malmaison, i-am spus, ştergându-mi faţa cu dosul palmei. Eu… ne putem ocupa de afaceri prin scrisori sau printr-un mesager.

Tristeţea îi umplu ochii.

— Înţeleg. Sări din pat şi se îmbrăcă repede. La revedere, dulce Joséphine.

Hippolyte ieşi pe uşa casei mele pentru ultima dată.

*

Aventura noastră se încheiase la timp. Două săptămâni mai târziu, Thérésa mă vizită ca să mă prevină. Ne-am plimbat pe aleea din spatele casei până la grajduri. Mirosul de animale şi pământ umed umplea aerul.

— Eşti atât de slabă. Eşti bolnavă? mă întrebă Thérésa.

Mâncarea nu mă atrăsese deloc. Fusesem prea ocupată cu remuşcările ca să dorm ori să mă hrănesc. Vai, cât îmi doream să pot şterge acea faptă mârşavă!

— Sunt bine, am zis în cele din urmă.

— Îmi era dor să călăresc.

Grăjdarul ne ajută să încălecăm şi am pornit spre câmpul din spatele hambarului.

— În ultimele săptămâni am călărit în fiecare zi.

— Sunt geloasă, spuse Thérésa, mânându-şi calul. Vorbind de gelozie, ai auzit despre *madame* Delait?

— Nu. Ce s-a întâmplat?

— Soţul ei vrea să divorţeze!

— Nu! am exclamat şocată.

— Se pare că a prins-o pe Jeanette cu amantul ei. Bietul bărbat! Trebuie să fi fost o scenă teribil de stânjenitoare.

— *Monsieur* Delait era sclavul ei. Complet devotat…

M-am oprit în mijlocul gândului. Stomacul mi se încleştă. Delait îi fusese devotat soţiei lui, aşa cum Bonaparte îmi era mie. Acum el era distrus şi căuta să divorţeze.

Thérésa nu băgă de seamă pauza mea subită.

— O idolatriza. Nu cred că un bărbat ar putea fi mai îndrăgostit de soţia lui. E furios.

Un junghi mă izbi ca o lovitură şi mă făcu să mă aplec în şa.

— Vrei să cobori? mă întrebă Thérésa, trăgând de hăţuri pentru a încetini calul.

— Nu, nu. Sunt bine. M-am redresat şi am continuat să urcăm dealul.

Aveam să-i rămân fidelă lui Bonaparte, mi-am jurat în sinea mea. Indiferent de preţ, indiferent de temerile mele, chiar dacă el mă alunga. *Dieu,* îl iubeam. Am clipit ca să-mi alung lacrimile.

Ne-am continuat plimbarea în tăcere pentru câteva minute.

— Zvonurile despre tine şi locotenentul Charles sunt adevărate? mă întrebă Thérésa în cele din urmă.

— O, Thérésa! Am privit-o cu o expresie îndurerată. Nu mă pot ierta. Mă simt mizerabil.

— Pentru ce? Nu îl iubeşti pe Bonaparte şi e plecat de luni întregi. Sunt sigură că şi-a luat şi el o amantă. Cum nu răspundeam, îmi studie chipul. Ba nu! Îl iubeşti!

— Mai mult decât ştiam. Mi-am ferit privirea, îndreptând-o spre marginea pădurii.

— Toată lumea vorbeşte despre vizitele locotenentului la Malmaison. Inclusiv Joseph. L-am auzit spunându-i ieri lui *madame* Hamelin.

Joseph ştia? Teama mi se încolăci în stomac.

— Hippolyte a venit doar pentru afaceri, până în urmă cu câteva seri. Am smucit hăţurile iepei, care mări pasul. Joseph nu are nicio dovadă.

Pielea Thérései licărea gălbuie sub pălăria cu boruri largi.

— Alde Bonaparte nu au nevoie de dovezi. Ştii cum sunt ei. Le place să îţi facă viaţa un calvar. Sper că ai terminat-o cu locotenentul, spuse ea, privindu-mă cu o expresie îngrijorată. Şi mă tem că am încă o veste proastă. Compania Bodin, una dintre partenerele tale de afaceri?

Am strâns şi mai tare hăţurile.

— Cea mai profitabilă.

— Mă temeam de asta. Fraţii Bodin sunt în arest pentru că vindeau armatelor cai furaţi.

— *Merde!* Eşti sigură?

— Da.

Cerul senin şi câmpurile de trifoi se înceţoşară. Trebuia să renunţ de îndată la contractele cu ei.

Avertismentul Thérései sosise prea târziu. Scandalul izbucni în dimineaţa următoare, înainte să mă pot retrage. Fiecare ziar din Paris relata povestea şi, spre groaza mea, numele îmi apărea cu litere îngroşate printre investitori. Am mototolit gazeta şi am aruncat-o spre perete. Bonaparte avea să fie furios. Aveam să fiu judecată şi condamnată.

Un val de sudoare rece mi se aşternu pe piele la ideea închisorii – a divorţului. Soţul meu nu avea să mă ierte pentru că-i înşelasem preaiubitele armate. Dar de unde puteam să ştiu că acei cai erau furaţi?

Am cerut sfatul unui prieten avocat, care-mi dădu asigurări cu privire la poziţia mea. Aflând că aveam să scap de o sentinţă, chiar şi de o amendă, am plâns de uşurare. Dar sentimentul nu ţinu mult.

Barras mă invită la rină, la Palais du Luxembourg. Avea ceva urgent să îmi comunice, aşa spunea în mesaj. Am plecat grăbită de la Malmaison.

Spre amărăciunea mea, petrecerea privată îi includea pe Joseph Bonaparte, pe soţia sa şi pe Caroline împreună cu soţul ei, Murat.

Mi-am petrecut întreaga seară evitându-i. După ce am hoinărit prin sala de bal, l-am încolţit pe Paul într-un ungher chiar înainte de servirea cinei.

— Ce s-a întâmplat? Nu pot îndura suspansul.

— Mai târziu. După ce pleacă fraţii Bonaparte. Nu pot spune nimic în prezenţa lor fără să devină ştire de prima pagină. În plus, cina este servită. Mergem?

Mâncarea era ultimul lucru din mintea mea, dar mi-am găsit locul la masă. Aveam ghinionul de a sta lângă Caroline. Am reuşit să trec de două feluri fără să îi vorbesc, dar când fu servită friptura de porc, ea se întoarse spre

mine.

— Ai auzit? Buclele negre i se legănau în timp ce îşi tăia carnea cu cuţitul.

Am ridicat din sprâncene pentru a mima un interes politicos, deşi nu îmi păsa de ceea ce auzise. Cine ştia cum deformase sensul informaţiei!

— Trupele britanice au pus stăpânire pe câteva porturi egiptene şi au capturat un cargobot ce aducea corespondenţa în Franţa. Blochează aprovizionarea lui Bonaparte. Presupun că nu ai observat că scrisorile lui au încetat. Ai fost prea ocupată cu amantul tău, spuse ea, făcând o pauză de efect. Şi furând proviziile armatei.

Am scăpat furculiţa, care se lovi de farfuria din porţelan, atrăgând atenţia tuturor comesenilor. Nu ştiam dacă să o pălmuiesc sau să plâng. Refuzasem să mă gândesc la motivul pentru care scrisorile încetaseră – bărbaţii mei erau în mare pericol.

— Vă rog să mă scuzaţi! I-am aruncat cumnatei mele o privire aspră. Nu am un amant, Caroline. Prietenii şi miniştrii vizitează Malmaison. Atâta tot. Nu că asta ar fi privit-o pe ea, m-am gândit, după care am continuat: Şi bineînţeles că am observat încetarea scrisorilor lui Bonaparte, la fel ca şi ale fiului meu. Dar am fost prea îngrozită ca să mă gândesc la alternativă, i-am spus, coborând privirea pentru a-mi controla emoţiile.

Ea râse batjocoritor.

— Nu sunt morţi sau capturaţi. Dar…

— Destul, Caroline, o întrerupse Barras.

Mâinile mi se încleştară pe marginea scaunului. Inima îmi bubuia în piept.

— Are dreptul să ştie. Englezii…

— Caroline! se răsti Barras.

— … au publicat scrisorile lui Napoleon şi Eugène în ziarele lor, se grăbi ea să termine înainte să fie întreruptă din nou. Bonaparte a descoperit aventura ta. Este furios! Drept răzbunare, chiar şi-a luat o amantă. Pun pariu că va cere divorţul.

Durerea mă străpunse ca un cuţit fierbinte. Bonaparte

mă pedepsea pentru că îl rănisem. Era ceea ce meritam. Eu pusesem totul în pericol – *el* era totul. Am încremenit.

Toată lumea continua să mănânce pentru a-şi ascunde ruşinea. O asemenea informaţie privată nu ar fi trebuit împărtăşită în timpul cinei. Caroline avea manierele unui copil.

— Nu ţi-e foame? Triumful îi licărea în ochi.

— Vă rog să mă scuzaţi, *messieurs, mesdames.*

M-am ridicat de la masă. Oaspeţii îşi luară rămas-bun în şoaptă în timp ce părăseam încăperea. Barras mă urmă.

— O să stau de vorbă cu el. Vom rezolva problema asta, *doucette,* spuse el, sărutându-mi mâinile. Mergi acasă! Odihneşte-te şi încearcă să nu-ţi faci griji. Te voi vizita în câteva zile. Vom îndrepta lucrurile.

L-am sărutat pe obraz cu buzele amorţite şi m-am urcat în trăsură.

Ce făcusem? Sufocată de remuşcări, m-am ghemuit în colţul banchetei. Nu-mi putea închipui viaţa fără Bonaparte. Îi puteam ierta aventura într-o clipită dacă el ar fi putut-o ierta pe a mea. Îl iubeam. Dumnezeule, cât de mult îl iubeam!

Copacii zburau pe lângă trăsură. Trebuia să ajung la Bonaparte înaintea fraţilor săi. Să-l asigur de dragostea mea, să îl implor să mă ierte. Trebuia să fiu primul om pe care-l vedea la revenirea pe pământ francez.

*

O lună mai târziu sosi vestea. Bonaparte şi Eugène debarcaseră şi urma să ajungă la Paris în cursul săptămânii. Am părăsit cu scuzele de rigoare întrunirea de la La Chaumière şi am pornit spre casă, unde m-am întâlnit cu Hortense. Am împachetat câteva lucruri şi am plecat în grabă pentru a ieşi în calea lor

Am gonit spre sud cu toată viteza, prin Burgundia, spre Lyon. De fiecare dată când trăsura noastră încetinea, îmi distrugea nervii.

— Probabil că fraţii lui au aflat deja. Crezi că sunt pe

drum?

Am privit cerul sumbru; norii se împingeau unul în altul, luptându-se cu vântul în timp ce se apropia o furtună.

— Nu îţi face griji! Te iubeşte, încercă Hortense să mă liniştească. Nu va crede minciunile fraţilor săi. Sunt convinsă.

Tăceam ruşinată. Nu îndrăzneam să-i mărturisesc despre aventura mea. Să-i spun că mă folosisem de iubire pentru a-mi face un drum, iar acum nu ştiam care îmi era drumul.

Când Lyonul se zări la orizont, am răsuflat uşurată. Următoarea oprire avea să fie cazarma.

Norocul nu fu însă de partea mea. Bonaparte pornise spre nord mai devreme în acea dimineaţă, pe o altă rută. M-am prăbuşit pe bancheta trăsurii în timp ce ne întorceam spre Paris, acum cu mult în urma duşmanilor mei.

— S-au întâlnit, sunt convinsă! am gemut.

— Maman, nu vei reuşi decât să te alegi cu o durere de cap. Sunt convinsă că nu ai niciun motiv să te temi.

Am surâs palid.

— Omuleţul acela impetuos mi-a furat inima.

Hortense zâmbi aprobator.

— Era şi timpul. Este un om bun. Pentru noi toţi.

*

Două zile mai târziu, la miezul nopţii, am ajuns în faţa casei din Paris. În ciuda orei târzii, câteva ferestre erau luminate. Am sărit pe alee, iar Hortense veni în urma mea.

— Bună seara, *madame* Bonaparte. Santinela postată la intrarea principală mă întâmpină. Îmi pare rău, dar nu vă pot lăsa să intraţi. Ordinele domnului general.

Nu voia să mă vadă. Inima mi se prăbuşi pe piatra rece de sub picioarele mele. M-am forţat să rămân calmă.

— Aceasta este casa mea. Lasă-mă să intru imediat.

Hortense stătea în spatele meu, tremurând în tăcere.

— Îmi pare rău, *madame.* Nu pot.

— Ştiu că este furios, dar vom rezolva situaţia. Doar

nu ai de gând să laşi două femei în frig, în toiul nopţii?

Soldatul privi când la mine, când la Hortense, care îşi sufla aer cald în mâini pentru a se încălzi, şi îşi plecă uşor capul.

— Nu, *madame,* răspunse el şoptit. Dar, vă avertizez, este foarte furios.

Când soldatul deschise uşa, am intrat grăbită înăuntru. Mimi mă îmbrăţişă în hol şi arătă spre trepte.

— A rupt două scaune. Acum aruncă toate cărţile de pe rafturi. A ţipat ca un nebun că nu ai fost aici să-l întâmpini.

Am început să urc scările cu genunchii tremurând.

— *Maman!* Eugène ieşi din camera lui cu braţele întinse.

— Dragul meu! L-am îmbrăţişat strâns. Mă bucur atât de mult că eşti teafăr. L-am sărutat pe obraji şi l-am mângâiat pe spate. Şi Bonaparte…

În ochii albaştri i se citi îngrijorarea.

— Este supărat. Mai mult decât îţi poţi închipui. Nu a vorbit despre nimic altceva de când a aflat de amantul tău. Vrea să te alunge din casă. Să o cumpere de la creditorii tăi. Şi…

— Voi îndrepta lucrurile, am murmurat cu buzele tremurânde.

— Mergi la el, mă îndemnă Eugène îndreptându-se spre Hortense.

Am ezitat pentru o secundă la uşa dormitorului, apoi am ciocănit încet.

Niciun răspuns. Am încercat mânerul. Încuiat.

— Bonaparte? Sunt eu, dragostea mea. Mă bucur atât de mult că eşti acasă. Am fost atâta vreme despărţiţi. Descuie uşa.

Niciun răspuns. Poate că adormise. Am ciocănit din nou, mai tare.

— Bonaparte! Lasă-mă să intru. Mi-a fost dor de tine.

O bubuitură înfundată se auzi din încăpere, dar el nu răspunse.

— Tocmai ce am sosit. Respiraţia mi se acceleră. Am

traversat Burgundia pentru a te întâlni pe drum. De-abia aşteptam să te văd. Lasă-mă să intru!

Tăcerea lui era înăbuşitoare.

— Fraţii tăi ar face orice pentru a ne despărţi. Ştii asta. Sunt geloşi pe dragostea noastră. Sunt geloşi pe puterea şi pe forţa ta. Nu am niciun amant! Am făcut o greşeală! S-a terminat, am spus, simţind cum lacrimile mi se prelingeau pe obraji. Te iubesc atât de mult! Doar pe tine. Te rog, trebuie să mă crezi.

Niciun răspuns. M-am prăbuşit lângă uşă. Şi mai multe bubuituri se auziră din încăpere, apoi un răget.

— Cum ai putut să-mi faci una ca asta? *Tu as brise mon coeur!* Încă o pocnitură, de sticlă spărgându-se pe podea. Mi-ai frânt inima! gemu el cu o durere nesfârşită în glas.

— Îmi pare atât de rău! Aş da orice să nu se fi întâmplat, am spus, sprijinindu-mă de uşă. Am fost proastă, slabă… Nu cunoşteam intensitatea sentimentelor mele, cât de mult însemni pentru mine… *mon amour,* te rog, deschide uşa.

Bonaparte nu dădu curs rugăminţii mele.

Am plâns ore întregi. Când ceasul de pe coridor bătu ora patru, m-am ridicat în picioare, epuizată şi ameţită. Îmi sabotasem singura şansă la fericire. Am coborât la parter cu inima greoaie.

Hortense şi Eugène stăteau la baza scării. În ochii lor se citea disperarea. Şi ei ajunseseră să îşi iubească tatăl vitreg; Bonaparte le oferise totul.

Încă un junghi de durere mă străpunse. Egoismul meu, neglijenţa şi nepăsarea îmi răniseră copiii. Ne răniseră pe toţi. Dacă aş fi putut da timpul înapoi!

— Nu mai există nicio speranţă?

Odată cu sunetul vocii lui Eugène se auzi şi scârţâitul podelei. Bonaparte păşi pe coridor.

Capitolul 19

Conducătoarea

Rue de la Victoire, 1799

Hortense şi Eugène săriră în picioare. M-am întors pentru a-mi vedea soţul, cu inima bubuindu-mi în urechi. Chipul lui Bonaparte era mai slab decât de obicei, iar ochii îi erau umflaţi. Haina cenuşie de civil îi era deschisă la piept.

Coborî scările şi trecu pe lângă mine.

— Fiica mea! Fiul meu! Întinse braţele. Nu vă voi părăsi. Vă iubesc ca pe copiii mei. Îl îmbrăţişă întâi pe Eugène, apoi pe Hortense, care plângea în umărul lui. Gata, gata! Nu suport să-mi văd copiii plângând, zise el ştergându-i stângaci lacrimile cu mâna. Eu şi mama voastră vom rezolva situaţia.

Picioarele îmi cedară sub sentimentul de uşurare. M-am prins de balustradă pentru a nu cădea. *Merçi au bon Dieu!*

— Acum mergeţi la culcare, le porunci el. Trebuie să vorbesc cu mama voastră între patru ochi.

Copiii mei ieşiră grăbiţi din încăpere, fără să scoată vreun cuvânt. Bonaparte mă privi în tăcere un moment îndelungat, apoi, fără vreun avertisment, mă luă în braţe şi mă duse în dormitor.

*

Ne-am strigat unul altuia frustrările, am implorat, am plâns şi ne-am iubit înainte de a cădea epuizaţi în somn. Când ne-am trezit în miezul zilei, am rămas în pat, încă neîndurându-ne să ne despărţim.

— Te iubesc, i-am spus, cuprinzându-i chipul în palme. Aş prefera ca inima să-mi fie smulsă din piept decât să trăiesc fără tine.

Degetele lui se plimbau pe umărul meu dezgolit.

— Nu vor mai exista alţi bărbaţi. Niciodată. Ai înţeles? Plănuiesc să avansez în guvernul ăsta jalnic. Nu mai putem avea certuri pe care să le oferim publicului spre dezbatere.

Mi-am pus braţele în jurul gâtului său.

— Nimeni nu te poate înlocui, iubirea mea,

— Şi trebuie să pui capăt comerţului cu armata. Aproape că ne-a distrus numele.

— Trebuie să găsesc o cale de a-mi plăti datoriile. Eu…

— Le voi plăti eu. Am câştigat mai mult decât suficient din războaiele pe care le-am purtat. Îmi dezmierdă părul câteva clipe, apoi urmă: Iar femeia aceea… închise ochii, amintindu-şi de propria greşeală. Mi-am irosit timpul cu femeia aceea stupidă, care nu era sufletul, inima mea. Mă sărută cu pasiune. Şi mie îmi pare rău.

— Nu vom mai vorbi niciodată despre asta.

Bonaparte îmi mângâie chipul cu durere în ochi.

— Cât despre locotenent…

— Nu mă voi putea ierta niciodată. Nu va mai exista un alt bărbat pentru mine,

*

Bonaparte mă iertă, dar ceva înăuntrul lui se frânsese. Privirea lui iubitoare nu mai zăbovea asupra mea, adoraţia lui faţă de mine scăzuse. Făceam tot ce îmi stătea în putere pentru a-l mulţumi, pentru a-i câştiga dragostea. Chiar am pus nevoile lui înaintea alor mele.

— Nu vom participa la nicio serată sau alt eveniment în următoarele săptămâni, spuse el. Voi avea nevoie de ajutorul tău… ca să-i manipulezi pe bărbaţi, să spunem aşa.

Soţul meu ambiţios ţintea să răstoarne guvernul – Directoratul format din cinci membri se năruise şi pierduse sprijinul Consiliului. Dacă lovitura era încununată de succes, Bonaparte avea să fie unul dintre cei trei consuli desemnaţi la conducerea ţării. Deocamdată, urma să comande armata.

— *Bien sur.*

Să manipulez bărbaţi era lucrul la care mă pricepeam cel mai bine.

Am găzduit cine private pentru conspiratori la noi acasă, le-am redirecţionat furia şi i-am convins să treacă de partea soţului meu. Bonaparte era din ce în ce mai

tensionat pe măsură ce zilele treceau, iar guvernul se lupta să restaureze ordinea. În cele din urmă, în dimineaţa stabilită din luna lui brumar[24], principalii complotişti se adunară în curtea noastră.

Un strat subţire de brumă acoperea lujerii florilor. Caii tropăiau şi dansau în timp ce călăreţii lor discutau entuziasmaţi. Epoleţi aurii licăreau în razele palide ale soarelui.

Nu puteam sta locului. Gândul că soţul meu urma să participe la o revoltă mă neliniştea. M-am retras în casă cu un grup de soldaţi nerăbdători ca să le ofer ceai şi brioşe.

Odată cu trecerea orelor, nervozitatea bărbaţilor creştea. În cele din urmă, pe la amiază, un mesager bătu la uşa de la intrare.

Bonaparte citi degrabă misiva, apoi o aruncă în foc.

— A venit timpul!

Soldaţii strigară urale în spaţiul înghesuit. Într-o agitaţie de săbii şi pălării, cavaleriştii se grăbiră să ajungă la bidiviii lor.

Inima îmi bubuia în urechi pe când îl priveam pe Bonaparte încălecând. Am mângâiat nasul calului său pentru a ne calma pe amândoi.

— Ai grijă, iubirea mea!

Pe chipul lui se citea o hotărâre neclintită.

— Voi trimite vorbă cât de curând voi putea. Domnilor, spuse el arătând spre mine, steaua mea norocoasă! *Notre Dame des Victoires!*

Izbucni încă un rând de urale, şi o pădure de pumni flutură în aer. Bonaparte lovi aerul de deasupra capului său şi conduse mulţimea pe porţile din faţă.

Inima mi se încleştă în timp ce îl priveam dispărând.

— Noroc, am şoptit.

Avea nevoie de noroc pentru a pune în scenă un plan atât de complicat.

*

---

24 A doua lună (22 octombrie-21 noiembrie) din calendarul republican francez folosit între 1793 şi 1806 (n.tr.)

Timpul păru să se oprească.

După plecarea lor, îmi aranjasem rochiile şi bijuteriile şi scrisesem mai mult de zece scrisori. În tot acest timp, îmi muşcam buza inferioară, băteam cu piciorul în scaun şi mă holbam la ceasul imobil.

Vremea cinei sosi şi trecu. Încă nicio veste.

Seara, o durere surdă începu să-mi zvâcnească la baza gâtului. M-am întins pe canapea, în speranţa că bubuitul din tâmple avea să înceteze. Ploaia bătea în fereastră. Nu mai puteam suporta suspansul.

În momentul acela, de pe alee se auziră copite de cai.

M-am repezit în hol chiar când Letizia, Pauline şi Caroline dădeau buzna pe uşa de la intrare.

— Josephine! strigă Letizia. Obrajii îi erau pătaţi de lacrimi.

— Veniţi. Mi-am pus braţul pe talia ei şi am condus-o în salon. Luaţi loc lângă şemineu şi calmaţi-vă, *madame!*

Surorile ne urmară fără niciun cuvânt. Ochii roşii ai lui Pauline îi trădau emoţiile, dar Caroline părea plictisită.

Am tras adânc aer în piept, refuzând să intru în panică.

— Ce s-a întâmplat?

— Eram la teatru, spuse ea, ştergându-şi ochii, iar piesa a fost întreruptă. Un bărbat s-a năpustit pe scenă şi a anunţat că Napoleon este mort!

Suspinele îi zguduiau trupul.

— Nu! am scuturat din cap. Nu! Nu cred, am spus, sufocându-mă. Aş fi auzit…

Plânsetele Letiziei deveniră mai intense în timp ce fiicele ei rămaseră într-o tăcere împietrită.

Mă luptam să-mi păstrez calmul.

— Sunt convinsă că este doar un zvon. Ştiţi cât de dramatici pot fi actorii. Aş fi primit vorbă dacă el… dacă…

„Dieu, ţine-l în viaţă pe Bonaparte!”

Cineva bătu puternic în uşă. *Monsieur* Fouche, ministrul poliţiei, intră grăbit în salon. Apa de ploaie i se scurgea din pălărie şi mantie în băltoace pe podea.

— *Madame* Bonaparte. Iertaţi-mă pentru intruziune, dar am o scrisoare de la domnul general pentru dumneavoastră.

Am lăsat aerul să-mi iasă din plămâni.

— El nu este… am îngăimat, ducându-mi mâna la inimă.

— Este teafăr, *madame.*

Am răsuflat uşurată.

— Slavă Domnului! În timp ce Letizia îşi făcea de zor semnul crucii, am continuat: Auzisem un zvon groaznic. Sosirea dumitale este oportună, i-am spus, luându-i scrisoarea din mână. Aţi dori un aperitiv, *monsieur?*

— De ce nu? Bonaparte mi-a dat instrucţiuni să aştept împreună cu dumneavoastră.

— Vă rog să vă încălziţi lângă foc. Am făcut semn unui servitor să îi ia haina, apoi am rupt sigiliul biletului. Am citit mesajul cu voce tare:

Republica este salvată! Nu te îngrijora, iubirea mea! Totul este bine. Voi veni acasă în această seară.

B.

Restul serii se derulă ca prin ceaţă. Înainte de ivirea zorilor, m-am trezit tresărind din pricina unui bubuit metalic.

— Ce…? M-am ridicat speriată din pat.

— Sunt eu. Bonaparte îşi pusese pistoalele încărcate pe noptieră, se strecură în aşternuturile din mătase şi mă cuprinse în braţele sale.

*

Bonaparte reuşise. Directoratul fu desfiinţat, iar soţul meu deveni unul dintre cei trei consuli. Parizienii înnebuniră de bucurie, entuziasmaţi să-l vadă în sfârşit la putere.

Toţi, cu excepţia lui Barras.

Protejatul său îl înşelase. Bonaparte forţă demisia lui

Paul şi îl izolă la reşedinţa sa din provincie, excluzându-l din poziţia promisă de consul. Am fost de-a dreptul înspăimântată de trădarea lui, era o parte a complotului despre care nu ştiusem nimic. Thérésa mă informă în această privinţă.

M-am întors furioasă de la ea şi am năvălit ca o furtună pe uşa din faţă.

— Cum ai putut? Mi-ai ascuns lucrul ăsta! Este prietenul nostru!

Mi-am scos mantia din lână, aruncând-o pe spătarul unui scaun.

— A minţit pe toată lumea! izbucni Bonaparte, aruncându-şi cartea. Se ridică de la birou şi porni spre mine. A furat bani şi le-a vândut informaţii monarhiştilor! Francezii nu şi-ar pune soarta în mâinile Consulatului dacă el ar rămâne la putere. Ai auzit zvonurile. Mai multe răscoale, mai multe războaie! Asta vrei? Barras a înşelat pe toată lumea!

— Cu excepţia ta, i-am spus eu pe un ton mai liniştit. Ţie ţi-a dat totul. La fel şi mie.

Gândul la durerea lui Paul, cauzată de trădarea noastră, mă îngrozea. Dragul meu prieten mă salvase de la sărăcie şi anonimat. Îi oferise lui Bonaparte un drum spre glorie şi încrederea sa. Nu mi-l puteam închipui alungat ca un nelegiuit, nici nu suportam gândul că nu aveam să-l mai văd vreodată.

— Am procedat corect. Lăcomia lui ar fi dus la o revoltă şi la înscăunarea altui rege.

I-am întors spatele. Cine era acest bărbat care renunţa cu atâta uşurinţă la prietenii săi? Am urcat grăbită scările şi am încuiat uşa dormitorului în urma mea.

*

Bonaparte se desfăta cu puterea pe care o dobândise. Se trezea fredonând în fiecare dimineaţă, fericit şi mândru de noul său statut. Să le comande altora era un lucru firesc pentru el. Chiar şi eu mă vedeam obligată să-i arăt

supunere – eu, care nu mă supuneam nimănui.

„Fiul Republicii” era infailibil, iar peste o lună Consiliul l-a ales drept Prim Consul. *Premier Consul* şi *Consulesse* Bonaparte, acesta era noul nostru rang, spre uimirea copiilor.

— Conducătorii Franţei! exclamă Eugène. Singurul statut mai onorabil decât cel de soldat.

— Voi cunoaşte cei mai renumiţi muzicieni, cei mai chipeşi bărbaţi! Şi te voi ajuta cu îndatoririle tale, desigur, adăugă repede Hortense.

Se părea că entuziasmul lor era contagios. După câteva săptămâni în care i-am simţit lipsa lui Barras şi m-am luptat cu ruşinea mea, în cele din urmă m-am trezit aşteptând cu nerăbdare lunile ce aveau să vină. Dar nu luasem în calcul schimbările dificile presupuse de titlul meu.

— Eugène va fi aghiotantul meu în lupte, dar pentru moment, trebuie să devină priceput la chestiunile guvernamentale, spuse Bonaparte. Hortense îşi va continua lecţiile acasă. Trebuie să se comporte precum fiica unui lider. Cel puţin până găsim un soţ potrivit pentru ea.

Îşi lovi oul fiert cu o lingură până făcu mai multe fisuri în coajă.

Am pălit la gândul că fetiţa mea urma să se mărite, apoi am suspinat. Hortense avea cincisprezece ani, vârsta pe care o aveam şi eu la prima mea nuntă, în urmă cu atâţia ani.

— L-am trimis pe Bourienne să achite restul datoriilor tale, continuă Bonaparte.

— Nu îţi pot spune cât de mult mă uşurează această povară, i-am zis, muşcând dintr-o *erudite.*

— Stăpâna Franţei trebuie să fie un cetăţean-model, spuse el, privind cu subînţeles la decolteul meu. Fără datorii şi rochii indecente. Şi fără prietene vulgare, care se comportă ca târfele şi vorbesc neîntrebate. Ştii la cine mă refer. La Thérésa şi la celelalte femei ridicole. Zilele tale neastâmpărate au luat sfârşit.

— Doar nu te aştepţi să renunţ la prietenele mele! am

exclamat, nevenindu-mi a crede. Nu le voi abandona! Ştii că o iubesc pe Thérésa ca pe o soră.

— Ştiu că acest lucru te supără. Pentru asta îmi pare rău. Mângâindu-mi obrazul, adăugă: Dar ea este asociată cu Directoratul, cu lăcomia şi corupţia. Este un sacrificiu pe care trebuie să-l facem.

M-am retras, evitându-i atingerea.

— Sacrificiile par să fie toate ale mele! Intenţionezi să mă izolezi? Nu aş fi cine sunt fără prietenii mei. Nu le pot întoarce spatele. Bonaparte…

— Vrei să pui capăt statutului meu când de-abia l-am obţinut? Te gândeşti doar la tine, femeie!

Acuzaţia mă lăsă cu gura căscată.

— Cum poţi să spui un asemenea lucru? Nu îmi doresc altceva decât fericirea ta, succesul nostru.

— Toţi cei de rangul nostru trebuie să facă sacrificii, spuse el pe un ton mai blând. Îmi pare rău pentru pierderea ta, dar eşti fermecătoare şi deja destul de iubită. Îţi vei face repede noi prietene. Vei vedea.

După cină, i-am scris Thérései un mesaj şi i l-am trimis în secret. A doua zi, cum n-am primit răspuns, i-am trimis încă unul şi apoi încă unul, tot mai îngrijorată.

Cea mai bună prietenă a mea nu îmi trimise înapoi nici măcar un rând.

Deja mă dispreţuia? Mi-am lăsat capul să îmi cadă în mâini. Trădarea lui Barras, a cercului nostru de apropiaţi, ne distrusese relaţia. În numele guvernului, pentru iubirea faţă de soţul meu, îmi sacrificasem cei mai dragi prieteni.

*

Noua funcţie a lui Bonaparte presupunea mutarea într-o casă mai potrivită pentru conducătorul Franţei.

— Vom da o petrecere în ziua înscăunării noastre, spuse el, aşezându-se lângă mine pe canapea. O paradă. Francezii tânjesc după evenimente luxoase. Ce părere ai?

— O paradă ar fi minunată, dar…

— Detaşamente militare mărşăluind la unison,

artileria, soldaţii îmbrăcaţi în uniformă de gală. Din alai ar face parte cei mai importanţi miniştri. Şi familia, desigur, adăugă el sărutându-mă pe nas. Cumpără o rochie nouă, iubirea mea, şi pregăteşte o serată.

O servitoare bătu la uşă. Adusese o tavă încărcată cu jambon şi o sticlă de vin.

— *Merçi.* Am luat tava de la ea. Sună minunat, dar unde să ne întâmpine lumea? Nu mi-ai spus încă unde vom locui.

— La Palatul Tuileries.

Aproape că am scăpat tava grea. Sticla de vin se clătină, dar Bonaparte o prinse şi o aşeză pe masa din faţa lui.

— Fosta reşedinţă a familiei regale? Aş prefera să nu locuiesc acolo unde regina Maria Antoaneta…

Privirea lui sceptică mă făcu să tac.

— Nu vorbi despre femeia aceea ridicolă! Vei abate un blestem asupra noastră, spuse Bonaparte, luând o bucată de şuncă de pe tavă. Poţi redecora palatul oricât de mult doreşti.

Să redecorez? Dacă împodobeam ferestrele masive cu mătăsuri şi acopeream pereţii cu tablouri nu însemna că îi ştergeam istoria sau alungam fantomele care îi bântuiau camerele.

Nici nu pusesem piciorul în palatul acela înfiorător, şi deja îi puteam simţi atmosfera sumbră.

— Vorbesc serios, Bonaparte. Sunt atât de multe castele frumoase. Trebuie să locuim acolo?

— Poporul vrea tradiţie, cel puţin într-o oarecare măsură, şi toţi liderii Franţei dinaintea noastră au locuit acolo. Dar fii curajoasă, draga mea! Vom aduce schimbarea cu noi. O viaţă nouă între zidurile lui, spuse Bonaparte, turnând vin în pocale. Ai două săptămâni să-l fad locuibil.

Împreună cu Hortense şi un arhitect, am făcut un scurt tur al palatului. Am văzut doar camerele principale – nu era nevoie să văd mai mult.

Am oftat abătută. Ce sarcină monumentală mă aştepta! Hoţii furaseră tot ce era de valoare, vase de

bucătărie şi tacâmuri, tablouri şi mobilă. Vandalii distruseseră zidurile palatului cu caricaturi şi insulte scrise cu vopsea colorată. Urmele salvelor de tun brăzdau pereţii, iar cioburile acopereau podelele ca un covor tăios.

— Vom avea nevoie de o echipă numeroasă, am spus, atingând rămăşiţele prăfuite ale unei ferestre, acum împrăştiată pe podea. Şi de un miracol.

*

Miracolul veni, într-adevăr.

Ne-am mutat într-o zi rece de pluviose[25]. Îmi admiram rochia în oglindă. Muselina albă *a la grecque* mi se potrivea perfect. În timp ce îmi puneam mănuşile, ropotul copitelor răsună pe alee.

— Ne-a sosit trăsura, am strigat pe coridor.

Mi-am pus mantia din blană de iepure peste umeri şi am coborât grăbită scările. Copiii mă urmară. Eugène arăta desăvârşit în haina lui albastră şi elegantă, iar Hortense strălucea, cu buclele ei blonde şi tenul ferm. Nu îmi venea să cred că aveau optsprezece şi şaisprezece ani.

Am zâmbit şi le-am făcut semn cu mâna.

— Repejor. În trăsură. De îndată ce mi-am ocupat locul, le-am spus: Sunteţi amândoi superbi. V-aţi acceptat noile roluri cu eleganţă şi recunoştinţă. O mamă nu poate fi mai mândră de atât. Le-am strâns mâinile într-ale mele.

— Iar noi suntem mândri de tine. Hortense se aplecă şi mă sărută emoţionată pe obraz.

— Fără lacrimi. Astăzi este o zi fericită, o mustră Eugène.

Tunurile bubuiau, unul după altul. Coloana de trăsuri dinaintea noastră începu să se mişte. Convoiul nostru înainta într-o procesiune lentă de la Palais du Luxembourg către Tuileries, pe marile bulevarde. Grupuri de cetăţeni se înghesuiau în spatele soldaţilor înşiraţi pe margine. Sunetul cizmelor pe pietre reverbera în aer.

---

25 A cincea lună din calendarul republican francez (20 ianuarie-18 februarie) (n.tr.)

Mândria crescu în pieptul meu până când am avut senzaţia că urma să explodez. Soţul meu era Primul Consul, conducătorul Franţei! Cum ajunsesem eu aici? Făceam cu mâna femeilor care fluturau eşarfe multicolore de la balcoane, în ciuda vântului îngheţat. Eşarfe multicolore ca acelea pe care le purtasem când eram mică, în căldura junglei. Am râs. Ajunsesem atât de departe!

O umbră de îndoială se abătu peste buna mea dispoziţie. Oare ne puteam îndeplini sarcinile? Puteam rezista presiunii?

Napoleon venea în spatele alaiului. Mă gândeam la sentimentele sale. Cât de mândru se simţea probabil! Arăta atât de chipeş în noua lui uniformă.

Mă trezisem la timp pentru a-l vedea îmbrăcând o haină din catifea roşie, tivită cu aur. Îmi dăduse un sărut şi se strecurase din casă ca un hoţ odată cu primele raze ale răsăritului. Fusese ultima dimineaţă în micul nostru apartament încântător.

Trăsura se opri în faţa palatului. Trompetele răsunară, urmate de urale asurzitoare din partea mulţimii. Le-am făcut cu mâna. *Dieu,* împânziseră strada. Câte mii de oameni ne veniseră în întâmpinare? I-am salutat din nou şi am intrat înăuntru.

— Pe aici, *madame* Bonaparte! Un servitor mă conduse la o fereastră pentru a-l privi pe soţul meu sosind.

Când armăsarul lui arab se zări, mă străbătu un val de bucurie. Avea un aer regesc. Cum de mă iubea acest bărbat? Nu meritam un asemenea noroc. Am încercat să îmi controlez emoţiile; nu aveam să plâng.

Hortense îmi strânse mâna într-a ei.

— E impresionant, *maman!*

Am dat aprobator din cap, neîncrezându-mă în vocea mea.

Avea o postură rigidă, ţinându-şi capul sus în timp ce venea spre Tuileries. Când ajunse la trepte, descălecă. Mulţimea tăcu.

Unul câte unul, comandanţii de batalion îi prezentară steagurile revoluţionare. Pătate, arse de gloanţe şi

învechite, stindardele ne aminteau de tot ceea ce pierduserăm, de idealurile pentru care luptaserăm.

Bonaparte îşi scoase pălăria şi salută preaiubitele noastre culori.

Vederea mi se înceţoşă. Mi-am frecat ochii şi am privit către politicienii adunaţi lângă mine. Cu toţii aveau ochii în lacrimi. Atât de mare era speranţa pe care şi-o puneau în soţul meu. Atât de mare era speranţa pe care mi-o puneam în el, în iubirea noastră.

Câteva clipe mai târziu, Bonaparte intră în palat şi, radios, mă chemă lângă el.

— Doamnelor şi domnilor, spuse un ministru, atrăgând atenţia oaspeţilor, permiteţi-mi să vi-i prezint pe *Premier Consul* şi pe *Consulesse* Bonaparte.

Aplauzele erupseră în timp ce traversam încăperea.

Monsieur Bourienne, veşnic linguşitor, îşi plecă supus capul.

— Vă purtaţi rangul ca pe o robă din mătase, madame. Cu fluiditate, eleganţă şi frumuseţe. Sau, şi mai bine, ca o regină. Francezii debordează de bucurie că aţi devenit prima doamnă.

Complimentul său mă făcu să mă încordez. De ce trebuia să mă compare cu o regină? Ochii preotesei licăriră în mintea mea. Aproape m-am împiedicat. O regină, într-adevăr.

Felicitările şi mâncărurile rafinate făcură ca seara să treacă uşor. Când plecară şi ultimii oaspeţi, atmosfera veselă din salonul de bal dispăru. Lumânările arseseră, iar umbrele se întindeau din ungherele lor, cufundând încăperea în beznă. Noile mele draperii din mătase pluteau asemenea unor fantome, iar podelele scârţâiau sub picioare de parcă ar fi prins viaţă.

Inima îmi tresări în piept. Prima noastră noapte în palat, şi unde era Bonaparte? Nu voiam să dorm singură, indiferent de convenţiile sociale. Am străbătut grăbită coridoarele până am ajuns în apartamentul său.

— Vei dormi în dormitorul tău? l-am întrebat.

El îmi studie chipul în semiîntuneric.

— Sunt zeci de gărzi aici. Vei fi în siguranţă.

— Prefer să dormim împreună, i-am spus, ghemuindu-mă la pieptul său.

Ceea ce mă înspăimânta pe mine nu putea fi alungat cu săbii sau arme. Mimi tocmai ce reuşise să-mi întărească temerile mai devreme în acea seară.

— Ceva stă la pândă, spusese ea după cină.

M-am cutremurat, amintindu-mi expresia ei sumbră.

— Foarte bine, *amore mio.* Bonaparte îmi mângâie spatele cu mâinile lui aspre.

Am mers în apartamentul care-mi fusese repartizat la parter, şi care aparţinuse răposatei noastre regine. Un presentiment mi se strecură în oase în timp ce ne-am dezbrăcat şi ne-am suit în pat. După câteva minute, lămpile se stinseră, iar sforăitul neregulat al lui Bonaparte umplu aerul. El nu se temea de morţi vii după atât de multe nopţi petrecute pe câmpul de luptă, dar eu eram paralizată în aşternuturi, ciulind urechile, străduindu-mă să aud şi cel mai slab sunet.

Oare era fâşâitul unei pânze pe podea? Un geamăt al celor ucişi?

M-am ridicat şi am aprins o lampă. Mi-am pus o manta pe umeri şi un pachet de cărţi în buzunar. Poate că una dintre slujitoarele mele era interesată de un joc sau poate Hortense, dacă mai era încă trează. În cel mai rău caz, un soldat.

Am luat lampa cu mine şi am deschis uşa dormitorului.

Un zid masiv de muşchi fermi stătea în prag. Doi ochi întunecaţi licăreau în lumina palidă.

— Roustam, m-ai speriat! am icnit.

Garda egipteană preferată a lui Bonaparte nu pleca niciodată de lângă stăpânul său. Cât de impunător părea pe coridorul întunecat, cu două cuţite încovoiate imense legănându-i-se de la brâu! Cu o singură mişcare, ar fi putut lua viaţa unui intrus într-o secundă.

— *Madame* Bonaparte, vă simţiţi bine?

Am închis uşa în urma mea.

— Am pornit în căutarea unei distracţii, să mai treacă timpul. Nu pot dormi în locul ăsta bântuit.

— Mulţi au pierit sub acest acoperiş, lăsându-şi duhurile în urmă, încuviinţă soldatul.

Glasul îmi deveni o şoaptă, de parcă spiritele m-ar fi putut auzi.

— Şi sunt neliniştită.

Un rânjet i se întipări pe faţă.

— Nu vă faceţi griji, *madame!* Port pandantivul împotriva deochiului şi eu sunt cel care vă protejează. La ce v-aţi gândit, ce fel de distracţie căutaţi? Familia s-a dus la culcare.

— Poate o plimbare?

Sticla lămpii scoase un clinchet când se atinse de cadrul din metal. Roustam îmi privi mâna tremurândă.

— Vă simţiţi în largul dumneavoastră să vă plimbaţi singură? Nu îl pot părăsi pe domnul general.

— Nu mă tem în coridoarele luminate, am zis pe un ton destul de nesigur.

— Sunt cincizeci de gărzi doar la acest etaj. Dacă aveţi nevoie de ceva, puteţi striga, iar ei vă vor ajuta imediat.

— Mulţumesc, Roustam, i-am spus, încercând să-mi calmez nervii. Nu mai puteam petrece nici un singur minut zvârcolindu-mă în pat. Doar o plimbare scurtă.

Roustam rânji din nou.

— Voi fi aici când vă veţi întoarce.

Paşii mei răsunau pe coridorul pustiu. Mi-am strâns mantia în jurul trupului. Era ciudat că simţeam curenţi de aer rece când cea mai apropiată fereastră era în capătul încăperii. M-am cutremurat. Nu voiam să mă gândesc la sursa lor.

M-am oprit pentru a admira vazele egiptene, tablourile şi sculpturile din Italia. Obiecte din aur, tapiserii complexe, puncte de atracţie în semiîntuneric. Gărzile mă salutau dând scurt din cap în timp ce treceam dintr-o cameră în alta. Prezenţa lor îmi calmă neliniştea, iar nervozitatea îmi dispăru.

Într-un moment de curaj, am urcat câteva trepte spre o cameră care nu fusese încă renovată. Mirosul de praf şi mucegai îmi umplu nările şi mi se aşeză pe limbă. Nimeni nu mai intrase acolo de ani întregi. Am ridicat lampa pentru a evalua pagubele. Resturile de mobilier acopereau podeaua. Pereţii erau murdari şi plini de inscripţii. M-am apropiat pentru a lumina cuvintele.

Mi-am dus mâna la gură, îngrozită.

„Regele este un trădător, scria pe perete. Trăiască Republica! Libertate, Egalitate, Fraternitate.”

Cineva mânjise numele regelui în propria sa casă. Nici la atâţia ani după umilirea şi uciderea lui, nu-mi venea a crede. Am scuturat din cap în timp ce o suflare rece mă învălui. Cutremurată, m-am întors şi am văzut că fereastra cea mai apropiată era închisă.

Pielea mi se făcu de găină.

Cu ce preţ? îmi şopti o voce slabă la ureche.

M-am întors pe călcâie.

— Cine e acolo? Vocea îmi răsună în spaţiul pustiu, apoi tăcere.

Semiluna licărea prin fereastra murdară.

— Orice domnie trebuie să se sfârşească.

O altă şoaptă.

— E cineva acolo?

Inima îmi bubuia în bătăi neregulate. Un corb croncăni undeva în depărtare.

Mi-am ridicat poalele cămăşii în mâini şi am pornit spre scări. Ajunsesem aproape la baza lor când mi-am dat seama că nu erau aceleaşi pe care venisem. Sau erau? Capul mi se învârtea. Respiraţia îmi deveni sacadată. Ce auzisem?

Mi-am pus mâna pe perete, gâfâind, şi am încercat să trag aer în piept. Nu puteam, nu voiam să leşin în acest loc blestemat. Atât de multe scări şi camere abandonate! Puteau trece ore întregi până să fiu găsită.

Am inspirat profund de câteva ori, înainte de observa petele maronii şi lipicioase de pe degetele mele. Mi-am retras repede mâna. Ce…? M-am aplecat şi am studiat

petele neregulate, maronii. Erau peste tot. Ceva împroşcase pereţii.

— Sânge, rosti vocea zgrunţuroasă.

Un ţipăt îmi scăpă de pe buze. Groaza mă împinse spre etaj. Unde era cealaltă scară? M-am împiedicat de ultima treaptă, luptându-mi să îmi recapăt echilibrul.

— Trădători, spuse vocea.

Am traversat grăbită camera fantomatică. Sângele îmi zvâcnea în urechi. Piciorul mi se prinse într-o margine tare.

Am icnit când m-am prăbuşit la podea.

Palmele mele dădură de aşchii de lemn. Lampa se sparse. Camera fu învăluită în întuneric.

M-am ridicat orbeşte în picioare şi am pornit clătinându-mă spre cea mai apropiată uşă.

— Gărzi! am strigat cu vocea sugrumată.

O umbră de pe coridor porni spre mine.

Un ţipăt ascuţit îmi ieşi din gât. M-am întors pentru a alerga în direcţia opusă.

— *Consulesse!* Mă strigă un glas răguşit. Ce faceţi aici? V-am auzit ţipând.

M-am oprit şi m-am aplecat înainte, cuprinzându-mi trupul cu mâinile.

— Eu… eu…

— Este cineva acolo? Soldatul verifică încăperea în timp ce ceilalţi veniră în urma lui. Ne-aţi speriat zdravăn.

— Eu… eu… am vrut să fac o plimbare şi m-am rătăcit. Camera asta este…

— Permiteţi-mi să vă ajut. Domnul general ar fi furios dacă ar afla că eraţi neînsoţită.

— Mulţumesc, am îngăimat, prăbuşindu-mă peste el.

Soldatul trecu surprins de pe un picior pe altul, apoi mă conduse printr-un labirint de coridoare. Nu-mi venea să cred cât de departe hoinărisem. Fiecare cameră arăta ca următoarea.

Când am ajuns în apartamentul meu, am închis repede uşa, mi-am spălat mâinile şi m-am pus în pat. Bonaparte nu se mişcă atunci când m-am ghemuit lângă trupul lui cald.

Mi-am îngropat chipul în pernă. Atât de multe suflete trăiau printre noi, mi-am zis, privind în întunericul sinistru. Cum ajunsesem aici? mă întrebam pentru a zecea oară.

După vreo oră am căzut într-un somn agitat, în care fantomele cetăţenilor ciopârţiţi, ale regilor şi ale reginelor apuse mă căutau în beznă.

Capitolul 20

Madame la Consulesse
Salonul Galben, 1802

Ajunsesem să mă obişnuiesc cu palatul sau, mai degrabă, mă forţasem să-l accept. Bonaparte îmi încălzea patul în fiecare seară, iar eu cădeam în braţele lui, epuizată după programul riguros de peste zi. Eram ocupată cu o avalanşă nesfârşită de dineuri şi îndatoriri de stat, în timp ce Bonaparte participa la întâlniri după întâlniri. Între şedinţe, chiar şi pentru un moment, se strecura în salonul meu şi mă ducea în intimitatea budoarului.

— Am nevoie de câteva momente de linişte cu micuţa mea creolă, spuse închizând repede uşa.

Mi-am pus mâna pe posteriorul lui şi am strâns, iar el gemu satisfăcut.

— Ce mai e nou?

— Am veşti, zise el, aşezându-mă pe genunchi. Nenorociţii de austrieci au încălcat tratatul. Va trebui să invadez din nou provinciile italiene.

— Dar tu nu mergi pe front? l-am întrebat neîncrezătoare.

— Vor fi doar câteva săptămâni. Plec la miezul nopţii, mâine. Nimeni nu trebuie să ştie de absenţa mea până când nu voi fi deja pe drum. Am dat armatei instrucţiuni să se reunească la Toulon, dar soldaţii nu ştiu că voi fi alături de ei. Trebuie să fac asta.

— De ce nu poţi trimite un alt general? Trebuie printre

ei un comandant demn de încredere. Ţara depinde de tine. În secunda în care vei pleca…

— Toate partidele vor conspira să mă dea jos. Mă aşeză pe o pernă şi sări în picioare. Tocmai de aceea am nevoie de tine aici. Talleyrand, Bourienne şi Fouche vor lucra cu tine, dar nu o ştiu încă. Le poţi spune în două zile.

Bonaparte păşea agitat, ca un tigru în căutarea prăzii.

Am strâmbat din nas. Să-i înfrunt de una singură pe duşmanii săi politici avea să fie greu, să-i înfrunt pe fraţii lui avea să fie un iad.

— Lasă-mă să merg cu tine.

Am traversat camera şi i-am cuprins mijlocul cu braţele.

— Câmpul de luptă nu este un loc pentru o femeie. Mai ales pentru *madame la Consulesse.* Îmi cuprinse sânul şi mă sărută tandru. Nu voi fi plecat prea mult timp. Dacă lucrurile nu vor merge bine la Paris, îmi voi găsi un înlocuitor şi mă voi întoarce de îndată.

*

Mi-am sacrificat propriile dorinţe şi am rămas în urmă pentru a-i îndeplini ordinele politice. După câteva luni, Bonaparte obţinu o nouă victorie. I-am sărbătorit venirea acasă cu o masă restrânsă, dar elegantă, în grădina de la Malmaison.

— Felicitări pentru victoria dumneavoastră, domnule Prim-Consul, *Monsieur* Bourrienne ridică paharul.

— În cinstea Republicii! spuse Bonaparte, luând o gură zdravănă de vin.

— În cinstea Republicii! Toată lumea îi urmă exemplul.

*

Ne-am desfătat cu homar şi tarte cu căpşune proaspete. După cină, bărbaţii se retraseră în biroul lui Bonaparte. Cele câteva doamne prezente rămaseră în

grădină, sub lumina apusului, bând şampanie.

— Am o chestiune delicată de discutat cu tine, Josephine. Doamnelor, vă rog să ne scuzaţi, le spuse *madame* Kreny celorlalte, apoi mă conduse spre o bancă, sub o salcie.

— Aveţi vreo problemă?

— Nu, răspunse ea, punându-şi paharul pe bancă. Mă tem că vestea are legătură cu Bonaparte. Compasiunea i se citea în privire.

— Continuaţi, am îndemnat-o, simţind cum stomacul mi se încleştase.

— Giuseppina Brassini a călătorit împreună cu convoiul soţului tău. Se mută la Paris.

Îmi aminteam de renumita cântăreaţă de operă din vremea petrecută la Veneţia. Mi-am alungat teama crescândă. Trebuia să existe o explicaţie bună.

— Lui Bonaparte îi plac mult teatrul şi muzica. Nu sunt surprinsă că a invitat-o să onoreze cu prezenţa ei *Opera* noastră.

— *Madame...* nu ştiu cum să spun acest lucru… zise ea, plecând privirea. Bonaparte a luat-o de amantă.

— Sunteţi… sunteţi sigură? am întrebat în şoaptă. Brusc, rochia îmi era prea strâmtă şi nu puteam respira.

— O, draga mea! *Madame* Kreny îşi puse braţul peste umerii mei. Nu voiam să afli întâmplător. Îmi pare atât de rău! Ştiu cât de mult îl iubeşti.

Cu ce îi greşisem? Dragostea lui pentru mine se stinsese? După toate cele prin câte trecusem împreună. Poeziile sale, cuvintele lui de iubire nu însemnau nimic. Am tras cu greutate aer în piept.

— Nu mă simt prea bine. Cred că voi merge să mă întind puţin. Vă rog să mă scuzaţi.

Le-am urat noapte bună celorlalte şi am plecat imediat în camera mea.

Expresia mea palidă nu-i scăpă lui Bonaparte. Mi se alătură de îndată ce oaspeţii noştri fură instalaţi în camerele lor.

— Eşti bolnavă? Ignorându-i întrebarea, mi-am scos

agrafele din păr, punându-le una câte una pe măsuţa de toaletă. Mi-a fost dor de tine, spuse el. Vino să stai pe genunchii mei, draga mea!

M-am întors fulgerător de pe taburet.

— Cere-i amantei tale să îţi stea în poală. Nu este departe, nu-i aşa? Sunt convinsă că o putem aduce din oraş.

Bonaparte îşi plecă privirea.

— Femeia aceea nu înseamnă nimic pentru mine.

— I-ai închiriat un apartament în Paris! Eu aş spune că înseamnă destul de mult!

Am împins periile şi obiectele pentru machiaj pe podea, iar acestea se rostogoliră în toate direcţiile cu un clinchet.

— La naiba, femeie! Trebuie să fiu singur când tu nu eşti prezentă? Este doar o distracţie fizică. Nimic mai mult.

— Poate o să-mi iau şi eu un amant când vei fi plecat! am strigat, sufocată de furie.

El îmi cuprinse uşor umerii, şi degetele lui se înfipseră în carnea mea.

— A fost un alt bărbat în patul meu?

— De ce îţi pasă?

Chipul i se schimonosi de mânie. Mersesem prea departe.

— Eşti doamna Franţei! Nu o târfă! Soţia mea nu mă va face să arăt ca un prost! strigă el, zdruncinându-mă. Dacă vrei să fii liberă, să nu mai ai nicio legătură cu mine, cu statutul tău, atunci pleacă!

L-am împins cu toată forţa.

— M-ai alunga cu atâta uşurinţă? Ca pe toţi ceilalţi din viaţa ta?

Îmi înşfăcă braţele şi mă trase lângă el. Gura lui o acoperi pe a mea. Buzele mele se împingeau cu furie într-ale lui.

Când, în cele din urmă, ne-am desprins din sărut, m-am prăbuşit într-un fotoliu. Furia mi se dizolvă în suspine.

— Credeam că am trecut peste asta. Cum ai putut să o aduci aici?

— Nu o iubesc. Cu trăsăturile îmblânzite, îngenunche şi murmură: Jur! Nicio altă femeie nu va avea vreodată inima mea. Îmi cuprinse chipul în mâinile lui. Sau sufletul meu. Niciodată.

Lacrimile îmi curgeau pe obraji. Iubirea noastră nu era de ajuns. Tot ce eram eu, tot ce îi oferream nu fusese niciodată de ajuns. Un nou val de durere mă străbătu.

El mă ridică şi mă duse în pat.

— Dulce Josephine, spuse Bonaparte, dându-mi câteva şuviţe de păr de pe ochi. *Je t'aime, mon amour. Je t'aime.*

*

Dorinţa lui Bonaparte faţă de mine rămase la fel de puternică şi, spre uşurarea mea, aventura cu sprintena cântăreaţă de operă nu dură. Femeia se bucura de admiratorii ei de sex masculin, umblau zvonurile, iar Bonaparte se debarasă de ea până la sfârşitul lunii. În ciuda plecării ei, eram neliniştită. O altă amantă avea să urmeze, doar dacă nu rămâneam însărcinată. De acest lucru eram convinsă. Bonaparte aştepta fericita veste în fiecare lună, dar nu venea. Am consultat cei mai buni doctori din Paris, am luat leacuri de la moaşe şi mă rugam în fiecare noapte, dorindu-mi ca pântecele meu să zămislească un copil.

Pe măsură ce se apropia Crăciunul, am umplut calendarul cu festivităţi şi petreceri, o distragere bine-venită de la obsesia sterilităţii mele. Bonaparte revocase legile revoluţionare ce interziceau sărbătorile religioase şi luase măsuri de reinstituire a catolicismului.

— Pentru a-i calma pe fermieri şi surugii. Lasă-i să îşi aibă religia. Au nevoie de ea, spuse el.

În Ajunul Crăciunului, mi-am strecurat capul în biroul lui pentru a-i aminti cât era ceasul. În mai puţin de o oră urma să plecăm spre operă. Nu voiam să întârziem la mult aşteptatul oratoriu *Creaţiunea* de Joseph Haydn.

— Iertaţi-mă, domnilor. Este ora opt.

Spre disperarea mea, soţul meu încă purta vestonul

stacojiu de uniformă. Fouche, ministrul Poliţiei, stătea băţos în centrul încăperii, cu o expresie fermă pe chip. Bonaparte îmi făcu nerăbdător semn să intru.

— Bună seara, *madame.* Fouche îşi scoase pălăria şi îşi puse mâna pe mânerul strălucitor al săbiei sale. Am veşti îngrijorătoare. Oamenii mei au descoperit cantităţi mari de praf de puşcă într-un depozit din afara oraşului. Bănuim că urma să fie folosit într-o tentativă de asasinat. Un complot, cel mai probabil ticluit de monarhişti.

— Sunt ticăloşii ăia de iacobini! Bonaparte păşea agitat de-a lungul unei linii invizibile de pe podea. Îi vreau pe nenorociţi arestaţi! În seara asta! Fă orice este nevoie. Voi plăti mai mulţi miliţieni dacă este necesar.

Sângele mi se scurse din obraji.

— Tentativă de asasinat? Suntem în siguranţă?

— Sunteţi perfect în siguranţă aici, *madame.* Primul-Consul Bonaparte insistă să mergeţi la operă în această seară. Eu m-am opus – ar fi prudent să staţi departe de ochii lumii până vom fi arestat câţiva suspecţi dar domnia sa insistă.

— Bonaparte…

El porni furios spre uşă.

— Nu voi fi luat prizonier de către ticăloşii aceia! Zvonurile despre arestarea lor se împrăştie în timp ce vorbim. Este important ca toţi cetăţenii să vadă că nu mă tem de nimic. Că totul este în regulă. Vom merge la operă şi cu asta am încheiat. Bonaparte îmi luă mâna într-a lui. Arăţi minunat! Ceilalţi sunt pregătiţi?

— Aproape.

— Să mergem, spuse el, încuviinţând din cap spre Fouche. Ne vom revedea după spectacol.

— Cum doriţi, rosti ministrul, palid la faţă.

Bonaparte se schimbă şi alese un şal din caşmir în completarea rochiei mele din catifea.

— Negrul se asortează cu mănuşile tale.

Hortense bătu la uşă, apoi întrebă, fără să o deschidă:

— Eşti pregătită, *maman?*

— Intră, draga mea.

— Îi vei fermeca pe toţi bărbaţii cu rochia asta, zise Bonaparte, trăgând-o de ureche.

— Mulţumesc.

Hortense roşi şi îşi netezi betelia strălucitoare. Îngerul meu în mătase albă.

— Trebuie să discut cu cineva înainte de spectacol, spuse Bonaparte, aranjându-şi brâul. Ne întâlnim la operă. Trăsura mă aşteaptă.

— Foarte bine. Sora ta ar trebui să fie gata în orice clipă.

Nu fusesem prea încântată când Caroline îmi poruncise, şi nu mă rugase, să îi cumpăr un bilet, dar îmi suprimasem iritarea şi o tratasem ca pe o soră.

De îndată ce Caroline coborî, ne urcarăm în trăsură şi gonirăm spre operă. În timpul călătoriei, nu reuşeam să scap de un presentiment. Priveam mulţimile, căutând un chip sinistru în umbre. Cum putea Bonaparte să nu acorde atenţie posibilului atentat la viaţa lui? Ne punea pe toţi în pericol.

— Cum te simţi, Caroline? Hortense îmi întrerupse gândurile.

— Ca un elefant. Burta de gravidă îi întindea materialul rochiei de nuanţa safirului. Mă simt greoaie şi umflată. Stomacul îmi bolboroseşte şi nu pot dormi. De-abia aştept să vină pe lume copilul ăsta!

— Se va termina în curând, iar tu îţi vei adora bebeluşul, am zis, mângâindu-i mâna.

Caroline şi-o smuci de sub atingerea mea.

— Până acum, acest copil nu a fost altceva decât o povară.

Hortense îmi aruncă o privire complice. Vorbiserăm despre Caroline adesea între patru ochi. Amândouă îl compătimeam pe bietul copil care urma să o aibă pe sora lui Bonaparte drept mamă.

În secunda următoare, trăsura noastră se opri brusc.

— Ce se…?

Caii se înălţară pe picioarele din spate, făcându-mă să mă lovesc de Caroline.

— Ai grijă! ţipă ea, împingându-mă. O să mă…

O explozie izbucni cu un zgomot asurzitor. Am fost aruncată din trăsură, şi totul se întunecă.

*

Fierbinţeala sărurilor de amoniac îmi umplu nările. Am deschis ochii şi am văzut expresia îngrijorată a lui Hortense. Lacheul şi câteva gărzi stăteau în spatele ei.

— *Maman?* Îşi strecură braţul sub capul meu.

Gemând, m-am ridicat uşor în şezut. Aşchii de lemn şi cioburi de sticlă erau împrăştiate pe drum. Trăsura noastră, sau ceea ce mai rămăsese din ea, zăcea într-o baltă mizerabilă. Casele din jur îşi pierduseră geamurile din pricina exploziei. Unele dintre ele luaseră foc.

— Ce s-a întâmplat? am întrebat, masându-mi gâtul. Hortense stătea lângă mine tăcută, tremurând. Sângele i se prelingea de pe braţ, pătându-i rochia albă. Sângerezi!

— M-am tăiat la mână, îngăimă ea. Am nevoie de un bandaj.

Un soldat scoase o batistă din buzunar şi îi înfăşură încheietura, legând-o cu o bucată de sfoară.

— Cum… O, Dumnezeule! Caroline! Am privit disperată în jur. Copilul! Caroline!

— Este aici, *madame,* mă asigură lacheul. Pare teafără.

Soldatul se mişcă pentru a-mi arăta câţiva poliţişti, câţiva privitori uimiţi şi o Caroline stupefiată, frecându-şi burta.

— Copilul dă din picioare. Micuţului nu i-a plăcut să fie aruncat la pământ.

— Eşti bine? El este…?

— Bine, spuse ea răstit.

— *Madame* Bonaparte, a avut loc o explozie, mă informă un poliţist. Pregătim o altă trăsură pentru dumneavoastră. Credem că bomba îi era destinată Primului Consul.

Inima mi se opri în piept.

— El…?

— Deja ajunsese la operă când s-a petrecut explozia.

M-am sprijinit de un soldat, slăbită şi uşurată. *Merçi a Dieu!*

— Să vă duc înapoi la palat?

— Duceţi-ne la operă. Soţul meu ne aşteaptă.

*

Bonaparte aştepta în loja noastră, palid şi nerăbdător.

— Slavă Domnului, murmură el, strângându-mi mâna într-a lui. Mi-au spus că eşti bine, dar nu puteam să-i cred până nu te vedeam cu ochii mei. Ai făcut bine că ai venit aici. Trebuie să arătăm că deţinem controlul. Nu nenorociţii care au făcut asta. Le voi lua capetele!

După sentimentul iniţial de uşurare la vederea soţului meu, mă cuprinse furia. Decizia lui încăpăţânată ne-ar fi putut ucide. Mi-am pus braţul tremurând în jurul lui Hortense. Ea zâmbi palid şi îşi întoarse privirea spre scenă.

Trebuiau luate măsuri în privinţa monarhiştilor. Trebuia să existe o cale de a-i neutraliza. Dacă Bonaparte nu voia să facă cunoscută implicarea lor, eu aveam de gând să o fac. Mi-am pus lornieta în poşetă. Oricum nu o puteam folosi, căci mâinile îmi tremurau prea tare.

*

Poliţia confirmă faptul că explozia fusese rezultatul unui complot monarhist. Bonaparte ignoră dovezile şi porunci arestarea şi exilarea a zeci de iacobini. În toată ţara izbucniră revolte.

— Lasă-i să vorbească! *Monsieur* Talleyrand îşi netezi haina neagră şi se aşeză pe marginea unui scaun. Cine nu poate vorbi devine mai întâi apatic, apoi furios. Trebuie să îţi amintesc de *la Terreur?*

— Ce propui? îl întrebă Bonaparte frecându-şi bărbia.

Am ridicat privirea din misiva pe care o scriam.

— Îi voi invita în Salonul Galben. Le voi asculta

cererile şi le voi scrie miniştrilor în numele lor. Dacă emigranţilor li se va permite să se întoarcă acasă, la familiile lor, nu se vor mai opune cu atâta înverşunare noului guvern.

Mă priviră uimiţi, în tăcere.

Mi-am pus pana în călimară. Uneori, bărbaţii nu vedeau lucrurile evidente.

— Dacă i-ai reuni cu familiile lor, asta i-ar face să se simtă recunoscători şi datori faţă de tine.

Bonaparte îmi adoptă strategia, permiţându-mi să scriu cereri de graţiere pentru cât de mulţi emigranţi monarhişti voiam. Zi după zi, îmi pregăteam salonul şi serveam răcoritoare vizitatorilor care îmi căutau ajutorul. Nu întorceam spatele nimănui, indiferent de grad sau titlu. Nu îi puteam refuza pe cei care suferiseră, ai căror părinţi sau copii fuseseră ucişi, ale căror amintiri de familie fuseseră distruse sau proprietăţile confiscate.

Exilaţii se întoarseră în Franţa şi, în câteva luni, foştii nobili apelau la mine în număr mare.

— M-am plictisit de aceleaşi poveşti, se plânse Hortense într-o dimineaţă.

Căscă şi îşi întinse mâinile şi picioarele. Insistasem ca ea să participe împreună cu mine la audienţe pentru a învăţa simţul responsabilităţii din poziţia de putere în care se afla – pentru a învăţa să fie generoasă şi să arate milă. În plus, nimeni nu ştia când ar fi putut avea nevoie să se bazeze pe bunăvoinţa altcuiva.

— Toată lumea are o poveste tristă, i-am spus. Este adevărat. Dar închipuie-ţi că nu ne-am putea întoarce acasă. Dacă nu am fi avut parte de mărinimia altora, am fi putut muri de foame în timpul Revoluţiei. Sau mai rău.

Am privit afară, spre grădini. Puieţi creşteau în locul copacilor străvechi care fuseseră tăiaţi sau smulşi din pământ în timpul răscoalelor. O familie de măcălendri ţopăia pe pământul îmbibat cu apă, căutând mâncare. Cât mi-aş fi dorit să fiu la Malmaison, îngrijindu-mi grădinile! Programul meu devenise istovitor.

Fiica mea îşi plecă ruşinată capul.

— Sunt recunoscătoare, *maman.* Şi mă bucur să îi pot trata pe alţii cu blândeţe şi amabilitate.

— Când te afli în postura de a dărui, aşa să faci. Trebuie să-i ajuţi pe cei aflaţi în nevoie.

Hortense veni lângă mine la fereastră.

— De ce rişti să-l înfurii pe Bonaparte? mă întrebă ea, cutremurându-se la acel gând. Va fi furios când va afla de cei zece mii de franci. Ai fi putut dărui orfelinatului două mii, atât cât au cerut.

— Două mii este o sumă insuficientă, care de-abia le-ar ţine focul aprins în şemineu. Bieţii copii!

— Te-au numit Doamna Dărniciei. Ai auzit?

Numele mă făcu să râd.

— Încă o poreclă pentru soţia lui Napoleon Bonaparte.

— Eşti mult mai mult decât soţia lui.

Am privit-o gânditoare pe Hortense. Poate că era mai înţeleaptă decât credeam. I-am ascuns o buclă blondă după ureche.

— Presupun că sunt.

*

Caritatea mea se extinse dincolo de emigranţi, orfelinate şi spitale. Fiecare membru al familiei mele mă căuta pentru sprijin financiar sau vreo favoare. I-am cerut lui Bonaparte să le ofere titluri şi să le plătească datoriile. Edmée şi Fanny, François, fratele lui Alexandre, şi fiecare rudă Beauharnais primi cele dorite. Unchiul Tascher se mută din Martinica împreună cu cinci veri.

Am rugat-o pe *maman* să-l însoţească. Când ultimul ei colet de scrisori sosi, m-am retras în intimitatea budoarului, nerăbdătoare să-i citesc răspunsul. Cu siguranţă, acum avea să vină.

Stăteam la măsuţa de toaletă, absorbită de fiecare scrisoare de-a ei. Totul părea să fie bine acasă. Îi era dor de noi. Iar în ultima misivă, refuza din nou invitaţia mea de a ne vizita.

Am aruncat scrisoarea în vârful grămezii. De ce nu

venea? Nu-i puteam înţelege reticenţa. Trăia singură. Nepoţii ei, fiica ei, acum *Consulesse de France,* şi o viaţă de lux nu o puteau aduce în Franţa.

M-am aruncat în pat şi am lovit frustrată pernele.

*

Reputaţia generozităţii mele se răspândi. În scurt timp, toate cunoştinţele din trecut îşi făcură apariţia. Într-o zi caldă de vară, o singură vizită îmi puse la încercare simţul caritătii mai mult decât toate celelalte laolaltă.

— Iertaţi-mă, *madame!* O slujnică mă întrerupse în timp ce scriam o scrisoare. O femeie doreşte să vă vadă.

— Cine este? am întrebat, punând jos pana de scris.

— *Madame* Laure de Longpré.

Am rămas tăcută. Laure de Longpré! Îi furase inima lui Alexandre, îi născuse un copil şi îndrugase minciuni despre mine propriei mele familii. Cât tupeu să vină să îşi arate faţă! Femeie nenorocită! Puteam să o alung, să o arunc în stradă. Bonaparte mi-ar fi aprobat cererea într-o secundă.

— *Madame?* Slujnica mă privea răbdătoare. Să o invit înăuntru?

Am început să bat cu degetele în biroul lustruit din mahon. Ce putea dori de la mine? Puteam măcar să-i ascult cererea, apoi să o refuz dacă voiam. Dar cum îmi puteam păstra cumpătul? Uram puţini oameni aşa cum o uram pe ea. Am privit uşa pentru încă un moment îndelungat.

Tentaţia era prea mare.

M-am mutat pe o canapea înflorată şi mi-am aranjat rochia din muselină albă, cu funde albastre, care fusese o alegere bună, Laure avea să mă vadă în toată splendoarea mea.

— O poţi conduce înăuntru.

Laure păşi în salon ţinându-şi capul sus. Mi-am dat instantaneu seama de ce Alexandre se îndrăgostise de ea. Avea o postură nobilă, iar frumuseţea ei se potrivea gusturilor lui. I-am observat înfăţişarea demodată cu

satisfacţie – rochia ei, din material indian cu flori rozalii, arăta ponosită, iar pălăria pe care o purta nu mai era la modă.

— *Bonjour, madame la Consulesse,* spuse ea făcând o plecăciune.

— Ia loc, i-am zis, arătând spre un fotoliu înflorat dinaintea mea. Doreşti cafea sau *galettes?*

Am sunat dintr-un clopoţel argintiu de pe masă, iar un servitor apăru de îndată.

— *Madame?*

— Cafea, *s'il vous plait.* Servitorul încuviinţă din cap şi părăsi grăbit salonul.

O priveam cu răceală pe Laure, desfătându-mă cu stinghereala ei.

— Este un moment foarte stânjenitor, spuse ea, trecându-şi degetele peste evantaiul din dantelă. Vă datorez scuze. Am fost o naivă, continuă, plecându-şi privirea. Mama mea m-ar fi renegat dacă ar fi ştiut cum m-am purtat cu dumneavoastră.

La urma urmei, avea o inimă.

Nu am scos niciun cuvânt preţ de câteva minute. Într-un final, am fluturat din mână, parcă pentru a-i alunga grijile.

— Au trecut un milion de ani.

Se lăsă tăcerea. Laure cercetă salonul cu privirea, fixându-şi ochii pe covorul oriental, cu boboci de trandafiri şi lujeri ondulaţi.

— Vă pot ajuta cu ceva, *madame* de Longpré?

— Da, *Consulesse,* răspunse ea, încetând să-şi mai legene evantaiul. La moartea soţului meu, am descoperit că averea sa era o minciună. Părinţii mei şi-au pierdut plantaţia în urma revoltelor sclavilor. Sunt săracă. Fiul meu – fiul lui Alexandre – nu a avut parte de o educaţie adecvată. Nu ştiu încotro să o apuc.

— Aveţi nevoie de bani?

Ridurile de pe fruntea ei se adânciră.

— Nu am la cine altcineva să apelez. Am auzit de generozitatea dumneavoastră…

Îmi făcea plăcere să-i ajut pe cei care meritau, nu pe cei care îmi făcuseră rău în toate felurile posibile. Am privit-o în tăcere. Mi-ar fi plăcut să-i spun să caute ajutor într-o mănăstire, aşa cum fusesem şi eu nevoită să procedez pe vremuri.

Buzele îi tremurau. Privirea îi era fixată pe propriile mâini.

— Ştiu că nu vă merit amabilitatea.

Am pus ceaşca de cafea pe masă. Nu puteam suporta să văd o femeie având nevoie disperată de ajutor. Vina din trecut îi aparţinea în aceeaşi măsură lui Alexandre ca şi ei, iar cu el mă împăcasem de mult.

Mi-am pus mâna pe braţul ei.

— Îmi voi chema bancherul şi voi stabili o întâlnire cu dumneata săptămâna viitoare. Vei primi o sumă adecvată. Şi poate o poziţie militară pentru fiul dumitale.

Laure răsuflă uşurată, iar ochii i se umplură de lacrimi.

— Nu ştiu cum să vă mulţumesc,

— Nu pot refuza o femeie nevoiaşă. Acum, te rog să mă scuzi, dar următorul oaspete a sosit.

Mă privi cu recunoştinţă pentru o secundă, apoi ieşi grăbită din salon.

Am zâmbit. Vinovăţia ei era o răsplată suficientă.

*

Zilele mele deveniră o rutină dictată de Bonaparte.

— Vei avea vizite până la ora patru, apoi te vei pregăti pentru cină. Ne vom întâlni la nouă în budoarul tău, doar dacă nu intervine vreo afacere oficială, desigur, spuse el. Te poţi întâlni cu prietenele tale după cină. Mă aştept să fii fermecătoare.

— Îi voi fermeca, dar să nu te plângi când vor sosi facturile, l-am prevenit.

— *Monsieur* Leroy mă jefuieşte, mormăi el.

— Este un croitor desăvârşit. Ai admirat toate rochiile pe care le-a făcut pentru mine.

— Nu ar arăta atât de bine pe altcineva, zâmbi el lovindu-mă uşor peste şezut.

Îi urmam programul întocmai cum îmi cerea, fără să protestez, deşi zilele deveneau din ce în ce mai aglomerate. Munca epuizantă din oraş ne făcea să tânjim după liniştea de la Malmaison. Adesea, de îndată ce întâlnirile de vineri se sfârşeau, fugeam spre raiul nostru împreună cu copiii.

Într-o asemenea escapadă fericită, ne am trezit într-o sâmbătă dimineaţă odată cu cântatul cocoşilor. Mirosul de frunze şi fân plutea prin fereastra deschisă. Aerul rece mă făcea să tremur, aşa că mi-am tras pătura sub bărbie.

— Astăzi am întâlnire cu botanistul. O să amenajez o oranjerie încălzită şi nişte sere. Mă gândesc şi la un aviariu. Intenţionam să reproduc atmosfera din Martinica în apropiere de agitaţia Pariului, cu flori şi păsări exotice. Propriul meu pământ, casa mea. Ce părere ai? l-am întrebat.

— Orice îţi face plăcere, răspunse el. Stătea întins pe spate, privind cerul vesel al dimineţii. Trebuie să mă uit peste câteva documente, dar haide să fim o familie în această după-amiază.

Prin urmare, am călărit pe potecile din pădure şi am jucat *tric-trac.* Bonaparte şi Eugène citeau poezii cu rândul. Hortense şi cu mine am cântat la harpă şi la pian. Am oftat fericită după ce am terminat cina compusă din fazan fript cu păstârnac şi bezele, toate ingredientele provenind de la ferma de la Malmaison.

Copiii se scuzară şi se retraseră, iar eu, împreună cu Bonaparte ne-am mutat pe canapeaua din biroul lui. Stăteam întinşi unul lângă altul, cu mâinile şi picioarele unite sub o pătură. Vântul şuiera pe la colţurile casei.

— Se schimbă vremea, am meditat cu voce tare. Fulgi de zăpadă pluteau în rafale violente înainte de a se aşeza pe iarbă şi pe pervazurile ferestrelor. A venit iarna.

Mângâiam ciucurii păturii, visând la un bebeluş. Nu îndrăzneam să abordez subiectul, deşi ştiam că îi bântuia gândurile. Trecuseră luni întregi de la ultima menstruaţie.

El rupse tăcerea în cele din urmă.

— Eugène este un tânăr chipeş.

— Da. Femeile îl admiră.

— Aşa cum ar trebui. Este un soldat straşnic. Inteligent, manierat, elegant. Fiul vitreg al unui conducător.

— Sunt mândră de el, am zis, trăgându-mi pătura peste braţe.

— Iar Hortense se apropie de a optsprezecea aniversare. Este timpul, *amore mio.*

Am oftat. Ştiam că această zi avea să vină.

— Are mulţi peţitori. Vocea ei dulce şi buclele blonde par să fie irezistibile.

— Este un înger. O pianistă talentată şi, pe deasupra, mai îmi şi temperează limba păcătoasă.

— Are felul ei de a inspira puritate, am spus amuzată.

— Pe cine ai alege pentru ea?

— Vreau să fie fericită.

— Aş vrea să văd măcar un membru al familiei noastre căsătorit corespunzător. Fraţii mei au făcut alegeri proaste. Glasul i se ridică cu o octavă, iar furia i se aprinse. Este o ruşine. Dacă mi-ar fi ascultat ordinele…

— Ştiu, dragul meu, am murmurat, mângâindu-i obrazul pentru a-l calma. Nu ne dorim asta pentru Hortense.

Am trecut în revistă zeci de nume, făcând speculaţii despre familiile lor şi despre felul în care s-ar fi putut integra într-a noastră. Ce părere avea Hortense despre acesta sau despre celălalt?

— Şi fratele meu Louis? întrebă Bonaparte. Ce părere ai despre el?

Nu îl plăceam deloc, deşi era cel mai puţin odios dintre fraţii săi. Totuşi, nu-mi puteam închipui cum ar fi fost să i-o dau pe singura mea fiică.

— Am nevoie de un moştenitor, şopti el.

Am roşit. Copilul pe care nu fusesem în stare să i-l ofer până în acel moment. În cele din urmă, am spus:

— Vor avea copii.

O rază de speranţă licări înăuntrul meu. Putea exista un moştenitor chiar dacă eu nu rămâneam însărcinată,

dacă pruncul era, în schimb, al fiicei mele. Acest lucru mi-ar fi salvat căsnicia.

Bonaparte îmi strânse mâinile într-ale lui şi mă privi cu ochi fermi.

— Exact.

*

Mă luptam cu emoţiile. Hortense avea să fie disperată la gândul căsătoriei cu Louis. Uram să-mi dezamăgesc singura fiică. Când mi-am exprimat îndoielile, Bonaparte îmi dădu de înţeles că era prea târziu.

— E soluţia perfectă. Decizia este luată.

Aş fi putut să-l contrazic, dar nu am făcut-o.

În seara următoare, i-am spus lui Hortense despre logodna ei în timp ce coseam lângă foc.

— Cum poţi sugera aşa ceva? se răsti ea, aruncându-şi perna. Louis este trist şi mereu încordat! Cum poţi alege pe cineva care se preface că rămâne fără aer?

Am mers să mă aşez lângă ea.

— Este puţin straniu, dar nu e urât. Te-ar trata bine. Mă tem… draga mea… Bonaparte a decis. Este cel mai bun lucru pentru tine şi pentru familie.

Furia îi întunecă ochii de un albastru-violet.

— Nu îl iubesc!

— Iubirea va veni. Şi eu şovăiam înainte să mă mărit cu Bonaparte, iar acum nu mai există alt bărbat pentru mine.

Înfrântă, Hortense izbucni în lacrimi.

*

Nunta avu loc într-o zi posomorâtă de iarnă. Ne-am hotărât s-o organizăm în fosta noastră casă, de pe *rue* de la Victoire. Mimi aranjă rochia splendidă pe care *monsieur* Leroy o croise pentru Hortense. Mângâiam modelul din dantelă şi perlele cusute cu iscusinţă pe corsetul din satin alb.

Totul avea să fie bine. În cele din urmă, Hortense avea să ajungă să-l admire pe Louis.

Când începu ceremonia, Hortense coborî treptele într-o rochie albă, simplă, nu în cea spectaculoasă pe care o pregătisem pentru ea – ca un simbol al sacrificiului. Ochii îi erau umflaţi din pricina plânsului.

Mă străpunse un fior de durere.

— O, Hortense!

Gâtul mă durea, iar lacrimile ameninţau să curgă. Ea plecă supusă capul.

— Sunt pregătită.

Renunţa la tot pentru mine, pentru a-mi asigura statutul, pentru a-mi salva căsnicia şi modul de trai. Nu dăduse glas acestor gânduri, dar le citeam în ochii ei.

În acea noapte am plâns amarnic în pernă pentru puritatea ei pierdută, pentru propriul meu egoism. Singura mea fiică. Ce făcusem?

*

Susţinerea lui Bonaparte crescu în timp ce construia şcoli şi muzee şi, mai presus de orice, crea locuri de muncă. Puterea francului crescu mulţumită noilor lui legi, iar industria înflori. Când începu să circule zvonul că putea fi numit Prim-Consul pe viaţă, proasta dispoziţie puse stăpânire pe mine, iar coşmarurile începură să-mi bântuie somnul. Deşi mă bucuram de poziţia mea socială, de-abia aşteptam să ne retragem la Malmaison, să punem capăt obligaţiilor neîncetate şi ameninţării constante de a fi daţi jos de la putere. În plus, reînviase cea mai mare temere a mea: cum un Prim-Consul pe viaţă se bucura de aceleaşi atribuţii ca un rege, Bonaparte avea nevoie de un moştenitor, iar eu nu eram capabilă să i-l ofer.

Într-o seară, la cină, îmi frecam tâmplele care zvâcneau violent.

— De-abia te-ai atins de mâncare, observă Bonaparte, înfigând furculiţa într-un cartof copt.

— Sunt puţin agitată. El ridică din sprâncene, confuz.

Simt că este o greşeală gravă să accepţi o asemenea funcţie, am continuat. Să fii consul pe viaţă nu este cu nimic diferit de a fi rege. Mă tem că alegerea ta îi va înfuria atât pe republicani, cât şi pe monarhişti. Te rog să te gândeşti. I-am luat mâna şi i-am pus-o peste inima mea. Eu sunt steaua ta norocoasă. Intuiţia mea nu a dat niciodată greş.

Bonaparte îmi sărută mâna şi străpunse un alt cartof.

— Nu depinde de mine. Consiliul va vota mâine. Le voi da oamenilor ceea ce îmi cer. Cine sunt eu să-i refuz?

*

Soţul meu deveni Prim-Consul pe viaţă, aşa cum fusese prezis. Eu trăiam în agonie din pricina pântecului meu sterp. Nu mâncam şi slăbeam tot mai mult în fiecare zi. Am căutat sfaturile celor mai buni doctori din Europa, dar toţi mi-au spus acelaşi lucru.

— Ai suferit prea mult în timpul Revoluţiei. Acum, la vârsta înaintată de treizeci şi opt de ani…

Mimi mă certă când m-am prăbuşit în pat într-o după-amiază, epuizată şi confuză.

— Ai uitat de unde vii, scumpo? Bărbaţii ăştia în haine simandicoase nu ştiu nimic despre trupul unei femei. Sau despre spiritul ei. Se aşeză lângă mine pe cuvertura din catifea şi mă mângâie pe spate. *Famian* este furioasă că nu-i cauţi ajutorul. Se apropie luna nouă, vom face o ofrandă.

Nu-mi trecuse prin cap să contactăm spiritele lui Mimi. Atât de mult mă îndepărtasem de casă, de confortul şi ritualurile magiei africane. De *maman.* Un val de dor mă sufocă. Ce n-aş fi dat să mă pot retrage din nou sub pătura din flori sălbatice a junglei, eliberată de toate constrângerile!

— Spune-mi ce trebuie să fac.

În seara cu luna nouă, am aşteptat împreună cu Mimi ca palatul să se cufunde în tăcere. Ne-am strecurat afară prin bucătărie.

Un soldat ne opri pe când înaintam în liniştea nopţii.

— Vom fi în grădină, aproape de marginea pădurii, i-am spus. Te rog să nu ne deranjeze nimeni.

— Aveţi o oră, apoi voi veni după dumneavoastră. Domnul general mi-ar lua capul dacă ar şti că v-am pierdut din ochi.

Am urmat-o pe Mimi pe iarbă, simţind cum rouă îmi uda pantofii din brocart. Lumânarea pe care o ţineam în mână pâlpâia în beznă, ajutându-ne să vedem la mică distanţă în jur. Am aruncat o privire înapoi spre palat. Cât de sinistru părea în întuneric; faţada lui domina peluza asemenea unui monstru uriaş cu ochi sticloşi. Cuprinsă de un fior, am mărit pasul.

Mimi, strângându-şi la piept sacul, trecu pe după un castan. Neatentă, m-am împiedicat de o rădăcină.

— Ai grijă!

Ajunsă în colţul întunecat al grădinii, Mimi se aplecă să aprindă o grămadă de buşteni. Lemnul luă foc imediat şi un jet de flăcări se înălţă spre cerul fără lună. Focul deveni argintiu, apoi portocaliu, aruncând o strălucire stranie pe pielea cafenie a lui Mimi, care începuse să cânte în limba Ibo.

Un val de căldură îmi parcurse mâinile şi picioarele. În ciuda neliniştii pe care mi-o stârnea întunericul, un sentiment de alinare puse stăpânire pe mine. Mă simţeam acasă, lângă *ma noire* şi zeii ei.

Mimi arătă spre sacul pe care-l adusese.

— Ia tu un mănunchi, iar eu îl iau pe celălalt. Când am scos grămăjoarele de rămurele şi ierburi uscate dinăuntru, mi-a cerut: Aprinde-le!

Am aprins rămurelele sacre şi am dansat în jurul focului. Mimi aruncă o mână de ierburi uscate în flăcări. Mirosul dulceag al plantelor umplu aerul.

— Ia ăsta şi fă cum îţi arăt eu. Îmi întinse un săculeţ din pânză plin cu salpetru.

Mi-am trecut degetul peste materialul aspru şi apoi am privit flăcările.

„Doamne, te rog, ajută-mă!”

Am repetat rugăciunea lui Mimi şi am aruncat pudra peste flăcări. Când mi-a mai rămas o cantitate mică, am pus-o în mijlocul vetrei. Am dat încă o dată ocol focului şi apoi am aruncat pământ peste el.

— Vom repeta ritualul în noaptea cu lună plină.

Am dat aprobator din cap şi am urmat-o spre casă.

*

Ritualul se dovedi un succes. Menstruaţia mi se întoarse pentru şase luni. Dar tot nu am rămas însărcinată.

— Nu este menit să fie, spuse Mimi în timp ce mă plângeam de infertilitatea mea.

— Dar trebuie! am zis posomorâtă.

În disperarea mea, am căutat sfatul lui *madame* Lenormand, o ghicitoare.

Din nou, m-am strecurat în toiul nopţii afară, după ce Bonaparte adormise. Eram însoţită de *madame* Remusat, cea mai apropiată servitoare a mea, după Mimi.

— Când domnul general va afla că aţi părăsit palatul fără escortă, va clocoti de furie, spuse ea.

— Nu va afla şi, în plus, avem un soldat cu noi. Şi nimeni nu va recunoaşte trăsura asta veche.

Mi-am ascuns mâinile în manşon pentru a-mi încălzi degetele îngheţate.

— Dar nu vă temeţi de bârfe? Îmi citi expresia îndârjită. Ştiţi că nu aş spune nimănui.

Am afişat un zâmbet sinistru.

— Tu eşti singura care ştie, draga mea.

Când am ajuns la Palais-Egalité, *madame* Remusat rămase în trăsură. Piaţa încă vuia de activitate în duda orei târzii. Prostituatele stăteau sprijinite în pragurile uşilor, aranjându-şi cămăşile decoltate şi strigând trecătorii. Din taverne răsunau hohote răguşite, iar o lumină palidă se revărsa dintr-un tripou plin cu jucători care fumau. Mi-am tras gluga mantiei peste cap şi m-am grăbit spre prăvălia dărăpănată ascunsă în colţul pieţei. Din apropiere se simţea un miros de gofre fierbinţi.

Am privit în spate. Nimeni nu părea să mă urmărească.

Am intrat direct într-un nor de fum şi tămâie. Ferestrele din faţă erau acoperite cu mătase neagră şi violetă, din tavan se legănau stele şi păsări din carton colorat.

— *Bonsoir.*

O tânără mă conduse în camera din spate, unde *madame* Lenormand stătea la o măsuţă şi pufăia dintr-o ţigaretă. Un nimb de fum plutea deasupra capului ei.

— Ah, iată-te, *madame.*

— Îmi cer scuze pentru ora târzie. Doar acum am putut scăpa.

Femeia ridică din umeri.

— Sunt trează toată noaptea. Ăsta e programul meu de lucru. Acum, vă rog să plătiţi onorariul.

Întinse mâna durdulie, acoperită cu inele lipsite de lustru. I-am pus un săculeţ în palmă şi m-am aşezat cu grijă pe scaunul ponosit.

Madame Lenormand îşi puse ţigara în scrumieră.

— Acum, să vedem.

Îşi învârti palmele deasupra mâinilor mele, apoi, cu o mişcare ageră, mi le luă într-ale sale şi închise ochii. I-am privit chipul rotund. În cele din urmă, strâmbă din nas şi îşi drese glasul.

— Văd un copil pierdut.

Am tras adânc aer în piept. Aveam să rămân însărcinată doar pentru a pierde copilul? M-am luptat cu panica tot mai violentă. Femeia îmi eliberă mâinile, dar ochii îi rămaseră închişi.

— O coroană grea. Şi duşmani pregătiţi să lovească. Feriţi-vă! Capul începu să mi se învârtă. Duşmani? Ai Franţei sau…

Familia Bonaparte? Ar fi făcut orice să scape de mine.

Din gâtul ei ieşi un bolborosit îngrozitor. Tuşi şi scuipă într-o cană plină cu lichid negru.

— Ah, da… şi va exista un nou început.

Capitolul 21

Imperiul
Palais des Tuileries, 1803

În toamnă, starea de spirit mi se îmbunătăţi odată cu naşterea băieţelului vioi al lui Hortense: Napoleon Louis Charles Bonaparte. Micul Napoleon lumină palatul Tuileries şi îmi alungă neliniştea. Şi Hortense, de asemenea, părea în toane mai bune: dragostea nemărginită pentru fiul ei îi distrăgea atenţia de la cererile obositoare ale lui Louis.

Bonaparte nu se putea sătura de nepotul său. Îi gâdila burtica şi îi mirosea pielea fragedă cu fiecare ocazie. Mă luptam să îmi controlez emoţiile când îl vedeam copleşindu-l cu iubire pe copilul fiicei mele. Cât de mult îmi doream să-i ofer un fiu al lui!

Într-o seară, după ce Hortense îl puse pe micuţul Napoleon în patul său, ni se alătură mie şi doamnelor mele de companie pentru un joc de cărţi. Bonaparte mersese de mult la culcare.

— Am devenit o pasăre de noapte, am spus, jucând un şapte de pică.

— Trebuie să vă fie greu să dormiţi singură într-o cameră atât de mare. Nu îmi pot imagina una ca asta. *Mademoiselle* Fornet puse nouă de caro peste cartea mea, anunţând: Nouă ia şapte. Puse cele două cărţi peste teancul ei, apoi luă o portocală glasată din fructieră.

— Camera este destul de plictisitoare, dar nu dorm singură. Bonaparte este întotdeauna aici.

— Este? Dar am văzut... adică, am auzit... nu contează. Vă rog să mă iertaţi. *Madame* Trique roşi. Nu ştiu despre ce vorbesc, *madame.*

Hortense îmi observă expresia confuză şi îmi aruncă o privire de avertizare. „Ignoră-le balivernele”, părea să spună.

— Ei bine? Continuă, i-am cerut. Nu poţi face

asemenea comentarii şi apoi să taci.

Toate îşi plecară ochii în pământ, cu excepţia lui *madame* Remusat. I-am aruncat o privire întrebătoare.

— Chiar nu aţi auzit? Femeia oftă şi îşi aruncă pe masă cărţile. Îmi pare rău că eu sunt cea care vă dă o asemenea veste.

M-am încordat, pregătindu-mă pentru ce urma. Ştiam ce voia să spună.

— Primul Consul a avut multe amante în aceste ultime luni. Cuvintele îi ieşiră grăbite din gură. Cum încremenisem în scaunul meu, ea urmă, plină de compasiune: îmi pare rău, *madame.* Ştiu cât de mult îl iubiţi. Dacă vă consolează cu ceva, pare să nu-i pese prea mult de ele şi le tratează urât.

Multe amante? Mă trădase de mii de ori. Un nod mi se puse în gât. Cum putea să mă umilească astfel, în faţa întregului Palat, în faţa Franţei?

M-am aplecat spre masă în căutarea unui punct de sprijin. Cum de nu le văzusem? Probabil că se străduise enorm să-şi ascundă aventurile. Camera începu să se învârtă. Cum de ajunsesem din nou aici – orbită de iubire, vânzându-mi sufletul bărbatului pe care îi iubeam?

O mână îmi susţinu braţul.

— *Madame?*

Hortense mă cuprinse pe după talie.

— Doamnelor, noapte bună. Vă rugăm să ne scuzaţi.

— Desigur.

Părăsiră încăperea în grabă, urându-mi toate noapte bună.

Când uşa se închise în urma lor, am izbucnit în lacrimi. Hortense nu scoase un cuvânt. Mă îmbrăţişă până când lacrimile mi se uscară.

Ceva mai târziu, m-am ridicat şi mi-am sărutat fiica pe obraz.

— Mulţumesc pentru că ai stat cu mine, draga mea. Mă voi retrage la culcare. Nu vom mai rosti un cuvânt despre asta.

— Cum doreşti, *maman,* spuse Hortense strângându-

mi mâna. Acest lucru nu este tocmai şocant, nu-i aşa?

— Nu, am răspuns scurt. Nu este.

După ce ea plecă, am pornit alene spre dormitorul meu. Am fost surprinsă să-l găsesc pe Bonaparte treaz. Era vioi după o aventură târzie? Sângele începu să-mi clocotească la vederea lui.

— Ai plâns, *amore mio.* Vino aici!

— Interzici prostituţia şi totuşi îţi iei târfe! În casa noastră! Mi-am scos pantoful şi l-am aruncat în perete. Femeile nu sunt altceva pentru tine decât nişte instrumente pentru a-ţi demonstra bărbăţia? Presupun că nu sunt de ajuns pentru tine. Al doilea pantof ateriză lângă primul.

El sări dintre aşternuturile roşii din satin.

— Sunt mai mult decât cinci bărbaţi laolaltă. Cine este mai puternic decât mine, să mă provoace!

Afirmaţia lui mă făcu să-mi dau ochii peste cap.

— Cum ar putea cineva să te provoace când te-ai înconjurat de sute de armate? Când orice cuvânt al tău devine lege?

Îmi înşfăcă braţele.

— Şi totuşi tu, o simplă femeie, îmi înfrunţi furia. Mă zdruncină, legănându-mi capul înainte şi înapoi. Ştii că femeile alea nu înseamnă nimic pentru mine!

— Toată lumea ştie despre aventurile tale! am ţipat, smucindu-mă din strânsoare. M-ai umilit.

— Nu voi purta din nou discuţia asta, Josephine.

— Nu am avea conversaţia asta dacă ţi-ai ţine pantalonii pe tine. Nu mai eşti un puştan. Chipul său dobândi o nuanţă alarmantă de violet. Am continuat pe acelaşi ton: Dacă prind o târfă în casa mea…

— *Tu* nu îmi vei porunci *mie!* Se aplecă asupra mea clocotind de mânie, însă îl priveam în ochi ca de la egal la egal. După o secundă, îşi trase halatul peste cămaşa de noapte şi spuse: Nimeni nu se aşteaptă ca un conducător să fie fidel. Iar eu *sunt* fidel – inimii mele, inimii tale!

Ieşi vijelios din dormitor.

În după-amiaza următoare, *madame* Remusat şi cu mine am plecat spre Malmaison pentru a scăpa de

închisoarea zidurilor palatului şi de privirile compătimitoare ale doamnelor mele de companie.

Ne plimbam braţ la braţ prin sera mea cu portocali.

— Pot respira din nou.

Am privit razele soarelui care pătrundeau prin sticla groasă, încălzind aerul. Bobocii înfloreau în buchete aromate de stele albe. Un sistem special uda plantele în mod constant.

Am tras o ramură spre mine şi i-am adulmecat parfumul, îmi doream să mă pot ascunde printre copaci, să mă pierd printre trandafiri şi gorniţe, ca o pasăre cântătoare. Am oftat din adâncul sufletului.

Madame Remusat mă bătu uşor pe umăr.

— Totul va trece, *madame. Se* va sătura de femeile acelea. Dar nu trebuie să îl contraziceţi pe Primul-Consul. Îl înfuriaţi cu gelozia, iar dânsul vă va îndepărta. Nu permiteţi nimănui să intervină între dumneavoastră.

Cuvintele lui *madame* Remusat mă străpunseră ca o săgeată otrăvită. Cum aş fi putut să stau tăcută în timp ce el mă sfâşia? Îi făcusem pe plac şi mă supusesem tuturor ordinelor. Îi dădusem toată viaţa mea.

Călcam peste petalele care presărau aleea; suprafaţa lor, odinioară albă şi fină, era acum maronie, cu marginile ofilite. Avea să mă părăsească în cele din urmă, iar eu aveam să rămân fără nimic, plutind în derivă pe o mare pustie. Mâinile începură să-mi tremure.

— Dacă se îndrăgosteşte? Sau dacă una dintre femeile lui rămâne însărcinată? O, Claire, l-am dezamăgit!

— Nu l-aţi dezamăgit. Sunteţi prietena lui, iubita lui şi talismanul său norocos. În plus, a avut multe femei şi nici măcar una nu a rămas însărcinată,

Am desprins o ramură care mi se agăţase de rochie.

— Are nevoie doar de o dovadă că este fertil şi…

— Fiţi oaza sa – singura persoană care nu concurează pentru atenţia sau puterea lui. Va fi tras în multe direcţii dacă devine împărat.

Vorbea de săptămâni întregi despre perspectiva de a deveni împărat. Sperasem ca ideea să fie deja dată uitării.

Brusc, aerul parfumat mă sufoca, iar razele soarelui îmi ardeau pielea. Ca împărat, Bonaparte avea să călătorească des în toate provinciile stăpânite. Câte fecioare frumoase avea să cunoască în Prusia, Italia, Spania?

— De ce nu se poate ca micul Napoleon să fie numit moştenitorul său? mă întrebă *madame* Remusat.

Acesta era planul, dar Louis nu este de acord. Refuză să fie trecut în linia succesiunii, chiar şi indirect. Am deschis uşa serei, iar o rafală de aer rece ne învălui. Nu înţeleg un bărbat care nu îşi doreşte cele mai înalte onoruri pentru fiul său. Hortense l-a rugat, l-a implorat să se răzgândească. Iar acum, dacă Bonaparte devine împărat…

— Nu ar d… Claire tăcu brusc.

Am dat aprobator din cap.

— Da, ar divorţa de mine. Poţi să o spui.

— Nu ar divorţa niciodată de împărăteasa sa.

Am căscat ochii mari, iar pe buze îmi apăru primul zâmbet de zile întregi.

— Nu, nu ar face-o.

*

Bonaparte proclamă Franţa imperiu în mai, deşi nu se putea hotărî dacă să fiu numită împărătească sau nu.

— Ce să facă o femeie cu un asemenea titlu? Nu este necesar, spuse el. Nu îţi schimbă puterea.

— Ţi-ar îmbunătăţi reputaţia. Soţia ta ar face istorie alături de tine.

— Poporul te iubeşte, medită el cu voce tare. Vom vedea.

Din acel moment am participat la un număr imposibil de cine oficiale şi am călătorit dintr-un oraş în altul, mult prea departe de micul Napoleon, de copii, de Malmaison. Mă cuprinse o stare depresivă, înrăutăţită de familia lui detestabilă.

— Plecaţi-vă înaintea împăratului vostru! urlă Bonaparte din capul mesei în timpul unei celebrări în

familie.

— Nu eşti încă împărat, îi replică Elise, înfigându-şi dinţii într-o chiflă. Cu gura plină de mâncare, întrebă: Când va avea loc încoronarea?

— Elise! Nu vorbi cu gura plină, o dojeni Letizia.

— Pregătirile ar putea dura luni întregi. Mă gândeam la decembrie. Bonaparte şterse un strop de *sauce hollandaise* care îi pătase haina.

— Şi care va fi noul meu titlu? întrebă poruncitoare Elise.

— Nu am de gând să dau titluri noi tuturor, răspunse Bonaparte. Joseph, Louis şi Eugène vor deveni prinţi de dragul descendenţei. Soţiile lor vor deveni prinţese. Voi, ceilalţi, veţi rămâne cum sunteţi acum.

Inima mi se prăbuşi din piept. Hotărâse. Puteam fi înlocuită. M-am concentrat pe modelul din dantelă al feţei de masă pentru a-mi menţine emoţiile în frâu.

— Cum ne poţi condamna la anonimat? întrebă Elise, parcă nevenindu-i a crede. Pe noi, sânge din sângele tău! Ar trebui să devin prinţesă!

— Cel puţin *ea* nu va fi numită împărătească, spuse Caroline, privindu-mă cu dispreţ. La urma urmei, nu este capabilă să îşi îndeplinească datoria de soţie, darămite îndatoririle faţă de imperiu.

Am rămas cu gura căscată. Vorbise de parcă nici nu aş fi fost prezentă. Înainte să pot răspunde, Bonaparte lovi cu pumnul în masă.

— Destul! Vă purtaţi ca o adunătură de porci lacomi. După tot ceea ce v-am dat, voi cereţi mai mult! Iar soţia mea nu a făcut nimic pentru a merita dispreţul vostru. A fost amabilă şi blândă, îi refuzaţi afecţiunea de soră fără vreun motiv.

— Nabuleone, începu mama sa, ar trebui să te gândeşti la chestiunea moştenitorului tău…

— Ea va *fi* împărăteasa mea.

Uşurarea şi recunoştinţa îmi învăluiră inima. Apoi iubirea. I-am zâmbit scumpului meu soţ.

Urechile lui Caroline ardeau. Louis îi aruncă o privire

tăioasă lui Joseph, apoi mamei lui.

Bonaparte observă schimbul de priviri.

— *Madame Mere,* cred că staţi pe locul soţiei mele. Alteţa Sa Imperială, împărăteasa Joséphine, ar trebui să stea în capul mesei.

— Cum îndrăzneşti să vorbeşti astfel cu mama noastră? ţipă Caroline.

— Fiule, capul ţi-a crescut prea mare pentru trupul tău, rosti Letizia cu răceală. Mă voi muta din locul acesta când voi dori. Nu eşti nici soţul, nici stăpânul meu.

— Sunt conducătorul tău! replică el, aruncându-şi furculiţa în farfurie şi ridicându-se.

Sunetul metalului izbindu-se de porţelan mă făcu să tresar.

— Idiot nerecunoscător! pufni Elise.

— Cine este ingratul aici? zbieră Bonaparte. Pleacă imediat de la masa mea! Aruncă paharul pe jos, iar cristalul se sparse în bucăţi.

— Bucuroasă! Este limpede că nu sunt respectată aici! Tiranule! Elise se ridică de la masă cu atâta forţă, încât paharul ei se clătină.

— Nu m-ai văzut făcând pe tiranul încă, surioară! Venele de pe gât îi zvâcneau.

— Vezi dacă îmi pasă! Iar *împărăteasa ta* poate să se ducă dracului, odată cu tine! strigă ea, ieşind furioasă din cameră.

Caroline sări în picioare şi o urmă. De îndată ce plecară, *Madame Mere,* Joseph şi Louis îşi întoarseră privirile spre mine. Eu eram singura vinovată. Fiecare problemă de familie, fiecare vină a lui Napoleon era din pricina căsătoriei cu mine, asta spuneau ochii lor.

Afişam o atitudine calmă, dar fermă. Nu aveam să le permit să mă mai intimideze. Nu puteam fi alungată, uitată şi batjocorită. Aveam să-mi fac datoria faţă de soţul meu, nu faţă de ei.

Aveam să fiu împărătească.

*

Vara lăsă locul toamnei în timp ce ne pregăteam pentru încoronare. Bonaparte făcea presiuni asupra Papei, cerându-i să participe, şi se părea că suveranul pontif avea să accepte. Eu mă consultam cu o echipă de valeţi în privinţa hainelor, a mâncărurilor pentru banchet şi a muzicienilor. Totul trebuia să fie perfect pentru ziua cea istorică. Seara, după zilele epuizante de pregătiri, întreg grupul studia un model al procesiunii conceput din păpuşi de hârtie. Nimeni nu putea să greşească un pas ori să iasă din formaţie ca nu cumva să strice tot ansamblul.

În noaptea de dinaintea încoronării, zăpada acoperi grădinile cu o pudră moale. O culoare potrivită pentru noul nostru început, mi-am zis. Dar, până dimineaţă, covorul alb se transformă în mocirlă din pricina ploii. Când sosi timpul să pornim spre Notre-Dame, am alergat cu copiii spre trăsură pentru a nu ne uda.

Privitorii se strânseseră pe bulevarde, aruncând flori în ciuda ploii care le lovea umbrelele fragile. Mulţimi de oameni călătoriseră de departe pentru a-i aduce un omagiu soţului meu, împăratul. Un sentiment de uşurare mă cuprinse, în ciuda stării mele de agitaţie.

Urma să fiu împărăteasa Josephine.

Am zâmbit, atât în sinea mea, cât şi cetăţenilor de pe străzi. Poziţia mea era garantată – tot ceea ce realizasem pentru a-mi întreţine familia, pe mine, avea să fie în siguranţă. Bonaparte îşi apărase în sfârşit familia. Nu ne puteau despărţi.

Când am ajuns la Notre-Dame, coaforul meu mă conduse în sacristia din spatele catedralei. Deja aplicase colorant castaniu peste firele argintii cu o seară înainte. Acum strecura diamante printre şuviţe şi îmi fixă diadema din aur.

— *Voilà,* spuse *monsieur* Justin, punându-mi în faţă oglinda.

Părul îmi strălucea asemenea unui nimb. Obrajii îmi erau trandafirii, iar ochii îmi licăreau de entuziasm. Arătam perfect pentru o împărătească.

— Este timpul pentru rochie.

Stomacul îmi tresări. Doamnele mele de companie se mişcau ca o tornadă în jurul meu, mânuind materialul, ajutându-mă să îmbrac o rochie cu talie înaltă – croită de *monsieur* Isabey – din satin alb, brodat cu fir de aur şi argint şi împodobită cu diamante. Un guler ţeapăn din dantelă se ridica de pe umeri spre bărbie, încadrându-mi chipul,

Bonaparte, îmbrăcat în satin alb, intră în încăpere, urmat de o mulţime de servitori şi de *monsieur* Leroy, care se învârtea frenetic în jurul lui.

— Familia este pregătită. Şi-au ocupat cu toţii locurile, mă informă el sărutându-mă cu tandreţe.

I-am strâns mâna într-a mea în timp ce lumea se aduna în biserică şi umplea rândurile de bănci.

— Nu avem timp de pierdut, Alteţă Imperială.

Monsieur Leroy bătu din palme, iar servitorii aduseră ultimele componente ale ţinutelor noastre, mantiile din catifea stacojie, tivite cu blană de hermină şi brodate cu albine aurii.

Am păşit înaintea oglinzii. Trupul meu mărunt era împodobit cu rubine şi diamante şi materiale splendide.

— *Amore mio,* eşti minunată, îmi spuse Bonaparte cu o bucurie nesfârşită în ochi. Astăzi facem istorie.

Inima îmi tresări. Împărăteasa Franţei, a întregii Europe.

— Cu împăratul inimii mele. I-am trimis un sărut pentru a nu-mi distruge rujul.

Tocmai atunci răsună o melodie marţială, semnalând începutul procesiunii.

Stomacul mi se agita de parcă albinele aurii de pe robă se strecuraseră în mine.

Am intrat în biserica răcoroasă cu paşii lenţi pe care îi exersasem. Surorile Bonaparte îşi ocupară locul în urma mea, susţinând greutatea trenei lungi.

Privitorii încremeniseră în sala imensă, luminată de razele ce pătrundeau prin vitralii şi de flăcările lumânărilor.

Mi-am fixat un zâmbet pe buze şi am început să

număr paşii în timp ce înaintam. Câte unul, pe rând.

De îndată ce toţi îşi ocupară locurile, papa şi cardinalii săi începură o slujbă interminabilă, în timp ce eu studiam mulţimea de chipuri familiare. Miniştrii şi susţinătorii noştri, rudele şi prietenii stăteau tăcuţi, respectuoşi. În cele din urmă, când papa Pius îl chemă pe Bonaparte înainte, toate privirile se îndreptară asupra preaiubitului meu soţ.

Papa ridică mâinile şi îl unse pe Bonaparte cu mir pe frunte.

— Fie ca spiritul Domnului şi Mântuitorului nostru, Iisus Hristos, să te îndrume şi să te protejeze. Te ung pe tine, Napoleon Bonaparte, împărat al Franţei şi al tuturor teritoriilor sale.

Papa ridică apoi coroana de pe perna din catifea.

Cu o mişcare agilă, Bonaparte se ridică şi smulse obiectul greu din aur din mâinile sfinte ale Papei.

Un icnet răsună în tăcerea bisericii.

— Împăratul Bonaparte, sunt astfel încoronat, rosti soţul meu punându-şi coroana pe cap. Împăratul Franţei, împăratul Europei.

Glasul îi răsuna în vasta catedrală.

Am privit chipurile uimite şi speriate din mulţime. Bonaparte nu căuta binecuvântarea nimănui. Slujba fusese doar de dragul spectacolului. Nu eram şocată de comportamentul lui, dar nimeni nu îl cunoştea aşa cum îl cunoşteam eu.

Când îşi înclină capul în direcţia mea, am pornit spre altar. Oare îmi puteau auzi inima bubuind?

Mă mişcăm încet, fără ezitare. Când am făcut ultimul pas, o mare greutate mă smuci din spate.

Cumnatele mele dăduseră drumul trenei. Ticăloasele voiau ca eu să cad! M-am luptat să-mi recapăt echilibrul.

Bonaparte se încruntă la ele cu o asemenea ferocitate, încât ridicară imediat trena.

Am tras adânc aer în piept. Nu aveam să mai irosesc niciun gând pe ele în această zi importantă.

Am îngenuncheat înaintea lui Dumnezeu, a congregaţiei, a Papei şi a soţului meu.

Bonaparte îmi ţinu deasupra capului coroana şi proclamă:

— Te încoronez Alteţa Imperială Josephine Bonaparte, împărăteasa Franţei, împărăteasa Europei.

Apoi îmi aşeză coroana pe creştet.

M-am înclinat cu mâinile împreunate la piept, străbătută de un val de linişte şi de seninătate. Împărăteasa francezilor, împărăteasa inimii lui Bonaparte.

*

Îndatoririle nu mi se schimbară, deşi lărgirea curţii imperiale împovăra pe toată lumea, chiar şi pe soţul meu, care ceruse acest lucru.

— Afişarea luxului îmi dovedeşte puterea, insistă el.

Asistam la discuţii lungi şi la dezbaterea chestiunilor de stat, Bonaparte foindu-se pe tronul său tot timpul. După părerea mea, trei seturi de plecăciuni şi sărutarea inelului său însemnau cam mult, dar i-am respectat dorinţele şi, spre satisfacţia lui, le-am impus acest gest doamnelor mele de companie.

— Arătaţi minunat, *mademoiselle* Larouche.

Bonaparte îi ţinu mâna mai mult decât obişnuia, privind-o în ochi.

M-am prefăcut că nu observasem, deşi îmi venea să o alung de la curte chiar în clipa aceea. Sau să-l lovesc pe el.

Salonul meu veşnic aglomerat şi nenumăratele audienţe date de Bonaparte ne mâncau zilele. Serile noastre împreună se răriseră, întrucât soţul meu petrecea mult timp în afara Parisului.

Mă plângeam de acest aspect lui Hortense într-o după-amiază, pe când jucam *pinacle.*

— Mă simt ca şi cum nu ar fi niciodată aici, iar când este, are mintea în altă parte.

— Probabil că responsabilităţile unui împărat sunt nesfârşite. Şi epuizante pentru o împărătească. Hortense îşi studie cărţile şi le aranjă în ordinea ei preferată. Îmi fac griji pentru tine, *maman.* Te vei îmbolnăvi cu programul ăsta

aglomerat. Depui atâtea eforturi, şi pentru ce? Admiraţia curtenilor cărora nu le pasă de nimic altceva decât de rangul lor? Ar trebui să-ţi iei un răgaz. Vino cu mine la băi. O vizită la izvoarele termale ţi-ar face bine.

Uşa se deschise brusc, şi un îngeraş cu chip rotund alergă în încăpere cu o tânără bonă pe urmele sale.

— Napoleon, *mon petit chou,* credeam că dormi! Hortense se încruntă la fiul ei.

El o ignoră şi sări pe canapea, lângă mine.

— *Grand-mere,* pot să joc şi eu? Mâinile lui dolofane îmi apucară cărţile.

Am izbucnit în râs.

— Desigur, *mon amour.* I-am sărutat obrazul rotofei şi mi-am trecut degetele prin părul lui blond. Te învăţ eu cum.

Micuţul se aşeză în poala mea fără nicio grijă şi se foi până decise că stătea comod.

— Îmi place să joc.

— Napoleon, jocul ăsta este pentru adulţi, spuse Hortense, apoi se întoarse spre bonă: Ar trebui să doarmă.

— *Oui, madame.* Îmi cer iertare, dar nu voia să stea locului şi a sărit din pat. L-am alergat pe coridoare, explică ea, făcând o plecăciune. Îmi cer iertare pentru că v-am întrerupt.

— Îngeraşul meu de trei anişori este bine-venit oricând, am spus, sărutându-l pe creştetul capului. Nu mă săturam niciodată să-l alint.

El îmi răscoli mâna de cărţi, scoţându-şi limba rozalie printre dinţi.

Am izbucnit din nou în râs.

— Câtă concentrare pentru un băieţel!

— Un joc şi apoi la culcare, decise Hortense.

Micul Napoleon o privi cu tristeţe în ochii săi albaştri.

— Doar un joc, *maman?*

— Unul.

— Cum poţi rezista unei asemenea feţişoare? L-am strâns din nou în braţe. Iar o vacanţă ar fi divină.

*

Hortense şi cu mine ne aflam la băi doar de o lună când *monsieur* Talleyrand, ministrul de Externe al lui Bonaparte, primi veşti îngrijorătoare de pe frontul austriac. M-am întors de îndată la Paris.

Austria îşi unise forţele cu Rusia pentru a declara război Imperiului. Bonaparte şi Eugène se pregăteau să plece pe front. Gândul de a-mi trimite din nou soţul şi fiul în calea pericolului mă umplea de disperare.

— Chiar trebuie să mergeţi şi voi? l-am întrebat.

— Speranţa oamenilor va renaşte dacă îşi vor vedea conducătorul înfrângând duşmanul, spuse Bonaparte. Vom pleca spre Prusia în două zile. Elementul-surpriză este mai important decât proviziile sau numărul soldaţilor. Voi forma o alianţă cu prusacii şi vom dezbina forţele ruseşti. De data aceasta, micuţa mea creolă, vei veni şi tu.

Am părăsit Parisul de îndată. Regele prusac fu de acord cu planul lui Bonaparte, iar armata noastră avansă rapid. Eu am rămas în Bavaria pe post de locţiitor, întâmpinând miniştrii străini şi acceptând onoruri în numele soţului meu. Pe cât de des posibil, părăseam casa străveche în care ne instalaserăm şi îi vizitam pe răniţii din spitale.

Vegheam asupra unui căpitan francez care zăcea nemişcat în patul său. Chipul îi era supt, buzele uscate, iar capul îi era înfăşurat în bandaje murdare. Ar fi putut fi Eugène. Fierea mi se ridică în gât la acel gând oribil. Am luat o cârpă de la o infirmieră şi am înmuiat-o într-un lighean cu apă, apoi i-am şters obrajii şi pieptul.

Soldatul deschise ochiul rămas neacoperit.

— Împărătească Josephine? Dumnezeu să vă binecuvânteze, gemu el. I-am învins?

— Nu te forţa, căpitane! Trebuie să te vindeci. Dar da, victoria este iminentă. Cu voia lui Dumnezeu.

Capul îi căzu într-o parte.

— *Grâce à bon Dieu.* Trăiască împăratul!

*

Bonaparte obţinuse o victorie punctuală. În seara de dinaintea semnării tratatului, Talleyrand îl avertiză să nu se precipite.

— Ai o singură şansă de a-i atrage de partea noastră. Cu susţinerea Rusiei, Austriei şi Prusiei, i-am putea învinge pe britanici. Fără ei, am putea fi pierduţi.

— Cu familia mea la cârma Imperiului, nu vom avea nevoie de aliaţi, declară Bonaparte cerându-mi confirmarea din priviri.

— Familia noastră nu poate înlocui nişte conducători de armate, i-am spus. Trebuie să fiu de acord cu *monsieur* Talleyrand.

Bonaparte îl ignoră pe ministrul de Externe şi înfiinţă Confederaţia Rinului, divizând teritoriile pe care le eliberase de sub influenţa austriacă. Le împărţi printre membrii familiei Bonaparte şi copiii mei de parcă ar fi fost nişte cărţi de joc.

Într-o seară, stăteam cu Bonaparte în pat, discutând următoarele mutări pentru binele familiei.

— Mi-ar plăcea să-i adopt pe Eugène şi Hortense şi să-i fac succesori oficiali.

M-am ridicat în capul oaselor, tresărind.

— Ar însemna atât de mult pentru ei! Şi pentru mine! I-am mângâiat chipul cu buzele, sărutându-l într-o mie de locuri.

El râse de entuziasmul meu.

— Au fost cei mai buni copii pe care şi i-ar putea dori un tată. Îşi feri privirea apoi, dându-şi seama de implicaţia cuvintelor sale.

— Ce s-a întâmplat?

— Ştii că Eugène nu poate accepta tronul? mă întrebă.

Am dat aprobator din cap.

— Dar îl voi numi vicerege al Italiei, iar Louis şi Hortense vor fi regele şi regina Olandei.

Bula mea de fericire se sparse. Aveau să fie atât de departe de Paris, împreună cu nepoţii mei! Mi-am coborât

privirea asupra mâinilor.

El îmi ridică bărbia şi mă privi în ochi.

— Tot îi vei putea vedea.

Tristeţea mă copleşise. Cât de des puteam călători în Italia sau Olanda cu toate întâlnirile şi programul meu? Părea imposibil.

— Mai am o veste. Principele elector al Bavariei a fost de acord ca Eugène să o ia de soţie pe prinţesa Augusta.

Vestea mă lăsă cu gura căscată. Eugène, gata să se însoare!

— Când? S-au cunoscut?

— Nu, dar nu îţi face griji, iubirea mea, Augusta este frumoasă şi blândă. Eugène va fi înnebunit după ea. El ni se va alătura mâine şi se vor căsători în ziua următoare.

*

În momentul în care l-am văzut pe Eugène împreună cu prinţesa Augusta, am ştiut că se îndrăgostise de frumuseţea blondă, iar ea părea să-i împărtăşească sentimentele. Nu puteau să se potrivească mai mult de atât.

— Sunt îndrăgostit, îmi spuse Eugène la nici trei săptămâni după nunta sa. Augusta este cea mai minunată femeie din lume.

Un licăr îi strălucea în ochi, părul îi era ciufulit, iar obrajii rozalii. Da, fiul meu era îndrăgostit.

— Sunt atât de fericită pentru tine, i-am spus, îmbrăţişându-l.

Un rânjet molipsitor i se întipări pe chip.

— Mă dor obrajii de la cât zâmbesc. Nu mai gândesc limpede! Râse. Nu vreau să trăiesc nici măcar o singură zi fără ea.

— Nu va fi nevoie. I-am zâmbit, încântată că măcar pentru unul din copiii mei găsisem perechea perfectă.

*

Bonaparte şi cu mine ne-am întors la Paris pentru un sezon, înainte ca Rusia să mărşăluiască spre graniţele Confederaţiei Rinului. Exact cum îl avertizase Talleyrand. Soţul meu plecă degrabă în Polonia. Eu am rămas pentru a mă asigura că moralul capitalei se menţinea la cote înalte, deşi teama mă rodea din mai multe motive.

Auzisem că femeile poloneze erau frumoase.

Lunile trecură. Programul meu se desfăşura după aceleaşi reguli stricte. Corespondenţa de la Bonaparte venea tot mai rar. Epuizată şi stresată, am căutat refugiu la Malmaison, printre plantele şi pădurile mele, departe de intrigile de la curte.

Într-o după-amiază, mă plimbam printre magnoliile violet când un mesager intră pe alee. Sări de pe cal gâfâind şi scoase un teanc de scrisori din geantă.

Graba lui îmi trimise un fior pe şira spinării.

— Ce s-a întâmplat, *monsieur?* Este vorba despre împărat?

— Am scrisori de la Alteţa Sa Imperială şi de la regele Louis al Olandei.

I-am smuls scrisorile din mână şi am mers în grădină, unde m-am aşezat pe o bancă, la umbra unui cireş. Louis, soţul lui Hortense, îmi scrisese. Am rupt plicul cu mâini tremurânde şi am parcurs rapid caligrafia ondulată. Micul Napoleon, veselul şi chipeşul meu nepot, era bolnav de febră şi avea şi urticarie. Louis nu o putea calma pe Hortense.

Teama puse stăpânire pe mine. Trebuia să plec de îndată. Fiica mea avea nevoie de mama sa.

Am deschis apoi scrisoarea lui Bonaparte. El ştia de boala micului Napoleon? De când suferea micuţul meu adorabil? Bonaparte îmi ceruse să stau la Paris în ciuda chinului prin care trecea nepotul?

Am intrat grăbită în casă. Bonaparte era nebun? Nu aveam de gând să-mi abandonez fiica la nevoie. Datoria mea era întâi faţă de copiii mei, nu faţă de curtea lui ridicolă.

— Pregătiţi trăsura! am strigat. Plec într-o oră!

O servitoare alergă să le transmită lacheilor ordinul.

Din goana trăsurii, priveam absentă peisajul şi mă rugam: „Doamne, fă ca nepotul meu să se vindece. Te implor, lasă-l să trăiască.”

Capitolul 22

Zvonuri
Palais des Tuileries, 1807

Ajunsesem prea târziu.

Micul Napoleon murise în orele matinale ale dimineţii, în braţele lui Hortense. Când am sosit, mi-am găsit fiica ghemuită într-un colţ în camera fiului ei. Se legăna înainte şi înapoi, îmbrăţişând o jucărie de-a lui. Părul i se desprinsese, formând un nimb ondulat în jurul capului. Rochia ei arăta de parcă fusese făcută ghem.

Durerea mă izbi în plin.

— Hortense!

Ochii ei pustii îi întâlniră pe ai mei pentru o secundă, apoi se îndepărtară din nou.

Am strâns-o în braţe, mângâindu-i tenul palid.

— O, draga mea! Îi legănam trupul slăbit. Draga mea.

Ea nu spuse nimic. Suspinele mele umpleau tăcerea.

Timp de câteva zile, Hortense tremură violent sau zăcu inertă în patul ei, dar nu plângea, nu scotea nici măcar un sunet.

Am trimis după un doctor.

— Este în şoc, spuse el, închizându-şi geanta. Îşi coborî glasul pentru ca Hortense să nu-l audă. Este foarte greu să pierzi un copil, Alteţă. Ar face bine să…

— Greu? ţipă o voce ascuţită. Este greu?

Hortense sări din pat. Boneta de noapte, din dantelă, îi zbură pe podea. Pete violet îi încercuiau ochii frenetici. Arăta de parcă ar fi fost bătută.

— Hortense!

M-am grăbit să ajung lângă ea.

— Napoleon! Băieţelul meu! Dumnezeu l-a lăsat să moară! Mi-a luat băieţelul!

Se repezi în salon, cămaşa de noapte fluturând în urma ei.

Mă simţeam de parcă cineva m-ar fi înjunghiat cu un cuţit. Lacrimile începură să îmi curgă în timp ce alergam după ea.

— Nu îţi va face niciun bine să te agiţi, o avertiză doctorul.

Hortense se întoarse să urle la el, dar se împiedică de colţul unui covor roşu. Se prăbuşi la podea gâfâind, apoi răcni, scoţând un sunet inuman. Ţipetele şi strigătele ieşeau iar şi iar din gâtul ei, de parcă ar fi fost torturată.

I-am tras trupul tremurând pe genunchi şi mi-am pus braţele în jurul ei. Nu mi se împotrivi. După câteva minute, ţipetele se reduseră la suspine.

— Vreau să mor! Nu pot să fac asta. Nu pot… *Maman,* fă să se oprească. Nu pot… durerea… băieţelul meu!

Am strâns-o la piept, legănând-o ore întregi.

Cum de putuse Dumnezeu să i-l ia? Cum putea ea să meargă mai departe? O mamă nu-şi putea reveni după pierderea unui copil.

*

Hortense era de neconsolat. Refuza să mănânce. Pielea îi atârna pe oase. Ochii îi ieşeau din orbite şi începusem să mă tem pentru viaţa ei. I-am oferit lui Dumnezeu viaţa mea în schimb, mă rugam, îl imploram să o vindece.

Hortense putea trece peste asta. Avea să treacă peste asta. Trebuia.

Spre surprinderea mea, Louis rămase alături de ea. Era iubitor, răbdător şi blând. O ducea în grădină în fiecare dimineaţă, îi citea şi o legăna în braţele sale. I-am scris lui Bonaparte din Olanda. Pretindea că este devastat de moartea micului Napoleon, dar nu veni în vizită. Eu mă

simţeam mizerabil, marcată deopotrivă de pierderea nepotului meu şi de durerea fiicei mele suferinde.

Şi eram furioasă pe soţul meu absent.

Bonaparte îşi abandonase fratele, fiica şi soţia în vremuri de doliu. Nu-l mai cunoşteam pe bărbatul cu care mă căsătorisem. El, căruia i se dăruise tot, îi abandonase pe cei care îl iubeau.

— Mă simt neputincioasă, Louis. Ce vom face? l-am întrebat într-o după-amiază, în timp ce Hortense dormea.

— Poate o călătorie ar ajuta-o, sugeră el.

— Da. Poate la casa voastră din provincie, de lângă Bruxelles? Îl voi invita şi pe Eugène să vină să-şi petreacă vara acolo. Hortense îl adoră.

Eugène părăsi de îndată Italia pentru a-şi consola sora iubită. Când sosi, Hortense se aruncă în braţele lui.

— S-a dus, Eugène. Lacrimile îi curgeau pe obrajii supţi.

— Hortense, o mângâie el pe spate. Draga mea soră, îmi pare atât de rău!

*

Pe măsură ce treceau zilele, se vădi că Hortense răspundea bine la iubirea fratelui său.

— Trebuie să mănânci, draga mea, îi spunea el. Doar o bucată de pâine cu gem.

Ea ciuguli timid la început, apoi mâncă întreaga felie.

Eugène îi sărută mâna şi zâmbi.

— Bravo, fetiţo! Trebuie să-ţi recapeţi puterile.

Zi după zi, Eugène îi citea lui Hortense, se plimba cu ea prin grădini şi stătea lângă ea la pian. Fiica mea nu râdea şi nu zâmbea, dar vălul morţii se ridică de pe trăsăturile ei. Îşi revărsa durerea în melodii superbe, care răsunau în palat zi şi noapte.

Încetul cu încetul, începu să se vindece.

*

La sfârşitul verii m-am întors la Paris, smulgându-i lui Hortense promisiunea că avea să mă viziteze înainte de sărbători. La două zile după sosire, am primit o scrisoare din Martinica.

Maman murise în somn.

Durerea se abătu asupra mea ca o mantie de plumb. Nu fusesem acolo să-mi conduc mama pe ultimul drum, să îmi iau rămas-bun. M-am prăbuşit într-un abis de disperare. Familia mea pierise. Nu mai aveam nici eu mult până să mă duc după ei. Pielea avea să mi usuce, mintea să îşi piardă agilitatea. Ce fel de viaţă dusesem?

Fericirea părea iluzorie. Mă lăsam purtată de la o îndatorire la alta, ghidată de aberaţiile politice. Aşteptam, deşi nu eram sigură ce. Întoarcerea lui Bonaparte? Ridicarea vălului întunecat. Puterea de a înţelege.

Bonaparte mă mustră pentru suferinţa mea.

— Scrisorile îţi sunt pătate cu lacrimi. Te laşi în voia durerii. Fii puternică! Imperiul necesită îndrumarea ta.

Mâhnită de asprimea lui, am încetat să-i mai scriu.

*

Vizita lui Hortense mă scoase din depresie. Fiica mea plănuia să rămână la Paris câteva luni – Louis nu-i mai cerea să stea în palatul lor, izolată de familie şi de prieteni.

După cină, în prima seară, ne-am retras singure în apartamentul meu.

— Am o veste pentru tine, spuse ea aşezându-se într-un fotoliu. Un zâmbet i se aşternu pe buze, primul pe care îl văzusem de luni întregi. Mângâindu-şi pântecele, mă anunţă: Sunt însărcinată!

— O, Hortense! Mi-am aruncat braţele în jurul ei. Sunt atât de fericită!

— Amândouă aveam nevoie de veşti bune, zise ea, sărutându-mi mâinile. Iar tu cum te simţi, *maman?*

M-am încruntat.

— Nu îţi face griji pentru mine! Sunt bine.

— Am auzit zvonurile. Alde Bonaparte îi trimit amante

Alteţei sale.

— Aşa mi-au spus şi prietenele mele, am zis, străduindu-mă să-mi păstrez cumpătul. Vor să-l ajute să demonstreze că e fertil.

Hortense rămase tăcută un moment. Ştia că familia soţului meu încerca să-mi submineze poziţia.

— El se întoarce mâine.

Dintr-odată se auzi o bătaie în uşă.

— *Entrez.*

O servitoare intră şi făcu o reverenţă.

— Împărătească Josephine, şeful poliţiei doreşte să vă vorbească în particular.

— A! Uitasem! Trebuie să discutăm detalii de securitate despre întoarcerea lui Bonaparte. Hortense, îmi permiţi, draga mea?

— Desigur.

Se ridică să plece în timp ce ofiţerul Fouche păşi în salon îmbrăcat în obişnuita lui uniformă neagră, împodobită cu revere aurii. Chipul lui semăna cu al unei vulpi cu ochi migdalaţi, pomeţi înalţi şi nas ascuţit.

— Alteţă. Făcu o plecăciune, apoi îşi aranjă centura roşie. Am o chestiune delicată de discutat cu dumneavoastră. Îşi împreună mâinile la spate, într-un gest agitat.

— Vom urma protocolul heraldic obişnuit? l-am întrebat, luând o cireaşă confiată din fructieră.

— Da, răspunse el, coborând privirea în podea.

— Ce s-a întâmplat, Fouche?

Am încetat să mai mestec.

— Este foarte jenant, astfel că voi trece direct la subiect. Îşi drese glasul. Împăratul are un copil nelegitim.

Aproape că m-am înecat cu cireaşa. Am scos-o din gură pe un şervet şi l-am scrutat, nevenindu-mi a crede.

— Alteţă? spuse el.

— Unde doriţi să ajungeţi, *monsieur?* L-am fixat cu o privire rece şi încruntată.

— Este bine ştiut cât de mult vă iubeşte împăratul, dar are nevoie de un moştenitor.

— Îmi spuneţi asta din cruzime?

— Împărătească… Alteţă… Cum să vă spun? Se opri. Este de datoria dumneavoastră, ca soţie iubitoare, ca mamă a Franţei, să înaintaţi divorţ. Sunteţi iubită, dar ţara are nevoie de un moştenitor. Evitaţi o scenă penibilă. Faceţi primul pas şi divorţaţi dumneavoastră. Dacă îl iubiţi, veţi face ceea ce este drept, ceea ce se aşteaptă de la dumneavoastră.

— Cum îndrăzniţi? Gâtul îmi ardea. Acest lucru nu vă priveşte! Plecaţi imediat!

Tonul meu alertă gărzile. Într-o secundă, dădură buzna prin uşile duble.

— Alteţa voastră? spuse un soldat, având arma pregătită.

— *Monsieur* Fouche tocmai pleca, am zis, arătând spre uşă.

— Sper să îl puteţi convinge pe împărat de contrariul. Sunt mulţi Bonaparte care aşteaptă să-i succeadă la tron. Făcu o plecăciune şi, înainte să plece, adăugă: Vă urez mult noroc, Alteţă!

Un soldat închise uşa în urma lui.

Am plâns ore întregi, până când pereţii deveniră ca o închisoare. Un copil! Sterilitatea era vina mea, iar ei o dovediseră, în sfârşit.

În ciuda orei târzii şi a zăpezii, am chemat o trăsură.

Priveam afară, în noaptea neagră, în timp ce trăsura străbătea în goană mocirla. Câte un cetăţean se mai zărea pe ici-colo, ducând provizii sau legături de surcele în toiul nopţii. Ferestrele brutăriilor şi ale tavernelor licăreau, revărsându-şi lumina în stradă. Toate celelalte faţade erau întunecate şi tăcute.

În apropiere de grădina Luxembourg, i-am poruncit vizitiului să oprească. O plimbare avea să mă ajute să-mi limpezesc mintea.

— Nu vă sfătuiesc, pe zăpada asta, Alteţă, spuse soldatul care mă escorta.

— Nu ţi-am cerut părerea. Mă poţi însoţi… de la distanţă.

Bulgări de zăpadă se scurgeau de pe ramurile perilor şi castanilor adormiţi. Păşeam prin băltoace, udându-mi ghetele şi târându-mi fusta după mine.

Bonaparte urma să aibă un copil cu o altă femeie. Avea să se însoare cu ea? Mă străbătu un val de dezgust. Nu aveam de gând să abdic. Furia îmi crescu. Cum îndrăznea să-i ceară lui Fouche să spună un asemenea lucru? Nu putea să mă privească el însuşi în ochi?

Pe când împroşcam zăpada topită cu ghetele, am zărit trei cetăţeni mergând grăbiţi pe o alee din apropiere. Mi-am tras gluga peste cap pentru a evita să fiu recunoscută, dar era prea târziu.

— Împărătească Josephine! Un bărbat căzu în genunchi, iar ceilalţi îl urmară. Aţi salvat-o pe fiica noastră suferindă, Alteţă. Vă sunt veşnic recunoscător!

— Trăiască împărăteasa Bonaparte! spuse altul, plecându-şi capul.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze, domnilor! Le-am făcut cu mâna înainte să mă întorc spre gărzile mele.

Cum aş fi putut să-mi abandonez poporul?

*

Bonaparte se întoarse singur, fără amantă. Aproape că am leşinat de uşurare, deşi începusem să strâng bani în secret. Peste trei luni se pregătea din nou să plece, pentru a se ocupa de revoltele din Spania. De data aceasta, insistă să-l însoţesc.

— Pentru a-i fermeca pe diplomaţi, aşa cum faci tu. Fratele meu a provocat un dezastru acolo şi ne ameninţă alianţa. Spaniolii îl urăsc pe Lucien.

Am plecat bucuroasă; rolul meu era nepreţuit.

Bonaparte îi ura pe spanioli mai mult decât pe austrieci, dacă era posibil, şi la întâlnirile cu ei se purta ca un copil răzgâiat şi nervos. I-am îmblânzit cât de mult am putut comportamentul şi am ajutat la cimentarea alianţei.

În ultima săptămână în Spania, l-am încurajat să îşi ia o vacanţă.

— Trebuie să ne odihnim. Să ne jucăm şi să facem dragoste. Să ne bucurăm de mare înainte de a ne întoarce la îndatoririle din Paris.

— Este o idee bună, *amore mio.* Vom sta câteva zile. Bonaparte îşi trecu mâna prin părul meu în timp ce stăteam la măsuţa de toaletă, ungându-mi faţa cu cremă. De ce nu mergi să te plimbi pe plajă? Ia puţin aer proaspăt. Vin şi eu de îndată ce termin cu întâlnirea.

— Să nu întârzii prea mult, i-am spus, trimiţându-i un sărut.

În drum spre plajă, mi-am dat seama cât de dor îmi fusese de mare. Cât de mult îmi lipsiseră oceanul, mirosul valurilor, nisipul cald sub tălpi, părul legănându-se în vânt! *Acasă.* O durere apăsătoare mi se răspândi în piept. Ce dor îmi era de casă, de *maman!* Ochii mi se umeziră la amintirea chipului ei. Unele răni nu se vindecau niciodată, indiferent cât de mult timp trecea.

Când trăsura se opri, am sărit din ea şi am pornit în lungul ţărmului, cu umbrela în mână. Valuri albastre străluceau sub razele soarelui. Mirosul algelor umplea aerul, iar nisipul de culoarea spicelor de grâu se întindea până la contopirea munţilor cu marea. Un pescar singuratic smucea uşor undiţa pentru a-şi atrage prada.

Îi invidiam viaţa simplă, cu scopuri clare.

Mi-am legat pălăria de pai sub bărbie şi m-am aşezat pe nisip. Pierdută printre gânduri, nu l-am observat pe Bonaparte, desculţ, grăbindu-se spre mine. Ţopăia, aruncând nisip în aer. Am râs şi ne-am rostogolit pe plajă, o harababură de mâini, picioare şi muselină. Umbrela mea roz de soare îmi scăpă din mână şi fu aruncată de vânt în valuri.

— Umbrela!

— Vom cumpăra alta. Bonaparte se aşeză peste trupul meu şi îşi plimbă degetele pe fruntea mea, trasându-mi conturul sprâncenelor şi al pometţilor. Mă privea de parcă ar fi căutat un răspuns.

M-am concentrat pe iubirea din ochii lui. În această zi perfectă, nu avea să existe teamă sau gelozie.

Îşi îngropă chipul în pielea fină a gâtului meu.

— Draga mea, mi-ai lipsit. Am nevoie de tine lângă mine. Întotdeauna.

I-am ridicat fruntea şi l-am sărutat de parcă lumea avea să se sfârşească.

*

Am petrecut şase luni fericite împreună. Bonaparte era grijuliu şi tandru. Dormea în fiecare noapte în braţele mele, aşa cum obişnuia. Eram fericiţi – până când a fost chemat din nou pentru o altă campanie. Am apelat la *madame* Remusat să îmi raporteze fiecare zvon, deşi deveneau din ce în ce mai răutăcioase.

— Se spune că plănuieşte un divorţ şi o căsătorie în acelaşi timp, mă informă ea. Şi-a ales o mireasă cu ajutorul ţarului Alexandru şi al fraţilor săi.

Amestecul de îndoială, disperare şi repulsie deveni familiar şi epuizant. Nu mai ştiam cine eram, unde îmi era locul. Nu mă puteam regăsi printre sutele de străini de la curte, nu mai suportam competiţia neîncetată nici măcar când eram singură în camera mea. Abandonându-mă în voia sorţii, pluteam prin zilele mohorâte. Preţul faptului că eram împărăteasa Josephine, soţia lui Bonaparte, îmi apăsa cumplit sufletul. Ceva trebuia să se schimbe.

*

Bonaparte se întoarse din campanie cu cea mai proastă dispoziţie la care fusesem vreodată martoră. Se purta de parcă un demon pusese stăpânire pe el.

Dădu furios buzna în salonul meu.

— Ce faci? Te aşteptam la ora două. Este şi un sfert. Traversă furios camera. Dumneata, *madame,* vei pleca imediat, răcni el ridicând-o în picioare pe directoarea Societăţii Mamelor Caritabile.

Femeia păli şi îşi îndreptă pălăria.

— Iertaţi-mă, Alteţă. Nu ştiam…

— Pleacă! zbieră el, iar ea ţâşni spre uşă.

— Bonaparte, am început eu, în numele lui Dumnezeu, ce te-a…

— Când îţi spun să faci ceva, faci! Sunt stăpânul tău! Mi te supui! Păşea furios, spărgându-mi bibelourile din sticlă. Înjura şi lovea mobilierul. M-am ridicat şi m-am dus după canapea, aşteptând ca furtuna să treacă. După câteva momente, se opri şi privi în jur, apoi spre mine. Chipul furios i se posomorî şi se aruncă într-un scaun. Ce-am făcut? Îmi pare rău! Atât de rău, iubirea mea. Îşi ascunse chipul în palme.

Am mers în spatele său şi mi-am pus mâinile pe umerii lui.

— Orice ar fi, *mon amour,* vom trece şi peste asta. Îi vom face faţă şi vom merge mai departe. Eşti obosit şi foarte solicitat. De ce nu te odihneşti? Voi trimite o tavă cu ceai şi coniac în camera noastră.

Mă trase pe genunchii săi şi mă sărută cu disperare.

— Te voi iubi întotdeauna!

Vinovăţia îi licărea în ochi.

— Şi eu pe tine!

Mi-am alungat teama. Îi observasem tonul disperat.

*

Timp de două săptămâni, când mă mustra şi mă denigra, când se răzgândea şi mă implora să-l iert. Îi înduram cu greu schimbările bruşte de comportament, iar teama mi se accentua cu fiecare zi.

Într-o seară, în timpul unei cine în familie, îmi dădeam silinţa să-i ignor starea agitată.

— Josephine, nu ar trebui să stai acolo, spuse Bonaparte, bând vin de Bordeaux dintr-un pocal. Nu eşti stăpâna acestei mese.

Fraţii lui îl priviră încântaţi. Le făcea plăcere să-l vadă vărsându-şi furia asupra mea.

— Întotdeauna stau aici.

— Aşează-te în altă parte. Acum, îmi ordonă el

aruncând pe masă o bucată de pâine.

Chiar trebuia să facă o scenă în faţa rudelor lui? Îmi doream să le şterg expresiile încrezute de pe feţe.

— Foarte bine.

Am pus jos furculiţa şi m-am mutat pe un alt scaun. Un servitor îmi aduse o farfurie cu mâncare, însă apetitul îmi dispăruse. Am luat o gură de vin.

— De ce porţi rochia asta hidoasă la cină? Nu ai găsit nimic frumos de purtat?

— Am comandat rochia asta pentru tine, Alteţă. Este mătase albastră franţuzească, preferata ta. Credeam că vei fi încântat.

— O urăsc. Nu te avantajează deloc.

Stomacul mi se încordă, dar am afişat un zâmbet vesel.

— Atunci, o voi da săracilor.

— Ai dat destule deja. Nu faci altceva decât să-mi cheltui banii. În stilul ăsta, vei falimenta Imperiul.

Caroline chicoti.

Furia îmi clocotea pe sub piele, făcându-mă să roşesc. L-am privit în ochi.

— Orice imperiu are un sfârşit. Al tău ar putea la fel de bine să rămână în istorie pentru că şi-a dat totul cetăţenilor săi, am zis, luând încă o gură de vin.

Joseph, strâmbându-se, înşfăcă o bucată de friptură. Scena îi făcea prea multă plăcere pentru gustul meu.

— De ce nu îţi găseşti alt bărbat care să-ţi întreţină obiceiurile cheltuitoare? se interesă Bonaparte.

Sângele mi se scurse din obraji. Iată ameninţarea căreia dorise să-i dea glas încă de când se întorsese!

Mi-am împăturit şervetul şi l-am aruncat în farfurie.

— Eu am terminat. Poftă bună tuturor.

Am ieşit foarte grăbită din încăpere pentru a evita ca ei să mă vadă plângând. Nici nu închisesem bine uşa, când Bonaparte mă urmă.

Vederea lui îmi alimentă furia,

— Ce naiba te-a apucat? M-ai umilit în faţa familiei tale! Cum ai cutezat să-mi vorbeşti astfel? Nu am făcut

decât ceea ce mi-ai cerut!

Pieptul îmi ardea, gâfâiam, iar lacrimi fierbinţi îmi curgeau pe obraji.

El îşi plecă ruşinat privirea. Când ridică din nou capul, şi obrajii lui erau scăldaţi de lacrimi.

— Trebuie să îţi spun ceva. Se aşeză pe canapea şi îşi trecu o mână prin păr.

— Continuă, l-am îndemnat, aşezându-mă lângă el.

— M-am gândit foarte mult la asta. Glasul i se sparse. Pentru ţară. Pentru Imperiu… trebuie… nu este ceva ce vreau să fac, dar nu am de ales. Cuvintele lui se rostogoleau lent ca nişte pietre, ca într-un vis. Îmi pare atât de rău, *amore mio!* M-am purtat groaznic cu tine în ultimele săptămâni, încercând să-mi justific vina. Nu ai meritat niciun moment comportamentul meu oribil, murmură el sărutându-mi mâna.

Simţeam că încep să mă destram.

— Napoleon…

— Nici măcar nu pot să o spun… cum pot să spun asta? Gemu şi îşi puse capul în poala mea.

Trecu o eternitate. Stăteam încordată în tăcere, prea amorţită să vorbesc sau să mă mişc.

*

În cele din urmă, se ridică şi îmi mângâie faţa.

— Draga mea… trebuie să divorţăm. Îmi pare atât de rău! Îmi dezmierda părul şi spatele. Te iubesc. Nu vreau să fac asta!

Furia mi se reaprinse.

— Nu vrei să faci asta? M-am ridicat în picioare. Atunci, de ce să o faci?

— Tu vei fi întotdeauna preaiubita mea Josephine. Se întinse spre mine.

— Nu mă atinge!

Nu aveam de gând să las durerea să se vadă. Era tot ce îmi mai rămăsese.

— Te rog, putem să vorbim despre asta? Te iubesc.

Întotdeauna te voi…

— Te rog, lasă-mă singură!

— Josephine…

— Pleacă!

Merse spre uşă, dar în prag se opri.

— Am nevoie de un moştenitor. Un împărat nu are de ales.

Lacrimile îmi înceţoşau vederea.

— Un om are întotdeauna de ales, iar un împărat mai mult decât oricine.

Trânti uşa în urma sa.

Cuprinsă de furie, am sfâşiat aşternuturile, am rupt sertarele măsuţei de toaletă şi le-am răsturnat conţinutul pe podea. Am aruncat pernele în capătul camerei şi tăbliţele de scris în foc. Le-am privit arzând şi transformându-se în cenuşă, în nimic.

Cum putea să mă abandoneze? Îi făcusem pe plac, îi dădusem totul! Îmi alungasem prietenii, îmi vândusem fiica fratelui său oribil! Îmi trimisesem fiul în războaiele sale!

Îl salvasem de el însuşi.

Mi-am îmbibat perna cu amărăciune. Am plâns pentru timpul petrecut împreună şi pentru cel cât am stat despărţiţi, pentru eşecurile lui şi pentru ale mele, pentru pierderea coroanei şi a poporului meu.

Pentru prima oară de când mă ştiam, am plâns pentru pierderea sinelui meu.

Capitolul 23

Pragul

Palais des Tuileries, 1810

Divorţul avu loc patru săptămâni mai târziu – un eveniment public desfăşurat în sala tronului din palatul Tuileries. Participară toţi curtenii, purtând ţinute de gală, argintii şi aurii. În lumina sutelor de lumânări, muzicanţii

cântau de parcă era o sărbătoare; asta şi era, celebrarea sfârşitului meu.

În ciuda aglomeraţiei, toată lumea tăcea, cu excepţia membrilor familiei Bonaparte, care se felicitau şi se băteau unii pe alţii pe spate. Câştigaseră. În curând, după atâtea eforturi, aveau să scape de *La Beauharnais.* Doar Louis rămase prietenos. Împărtăşisem durerea lui Hortense, iar el nu uitase asta. Nici eu. Când privirile ni se întâlniră, el şi-o feri grăbit pe a lui.

În pofida aerului lor triumfător, îmi ţineam capul sus. Refuzam să plâng în faţa curtenilor care se holbau cu gura căscată, în faţa urâcioaselor mele rude prin alianţă. Eugène stătea încordat în stânga mea, iar Hortense în dreapta, ţinându-mă de mână.

Cât de mult îmi doream să se termine totul.

— Să începem, spuse magistratul.

Citi termenii divorţului. Bonaparte urma să-mi plătească datoriile şi să-mi acorde o sumă anuală generoasă. Aveam să-mi păstrez titlul şi, mai important, Malmaison. Dar nu puteam locui în Paris, ca nu cumva admiratorii mei să refuze să o accepte pe noua împărătească. Acel gând mă bucura. Poate că poporului meu nu avea să-i placă noua soţie a lui Bonaparte.

— Hortense şi Eugène Bonaparte îşi vor păstra titlurile şi proprietăţile, conchise magistratul. Iar acum, declaraţiile de divorţ.

Bonaparte şi-o citi întâi pe a sa cu voce răsunătoare.

— A fost o soţie supusă, respectuoasă şi o mamă iubitoare, o patriotă fără seamăn. Nu am decât cuvinte de mulţumire la adresa iubitei mele soţii, care mi-a stat alături treisprezece ani. Nu vei fi uitată, dragă prietenă!

Nu putea fi real. Divorţam în ciuda dragostei noastre.

Magistratul încuviinţă din cap în direcţia mea.

— Alteţa voastră.

Am despăturit biletul umed pe care îl ţinusem în mână.

— Cu permisiunea dragului meu soţ, ofer cea mai mare dovadă de iubire, a devotamentului meu… M-am

oprit. Eu… vocea îmi tremura.

Eugène îşi strecură mâna pe talia mea, iar Hortense îmi strânse mâna într-a ei.

Caroline râse.

Nu aveam de gând să le ofer lupilor plăcerea de a mă vedea plângând. Nu astăzi. Am tras aer în piept şi i-am dat discursul meu unui consilier, care îl citi ferm, fără emoţii.

Bonaparte se ridică.

— Declar divorţul nostru oficial.

Îşi şterse ochii, durerea fiindu-i evidentă.

Mâinile şi picioarele îmi amorţiră. Se terminase. Eram divorţată, detronată şi alungată – dar, pe de altă parte, eram liberă.

În timp ce mă pregăteam să plec, însoţită de copiii mei, fiul meu, un erou de război care văzuse sângele ţâşnind din rănile duşmanilor şi fusese martor la atâtea tragedii, leşină.

Un murmur se auzi din mulţime.

— Eugène! Mi-am strecurat braţul sub capul lui.

— Ce bufon, se răţoi Caroline. Ăştia trebuie să facă mereu o scenă.

Toată furia, durerea şi repulsia pe care le ţinusem în frâu în decursul atâtor ani ieşiră la suprafaţă. Le-am eliberat într-o privire plină de ură. Caroline închise gura şi îşi feri ochii.

— Tăceţi! porunci Bonaparte. Cu toţii! Alergă spre Eugène şi îngenunche lângă el.

Nimeni nu îndrăznea să vorbească sau să respire, măcar.

Un servitor aduse grăbit un flacon eu săruri, iar Bonaparte îl ţinu sub nasul lui Eugène şi îl bătu uşor pe obraz.

— Dragul meu băiat!

Eugène deschise încet ochii, care se umplură de durere şi apoi de ruşine, când îşi dădu seama ce se petrecuse.

— Haide să facem o plimbare, spuse Bonaparte, ajutându-l să se ridice.

Eugène îşi frecă uşor capul.

— Nu pot, Alteţa voastră Imperială. Trebuie să plec. *Maman?* Eugène îmi întâlni privirea. Mă voi întoarce mâine-dimineaţă ca să te escortez spre casă.

Chipul lui Bonaparte se schimonosi de durere.

Nu mai eram acasă – nu fusesem niciodată. Malmaison. Un suspin îmi invadă gâtul în timp ce înaintam amorţită spre uşă.

M-am oprit pentru a-l privi pentru o ultimă oară pe Bonaparte, pentru a-i memora trăsăturile. Marea mea iubire, marea mea suferinţă. Lacrimile îi curgeau pe chipul trist. M-am întors, lăsându-l singur în mijlocul curţii sale opulente, înconjurat de toţi şi de nimeni în acelaşi timp.

*

În ultima mea seară la Tuileries, servitorii intrau şi ieşeau din apartamentul meu, pregătindu-mi lucrurile, lăsând tăvi cu mâncare şi interesându-se de nevoile mele. Am păşit agitată de colo-colo până când nu am mai putut suporta. Mi-am pus mantia pe umeri şi am cutreierat coridoarele bântuite, apoi grădina pentru ultima oară.

Mi-am întors chipul către lună. În sfârşit, eram făuritoarea propriei mele sorţi, unica stăpână peste Malmaison, peste propriul meu pământ. Pământul pe care îl salvasem de la ruină şi îl făcusem al meu. Îmi dădusem toată silinţa pentru Bonaparte, dar nu aveam de gând să mă mai sacrific niciun moment. Depinsesem prea mult de alţii ca să-mi umple golul din viaţă.

Aerul rece al nopţii îmi înţepa degetele şi braţele dezgolite, dar nu tremuram. Mă simţeam straniu de vie. Mi-am umplut plămânii cu aerul purificator şi am privit stelele eterne licărind pe boltă.

Cuvintele bătrânei vrăjitoare îmi răsunau în minte.

— Mai mult decât o regină.

Şi asta eram: fiică şi mamă, stăpâna Franţei. O femeie muncind din greu pentru ceea ce era drept, trudindu-se să-şi îndeplinească rolul şi îndatoririle. Rezumatul vieţii mele.

Bucurie şi durere, reuşite şi eşecuri şi o mulţime de vieţi pe care le înrâurisem.

Acum aveam să-mi creez un destin, o viaţă şi o fericire, fără aşteptări sau teamă.

Am pornit spre palat. Când m-am întors în camera mea, am găsit un bilet care fusese strecurat pe sub uşă. Am tras adânc aer în piept şi l-am despăturit. Scrisul era cel bine cunoscut.

Nu voi fi aici când vei pleca de dimineaţă.
Adio, dulce Josephine!
Bonaparte

*

Nici măcar nu avea de gând să îşi ia rămas-bun cum se cuvenea. Am aruncat biletul pe jos şi m-am prăbuşit în pat pentru ultimele ore în casa regilor, în casa durerii.

Când razele argintii ale zorilor se revărsară prin ferestre, m-am ridicat şi mi-am spălat faţa cu apă. M-am îmbrăcat încet, fără ajutorul doamnelor de companie, fără ajutorul nimănui, apoi am mers la fereastră. Ploaia curgea în torente şi inunda peluza. Servitorii îmi încărcau lucrurile într-un convoi de trăsuri, ignorând potopul. Am oftat şi am deschis uşa budoarului meu pentru ultima dată.

În timp ce mergeam spre coridorul principal, un soldat mă opri.

— Alteţa voastră, iertaţi-mi impertinenţa, dar este un naiv. Îşi alungă talismanul. Pe singura femeie care îl iubeşte. Iertaţi-mă, dar este adevărat. Vă urez mult noroc, *madame!*

— Mulţumesc, *monsieur,* i-am spus cu blândeţe.

M-am alăturat lui Hortense, Eugène şi Mimi în holul principal. Familia mea.

— Eşti gata, maman? întrebă Eugène.

Am dat aprobator din cap. Chiar atunci, o servitoare se apropie în culmea agitaţiei.

— Alteţă, încă mai avem de împachetat zece dulapuri

de rochii. Le pot trimite mai târziu în această după-amiază?

— Donează-le la Panthemont şi la celelalte mănăstiri. Sunt convinsă că doamnele vor fi încântate să le primească.

— Dar, Alteţă, sunt nepreţuite…

— Am mai mult decât suficiente.

Femeia făcu ochii mari.

— Cum doriţi, *madame.* Făcu o plecăciune şi plecă grăbită.

Am alergat prin ploaie şi ne-am urcat în trăsură.

Mi-am ţinut răsuflarea în timp ce ne îndepărtam de impunătorul palat cenuşiu – casa şi închisoarea mea pentru mai bine de un deceniu. Întotdeauna îi urâsem camerele reci şi atmosfera apăsătoare, rivalitatea de la curte, zilele epuizante. Îmi sufocase dragostea şi aproape că mă sufocase şi pe mine.

Hortense îşi lăsă capul pe umărul meu. Eugène îmi strânse mâna într-a sa. Pe când ieşeam pe porţile palatului, numeroşi parizieni ne întâmpinară.

— Trăiască împărăteasa Joséphine! strigau ei.

— Te iubim, Doamna noastră a Dărniciei!

Le făceam cu mâna în timp ce înaintam pe bulevarde. Lacrimile care-mi curgeau pe obraji se uscară în cele din urmă, iar speranţa îmi încolţi în piept. Pentru prima dată, nu aveam nicio barieră, nu trebuia să mă ridic la înălţimea nimănui şi nici nu aveam nevoie de aprobarea cuiva. Viaţa mea îmi aparţinea cu totul. Bonaparte îmi asigurase o stabilitate financiară, iar eu îmi puteam asigura restul. Puteam trăi în pace.

Când am ajuns pe aleea de la Malmaison – alinarea mea, pământul pe care îl iubeam – mi-am contemplat grădinile care zăceau părăginite în ploaia rece. Aveau să înflorească din nou sub soarele primăverii.

Mi-am privit copiii şi servitoarea preferată. Recunoştinţa îmi umplu inima. Aveam tot ce mi-aş fi putut dori vreodată.

Sfârşit